

'Herkes'e Müslüman'

Hilâl Kaplan 23.09.2009

"Kendine Müslüman" menfi bir tavır alışa işaret etmesine rağmen bir ölçüye kadar benim hoşuma giden bir deyimdir. Zira bu deyimle "Müslüman" kelimesine –kendi hakkı da olsa- "hak olanı savunan" anlamı yükleniyor. Güzide memleketimde Müslümanlıktan anlaşılan sadece namaz kılıp, oruç tutmak gibi belli ibadetlerden mülhem bir yaşam biçimi olunca, "dert" edinilmesi gerekenin sırf bu olmadığını bilen bir Müslüman için sanırım yan anlam olarak da olsa "hak olanı savunan" vurgusu avunulacak bir teselli haline geliyor. Hâlbuki bu topraklarda, sanıldığı kadar da uzun olmayan bir zaman önce "hakperestlik" diye bir mefhum mevcuttu. Buna göre "hak", hak(ikat) olduğu için, yani kendisini bütün keyfi mülahazalardan temyiz edebildiği için, hakperest olanın şahsî menfaatini ön plana koyarak hareket etmesi mümkün değildi. Günümüzde ise, adına modernite dediğimiz baş döndürücü bir tahakküm sürecinin icbar ettiği söylemsel düzene uygun olarak kendi payına düşen kimlik kategorisini sahiplenen ve yalnız kendi hakkının peşine düşen, sadece kendi hakkı için mücadele veren bir duruş maalesef oldukça yaygın. Fakat kadim geleneklerimizden yadigâr kolektif bilincimiz sayesinde biz biliyoruz ki insan, kimlik kategorilerinin toplamından çok daha fazlasıdır ve "hak" olan bu kimlik kategorilerinin hepsinden çok daha kıymetlidir.

Türkiye'de devlet tarafından işletilen ve vatandaşların da beklentilere uygun olarak çoğunlukla içselleştirdiği çok parçalı bir siyaset algısı var. Bu algı sayesinde devlet Kürt vatandaşına karşı Türk, Ermeni vatandaşına karşı Müslüman, Müslüman vatandaşına karşı Laik, Alevi vatandaşına karşı ise Sünni bir kimlik benimseyerek muamelede bulunuyor. Yani o hep burun kıvrılan "kimlik siyaseti"nin âlâsını devlet, bizzat kendi vatandaşlarına karşı yürütüyor. Bu egemenlik sürecinin "ürünleri" olan bizler ise mevzubahis siyasete uygun olarak "farklı kesimlere" ayrılıyor. Çünkü egemen iktidar bizi birbirimize karşı tehdit unsuru olarak sunup kesiyor, biçiyor, istediği gibi şekillendiriyor. Bu yüzden mazlumlar olarak "bizler" bir türlü hakperest bir ufuk tahayyül edip, omuz omuza mücadele edemiyoruz. Zira mazlum ile zalim kelimelerinin aynı kökten gelmesi sadece etimolojik bir ayrıntı değil. Her mazlum bir zalimi de içinde taşır. Kendisine yapılan zulmü/adaletsizliği bir başkasına yapılırken canıgönülden destekleyebilir, zalime hiç utanıp sıkılmadan arka çıkabilir. Başka bir ifadeyle zulmün dilini içselleştirerek var eden ve çoğaltan tam da "biz"iz diyebiliriz. İşte bu yüzden kendisinden ilk özgürleşmemiz gereken şey her birimize farklı biçimlerde zulmeden iktidar dilinin kendisi olmalıdır. Özgürleşmekten kastım mezkûr iktidar diline karşı eleştirel bir mesafe almak ve onun vâzettği sınırları tahrir ederek farklı zulüm biçimlerine karşı da mücadele etmeye çabalamaktır.

Türkiye halklarının büyük çoğunluğu için kurucu toplumsal kodların ekseriyeti İslâmiyet'ten neşet etmiştir. Dolayısıyla zulüm olan her şeyden kendimizi temyiz edebileceğimiz bir siyasal ufukta birleşmek için Müslümanların oldukça ağır bir yükü omuzlaması gerekiyor. Elbette ki bu yükü omuzlayabilecek olan Müslüman da ancak, asli amacı bu ülkede adaletin tesis edilmesi olan, bu amaç dahilinde otoriter laiklikle mücadele etmek kadar aynı laiklik anlayışı tarafından ezilen Aleviler ve gayrimüslimler gibi toplumsal gruplarla ortak mücadele veren; İslâm'ı malzeme ederek zorunlu din dersleri, Cuma hutbeleri, vb. ile halkı milliyetçileştiren/devletçileştiren ve bu suretle İslâm'ın da içini boşaltıp mesajını tahrif eden Türk-İslâm sentezi ürünü söylem ve kurumlarla arasına mesafe koyarak bu söylem üzerinden gadredilen başta Kürtler olmak üzere tüm mazlumlarla dayanışmaya kendini adanmış bir Müslüman, yani "herkes'e Müslüman"dır. Zira unutulmamalıdır ki ancak "herkes'e Müslüman" olunarak "adaleti titizlikle ayakta tutan; kendisi, ana-babası ve akrabası aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden kimseler"den olunabilir (Nisa 135).

Köşe yazarlığı denilen uğraşa henüz intibak etmiş sayılmam. O yüzden "kim bu destursuz selamsız yazıya giren?" diye düşündüysen haklısın sevgili okur: Selamun Aleyküm, Rojbaş, Parev, Şalom, Merhaba...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'İyi çocuklar' dışarıda, 'taş atanlar' içeride

Hilâl Kaplan 30.09.2009

Yargıtay taş atan göstericilerin üzerine ateş açarak bir insanın canına kıyan askere "bölgenin özellikleri" gerekçesiyle hiçbir ceza vermedi. "Bölgenin özellikleri" ibaresinde kendini ifşa eden bu ayrımcı anlayış yeni değil. Zira bölgede 'güvenlik' güçleri tarafından gayrı-meşru bir biçimde şiddet uygulandığına ve bu şiddeti uygulayanların ya tahliye edildiklerine ya da beraat ettiklerine şimdiye kadar pek çok kez şahit olduk.

Mesela Uğur Kaymaz, **12 yaşındaki** kömür gözlü o güzel çocuk, küçük bedenine sıkılan **13 kurşunla** öldürüldü. Uğur'a ve babasına kıyan özel harekât polisleri hukuki süreç boyunca tutuksuz yargılandı. Üstelik 'güvenlik' gerekçesiyle görev yerleri ve mahkemenin görüleceği yerler bölgenin dışına taşındı. Rahatları bozulmasın diye her tür önlemin alındığı bu dört polis beraat etti, yani hukuki olarak 'aklandı'. Bu da yetmedi, polislerin iddiasının aksine herhangi bir çatışma olmadığı kanıtlanmasına rağmen ilkokul 5. sınıfa kayıtlı bir öğrenci olan Uğur ile tüm resmî belgeleri mevcut bir kamyon şoförü olan babası Ahmet Kaymaz yargı kararıyla "terörist" ilan edildi...

Yola çıkmaya hazırlanan babasıyla, ayağında terlikleri kamyonu battaniye taşıırken katledilen Uğur "**terörist çocuk**" olurken, Kasım 2005'te Şemdinli'de sivillere zarar vermek kastıyla bomba yerleştirirken 'suçüstü' yakalanan ve bir kişinin ölümüne sebebiyet veren askerlerden biri dönemin GK Başkanı Büyükanıt tarafından "**iyi çocuk**" ilan edilmişti. Askerî yargı da bu tanımlamaya katılıyor olacak ki sivil mahkemenin 39 yıla mahkûm ettiği askerleri tahliye etmekte hiçbir beis görmemişti. Hülasa, adalet ile bağını büsbütün koparmış olduğu anlaşılan bu ayrımcı kararlardan güç alanlar, bölgede yaşayan vatandaşlarımızı Türkiye'nin diğer bölgelerinde yaşayanlardan çok daha farklı bir muameleye tâbi kılıyorlar.

"Onlar da taş atmasın" diyenleri duyar gibiyim, o halde mezkûr kararı incelemeye devam edelim: Taş atanları öldürmeyi meşrulaştıran kararda görevli askerler için "mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan dolayı sınırın aşılmasının cezasızlık nedeni" olabileceği belirtilmiş. Bir tarafta eli silahlı askerler, diğer tarafta ise taşlardan başka hiçbir şeyi olmayan, çoğu çocuklardan oluşan bir topluluktan bahsediyoruz. Sizce bu denklemde yargı tarafından "heyecan, korku ve telaş" mazur görülmesi gereken eli silahlı askerler midir yoksa Uğur Kaymaz gibi nicelerini aklının bir köşesinde tutan ve biraz da bu yüzden eli taş tutan çocuklar mıdır? "Bölge'nin özellikleri" suçun meşrulaşmasına vesile oldukça, bölgede görev yapan polis ve askerlerin – görevlerini ne kadar iyi yapıyor olurlarsa olsunlar- işkenceler, faili meçhul cinayetler, infazlar, vb. 'meşrulaştırılmış' suçların temsilcisi olarak görülmesi ve bu yüzden bölge insanında "heyecan, korku ve telaş" hatta öfke uyandırması çok mu abes? Üstelik bu asker ve polisler hemen her tür eylemliliğe orantısız güçle tepki gösteriyorsa, önce çocukların taşa sarılmasını mı ayıplamamız gerekiyor?

Peki, Yargıtay tarafından bir insanı öldürmek bile "sınırın aşılması" diye mazur görülürken, çocukların taşla sarılması neden başka bir 'sınırın aşılması' olarak yorumlanıp mazur görülemiyor? Vatandaşları öldüren 'güvenlik' güçlerinin beraatını onayan Yargıtay üyeleri nasıl oluyor da taş attığı için 16 yaşındaki bir çocuğu 25 yıla mahkûm edebiliyor? Cevabı, vicdanlarımızda saklı bu sorular çoğaltılabilir...

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olmasına rağmen Terörle Mücadele Kanunu çerçevesinde bu çocukların bazıları tutuklu olarak Ağır Ceza Mahkemelerinde 20 yılı aşkın cezalar almalarına yol açabilecek çok ciddi suçlarla yargılanıyor. AKP Milletvekili Abdurrahman Kurt, Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları'nın düzenlediği toplantıda TMK mağduru çocuklarla ilgili düzenlemenin Meclis'te 'halledilecek' ilk mevzu olacağına dair söz vermişti. Bu sözün tutulması hem hükümetin bölgede yıllardır yapılan adaletsizliklerle arasına mesafe koyabilmesi hem de açılıma dair güven tazelenmesi açısından son derece elzem.

Dört aydır tutuklu olmasına rağmen hakkında hâlâ dava açılmayan Y.S'nin sözleri ile bitiriyorum zira 'içeride' ömürleri ziyan edilen bu çocukların vebali tüm 'dışarıda'kilerin üzerinedir; bilinsin: *"Lise 1 öğrencisiydim. Okullar açılıyor, ben içerdeyim. Okulumu çok seviyordum, elimden aldılar. Hakkımda kaç yıl ceza istiyorlar, bilmiyorum. İlk defa bayramda evden uzaktayım. Akşam yattığımda en çok annemi düşünüyorum. Arkadaşlarımızın çoğu ceza almış. Dışarı çıkacağımı düşünüyordum. Arkadaşlar 'Sen de ceza yiyeceksin' dediler. Her akşam televizyonda bizimle ilgili haber çıkacak diye bekliyoruz ama bahseden yok."*

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İdeolojik 'Uyandırma' Servisi

Hilâl Kaplan 07.10.2009

Milli Birlik, resmî tarihe göre ilk darbe olan 1960 darbesinden sonra başa geçen cuntanın oluşturduğu komitenin adıdır. Seçilmiş başbakanın asılmasını onaylamak dahil pek çok anti-demokratik kararın altında imzası olan bu komitenin adının "Milli Birlik" olması şüphesiz tesadüf değildir. Aynı, dünyadaki Nazi sempatzanı çoğu siyasal partinin isminin "milli birlik" (*national unity*) kavramını içermesinin bir tesadüf olmadığı gibi; zira bu deyiş totaliter rejimlere içkin olan bir amaca işaret eder.

Bildiğiniz gibi bu deymi en son AKP sahiplendi. Önce Kürt Açılımı, sonra Demokratik Açılım derken "milli birlik" hükümetin Kürt halkına yönelik muhtemel bazı hizmetlerini de içeren projenin adı oldu. "Milli birlik", Edirne'den Ardahan'a tüm vatandaşların benzer görüş ve aidiyetler içinde olduğunu/ olması gerektiğini farz eder. Buna göre kendimi örneğin Deniz Baykal ile 'bir' gördüğüm gün "milli birlik" gerçekleşmiş demektir. Yani "milli birlik" aslında gerçekleşme ihtimali olmayan bir fantezidir. Tüm üyelerinin 'bir'lik içinde olduğu bir toplum yoktur ama birlik olmayı amaç edinen devletler vardır ki onlara literatürde "totaliter devlet" denir. Demokratikleştirme çabasında olduğunuzu iddia edip asli amacınızı totaliter bir terim olan "birlik" üzerinden tanımlarsanız, üstelik bu tanımlı milliyetçi yan anlamları zengin "milli" sıfatıyla nitelerseniz, yetmedi "farklılıklara saygıyla yaklaşan birlik ideali"ni Abdullah Gül gibi "Türk Milleti" diye adlandırırsanız hiçbir inandırıcılığınız kalmaz.

AKP'nin Kürt meselesindeki kararlı tavrını takdir eden birisi olarak ivedilikle şuna 'uyanmamız' gerektiğini düşünüyorum: Kürt meselesi bu toprakların en çetin antagonizmasıdır. Yani simgeselleştiremediğimiz travmatik bir toplumsal bölünmedir. *Hürriyet* gazetesi başta olmak üzere birçok medya organının yoktan kaos yaratmaya çalıştığı başörtüsü meselesi bile onun kadar travmatik değildir; zira neticede başörtüsü ne kadar yabancılaştırılmaya çalışılsa da bu topraklarda fazlasıyla simgeselleşmiştir. Bu yüzden belediyede çalışan başörtülü kadın, arkasına korku efekti dayayıp haber yapsanız da yeşil-kırmızı-sarı bayrak kadar travmatik bir etki yaratmaz. Örneğin, Kürt meselesini simgeselleştiremediğimiz için hangi eylemde, kutlamada, kongrede bu bayrak açılrsa "PKK gölgesi düştü" diye manşet atılır. Zira gölgenin sahip olduğu suret ile yüzleşmekten itinayla kaçınırsınız.

Yalnız biz yüzleşmekten kaçınırsak da gölgenin illaki bir sureti vardır. Bu yüzden devlet ve medya eliyle dolaşıma sokulan baskın söylem PKK'yı ne kadar kötücül göstermeye çalışırsa çalışsın, bu Türkiye'de 3,5 milyon vatandaşın Öcalan'ı iradesi olarak gördüğü ve PKK sempatisini olduğu gerçeğini değiştirmez. Üstelik bu insanlar pek çoğumuza göre siyasi anlamda oldukça bilinçli ve taleplerinin ne olduğunun farkında. Yani hiçbirisi "Tek Türkiye" dizisindeki gibi kendilerini 'aydınlatacak' Türk-İslâm sentezi ürünü, nur yüzlü bir doktor/ aydın beklemiyor. Dağdakilerin çoğu zaten akrabaları olduğundan, onları da yine aynı dizide Erol Taş'a rahmet okutturacak kadar şeytani bir biçimde temsil edilen yaratıklar olarak görmüyorlar. Demek ki neymiş, sandığımız kadar 'birlik' içinde değildik. Sandığımız kadar birlik içinde değiliz ki insanlar barış istiyor zira ortada barışması gereken savaşlar var.

Pek çoğumuz bunların farkında ama nedense ortaya servis edilen "milli birlik" söylemi varolan gerçekliği maskeleymeye çalışıyor. Çağdaş felsefenin haşarı çocuğu Zizek buna "ideolojik fantezi" diyor. "Bir ideolojik fantezi olarak milli birlik söylemi" tam da görünmesini istemediğimiz 'bölünmüşlüğü' maskeleymeye yarıyor. Akla hemen Sloterdijk'in sinik akıl formülü gelmiyor mu: "Ne yaptıklarını gayet iyi biliyorlar, ama yine de yapıyorlar." Yapıyorlar, zira başka türlüünü bilmiyorlar. Ama artık 'başka türlü' olanı tahayyül etmek ve konuşmak zorundayız. Sakin olun, bölünelim demiyorum. Aramızdaki görüş ve aidiyet farklılıklarını teslim edip demokratik müzakere alanını yeni kelimelerle inşa edeceğimiz bir dil üzerine açalım diyorum.

Bu noktada hükümetin yapması gereken zaten gerçekleşmesi bir fanteziden ibaret olan ve taşıdığı ağır 'bagaj' yüzünden müspet bir anlama evrilmesi çok zor olan "mili birlik" kavramına saplanıp kalmak değil. Hükümetin/ devletin asli görevi hasbelkader bu toprakları paylaşan vatandaşlarına "birarada" yaşamalarının koşullarını sağlamaktır. Bu koşulları sağlamak için de ilk yapılması gereken Baykal ve Bahçeli gibi statükocuların diline pelesenk ettiği "milli birlik" gibi kavramların yerine "birarada yaşamak" gibi yeni bir dili ve dolayısıyla yeni bir toplum tahayyülünü imleyen kelimelerle yola çıkmaktır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyanet ile Genelkurmay

Hilâl Kaplan 14.10.2009

Türkiye’de iki temel mesele üzerinden halkın farklılıkları inkâr edilip ayrımcılık yapılıyor: Din ve etnisite. Diyanet ile Genelkurmay, ayrımcılık yapan ve daha da önemlisi kamu nezdinde mezkûr ayrımcılıkların meşru olarak algılanmasını sağlayan iki önemli kurum. Kasıtlı olarak “ve” değil, “ile” bağlacı kullandım zira kuruluş tarihleri bile aynı güne denk gelen bu iki kurum statükonun haksız iktidarını devam ettirmede, Diyanet’in hiyerarşik olarak aşağıda yer aldığı, söylemsel bir işbirliği içinde de yer alıyorlar.

Genelkurmay, Şemdinli olaylarında olduğu gibi Kürt vatandaşlarımıza yönelik hukuk dışı müdahale ve saldırıları sahiplenerek, her fırsatta siyasete müdahale eden açıklamalar yaparak hem uygulamada hem de söylemde ayrımcılığın yeniden üretilmesini sağlıyor. Diyanet ise milliyetçiliğin ve devletçiliğin İslâm ile bağı varmış gibi algılanmasını sağlayan söylemler üretmesine ek olarak, İslâm’ı temsil eden bir kurum olma görüntüsüne rağmen pek çok hususta sessiz kalıp, hiçbir şey yapmayarak ayrımcılığın meşru olarak algılanmasını sağlıyor.

Anayasa’nın 136. maddesine göre **“laiklik ilkesi doğrultusunda”** çalışan bir kurum olan Diyanet, yine laik bir kurum olan Genelkurmay ile işbirliği içinde İslâmi bir söylem olan “şehitlik” makamını 25 yıldır süren bu kirli savaşa alet ederek ortak bir vebalin altına imza atmıştır. Bir ailenin askerlik yaparken öldürülen oğlunu şehit olarak görmesi ve cenazesine böyle muamele etmesi gayet anlaşılır bir durumdur. Fakat, başörtülü kadınların eğitim ve çalışma hakkını gasp eden türden bir laikliğin teminatı olduğunu vurgulayan, askerleri ordudan ihraç etmek için dindarlıklarını gerekçe gösteren Genelkurmay’ın İslâmi bir makamı suiistimal etmesi kabul edilemez.

Gelin görün ki hiçbir hususta siyasi görüş bildirmemesi gereken Diyanet, konu şehitlik olduğu zaman, Genelkurmay’ın söylemini destekleyen hutbeler vermekte hiç tereddüt etmemiştir. Örneğin “Gazilik ve Şehitlik” başlıklı hutbede şehit tanımlaması yapılırken “düşmanla veya Devlete başkaldıran ve yol kesenlerle yani eşkıya ile savaşırken” ifadesi kullanılmış. Büyük harfle yazılan devlet kelimesi seküler bir teolojiyi içeren laiklik anlayışımızdaki “Yüce Devlet”e tekabül ediyor sanırım! Yüce olanın devlet değil, Allah olduğuna inanlar çok iyi bilir ki *“din hakkında sizinle savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayan”* bir devlet baş kaldırılmamayı hak eder. Mutlak itaati hak edenin devlet değil yalnızca Allah olduğuna inananlar çok iyi bilir ki devletin kendinden menkul bir dokunulmazlığı yoktur ve adaleti tesis etmek noktasında çuvallayan her devlete karşı muhalefet edilmelidir. Bunlar biraz Kur’an meali okuyan herkes için gayet sarih hakikatler iken Diyanet’in böyle hutbelerle halkın beynini milliyetçi ve devletçi söylemlerle doldurması kabul edilemez.

Kabul edilemez olduğu halde ülke Müslümanlarının suskun ve pasif tavırlarına alışıldığından olsa gerek geçen hafta büyük camilerin mahyalarında “Ne Mutlu Türküm Diyene”, “Ordumuza Şükran Borçluyuz”, “Milli Birlik Esastır” gibi sloganlar yer aldı. Aşikâr bir biçimde milliyetçi ve devletçi bir söylemin sembolü olan bu sloganlara aynı söylemi zımni bir biçimde çoğaltan Diyanet’ten “haberimiz yoktu” açıklaması geldi. Açıklamada, sloganların İslâm ile bağdaşıp bağdaşmadıkları hakkında ise tek kelime geçmiyordu.

Laik olduğunu iddia eden bir ülkede din işlerini düzenleyen bir kurum ve devletten maaş alan din görevlileri var. Bu kurum ve görevlileri, bazen niyetleri bu olmasa bile, çoğunlukla Müslümanlara eziyet eden statükocu anlayışı destekler biçimde Müslümanları devletçileştirmeye çalışıyor. 27 Nisan e-muhtırasında olduğu gibi Hz. Peygamber’in doğum gününe denk gelen hafta yapılan kutlamaları bile irticai tehdit olarak gören bir ordunun “Peygamber Ocağı” olarak anılmasını sağlıyor. Mahyalar örneğinde olduğu gibi İslâm’la çelişen hatta dalga geçen durumlarda dahi seslerini çıkarmıyor.

Aynı sessizliğe ülke Müslümanlarını da teşvik eden / ortak eden bir sessizlik bu. Müslümanlar için utanç vesilesi olan bir sessizlik bu. Bir Müslüman, dininin izzetine bile sahip çıkamayacaksa kendi izzet-i nefinden bahsedebilir mi? Hülasa, Türkiye Müslümanlarının görmesi gereken gerçek şu: Diyanet, İslâm olanı değil

devleti temsil eder. Bu anlamda statükonun sacayaklarından biri Genelkurmay ise diğeri Diyanet'tir. Devlet bütçesinden her yıl aslan payını alan bu iki kurumdan ilkinin sivillere itaati, ikincisinin ise tedricen lağvı gerçekleşmedikçe bu ülkede ne demokrasinin istikrarı ne de İslâm'ın izzeti korunabilir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Milli olmak

Hilâl Kaplan 21.10.2009

Günümüzde "Sosyalist Müslüman", "Liberal Müslüman", "Feminist Müslüman" tanımlamaları tartışılırken "Milliyetçi Müslüman" tabiri nedense yeterince masaya yatırılmıyor.

Malumunuz her ideoloji onu hegemonize eden tikel içeriğe göre anlam kazanır. Örneğin feminizm bir ideoloji olarak evrenseldir fakat onu hegemonize eden tikel içerik çevrecilikse "eko-feminizm"; sosyalizmse "sosyalist feminizm"; liberalizmse "liberal feminizm" olarak tanımlanır. İslâm muhtelif tikel içerikler tarafından keyfî bir biçimde hegemonize edilebilecek boş bir gösteren olmadığı ve dahası ideolojilerden farklı bir '*fazla*'yı da ihtiva ettiği için Müslümanlığa dair bu tanımlamaların hiçbirisi benim için bir şey ifade etmiyor. Yalnız bence bu tanımlamalar içinde en tehlikeli olanı "Milliyetçi Müslüman" tabiri. Zira bu tabirle birlikte birbirine taban tabana zıt iki dünya görüşüne işaret eden iki kelime birbirinin eşdeğeri olarak görülüyor ve sanırım biraz da bu yüzden yeterince sorunsallaştırılmıyor. Halbuki böylesi bir karşıtlığın bu kadar iç içe geçmiş bir biçimde algılanmasını irdelemek gerekir.

Türkiye'de statükonun egemenliğini bu kadar uzun süre koruyabilmesinin en önemli sebeplerinden biri varolan gündelik hayat kodlarına sızıp onları kendi söylemine eklememesidir. Millete özgü olan anlamına gelen milli kelimesinin, 19. yy'dan itibaren geçirdiği anlamsal evrim de statükonun gündelik hayat kodlarına sızmasına güzel bir örnektir. Millet kelimesi, Kur'an'daki "Millet-i İbrahim" vurgusuna uygun olarak, "aynı dini paylaşan insan topluluğu" anlamına gelir.

Osmanlı'nın son döneminde İttihatçılar halkı milli kelimesi üzerinden Müslüman dayanışması yönünde seferber etmişlerdir. Örneğin, 1912'den sonra kurulan ve adlarında milli sıfatını taşıyan birçok kulüp, komite ve cemiyet Osmanlı-Müslüman mensubiyeti olan örgütlerdi. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Anadolu'daki direniş hareketi, yani "milli mücadele", din temelli siyasetin ulaştığı en yüksek seviyeyi oluşturmuştu. Fakat, Avrupa'daki ulusalcı akımların da etkisiyle, dinî bir bağlanmayı içeren milli kelimesi, seküler bir bağlanmayı imleyen ulusal kelimesiyle aynı anlama gelecek şekilde değiştirilmiştir.

Bu minvalde içi boşaltılan milli kavramı, İslâm'da haram olan kumarın, devlet tarafından sistematikleştirildiği bir kurumun "Milli Piyango İdaresi" olarak ya da yine İslâm'da haram olan alkollü bir içecek olan rakının "milli içki" olarak adlandırılmasına olanak sağlamaktadır. Milli kelimesinin sahip olduğu dinî anlam ile ona atfedilen seküler anlam arasındaki boşluğa en iyi işaret eden "milli olmak" deyişi olsa gerek. Gündelik dilde milli olmak, spordaki anlamından çok, bir erkeğin genelde İslâm'a göre gayri-meşru bir biçimde bir kadınla ilk kez beraber olması anlamında kullanılır.

Milli kelimesindeki anlamsal evrime ek olarak "milliyet" kelimesi ve "milliyetçi" sıfatı da bu dönemde türetilmiş kelimelerdir. Doğru tercümesi "kavmiyet" olması gereken ulus kelimesi, böylelikle dinî bir sığata bürünerek millet kelimesi ile eş anlamlı kılınmıştır. Bu eş anlamlılık, mütedeyyin insanların inançlarıyla çelişir biçimde ulusalcı/kavmiyetçi olmalarını sağlamıştır. Bu anlamda milliyetçilik, ulusalcılığa nispetle daha din sosuna bulanmış bir söyleme tekabül eder. Ancak böylesi bir söylem daha tahripkârdır çünkü İslâm'ı seküler bir ideolojiyi haklılaştırmak için kullanmaktadır.

İslâmî bir kavram olan millet kelimesinden türetilmiş "milliyetçi" sıfatı sayesinde yüz yıl önce kavmiyetçiliğin her türüne karşı hassas olan Müslüman bir millet uluslaştırılmaya çalışılmıştır. "Tanrı Dağı kadar Türk, Hira Dağı kadar Müslüman" gibi garabet bir slogan bu çabanın bir tezahürüdür. Halbuki Hira Dağı'nın o kutlu misafiri "*Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Adem'in çocuklarıdır, Adem ise topraktır. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvada, Allah'tan korkmaktır*" diyerek ümmetine veda etmiştir. Zalime karşı sessiz kalan lanetleyen bir dine iman edenler, bu birleştirici ve adil söylemle aşikâr bir biçimde çelişen milliyetçi söylem sayesinde zalime alkış tutmaya alıştırlırlar.

İslâm'a göre mazluma dini/milleti sorulmaz ama Müslüman'a hangi millettense olursa olsun "mazlumun yanında durdun mu" diye hesap sorulacaktır. Bu soruya cevap vermeye yüzü tutacaklar ancak "milli olmak"ı aslına rücu ettirmek çabasında olanlardır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şehit Anneleri'ne açık mektup

Hilâl Kaplan 28.10.2009

Muhterem Şehit Anneleri,

Ben anne değilim. O yüzden "acınızı anlıyorum" gibi iddialı bir cümle kurmayacağım, anlayamam. Sadece acınızı hissetmeye ve yasınızı paylaşmaya çabalıyorum. O yüzden bu mektubu yazmadan evvel günlerce kalbim daraldı. Oğullarınızın ruhuna Yasin okuyup biraz olsun feraha erdikten sonra ancak size hitap edebilecek gücü bulabildim. Bu satırları da önce Allah'ın sonra da sizin merhametinize sığınarak yazıyorum.

Oğlunuz gibi binlerce evladın daha öldürölmesine engel olabilecek hayati bir süreç yaşıyoruz. "Demokratik açılım" ya da "toplumsal barış" gibi büyük laflar ediliyor ama sanırım bu büyük lafların hiçbirisi aslında size dokunmuyor. Hakikatte olan ise şu: Oğullarınızı, başından beri size hakkında yalan söylenen bir savaşta kaybettiniz. Üstelik size yalan söyleyenler, yaptıkları zulümlerle bu savaşın başlamasını sağlayanlardı. Kabul edilmesi en zor olan da bu olsa gerek.

Üstelik bu kirli savaşın müsebbipleri, Kuranî şehitlik makamını bile kendi zulümlerini haklılaştırmak ve devam ettirmek için kullanmaktan dahi çekinmedi. "Kullanmak" diyorum zira mezkûr müsebbipler, yine Kuranî bir emir

olan başörtüsünü takan kadınları aşağılamak, hayatın içinden kovmak ve onlara revâ görülen her türlü zulmün teminatı olduklarını ilan etmekten de çekinmeyen kalbi mühürlü insanlar. Ülke Müslümanlarına otoriter laiklik anlayışı çerçevesinde “Ne mutlu laikim diyene” dedirtmeye çalışanların şehitlik makamının yüceliğini ağızlarına almaları eminim sizin de kanınıza dokunuyordur.

Kalbi mühürlenmiş müsebbiplerin siyasi temsilcileri ise şehitlik makamının anlamından bile bihaber olduklarından “şehitlerimizin kemikleri sızlıyor” diyebiliyorlar. Halbuki, Kuranî hakikate “sözde değil özde bağlı” olanlar bilir ki: **Allah’ın yolunda öldürülenlere “ölüler” demeyin; hayır onlar diridirler fakat siz anlayamazsınız.**

Bu yüzden bilin ki oğlunuz ‘boş yere’ şehit olmadı. Ne dünyevi bir paye oğlunuzun eriştiği makama karşılık gelebilir ne de dünyevi bir hadise bu makamı onların elinden alabilir. Bu noktada, belki de hiç haddim olmayarak, sadece hakkı ve sabrı tavsiye etmeyi üzerime vazife bilerek oğlunuzun diri olduğunu müjdeleyen Kur’an’dan bir ayet daha hatırlatmak isterim: **Kim bağışlar ve barışı sağlarsa, onun mükâfatı Allah’a aittir. Doğrusu O, zalimleri sevmez.**

Evet, keşke müsebbiplerin zulmüne karşılık kimse eline silah almamış olsaydı ve bu kanlı 25 yılı yaşamamış olsaydık, ama yaşadık. Şimdi ise barışmak isteyenler, barışın tesisi için silah bırakanlar var. Silah bırakmak “artık kimse ölmesin” demektir. Bu davranışın kendisini teşvik etmek gerekmez mi? Halbuki silah bırakanların yurtlarına döndüğü gün ordumuz Kandil’e bomba yağdırdı. Üstelik hâlen operasyonlarına devam ediyor. Bu savaşkan tutum sadece daha fazla annenin yüreğine ateş düşürmeye yaramaz mı? Sizce de bu ihtimale karşı durmanın ve annelerin gözyaşlarını dindirmenin vakti gelmedi mi? “Oğlum sağ olsun” demek “Vatan sağ olsun” demekten daha az şerefli bir tutum mudur?

İnanıyorum ki muhtaç olduğumuz kudret oğlunu kaybeden siz annelerin merhamet duygusunda mevcut. Merhametiniz hepimizin yaralarına merhem olabilir. Zira amcasını öldürüp iç organlarını deşen Vahşi’yi affedecek kadar merhamet sahibi olan Efendimiz bile Allah’ın merhametini anlatmak için annelerin evlatları için olan merhametini örnek göstermiştir. Çünkü annelere haiz olan merhamet, hiçbir insan tekinde mevcut değildir. O yüzden evlatlarına sizin kadar merhametle yaklaşan diğer annelerin de sizinle aynı ağır imtihanı yüklenmemesi için, şehitliğin anlamını dahi bilmeyen zalimlerin değirmenine su taşımamak için ve en önemlisi bağışlamayı öven Allah’ın rızası için barışa vesile olabilecek bu süreçte daha merhametli davranmanızı rica ediyorum.

Bu savaşı, zorla içine çekilene kadar eline silah almamış olan gençler istemedi, hâlâ da istemiyorlar. Savaşın sürmesini isteyenler, başlatanlarla aynı kişiler zira savaşın bitmesi ile statü ve güç kaybedecekler. Kendi iktidarları için gencecik insanları kurban etmekten çekinmeyenlerin, evlatlarınız üzerinden siyaset yapmasına en çok da hâlâ diri olan ve tüm bu hengâmeyi izleyen oğullarınızın hatırı için izin vermemeniz gerekmez mi?

Her işe “esirgeyen ve bağışlayan Allah’ın adıyla” başlayıp, O’ndan esirgenme ve bağışlanma bekleyenler olarak bu ülkenin sizin başka gençleri esirgemenize ve kin bilediklerinizi bağışlamanıza ihtiyacı var. Sizler içinizdeki fitri merhamet duygusuna sahip çıktıkça, esirgeyip bağışladıkça, savaşın biteceğine dair ümidimiz yeşerecek. Sezai Karakoç’un dediği gibi: “Senden ümit kesmem/ Kalbinde merhamet adlı bir çınar vardır.”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Türk-Kürt kardeştir, ayırım yapan kalleştir’

Türk milliyetçilerinin eylemlerinde sıkça duyduğumuz bu slogan kendi içinde temel bir paradoksu barındırıyor. Zira Türk ve Kürt diye iki ayrı kategori olduğu ilk cümleyle tasdik edilirken, ikinci cümle bu ayrımı tasdik etmenin kalleslik olduğunu söylüyor. Yani kullananların en başta kendi kendilerini kalles ilan ettikleri bir slogan bu. Peki, bu paradoksal sloganın altında yatan toplumsal kodlar bize tam olarak ne söylüyor?

Cumhuriyet ilk kurulduğunda geleneksel aile kodları devlet diline tercüme edilmiş ve bu suretle eski rejimde genellikle İslâm'dan neşet eden meşruiyet kodlarının yerini ailevi kodlar almıştır. Türkiye büyük bir aile gibi tahayyül edilmiş, devlet adamları –tabii ki Atatürk en başta olmak üzere- bu ailenin reisi olarak konumlandırılmıştır. Bu yüzden gündelik hayatta "devlet büyükleri" tanımı pek yadırganmadan kullanılır. Vatandaşlar ise, İslâm kardeşliği algısını ulusal kardeşliğe dönüştüren yeni ve milliyetçi bir kardeşlik tanımı çerçevesinde birbirinin kardeşi olarak konumlandırılmıştır. İlk bakışta oldukça masum görünen kardeşlik söyleminin siyasal alandaki izdüşümleri ise pek de masum sayılmaz.

Bu söylem öncelikle statüko tarafından ötekileştirilmiş olan Kürtlerin sahip oldukları farklılıkları örtmeye yarar. Hâlbuki, Kürtlerin "Kurtuluş Savaşı'nda beraber savaştık"tan öte bir tarihi, Türkçeden farklı bir dil grubuna ait bir anadili ve o anadilde yazılmış muhtelif eserlerden müteşekkil bir edebiyatı vardır. Fakat ne hikmetse kardeşlik söyleminin günümüzdeki bayraktarları ne Kürtlerin Türklerden ayrı bir tarihinin olduğunu, ne Kürtçenin müstakil bir dil olduğunu, ne de Kürt edebiyatının başlı başına bir literatür oluşturduğunu kabul eder. Milliyetçi kardeşlik söylemi, tüm bu farklılıkları es geçerek, Türkler ile Kürtlerin 'kardeş' olmaktan ötürü 'özdeş' oldukları iddiasını zımnen içerir.

Mevzubahis kardeşlik söyleminin en az bunun kadar vahim olan bir başka sonucu ise vatandaşlar arasında var olan ama "yokmuş gibi yapılan" hiyerarşiyi örtmeye yaramasıdır. Malumunuz, kardeş kelimesi "aynı anneden doğan çocuklar" anlamının yanı sıra kardeşlerin içinde "yaşça küçük olan"ı ifade etmek için de kullanılır. Türk milliyetçilerinin Kürtlerle kurduğu kardeşlik bağı da bu tür bir hiyerarşiyi doğallaştıran bir anlayışa karşılık gelir. Hasıraltı edilen bu üstenci zihniyet geçenlerde Ersoy Dede'nin programında bir Türk milliyetçisinin, karşısındaki Kürt aydınına sarf ettiği sözler sayesinde bir kez daha gün yüzüne çıktı: **"Kardeşiz ama burada büyük abi biziz."**

Bu kibirli tavır, İslâmî kardeşliğin, seküler bir ideoloji olan milliyetçiliğe alet edilmesinin sonucudur. İslâm'ı hayatının merkezine koyanlar içinse kardeşliğin anlamı Peygamber'in şu sözlerinde mevcuttur: **"Müslüman Müslümanın kardeşidir. Müslüman, asla kardeşine zulmetmez, onu kendi başına terk etmez, onu zelil etmez. Bir Müslümanın bir Müslüman kardeşini hakir görmesi kadar büyük bir kötülük yoktur."**

Ülkemizde Kürt olmayan Müslümanların, Kürtlere İslâmî kardeşlik anlayışının gerektirdiği biçimde sahip çıkmadıkları ve milliyetçi anlayışları yüzünden hâlâ ekseriyetle aynı hatayı yaptıkları aşikâr. Her şeye rağmen Türkler ve Kürtler arasında birbirine kardeşlik hukuku ile bağlı olduğunu hissedenlerin sayısı oldukça fazla. Bu yüzden TSK ile PKK arasındaki savaş, toplum içinde kitlesel bir karşılık bulmuyor.

Yine de günümüzde Türkler ile Kürtler arasındaki ayrışmanın hiç bugünkü kadar keskin olmadığı söyleniyor. Bu tesbiti yapanların gözden kaçırdıkları iki nokta var.

İlk olarak, Türk-Kürt ayrışması, milliyetçi politikaların izlendiği her zaman mevcuttu ama Kürt meselesi siyasal olarak müzakere bile edilemediğinden bu ayrışma somut bir gerçeklik olarak algılanmıyordu. Bugünse bir kısım milliyetçinin "büyük abi biziz" demesine yol açacak kadar kristalize olmuş bir ayrışmanın varlığı ile yüzleşiyoruz. Yani bugüne kadar var olan ama göz önünde olmayan ayrışma, bugün gözlerimizin önünde

cereyan ettiğinden biz bu ayrışmanın çok keskin olduğu izlenimine kapılıyoruz.

İkinci olarak, Kürt meselesi çözülürse, "Türküm" diyebildikleri için psikolojik olarak da olsa kendilerini üstün/egemen görenler Kürtlerle eşitlenecekler. Böylelikle de, "Türkiye, Türklerindir" anlayışı bertaraf edilmiş olacak. Bu yüzden egemen pozisyonlarına tutunmaya çalışanlar çözümün önünde durmakta ısrar ediyorlar. Tüm çekişmenin sebebi biraz da bu ama tek farkla: Bu sefer başaramayacaklar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gülümse...

Hilâl Kaplan 11.11.2009

Ne çok acı var. Bir zamanlar, bana, günlüğüne bu ifade ile başlayan **Cahit Zarifoğlu**'nu hatırlatan bu cümle artık **Dicle Koğacioğlu**'nu da hatırlatıyor çünkü geçen ay kendini Boğaz'ın sularına bırakmadan önce Dicle'nin de ailesine son sözleriydi bunlar. Zarifoğlu ile Koğacioğlu'nun arasındaki zahirî benzerlikler muhtemelen soyadlarındaki ortak kelimeden daha fazla değildi ama bu yakıcı cümlede varlıkları yaklaşabildiğine göre belli ki yüreklerinin 'ağırlığı' oldukça benzermiş...

Bu benzerlikleri nedense çoğunlukla üzerine düşünmeye değer bile bulmayız. Ne de olsa uğruna mücadele edilecek daha büyük meselelerimiz vardır... Evet, meselelerimiz büyük ama hiçbir mesele bir insan tekinin biricikliğinden daha büyük değil. Hatta o büyük meselelerimizin çözümü de aslında o insan tekini biricikliği içinde kavrayabilmemizden geçiyor desem bilmem 'edebiyat yaptığımı' düşünür müsünüz?

Behçet Aysan, 2 Temmuz 1993'te Sivas'taki Madımak cehenneminde aramızdan koparılan dek kocaman yüreği ile gürül gürül şiirler yazan bir şairdi. "Sen bu şiiri okurken/ Ben belki başka bir şehirde ölürüm" diye yazmıştı. Ben O'nun şiirlerini okuyacak yaşa geldiğimde ise gerçekten başka bir şehirde öl(dürül)müştü. Kararmış ruhluların yaktığı ateşe eşlik eden kararmış ruhlu insanların arasında öyle kırgın, *saçılmış bir nar gibi* kırgın, ayrıldı aramızdan Behçet Aysan. Geride 15 yaşında, sonradan babası gibi şair olacak bir genç kız ve âşık olduğu kadın kaldı. Bir de düşler, aşk, kavga ve keder... Onları da bize bırakarak gitti Behçet Aysan, yanarak gitti.

Ferhat Kurtay da yanarak gidenlerdendi ama O kendi kendini yakmıştı. PKK'nın dağa çıkması için bütün şartların 'olgunlaştırıldığı' Diyarbakır Cezaevi'nde, daha sadece 33 yaşında bir adamken üç arkadaşı ile beraber kendini ateşe verdi Ferhat, 33. koğuşta. Dehşet içinde durumu fark eden arkadaşları onun alevler içinden şöyle haykırdığını duyacaktı: **"Bu bir alev değildir. Bu bir yangın değildir. Bu bir eylemdir."** Anlayacağınız Diyarbakır zindanında şartlar, bırakın dağa çıkmayı, insanın kendi kendini cayır cayır yakabilmesini sağlayacak kadar 'olgunlaşmıştı'. Alevleri güç bela söndüren ama Ferhat ve arkadaşlarını ölmekten kurtaramayanlardan öğrendiğimize göre Ferhat'ın son sözleri **"Wê strana bêje"** olmuş. Yani "O stranı söyle." Ferhat'ın son kez duymayı istediği stranın adı **"Sewdaliyê"** idi, "Sevdalı kız"...

Mehmet Coşkun, Ferhat kendini yaktıktan altı sene sonra hayata gelmişti. Şırnak'ta PKK ile çıkan çatışmada da daha 21 yaşındayken öldürüldü. Er Mehmet'in annesi, oğlunun cenazesinde **"Mihedê min kuştin, askerê min biçûk, qomandoyê min, sêviyê min"** diye ağıtlar yakarak uğurladı oğlunu... "Mehmedimi öldürdüler, benim

küçük askerim, komandom, öksüzüm"... O cenazede de "Şehitler ölmez" diye haykırıldı ama Mehmet'in annesi, diğer tüm Mehmetçik anneleri gibi, ne oğlunun mürüvvetini ne de torunlarını görebileceğini biliyordu. Yani onun için aslında bir parçası ölmüştü artık, Mehmet ölmüştü. En çok da bu ülkede anasının dili, anadili, uzunca bir süre yalnızca ağıt yakarken varolmasına tahammül edilen bir dil olduğu için ölmüştü...

Medine Bircan da yalnızca ağıt yakarken makbul görülen analardandı, çünkü başörtülüydü. Ancak o, arkasından ağıt yakılan bir ana oldu. İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesi, kanser hastası olan 71 yaşındaki Medine Bircan'ın sevkini vermeyi sağlık karnesindeki başörtülü fotoğrafı sebebiyle reddetti. Böylelikle son günlerinde evinin yakınındaki bir hastanede tedavi görmesine engel oldu. Oğlu, tüm çaresizliği içinde annesine, kanserden tüm saçları dökülmüş olan annesine, başı açık fotoğraf çekirtmesini teklif ettiğinde ise çoğu başörtülü annenin vereceği türden bir cevap verdi Medine Teyze: **"Ölsem daha iyi. Beni bırak, ben ölmek istiyorum."** Öyle de oldu. Oğlu, annesinin fotoğrafını photoshopla 'saçlandırmaya' çalışırken Medine Teyze öldü. Oğluna veda bile edemeden öldü. Ardından, mevzubahis hastanenin dekanı Faruk Erzenin şöyle diyecekti: "Hükümetlerin iradesine uymayan, size göre ve bize göre de suç işler ve dinden de çıkar. **Eğer kılık kıyafet yasası, hükümetimizin emri, şayet Hipokrat Yemini'ne uymazsa, ben hükümete uyarım."**

Bu yazıdan sonra birileri "Kimleri yan yana getirmiş, utanmaz" diyecek. Birileri "Üstüne yüklenen görevin gereğini yapıyor" diyecek. Birileri ise "Bu kızın kafası karışık, ne dediğini bilmiyor" diyecek. Yazarken kafamın değil ama yüreğimin karmakarışık olduğu bu yazıyı okuduktan sonra birileri de bahsettiğim insanların yaralarının kendi yaralarına nasıl da benzediğini görüp acı acı gülümseyecek. Ben de acı acı gülümseyenlere katılıp şöyle diyorum: Gülümse, hadi gülümse; bulutlar gitsin...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alevileri suçlamak kolay

Hilâl Kaplan 18.11.2009

CHP'li Onur Öymen'in faşist zihniyetin sıradanlığını ifşa ettiği Dersim Katliamı'nı öven açıklamasından sonra Aleviler haklı olarak tepki gösterdiler. Alevilerin CHP (ben CHP diyeyim, siz Kemalizm anlayın) ile zımni ittifakını sürdürmelerine şaşırın, karşı çıkan, hatta Alevi CHP'liler için "onursuzdur" diyenler bile oldu. Bu noktada Alevilerin CHP ile olan bağını "karşılıksız aşk" ya da "Stockholm sendromu" olarak adlandırmak bana çok doğru gelmiyor. Sosyal bilimler formasyonunun bana kazandırdığı bir şey varsa o da özcülük karşıtlığıdır. Alevilerin özünde böyle bir "karşılıksız aşk/ sevgi" temayülü olmadığına göre CHP ile ilişkilerinin vahametini teslim ederek bunun nedenleri üzerine düşünmek zorundayız.

Cumhuriyet kurulduğundan beri en çok zulmedilen toplumsal gruplardan birini şüphesiz Aleviler oluşturuyor. O yüzden bu nedenlerin üzerine düşünmek kaçınılmaz olarak Maraş Katliamı'nı, Çorum Katliamı'nı, Sivas Katliamı'nı düşünmeyi de beraberinde getiriyor. Sünni kesimlerde bu katliamların çoğunlukla "halk içi ve halka ait" meseleler olmadığı, derin devletin ve/veya dış güçlerin kışkırtması ile meydana geldikleri zannı hâkim. Bu zannı bir tür *wishful thinking*, yani olmasını istediğinizin gerçekte olanın yerini aldığı bir düşünme biçimi olarak okumak mümkün. Ancak gerçekte olan bu değil.

Toplumda her daim bir Alevi-Sünni karşıtlığı mevcuttu ve ister dış güçler ister derin devlet yapılanmaları olsun

toplumda zaten mevcut olan bu karşıtlık potansiyelinin kendisini 'gerçekleştirmesini' sağlamaktan daha fazlasını yapmadılar. Çorum'da ve Maraş'ta birbirini tanıyan insanlar birbirlerini hatta ağız emzikli bebekleri bile öldürdüler. Bu noktada topu sadece dış güçler-derin devlet ikilisine atıp, "organize işler bunlar" deyip geçmek mümkün mü gerçekten?

Bazıları da bu katliamların yalnızca Alevilerin değil Sünnilerin toplumsal hafızasında da bir yara olarak yerini almış olduğunu söylüyor. Öyleyse neden bu katliamların yıldönümünde sadece Aleviler anmalar düzenliyor? Öyleyse neden hatırı sayılır bir nüfusu Alevi olan Çorum'da geçen yıl Hitit Festivali, Sivas ve Çorum Katliamlarının yıldönümlerine denk gelen tarihlerde yapıldı? Eğer toplumsal hafızalarımızdaki yaralar ortaksa bu tarihlerin Sünniler için de bir şeyler ifade etmesi gerekmez mi?

Bu katliamlar içinde en yakın olanı Sivas olduğu için ona özel bir önem atfetmek gerektiği kanaatindeyim. Sivas'ta yine derin devlet eliyle kışkırtılan olaylarda Madımak ateşe verilmeden ve 35 insanın canına kıyılmadan önce otelin etrafındaki insan sayısı Valilik raporuna göre 15.000 kişiydi. Çığlıklar atan, tekbir getiren, sloganlar atan 15.000 kişi, 35 kişinin öldürülüşüne şahitlik etti. Bu yüzden Sivas Katliamı, Alevilerin toplumsal hafızasında yoğun bir korku ve nefretle beraber anılan bir olaydır.

Korku ve nefret gibi güçlü duygularla anılan Sivas Katliamı'nı, Sünnilerin Başbağlar Katliamı'ndan ayrı kınayamayışı ise, Alevilerin Sünnilere karşı güvensizliğini katmerleştiren nedenlerden birisidir. Sivas Katliamı'ndan üç gün sonra Erzincan Başbağlar'da 33 kişinin, kadın-çocuk demeden PKK tarafından öldürüldüğü bu melun katliam elbette kınanmalıdır. Ancak iddia edildiği üzere PKK'nın misilleme amacıyla yaptığı bu katliamın dinamikleri Sivas Katliamı ile bir tutulabilir mi? PKK'lıların köy basıp katliam yapması, 35 kişinin 15.000 kişinin alkışları arasında öldürülmesi ile aynı kefeye konulabilir mi? Bu tavır –çok vulgarize bir biçimde söylemek gerekirse- Alevilere "sizden 33, bizden 33; idare ediverin" mesajı vermekten öteye geçebilir mi?

Alevilerin "Sivas'ta Yakanlar AKP'yi Kuranlar" sloganını hep çok hakkaniyetsiz bulmuşumdur. Ancak AKP'nin 2 Temmuz 1993'te gerçekleşen Sivas Katliamı'nın yıldönümlerinde sessiz kalması ve bu katliamı ısrarla Başbağlar Katliamı ile beraber ele alması Alevilerin incinmişliğini haklılaştıran noktaların başında geliyor. AKP'yi bu kadar kötücül bir yerden okuyan Aleviler içinse AKP karşıtlığı diğer her şeye üstün geldiğinden bir tarafgirlikten çok korku ve nefretle karışık bir karşı çıkma refleksiyle CHP'ye yöneldiklerini düşünüyorum.

Bu yılki 2 Temmuz'un nasıl da sessiz sedasız geçtiğini ve o sessizliğin altında ezilişimi iyi hatırlıyorum. O yüzden Alevileri suçlamadan önce toplumsal hafızalarının köşe taşlarını oluşturan katliamları hatırlamak ve iyi anlamak gerektiğine inanıyorum.

Not: Ahmet Kaya öleli dokuz yıl olmuş. Öldüğü gün âdeta etim acımıştı; baktım, o sızı hâlâ orada duruyor. Derdine derman olamadık Ahmet Abi, katline ferman çıkardılar; affet bizleri...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Halk halka ağlasın

Hilâl Kaplan 25.11.2009

Hafızası elinden alınmış olan bizlere belli konularda hafızamızı iade ederek bence tarihî bir görevi ifa eden sevgili Çayan Demirel'in Dersim Katliamı'nı tanıklıklarla anlattığı 38 belgeselinde içinin güzelliği gözlerinde saklı bir teyze var. Bu yazı bir şekilde kendisine ulaşırsa ellerinden öptüğüm o teyzemin gözyaşları içinde, âdeta katliam sırasındaki çaresiz ruh haline bürünerek söylediği şu sözler aklımdan hiç çıkmıyor: **"Kimsesiz kaldım. Kimse yok. Derdime yanak yok. Rica ederim. Halk halka ağlasın. Kim ağlasın. Biz de halkız. Biz de kardeşiz."**

Bugün Dersim'de CHP'nin varlığı bitti. Zira Dersimliler Seyit Rıza'nın torunu olmanın sorumluluğuna yakışır bir biçimde **"Varlığım, CHP'nin varlığına armağan olsun"** demeyi reddettiler. Üstelik beyaz Türk yöneticilerine biat edip, âdeta bir "yansıtma" refleksi ile kendi içinde bulunduğu durumun zilletini "biat kültürü" sözüyle dışa vuran Kılıçdaroğlu'nu da sert bir dille kınadılar.

Peki, bunu nasıl bu kadar çabuk ve etkili bir biçimde yaptılar dersiniz? Bence halkın halka ağlamasının verdiği gücün bu onurlu karşı duruşta çok büyük payı var. Tüm Türkiye Dersim Katliamı'nı günlerce tartıştı. Bugüne kadar hiç duymadığı gerçekleri havsalasını zorlasa da öğrendi. Ve ağladı. Sonunda halk, halka ağladı. Derde yanak bulan Dersimlilerin de CHP'ye "onur" gerçekte ne demekmiş öğretmek hususunda zerre tereddüdü kalmadı.

Dersimlilerin CHP'den 'arındığı' günlerde Başbakan da bir konuşma yaptı ve "Maraş, Çorum, Sivas, Gazi'de de analar ağladı" dedi. *Radikal* bu haberi yerinde bir manşetle "Başbakan 'Milli görüş' gömleğini şimdi yırttı" diye gördü. Zira, Numan Kurtulmuş liderliğindeki Saadet çizgisini tenzih ederek söylemek gerekirse, Milli Görüş, "muhafazakârlar" diye tabir edilen kesim haricindekilere yaşatılan acıları görmezden gelen bir görüşü temsil ediyordu. Bu gelenekten gelen ve benden yaşça oldukça büyük birine neden Kürt meselesine bu kadar kör kaldıklarını sorduğumda "Bizim meselelere o kadar gömülmüştük ki" demişti. Bense "Bizim olan nedir sahiden? İnsan sırf kendi dertlerini sahiplenmek için mi yaşar? Bizim diye saydığınız meselelerin içinde Kürt meselesinin olmaması bir gaflet değil midir?" diye biraz da haddimi aşarak cevap vermiştim.

Ancak başkasının acısına kayıtsız kalma noktasında aynı hataya düşen sırf muhafazakârlar değil elbette. Farklı kesimlere mensup olan herkes yalnızca kendi acısını sahiplendiğinden, hepimize farklı biçimlerde de olsa zulmü reva gören egemen iktidarın kendisi ile yüzleşerek hesaplaşamıyoruz. Bu yüzden egemen iktidar, aynen arzu ettiği gibi, bizi birbirimize karşı tehdit unsuru olarak sunup istediği gibi şekillendirebiliyor.

Türkiye'de eşitler ve 'daha eşit' olanlar arasında bir mücadele sürdürülüyor. Eşit olanlar, acı tartıya vurulamayacağından, mazlumlukta eşitleniyorlar ama bunun daha yeni farkına varıyorlar. Bu farkındalığın önündeki en büyük engel ise korkularımız; birbirimize karşı duyduğumuz korkularımız. Âdeta öğrenilmiş bir çaresizlikle karşı koymaktan çekindiğimiz korkularımız. Kimimiz şeriat gelecek diye, kimimiz ülke Hıristiyanlaşacak diye, kimimiz memleket bölünüyor diye, kimimiz din elden gidiyor diye egemenlerle saf tutmaktan geri durmuyor. Egemenlerin ise ağızımıza çaldığı bir parmak bal ve "normal/makbul olan sensin" diyerek sırt sıvazlayışı mazlumların zalimleşmesine yetiyor. Bu noktadan sonra ise birbirimizin acılarına ağlamak bir yana çektirilen acıları revâ görmek hatta "hak ettiler" anlayışını benimsemek ne yazık ki kolaylaşıyor.

Anadolu Lisesi'nde okurken bize okuttukları *Cry, The Beloved Country* diye bir kitap vardı. Adını "Ağla, Sevgili Ülkem" diye tercüme edebileceğimiz bu kitap Afrika'daki ırk ayrımcılığına karşı mücadeleyi konu ediniyordu. O

yaşlarda başörtülü olmadığım için henüz devlet tarafından herhangi bir ayrımcılığa uğramamış olan ben, bu kitabın değerini yıllar sonra daha iyi idrak edecektim. İşte bu muhteşem kitapta insanı kendine köle eden korkulara dair şöyle bir cümle vardır: **“Endişen korkuya döndü ve korkun acıya. Acı korkudan daha evlâdır. Korku bir yolculuk, berbat bir yolculuk ama acı, en azından bir varıştır.”** Bugün yavaş ve tökezleyerek de olsa şimdiye kadar tahayyül ettiğimizden farklı bir ‘varış’a doğru yol aldığımızı hissediyoruz ve bazılarımız yine de korkuyor.

Dersimlilerin zalimleri ile hesaplaşmakta bulunduğu gücü hepimizin bulması ve sistemin ‘hasta’ ettiği mazlumlar olarak korkularımızdan arınıp şifa bulmamız sanırım biraz da halkın halka ağlamasına bağlı. Zira **birbirimizi gözyaşlarımızın sahiciliğine bile inandıramayacaksak, sözlerimizin samimiyetine nasıl inandıracacağız?**

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Medenilerin istilas

Hilâl Kaplan 02.12.2009

Her ne kadar Türkiye halkı sömürgeci güçlere karşı mücadele ederek bu ülkeyi kurduysa da yönetimi ele geçiren Cumhuriyet elitleri halka aynen sömürgeci güçlerin mantığı ile yaklaşarak muamele etmiştir.

Bu mantığa göre Kürtler dağlı, Sünniler yobaz, Aleviler köylüdür. Yani, Cumhuriyet elitleri için sıklıkla ‘yığın’ diye tabir ettikleri halk aslında bir barbarlar güruhudur. Tabii kendileri ise bu barbarlar yığının terbiye etmesi gereken şehirli, eğitilmiş, aydınlanmış, medeni insanlar topluluğudur. Bu yüzden Cumhuriyet elitleri toplumu kendi arzularını tatbik edecekleri bir nesne olarak tahayyül edip halk üzerinde istedikleri her tür tasarrufta bulunmuşlardır.

Üstelik kendilerinin medeni, halkın ise barbar olduğundan öyle eminlerdir ki insanların üstüne bomba yağdırmayı, binlerce kişiyi idam etmeyi, toplumun ahlaki değerlerine paçavra muamelesi yapmayı medeniliklerinin bir gereği olarak addetmek hususunda şüpheye bile düşmemişlerdir.

Kendini medeni, ötekini barbar olarak konumlandırarak ona uyguladığı her tür zulmü meşrulaştırma pratiğinin kökleri Antik Yunan’a kadar uzanır. Köklerini Antik Yunan’da bulunduğunu ilan eden Aydınlanmacı anlayış ise bu pratiğe sahip çıkmıştır. **“Medeni versus barbar”** günümüzde Amerika ve Avrupa’nın pek çok söyleminin/ pratiğinin altında yatan, dolayısıyla hâlen mevcudiyetini koruyan bir anlayıştır.

Bu Batılı anlayış ile kendi hayat hikâyeleri üzerinden hesaplaşan bir grup Kanadalıyı anlatan *Barbarların İstilas* filmi izlerken DTP konvoyuna İzmir’de yapılan taşlı saldırıyı düşündüm.

Malumunuz Türkiye modernleşmesinde İzmir’in özel bir yeri vardır. Üç büyük şehirden biri olan İstanbul reddedilmesi gereken Osmanlı geçmişinin izlerini azamet ve ihtişamıyla, Ankara ise zoraki bir modernleş(tir)me projesinin izlerini griliği ve iğretiliğiyle taşır. Bu ikiliğe karşın İzmir, Türkiye modernleşmesinin en ‘kendiliğinden’ gerçekleştiği, insanların çoğunlukla bu projeye gönülden iştirak ettiği ‘çağdaşlık’ timsali bir

şehirdir.

En renkli ve şehrin içinden katılımın en çok olduğu Cumhuriyet mitinglerinden birinin gerçekleştiği İzmir’de aslında harekete geçmeye hazır bir faşist damarın mevcut olduğu açıktı. Tabii ki bizim pek demokrat gazetelerimiz bu mitingi “deniz mavi, yer kırmızı” güzellemleriyle karşıladığından, mezkûr damarın, faşistliğinden çok ‘coşkusu’ görülmüş oldu.

Hâlbuki Cumhuriyet mitinglerini mobilize eden sloganlardan biri faşizmin dolaysızca kendini gösterdiği bir alana işaret ediyordu: **“Cumhuriyetinize sahip çıkın.”** Slogan cumhuriyetin, yani bu kelimeyle imlenen her şeyin (devletin, egemenliğin, rejimin, vb.), kendilerinin olduğunu tasdik edip, bir kısım barbarın bunu istila etmek üzere olduğunu ilan ediyordu. Onlar için karşısında mücadele ettikleri insanların badem bıyıklı, eşlerinin de başörtülü oluşu barbarlıklarına yeter kanıttı.

Çok alametler belirmişti. **Barbarlar, medeni cumhuriyeti istila etmekteydi.** Üstelik öteki ‘barbarlar’ın da dertlerine eğilen bir siyaset yürütmeye çalışıyorlardı. Bu yüzden medeni cumhuriyet gittikçe ‘barbar’laşmaktaydı. Medenilerin kerameti kendinden menkul üstünlüğü/iktidarı temellerinden sarsılıyordu.

Bugün DTP konvoyuna İzmir’de yapılan taşlı saldırıya karşı verilen tepkiler üzerinden medeni-barbar karşıtlığının sarsıldığını ve esas yüzünün daha net ortaya çıktığını görüyoruz. Örneğin MHP’li Oktay Vural saldırıyı “sivil bir tepki” olarak değerlendirmiş. “Sivil”, medeni kelimesinin bir diğer karşılığıdır. Vural aslında haklı, verilen tepki gayet ‘medenî’ bir tepki. Bir diğer medeni politikacı Cemil Çiçek ise taşlı saldırılara müdahale etmeyen İzmir polisine ve ‘tahriklere kapılmayan’ İzmirli vatandaşlara teşekkürlerini sunmuş. Medeniliğinin gereğini yapmış.

Öte yandan partisinin konvoyu saldırıya uğrayan Ahmet Türk, saldırıdan dolayı neredeyse zil takıp oynayacak medeni siyasetçilerden farklı olarak “Yarın farklı bölgelerde diğer liderler de böyle bir şeyle karşılaşırsa gerçekten üzülürüz” dedi. Böylelikle ‘barbar’ diye ötelendiği bir söylemsel düzende medenilere göre farkını tekrar ortaya koydu.

Medeni-barbar karşıtlığı arasında bir denge siyaseti tutturmaya çalışan Başbakan Erdoğan ise saldırıya uğrayan vatandaşlarının hissiyatını tamamen gözardı edip, konvoyda açıldığı iddia edilen bayraklardan dolayı kendilerine sıcak bakmadığını belirterek saldırıyı neredeyse meşru gösterdi. Kendisinin ‘medenî olmama ihtimali’ni sevenleri hayal kırıklığına uğrattı.

‘Barbar’lardan biri olarak, Başbakan’a medeniler tarafından hapse mahkûm edilmesine vesile olan şiirin sahibinin bir dizesini hatırlatarak bitirmek istiyorum: “Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar.”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barişa sahip çık

Barış Anneleri'nden biri Mardin'de yaşarken başlarına gelen türlü zulme rağmen Türkiye'deki diğer insanların ve özellikle de "din kardeşleri"nin sessizliğine anlam veremediğini ama işin aslını zorunlu göçle İstanbul'a geldiğinde anladığını söylemişti. İnsanlara bölgede yaşatılanlar "buralarda" ya hiç dile getirilmiyor ya da devlet diline tercüme edilerek aksettiriliyordu.

Şimdilerde ise ülke çapında eskiye nispetle Kürt meselesinin en iyi anlaşıldığı dönemi yaşıyoruz. Kafalar karışıyor, insanlar iliklerine kadar işlemiş korkuları ve ezberleriyle yüzleşiyor. Pek çok yakınımın söylemlerinde bu değişimin izlerini görebiliyorum. Ancak yine de zaman isteyen bir süreç bu. Anlaşılması en çok zaman alacak yanı da PKK sempatanlarının Öcalan'a duyduğu "aşkı" bağlılık.

Öcalan, altmış yaşında, sağlık problemleri olan bir mahkûm. Sevenleri de açıklamalarına binaen onun sağlığına devletin kast ettiğini düşünerek sokaklara döküldüler. Hükümet ise sokaktan gelen tepkilere kulağını tıkamadı, önemsemi. Hatta en son, Dışişleri Bakanlığı, Öcalan'ın kaldığı cezaevi şartlarının yerinde görülüp değerlendirilmesi için Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi'nden bir heyetin Türkiye'ye davet edildiğini açıkladı. Buna rağmen hâlen ülke savaş alanına çevrilebiliyorsa sebebi sadece Öcalan'ın cezaevi koşulları olmasa gerek.

Öcalan son görüşmelerinden birinde şöyle diyor: *"Bu süreç bir tasfiye sürecidir. Bu anlaşılmıyor, görülüyorsa tehlike büyüktür. AKP, sorunun çözümünün önünde engeldir, aslında çözüm gücü olarak gözüküp tasfiyeyi amaçlıyor."* Yani kısaca sevenlerine "tehlikenin farkında mısınız?" diyor. Anlayacağınız, bazı Türklerin bölünme korkusuna bazı Kürtlerin "tasfiye" korkusu da eklenince iki gün içinde âdeta 90'ların o cehennemden çıkma günlerine geri döndük. Durumdan vazife çıkaran Türk milliyetçileri de ellerinden geleni ardına koymadı, koymayacak.

Peki, Kürtler şimdi ne yapacak? Ülkede dedelerinin ömürleri boyunca hayal ettiği gibi bir ortam oluşmaya başlamışken "Örgütüne sahip çık" anlayışı ile yine silaha, molotof kokteyli, taşlara mı sarılacaklar? Gerçekten başka bir yolu yok mu bunun? Şahsen savaş-karşıtı bir insan değilim. Adaletin tesisi için gerekirse savaşıma da sonuna kadar inanırım. Yalnız Kürt mücadelesinin, geldiği son noktada, hâlen 90'lardaki gibi bir toplumla ve iktidarla karşı karşıya olduklarını düşünerek eski yöntemleri kullanmasının adaletin ya da barışın tesisine katkı sunmak bir yana bu ihtimali ortadan kaldıracığına inanıyorum ki en büyük tehlike barış ihtimalinin ortadan kalkması olsa gerek.

Geçen ay Öcalan'ın mahkûmiyet koşullarını protesto eden Kürt gençleri, İstanbul'da bir belediye otobüsüne, içinde yolcular olmasına rağmen, molotof kokteyli attı. Serap Eser feci bir biçimde yandı ve hayatını kaybetti. Kendisini öldüren gençlerle hemen hemen aynı yaşıydı. Yaşanmışlıkları eminim çok farklıydı ama Serap'a kast eden gençler, onun hayatına kast edene kadar mazlumdu. Muhtemelen aile tarihinde faili meçhulden zorunlu göçe zulümler silsilesi olan çocuklardı. Serap'a kıydıkları andan, bunu göze aldıkları andan itibaren ise onlar birer zalim.

Kürtlerin katedilen bunca mesafeye rağmen savaşmayı seçmesi onları da ancak zalimlerine benzetecek. Daha da kötüsü, kendilerine yıllarca yapılmış olan ve artık toplumun da farkına vardığı zulmün "görünmez" kılınmasına yol açacak. Hâlbuki Kürtlerin özgürleşmesi, tüm ülkenin özgürleşmesine hizmet edecek bir potansiyeli taşıyor. "Özgürleşmekten" kastım ise yalnızca devletin vesayetinden özgürleşmek değil, her tür vesayetten özgürleşmek. O yüzden Kürtler şu anda tarihî bir sorumluluğu omuzlarında taşıyorlar. Şu anda aynen Ahmet Türk'ün dediği gibi filler ve atlar tepişiyor. Bizse eziliyoruz. Geleceğimiz ayaklar altına alınıyor.

Küçük aklımla giderek içine çekildiğimiz bu "ölüm kuyusu"ndan çıkışı birbirimizin ellerinden tutmakta görüyorum, hâlâ. Serap ile Aydın'ın ölümünden üzerimize yük büyük bir sorumluluk var. Serap'ın katilleri içerde. Hükümet aynısının Aydın'ın katili için de geçerli olması için çabalamazsa ve "senin ölün-benim ölüm" ayrımı yapmaya devam edersek daha çok "ölümüz" olacak korkarım.

Bu hafta sonu Aydın'ın evden okula dönerken kullandığı yolu kullanıp Mardin'den Diyarbakir'e geçerken onu düşüneceğim. Sizler de lütfen şunu düşünün: "Göze göz ancak tüm dünyayı kör eder."

Not: Anayasa Mahkemesi'nin DTP ile ilgili ne siyaseten doğru ne de hukuken adil bir karar vereceğine inancım var, zira her alanda kurumların vesayetinin sivillerin üzerine çöreklediği bir ülkede yaşıyoruz. Buna rağmen tek çözüm yolunun da sivil kalmakta olduğunu unutmamak gerek çünkü savaşı askerler, barışı siviller yapar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtlerin kumaşı

Hilâl Kaplan 16.12.2009

Sizi bilmem ama ben iki 'taraf'tan da savaş isteyenlerin ortaklaşp seslerini yükselttiklerini görmekten, AKP'nin "gösteririm ama elletmem" tarzındaki politikalarından, eski DTP'li yeni BDP'li siyasetçilerin seçmenini dağa çağırın PKK'ya sivil irade göstermek noktasındaki tereddütünden ve her seferinde barışı arzulayanlar olarak hayalkırıklığına uğramaktan çok sıkıldım. O yüzden pedagojik bir üslup tutturaktan çok bugün biraz bodoslama mevzuya gireceğim.

Mardin Eğitim-Sen'in Dargeçit ve Midyat temsilciliğinden iki cefakâr emekçinin davetlisi olarak geçtiğimiz günlerde bölgeye geldim. **Mardin ve Diyarbakır hattında uzun süren istişareler, dertleşmeler, münakaşalar sonucu vardığım sonuç gerçek anlamda bir siyasal 'özne' olabilme kabiliyetine sahip olmadan, yani mikro siyasetin önemini idrak etmeden makro siyaset içinde boğulacağımızdır.** Şimdilik yine de makrodan mikroya doğru bir yol takip edelim:

AKP kendi ipini çekmek istemiyorsa bir an önce yukarıda bahsettiğim türden bir politika izlemeyi bırakıp Siyasi Partiler Kanunu'nda değişikliğe gitmek gibi BDP'yi Meclis'e gelmeye ikna etmenin yolları üzerine kafa yormalı ki ikna olmasalar bile bu çabanın kendisi anlamlı olur. Ayrıca demokratikleşme reformlarını öncelik sıralamasına koyup tek tek hayata geçirmeli ki hem Kürt kamuoyunda bir inandırıcılığı olsun hem de gayrı-Kürt kamuoyunun endişelerinin yersizliği ortaya çıksın. Tüm bunlar bir yana, sanırım AKP'nin atması gereken en önemli adım ise vatandaşlara karşı orantısız güç kullanan güvenlik güçlerine "gereği neyse yapılması"nı sağlamaktır. Aksi takdirde bugün molotof attığından yakındıklarımızın yarın dağa çıkma ihtimalini gözardı etmiş oluruz.

Eski DTP, yeni BDP resmen TBMM'den kovulmuş bir partidir. Böyle bir durumda onurları zedelenmiş milletvekillerinin hiçbir şey olmamış gibi davranması beklenemez. Bu anlamda "kendi kendilerine kalan" Kürtlerin "kendilerini neden Türkiye'ye daha iyi anlatamadıkları" üzerine de düşünmeleri ve hukuki vesayetten

önce kendilerini 'kapayan' askerî vesayeti gözönüne alarak gerçek anlamda "demokratik Kürt kamuoyu" yaratmak noktasında çabalaması gerekir. Bu çabayı gösterirken de bir zamanlar "PKK'nın terör örgütü olduğunu itiraf et" baskısını yapan kamuoyunun ekseriyetinin DTP'nin kapatılmasına karşı olması gibi 'yeni bir zaman'dan geçtiğimiz gerçeğini de gözönünde bulundurmak gerek.

Mikro siyasete ve onun göbeğinde duran milyonluk kitleye gelelim. Sizce Ahmet Türk'ün yasaklanması, statükonun nasıl davranmanızı beklediğine dair bir mesaj değil midir? Öfkelenince taş ve sopaya sarılarak bu mesaja aynen statükocuların arzu ettiği biçimde karşılık vermiş olmuyor musunuz?

Bence çözüm üretme çabası içinde olan Kürtlerin öncelikle çözümün sokaktan geçmediğini görmesi gerek. Zira 'sokak', onları Türkiye'nin çoğunluğunun tasvip etmediği eli satırlı, silahlı milliyetçilerin saldırısına maruz bıraktığı gibi devletin 'şefkatli kollarına' da teslim olmak durumunda bırakıyor. Üstelik taşa ve sopaya sarılanlar Kürt olunca, onlara yapılan her tür zulüm de 'revâ' görülüyor.

Kürtler sokakta 'halkla' karşı karşıya gelip, mazlumken zalim pozisyonuna düşeceklerine direkt 'devlet'le karşı karşıya gelip bir eylemlilik ortaya koymalıdır. **Örneğin polise taş atmayı direnmenin bir yolu olarak gören Kürt gençleri, belki kendilerini yıllarca hapiste süründürecek bu eylemi yapmaktansa okudukları okullara gidip yine devleti temsil eden öğretmenlere ve idarecilere Kürtçe karşılık versinler. Soruları Kürtçe cevaplasınlar. Başka bir dil kullanmayı reddetsinler. Böylelikle devletin homojenleştirici dil politikalarına taşla değil tam da anadillerinin kendisi ile karşılık verip, üstelik şiddete de başvurmadıklarından 'bir taşla iki kuş' vurmuş olurlar.**

BDP, Kürt vatandaşları örgütleyip "**vatandaş, Kürtçe konuş**" kabilinden bir sivil itaatsizlik kampanyası ile anadillerini direnişlerinin merkezine oturarak toplumsal bir direniş örgütleyebilir. **Hastanede, devlet dairelerinde, okullarda sadece Kürtçe konuşan ve başka türlüşünü reddeden; askere gitmek ve vergi vermek gibi vatandaşlık görevlerini devlet kendi vatandaşlık hakkı olan anadilde eğitim hakkını tanıyana kadar reddeden ve yapılan müdahalelere asla şiddetle karşılık vermeyen milyonlarca insan olduğunu hayal edin.** Bu eylem biçimi yedi tane masum gence kurşun sıkmaktan hem daha onurlu hem de Kürt olmayan kitleleri daha ikna edici bir yöntem olmaz mı? Böylelikle ne uzun yıllar hapse girmeye ne de dağa çıkmaya lüzum kalmadan onurlu bir direniş yürütülerek pek çok mesafe kat edilebilir.

Gandhi, İngiliz emperyalizmi ile mücadelenin merkezine kendi kumaşını üretmeyi koymuştu. **Kürtlerin kumaşı şiddet mi, Kürtçe mi; buna da Kürtler karar versin.**

Not: Fikirleri ile bu yazıya katkıda bulunan Murat Özel ve İdris Kardaş'a teşekkür ederim. Ayrıca Türkiye'nin en genç sivil itaatsizi olan Ece Nur'un direnişini desteklemek üzere başta başörtülü kadınlar olmak üzere tüm Diyarbakır halkını **18 Aralık Cuma günü saat 13.00'da İl Milli Eğitim Müdürlüğü önünde** buluşmaya çağırıyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

PKK sempatizanları ile barışmak

PKK sempatizanı olan Kürtlerin, Kürt vatandaşların çoğunluğunu oluşturmadığı bir gerçek. Ancak esas farkına varmamız gereken Kürt meselesini çözeceksek sadece demokratik hak ve özgürlüklerin tesis edilmesi sayesinde ikna olabilecek Kürtlerle değil, PKK ve Öcalan'ın durumu hakkında da ikna edilmesi gereken Kürtlerle beraber çözebileceğimizdir. Yaklaşık 2,5 milyon insandan söz ediyorsak, onların eğilimlerini istişare alanından dışlayarak çözüme ulaşamayacağımız çok açık.

PKK sempatizanlarına dair Kürt olmayanların muhayyilesi genelde iki kavram üzerinden çalışıyor: "Kandırılmış" ve/veya "rehin alınmış". İlki Kürt vatandaşların PKK tarafından kandırılarak, ikincisi ise PKK'nın zoru ile örgüte sempati duydukları söylemini temsil ediyor. Kısaca, bir ideolojik fantezi olarak "saf ve masum Anadolu insanı"na göndermede bulunuluyor ve kandırılmışlığa ve/veya rehin alınmışlığa giden yollar kesilirse PKK'nın da halk nezdindeki sempatisinin bertaraf edileceği savunuluyor. Yani saf olduklarından ötürü kandırılmışlar ya da masumlar çünkü rehin alınmışlar.

Bu argümanın kendisi daha önce de bahsettiğim gibi bir tür "wishful thinking". Olanla yüzleşmekten kaçınıldığı için inanması daha kolay bir "böyle olmalı" tahayyülü üretiliyor. Yani temenni olana, gerçek muamelesi yapılıyor. Böyle olunca da 'olan'a dair gerçekçi bir siyasal söylem kurulamıyor. PKK sempatizanı Kürtlerin çoğunluğunun kandırılarak ya da zorla değil, mevcut toplumsal koşullar dahilinde bilerek ve isteyerek PKK sempatizanı olduğu gerçeğini teslim etmemiz gerekiyor. Kendimizi 'kandırmanın' âlemi yok. Bu gerçekle ne kadar çabuk yüzleşirsek, ülke geleceği adına da o kadar hayırlı olur.

Bazı yazarlarımız ise kitleler üzerindeki etkilerini fazla mı abartıyorlar yoksa bana mı öyle geliyor bilmiyorum ama bildiğim, PKK sempatizanı Kürtler ile PKK arasındaki ilişkinin dinamiklerinin sırf biz öyle yazdık ya da temenni ettik diye değişmeyeceğidir. Şu anda pek çok PKK sempatizanı Reşadiye saldırısını anlamlandırmakta güçlük çekiyor. Aynı şekilde DTP'nin sine-i millet kararına da tabanlarının ekseriyeti destek vermiyordu. Bu anlamda farklı biçimlerde aynı tabana hitap eden DTP'ye ve PKK'ya karşı eleştirel bir mesafe en azından zihinlerde konmuş durumda. Ancak bu mesafe son kertede PKK ile sempatizanları arasında bir uçurum olduğu ve mezkûr kitlenin PKK'yı yalnızlaştıracağı anlamına da gelmiyor. Zira Kürtlerin istekleri ile Kürt 'örgütlü' siyasetinin istekleri arasında bazı demokratlarımızın varsaydığı kadar büyük bir uçurum yok. Bu anlamda Kürt meselesinin PKK sayesinde bugünkü noktaya geldiğini düşünenler, gelecekle ilgili beklentilerinde PKK'yı dışlama gibi bir yola meyletmiş değiller. Bu anlamda PKK sempatizanı Kürtler açısından mesele sadece Kürtçenin ve Kürt kimliğinin özgürleşmesi değil, aynı zamanda bu özgürleşmenin 'nasıl' olacağı. Ki bu 'nasıl'ın içeriğini de açılım sürecinde Öcalan ve PKK'ya nasıl tavır alındığı dolduruyor.

Mevcut durumda Kürtler, özgürlükler hususunda açılım yapmaya çalışan devlet ve vefa borcu ile bağlandıkları PKK arasında sıkışmış durumdalar. "PKK'yı ver, haklarını al" gibi bir yaklaşımla mevzuu ele almak korkarım ki Kürtlerin ancak daha da militarist bir biçimde PKK'ya bağlanmasına yol açıyor. Evet, demokratik bir kamuoyu oluşturma noktasında Kürt siyasetinin çıkmazda olduğu tesbiti doğrudur. Fakat yine de gayrı Kürt kamuoyunun "haydi demokrat Kürtler işbaşına" çağrıları çare değil. Bilakis bu tavır zaten yıllardır efendilik taslanmış bir halkı daha da içine kapalı bir cemaat haline getirme potansiyelini taşıyor.

Kürtlerin farklılıklarını ön plana çıkarması için AKP'nin Kürt siyasetini rahatlatması iyi bir zemin oluşturabilir diye düşünüyorum. Bu zemini oluşturmak içinse devletin savaştığı ve bu yüzden de barışması gereken tarafın PKK olduğu gerçeğini görmek şart. Yoksa hükümetin demokratik hak talep eden Kürtlerle savaştığını ve dolayısıyla kendi vatandaşı ile barışmak istediğini düşünmüyoruz, değil mi? Bu minvalde "son terörist etkisiz hale

getirilene dek savaşmak" ve açılımı sadece "tasfiye" sözcüğüne indirgemek gibi söylemler barışın önünde engel oluşturdukları kadar Kürtlerin devlete duyduğu güvenin sarsılmasına ve demokratik bir ortamın oluşmasına da engel teşkil ediyor.

Tüm yükü AKP'ye de yüklemeyelim çünkü AKP'nin siyaseten barışın yolunu açabilmesi, toplumsal hayatta barış fikrinin tesis edilebilmesiyle doğru orantılı. Zira barış, sadece savaşın yokluğu değildir. Barış, aynı zamanda düşmanlığın yokluğudur.

Türkiye halkının PKK'ya karşı duyduğu nefreti anlamak güç değil. Fakat aynı şekilde bazı Kürtlerin PKK'ya karşı duyduğu vefa duygusunu anlamak da güç değil. ("Başörtülü Kürt Kızı Roja Hakkında" yazımda bu vefa duygusunu anla(t)maya çabalamıştım). Bu iki anlaşılması kolay duygunun düşmanlığa sebebiyet vermeden birarada var olmasının imkânını aramak oldukça güç ama yapılması gereken de galiba bu. Bu yoğun duyguların zıtlığına rağmen birbirimizi kabullenmek, düşmanlığı bertaraf edecek panzehiri de içinde taşıyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müslümanların 'vicdan'ları ile imtihanı

Hilâl Kaplan 30.12.2009

Tanzimat Fermanı ile başlayan "zorunlu askerlik" maceramız günümüzde de erkek vatandaşların hayatına müdahil olmaya devam ediyor. Zorunlu askerlik uygulamasının olduğu ülkelerde bir kişinin ahlaki, politik veya dinî görüşleri sebebiyle askere gitmeyi reddetmesine "vicdani ret" deniyor. Vicdani ret hakkı, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu tarafından temel insani hak olarak kabul edilmesine rağmen hâlen Türkiye'de tanınmıyor. Üstelik vicdani reddini beyan edenler ve onları destekleyenlere de işkenceden para cezasına kadar türlü yıldırma metotları uygulanıyor.

Enver Aydemir, daha önceki vicdani retçilerden farklı olarak dinî inançları sebebiyle asker olmayı reddeden bir Müslüman. Malumunuz Alevilerin haklı olarak şikâyet ettikleri zorunlu din dersleri uygulamasından, başörtülü kadınların eğitim ve iş hayatından dışlanmasına kadar pek çok keyfi tasarrufu beraberinde getiren bir anlayış olan otoriter laikliğin teminatı olduklarını her seferinde vurgulayan bir ordumuz var. Enver Bey de bu otoriter laikliğin pratiklerini birebir müşahade edip dinen bu orduda askerlik yapmayı doğru bulmadığını söyleyerek vicdani reddini açıkladı.

Enver Bey'in vicdani retçi tavrından dolayı maruz kaldığı olaylar zinciri ise şöyle gerçekleşiyor: Kendisi 24 Temmuz 2007'de zorla askerlik yaptırılmak üzere evinden alınıp Bilecik Jandarma Er Eğitim Tugayı'na getiriliyor. İlk 'içeri' alındığında üniforma giymeyi reddediyor fakat 10 asker tarafından zor kullanılarak üniforma giydiriliyor. Ailesi Bilecik'e ziyarete geldiğinde ise annesi ve eşine başörtülerini 'kelebek' diye tabir edilen biçimde örtmeleri 'emrediliyor'! Emre uyduklarında ise bu sefer de pardösülerini çıkarmaları 'emrediliyor'! Pardösülerini çıkarmayı reddettikleri için de Enver Bey ile görüştürülmüyorlar. Enver Bey görüşebildiği babasına ağır psikolojik baskı ve linç tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu iletiyor.

Annesi ve eşinin maruz kaldığı uygulamanın ardından bu cesur Müslüman adam aşağıdaki metinle vicdani reddini kamuoyuna beyan ediyor:

"Ben Enver Aydemir, 24.07.2007 tarihinde zorla askerlik yaptırılmak üzere evimden alınarak Bilecik Jandarma Er Eğitim Tugayı'na getirildim. Burada, beni oraya getiren yetkililere, TSK Seçkinlerinin laik değerlere dayanarak dini inançlarıma karşı hasmane duygular beslediğini bu yüzden laik bir ülkede askerlik yapmayacağımı ve böyle bir düzenin asla ve asla bir neferi olmayacağını beyan ettim.

*Bilecik'te kaldığım süre içerisinde bu yaklaşımımın ne kadar doğru bir yaklaşım olduğunu, iki gün sonra beni görmeye gelen annemin ve eşimin başörtülü olması gerekçe gösterilerek nizamiye kapısından geri döndürüldüğünde daha iyi anladım. **Hayattaki en önemli değeri inançları olan birisi olarak, özellikle TSK Seçkinlerinin İslami değerlere karşı gösterdiği tutumu kabul etmem mümkün değildir. Müslümanların en temel inançlarını bile bu kadar açık bir şekilde tahkir eden bir kurumda benim yer almam söz konusu olamaz. (...)"***

Vicdani ret beyanını takip eden günlerde Eskişehir 1. Taktik Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Cezaevi'ne konuyor. Nizamiyede yine işkence ve kötü muameleye maruz kalıyor. Hatta linç teşebbüsünde bulunuluyor. Burada da karısı ve annesi inançlarına göre giyindikleri için Enver Bey'i göremiyor.

İlerleyen günlerde Eskişehir Askerî Mahkemesi'nde yapılan ikinci duruşmada, Enver Bey mevcutsuz olarak birliğine teslim olması istenerek tahliye ediliyor. Ancak tahliyesinin ardından yılmayıp vicdani reddini sürdüreceğini açıklıyor.

Geçtiğimiz hafta ise Kabataş Vapur İskelesi'nde polis tarafından yapılan GBT incelemesi sonucunda Enver Bey ne yazık ki yine gözaltına alındı. Önce Doğancılar Karakolu'na sonra da Askerî İnzibat Karakolu'na götürüldü. Akşam vakti çıkarıldığı askerî mahkeme tarafından da tutuklanarak Maltepe Askerî Cezaevi'ne gönderildi. Burada yine üniforma giymeyi reddettiği için elbisesiz olarak soğuk bir odada tutuldu. Kendisini ziyaret eden avukatı, Enver Bey'in vücudundaki darp izlerinden dolayı işkenceye maruz kaldığına dair tutanak tuttu. Hâlen GATA Askerî Hastanesi'nde bulunan Enver Bey, maruz kaldığı bu insanlık dışı uygulamalar sebebiyle neredeyse bir haftadır açlık grevinde...

Uğradığı türlü zulme rağmen Enver Bey vicdani reddinde ısrarcı, çünkü İslâm'ın üzerinde herhangi bir değer tanımıyor. **İnsanları askere aldığı andan itibaren "Her şey vatan için" diye uygun adım koşturan bir ordu için "Her şey İslâm için" diyen Enver Bey tahammül edilemez bir 'disiplinsizlik' örneği olsa gerek.** Ancak her Türk asker değil, vatandaş doğar. Bu yüzden uluslararası hukuk çerçevesinde de bir vatandaşlık hakkı olan "vicdani ret" hakkını Türkiye artık tanımak zorunda.

İmanî bir imtihanı fevkalâde bir biçimde veren Enver Bey ile Türkiyeli Müslümanlar olarak imtihan oluyoruz. Bu minvalde askere alınma ihtimali olmayan Müslüman bir kadın olarak vicdani reddin "hak" olduğunu haykırmak adına yapabileceğim 'delikanlılık' bu kadar. Bakalım Müslüman erkeklerimizin 'delikanlılığı' ne kadar olacak...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mahçupyan-Sancar polemîği, Kürtler ve Taraf

Tarafa Etyen Mahçupyan ile Mithat Sancar arasında başlayan polemige dair Kürtlerin PKK ile ilişkisinin dinamiklerini anlamayı önemseydiğimden birkaç kelam edeyim istedim.

Öncelikle söz konusu tartışmanın "akıl veririm-veremezsin" eksenine oturması bence asıl tartışılması elzem olan mevzuları ıskalamaya yol açıyor. Gizli bir iktidar pozisyonundan konuşmayı/susmayı beraberinde getiren bu eksen Kürt meselesini dert edinenlerin önüne hem gereksiz hem de faydasız bir barikat koyuyor. Üstelik 2008'de başörtüsü yasağı üniversitelerde kalkmaya yüz tutmuşken başörtülü kadınların eğitim hakkını engelleyecek şekilde 'akıl vermekten' imtina etmeyen "Hem Özgürlük, Hem Laiklik" bildirisinin yazarlarından Sancar'ın Kürt meselesinin çözülmesini isteyen insanların 'akıl vermesinin' önünü kesme çabasını ise son derece ironik buluyorum.

Öte yandan Türkiyeli aydınlar içinde en çok takdir ettiğim isimlerden biri olan Etyen Hoca'nın mevzuya dair bakış açısında da eleştirilmeye değer noktalar olduğunu düşünüyorum. Etyen Hoca genelde statükoya karşı verdiği mücadelede AKP'yi destekleyen, bu yüzden de hükümetin hatalarına karşı müsamahalı yaklaşan bir pozisyondan eleştirilerini serdediyor ki genel olarak bu benim de katıldığım bir duruş. Ancak DTP'nin adalet ve barışa layık bir siyaset gütmeyeceğine dair kati eleştirilerimizi AKP'nin de adalet ve barışı tesis etmek noktasında bu amaca ne kadar layık işler yaptığını, söylemler ortaya koyduğunu es geçerek yaparsak ortada en azından muhatapını ikna etmek açısından sorunlu bir "samimiyet ve hakkaniyet" meselesi olduğunu söyleyebiliriz sanırım.

Buna ek olarak, Etyen Hoca'nın oryantalist olduğu iddiasına katılmamakla birlikte Kürt siyasetine dair eleştirilerini "rasyonel birey"lerden müteşekkil olan muhayyel bir cemaate yönlendirdiğini düşünüyorum. Genelde liberalizmden beslenen aydınlarımızın yorumlarına sıklıkla yansıyan, "rasyonel birey fetişizmi" diyebileceğimiz bu anlayış dengeli, kararlı ve tutarlı bir biçimde, faydacı bir düşünüş dahilinde sadece aklî olana yönelen bir birey algısına işaret eder. Müstakil (autonomous) ve kendine karşı sorumlu olan bu birey tahayyülü üzerinden sosyolojik durumları analiz etmek ise fazlasıyla 'steril' bir çerçeve çizmeyi gerektirir.

Etyen Hoca'nın "ilkel ve ahmak" olarak nitelediği PKK ile Kürtlerin kurduğu ilişkiyi değerlendirirken, Kürtlere duygulardan uzaklaşıp daha akılcı bir yol tutturmalarını salık vermesinin altında yatan sebeplerden birisi bu sanırım. Ancak Fırat'ın doğusunda hayat hiçbir zaman bu kadar 'steril' bir biçimde akıyor. Örneğin Emine Ayna'nın çoğumuzu öfkeliendirdiğini tahmin ettiğim açılımı "zıkkım" diye nitelediği açıklamasını Aydın Erdem'in taziye evinde yapmış olması bence nazarı itibare alınması gereken bir faktördür. Buna mukabil "Kürtlerin 'irrasyonel' davranma lüksü yoktur" diyebiliriz ve bu fikre ben de katılabilirim. Ancak bize göre 'irrasyonel' davranışları her noktada yapılacak eleştirilerin bu 'steril olmayan' ortamı da gözönünde bulundurması şart gibi geliyor.

Örneğin Etyen Hoca'nın Hrant Abi'nin katlinden sonra kaleme aldığı "Türkler" yazısını şahsen böyle bir anlayışla okumuş ve bir Türk olarak hiç 'alınmamıştım'. En sevdiği dostu katledilen Etyen Hoca şöyle diyordu: *"Çocukluğumdan beri ve özellikle siyaset yazmaya başladığımdan bu yana babam sık sık geçmiş örneklerle dönerek fazla kendimi yıpratmamamı, çünkü 'bu Türklerin değişmeyeceğini' konuşmasının bir yerine iliştiirdi. Kendi babası da ona hep bunu söylemiş ve nihayetinde haklı çıkmıştı... Anlaşılan her Ermeni nesli geleceğin artık eskisi gibi olmayacağı kanaatiyle kendini bir süre avutuyor, sonra da Türklerin değişmeyen özünü karşı karşıya getiriyordu."*

Etyen Hoca'nın Türkleri yekpare bir grup olarak algılayıp, onlara bir "öz" atfetmediği hepimizin malumu ama

19 Ocak'ı takip eden günlerde, üstelik dostunu uğurlayan 200.000 kişinin varlığına rağmen Etyen Hoca bu satırları kaleme alabiliyorsa 'rasyonel' düşünecek 'steril' bir ortamın namevcudiyeti eleştirilerimizi yöneltirken önemli bir faktör olmalı sanki.

Açılım sürecinde PKK ateşkes ilan etmesine rağmen 83 PKK'lı öldürüldü. DTP kapatıldı. İçlerinde belediye başkanlarının bulunduğu onlarca DTP'li hapse tıkıldı. Fakat Fırat'ın batısında Aydın Erdem ya da hapsedilen DTP'liler için yürüyecek bırakın 200.000'i, 100 kişi bulmak hâlâ zor. Dolayısıyla Kürt siyasetini periferiye itmeden Kürt olmayanların biraz da iğneyi kendilerine batırmaları gerekiyor gibi, değil mi?

Son söz de malum manşet ve sonrasındaki tartışmalara binaen *Taraf* gazetesine mesafe alanlara olsun. Başta Kürt meselesi olmak üzere *Taraf* pek çok meselede başka hiçbir yayın organının oluşturamadığı "alternatif bir kamusalılık" mecrası teşkil ediyor ve âdeta Türkiye'de tesis edilmesi arzu edilen toplumsal barışın bir nüvesini oluşturuyor. Bu anlamda Etyen Hoca'nın AKP için düşündüğünü ben de *Taraf* için düşünüyorum. Onun "tarihin önümüze çıkardığı küçük bir mucize" olduğuna inanıyorum ve biliyorum ki bazılarının dikkat kesilmemesi mucizenin 'orada' olmadığı anlamına gelmez.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ey cemaat-i Müslimin, 19 Ocak'ta neredesin

Hilâl Kaplan 13.01.2010

Henüz Özgür Olmadık isimli kitabımızda da yazdığım gibi hayatımda şu anda bulunduğum 'siyasal özne' konumuna beni getiren iki olay var. İlki lisans yıllarında 1,5 yıl sorunsuz okuduğum okulumda başörtüsü yasağının başlamasıyla beraber okul kapısının yüzüme kapanışı oldu. İkincisi ise Ankara'da çok saçma bir yerde çok saçma bir biçimde öğrendiğim "Hrant Dink'i vurmuşlar" bilgisinin ardından bugün bile parçası olduğumu hatırladıkça şeref duyduğum o 200.000 kişilik cenaze töreni oldu. Hrant Abi yaşarken bu ülke insanları için oluşturmaya çalıştığı birlikteliği ne yazık ki ölümünden sonra başarmıştı ve bu ülkenin en sahici insanlarından birini bu ülkenin bin bir çeşit farklı insanı selamlayarak uğurladı.

Bana Hrant Dink'e neden "abi" diye hitap ettiğimi soruyorlar. Aslında en başta bunun gayri ihtiyari oluşan bir hitap olduğunu düşünmüştüm. Hrant Abi ile, yaşarken bir kez bile yüz yüze gelmemiştik ve itiraf etmeliyim ki ölümünden önce yazılarının çok azını okumuştum. Ancak ölümünden sonra ona dair bulabildiğim ne varsa büyük bir iştahla ve vicdan azabıyla okudum, izledim, öğrendim. Önceleri öğrendiklerim karşısında bendeki Hrant imgesini en güzel tamamlayan kelime olduğundan böyle hitap ettiğimi düşünmüştüm. Ardından Hrant'sız ilk 19 Ocak'ta Rakel Dink Agos'un penceresinden yaptığı konuşmasında "bizi acılarla akraba ettiler" dedi. O an kafamdaki pek çok şey, inanılmaz bir metanet ve feraset sahibi olan bu kadının bu sözleri sayesinde yerine oturdu.

Bu ülkede adaletin tesisi, hakikatin ortaya çıkması ve devletin zoru ile değil kendiliğinden bir biçimde toplumun birarada durabilmesi için çalışan bir avuç insandan biriydi Hrant Abi ve bunun bedelini canı ile ödedi. Aslında bu akrabalık bağını devletin zulmettiği ve bu zulüm karşısında kendince durmuş olan herkes için hissediyorum sanırım. Mesela zorba hükümete karşı ayaklanan Şeyh Said kadar aynı zorbalığa tahammül edemeyen Seyyid Rıza'nın ya da Said Nursi kadar onun gibi mezarının bile nerede olduğu bilinmeyen Krikor Zohrab'ın da torunu olduğumu hissetmem bundandır belki. Yine belki de bu yüzden pozitivist, sosyal Darwinist ve aydınlanmacı Talat Paşa'yı değil de Ermeni tehcirine "Allah var ve onun gazabından korkun!"

diyerek isyan eden Boğazlıyan Müftüsü Abdullahzade Mehmet'i "ecdadım" olarak kabul edişim de bundandır. Ancak bu açıdan bakıldığında "ecdadım katliam yapmaz" sözü anlamlı hale gelir sanırım. Yoksa kendimizi bir tür "ecdat tapınmasına" karşı çıkararak Peygamberliğinin sorumluluğunu yerine getiren Hz. İbrahim'in milletinden nasıl sayarız ki?

Biliyorum bazıları yine agresif bir savunma refleksi ile bu satırları okuyacak ama Hrant Abi'nin cenazesinin olduğu gün beni içinde bulunduğumuz bağlam kadar müteessir eden bir başka olgu da oradaki Müslüman temsilinin azlığıydı. Evet, Emine Şenlikoğlu dahil pek çok Müslüman o gün oradaydı ama yüzde 99'unun Müslüman olmasının bir övünç kaynağı olarak dillendirildiği ülkemizde o 200.000 kişinin içinde Müslüman temsilinin de en azından gözle görünecek kadar çok olması gerekmez miydi? O yüzden 'dertli' bir Müslüman olarak bu 19 Ocak'ta Türkiye'de Müslüman temsili olan Özgür-Der, Mazlum-Der ve İMH gibi oluşumlar da "Hepimiz Hrant'ız" pankartları ile Agos'un önünde olsalar diyorum. Eğer Müslüman'ın birinci vazifesi önce kendi nefsinde sonra da yaşadığı toplumda adaleti tesis etmekse ve zulme kalben buğz etmek de imanının en zayıf derecesiyse bu 19 Ocak'ta Agos'un önünde olmamak bana aynı zamanda imani bir zafiyetin de göstergesiymiş gibi geliyor. Belki abarttığımı düşüneceksiniz ama tek bildiğim Hrant Abi'nin katlinin omuzlarımıza yüklediği bir sorumluluk olduğu ve bu sorumluluğu hissetmenin de en çok "canlarınız, mallarınız, namuslarınız da öyle mukaddestir, her türlü tecavüzden korunmuştur" diye buyuran Peygamber'in ümmetine yakışacağıdır.

Taraf'ta karşılıklı köşelerde yazmaktan çok mutlu olduğum dostum Roni Margulies geçenlerde şöyle yazmıştı: "Türkiye'de azınlıklara karşı yapılan barbarlıkların hiçbirinde Müslümanların parmağı yok, tek bir tanesi bile İslâm adına yapılmamış. Öldürülen veya kaçıp giden hiçbir Ermeni veya Rumun arkasından "Allah-ü ekber" diye bağırılmamış, tekbir çekilmemiş."

En son örneğini "Kafes Eylem Planı"nda gördüğümüz gibi, Ermeni tehcirinden Hrant Dink'in katline kadar Türkiye'de uygulanan pek çok zulüm İslam'ı da zaman zaman söylemine alet eden "devletin şer odakları" tarafından yapıldı. Bu yüzden özellikle gayri Müslimlerin hak ve hukukun tesisi noktasında kendi sözünü söylemekten çok başkalarının sözünü eleştiren ya da başkalarının sözü yüzünden ortaya koyması gereken direnişi gerçekleştiremeyen tepkisel bir Müslüman siyaseti yerine özgüvenli ve proaktif bir Müslüman siyasetinin ortaya konması gerekiyor. Bunun esas yollarından birisi de 19 Ocak'ta "Adalet için, Vicdan için, Hepimiz Hrant'ız" diyebilmekten geçiyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Entelektüel' bir semt adı mıdır

Hilâl Kaplan 20.01.2010

Entelektüel, ahlâkî bir otoriteye sahiptir. Sahip olduğu otoritenin ahlâkîliğini belirleyen kıtas, onu "ne için ve nasıl" kullandığıdır. Türkiye'de köşe yazarlığına yüklenen aşırı anlam sonucu köşe yazarları da entelektüel hayatımızın kaçınılmaz bir parçasını oluşturuyorlar. Bu yüzden entelektüel temsili olan köşe yazarlarının mezkûr otoritelerini ne için ve nasıl kullandıklarının hakkıyla sorgulanabilmesini dert ediyorum.

Nuray Mert 28 Şubat dönemindeki duruşu iyi bilinen ve takdirle hatırlanan bir şahsiyet. Ancak bence Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden bu yana siyaseti okumakta fena halde çuvallayan ve hatada ısrar eden birisi. Örneğin Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı'na aday gösterilmesi yüzünden Mert, AKP'yi "iş makama gelince

başörtüsünden geri adım atmamak"la suçlamıştı. Hükümetin Mert'i haksız çıkarır biçimde seçimlerden kısa süre sonra başörtüsü yasağını kaldırma çabalarının sonunda ise kapatma davası açıldı. Peki, Mert bu süreçte ne yaptı dersiniz? Açılan kapatma davasının daha dumanı üzerindeyken "AKP'nin sonu" başlıklı bir yazı kaleme aldı ve üstelik ne yapmaya çalıştığının da gayet farkındaydı: "Cumhurbaşkanlığı krizinden bu yana, **toplumsal normalleşme ve demokratikleşme sürecini kurban etme pahasına**, rövanşist, fetihçi, iktidar mutlakçısı bir yol izlemeyi tercih eden AKP'yi eleştirmekten geri durmadım."

Yalan yok, televizyonda konukların şaşkın bakışları arasında kaygılı bir ses tonuyla "yarın yazıp yazamayacağımdan emin değilim" diyen Mert'i izlerken bende kendisini teselli etmek ihtiyacı hâsıl oluyor. Ancak sonra susturulma korkusu yaşadığını söyleyen yazarımızın iki ayrı kanalda program yaptığını –ki biri 'tek parti diktatörlüğü'nün resmî kanalı-, iki ayrı gazetede yazdığını ve 'kamusal alan'da rahatça varolabildiğini hatırlayıp rahatlıyorum. Ben onun adına rahatlıyorum ama o bir türlü rahatlamıyor. "28 Şubat'tan daha beter bir dönemde yaşıyoruz" diyerek feryadını bir üst perdeye çıkarıyor. Sonra da hakkaniyet ölçüsü iyice şaşmış Mert'e, 28 Şubat'ın mağduru olmuş bazı yazarlarımız 'vefa borcu' ödemek zorunda hissediyorlar. Bu sefer de ben rahatsız oluyorum.

Hakkında her an yeniden bir kapatma davası açılacak bir iktidar partisi varken 'sivil istibdat'tan dem vuran, Ergenekon aleyhinde yazan gazetecilere açılmış davaların sayısı 4.000'i geçmişken medyanın hali pür melalini sırf Doğan Grubu ve Ertuğrul Özkök'ün ayrılışı üzerinden yorumlayıp hükümeti baskıcılıkla suçlayan, "tek parti diktatörlüğü" yaygarasının nasıl hükümet 'götürdüğünü' iyi bilen bir siyaset bilimci olarak bu yaygaraya öncülük etmekte beis görmeyen Nuray Mert'e çok da yüklenmemek gerektiğini söylüyorlar. Kendinden ve yakın çevresinden önce topluma karşı sorumlu olmayı gerektiren entelektüel ahlâkı ile bağdaştıramadığım nokta burası.

Entelektüel ahlâkı deyince akla ilk gelen isimlerden Edward Said, anti-kolonyalist mücadeleye katkılarına rağmen hayranı olduğu Sartre'ı pro-Siyonist tavrından dolayı eleştirmekten geri durmamıştı. Aynı şekilde, öğrencilerinin 'çıplak' protestosuna polisi çağırarak karşılık veren Adorno da en yakın dostlarından olan Marcuse tarafından sert bir biçimde tenkit edilmişti. Entelektüellerin kişisel hayatları bu tür karşı duruşlarla doluyken biz Mert'i mi eleştirmekten geri duracağız?

Sadece entelektüel ahlâk bağlamında değil, "dost acı söyler" minvalinde de Mert'in 'ama'sız eleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Kaldı ki kendisi, 27 Nisan muhtırasından sonra bile AKP'ye 'sahip çıkmak'tan imtina edip, "kaygı ve düşüncelerimin samimiyet dışında hiçbir gerekçesi olmadığını bilmenin rahatlığı ile, eğer kaçınılmazsa, 'dostlukların son günü'nün gelmesine katlanmak durumundayım" diyerek pozisyonunu ilan ettiği için "acı söz"e katlanma kapasitesine sahip olduğuna inanmak gerek sanırım.

Hülâsa, iktidara hakikati söylemenin entelektüelin asli görevlerinden olduğuna inanan biri olarak Mert'in başlattığı sivil istibdat tartışmalarının iktidara hakikati söylemekten çok, özellikle yargıdaki darbe yanlısı odaklara hakikati çarpıtmanın yollarını muştuladığını düşünüyorum. Bu yüzden de kendisine karşı çıkıyorum çünkü 'entelektüel' bir semt adı değildir.

Söz konusu vatansa, hepimiz yemiz

Hilâl Kaplan 27.01.2010

Bu sene 19 Ocak'ta kara kışa rağmen Agos'un önünde beklenenden büyük bir kalabalık vardı. Üstelik geçenlerde Hadi Uluengin'in de yazdığı gibi toplanan kalabalıkta Müslüman temsili olan insanlar eskisine nispetle oldukça fazlaydı. Sanki orada bulunan cemaat-i Müslimin'e "hoş geldin" dermişçesine ikindi ezanı okunurken Sezen'in "Güvercin" şarkısı yarıda kesildi ve kalabalığın büyük çoğunluğu slogan atmadı. Ezan sonrasında "Faşizme İnat, Kardeşimsin Hrant" gibi sloganlar yine hep bir ağızdan tekrar yükseldi.

Matemle umudu içiçe yaşadığımız o müstesna günden beş gün sonraysa Taksim'de Darbelere Karşı 70 Milyon Adım Koalisyonu'nun organize ettiği yürüyüş vardı. Darbecilere karşı duyulan öfkenin ateşi, sadece kışın değil aklın ve vicdanın ademiyetinin o ölümcül soğuşuna da galip geldi; şeytani 'harekât planları'nı yakıp kavuracak bir çılgılık oldu.

Sıfırın altında seyreden hava sıcaklığından ötürü ayaklarımı hissetmesem de şevkle "Darbelere Karşı Omuz Omuzla!" diye slogan atarak ilerlerken baştan ayağa tüm vücudunu kaplayan bir çuval giydiği için kalabalıkta dikkat çeken bir amcaya rast geldim. Çuvalın üstünde ne yazıyordu dersiniz: "Darbecilik beyinsizliktir. Zulme sessizlik imansızlıktır. Hud 113." Anlayacağınız bu amcağı harekete geçiren esas şey okuduğumda heybeti ile beni de titreten bir ayeti kerimeydi: "Zulmedenlere meyletmeyin. Yoksa size de ateş dokunur. Sizin Allah'tan başka dostunuz yoktur. Sonra size yardım da edilmez."

Ardından sevgili Zeynep Tanbay ile beraber okuduğumuz basın açıklamasında darbecilerin sebep olduğu 'marifetleri' sıralarken "Başörtülü öğrencileri okul kapılarında copleyan" maddesini okuduğumuzda kalabalıktan bir adam yüksek sesle "Tankların üzerine çıkarız" diye feryat etti. Bu çıkış kitlede de makes buldu ve hemen herkes bu cümleyi bağırarak tekrar etmeye başladı. Hâlbuki komite tarafından planlanmış böyle bir slogan yoktu. Zaten cümlede bir sloganın taşınması gereken ahenk de yoktu. Ancak gayet spontane bir biçimde ortaya çıkan bu haykırış bir anda bütün kalabalığın iştirak ettiği ve benimsediği bir slogan oldu.

Tüm bu yaşadıklarım, nesiller boyu maruz kaldığı devlet baskısından dolayı torunlarına kümeste Kur'an öğretmek zorunda kalsa da, sevdiği başbakan asılsa da, kızı örtüsünden dolayı okula alınmasa da, oğlu namaz kılıyor diye ordudan atılsa da evinde oturan, sindirilmiş bir toplumsal gruptaki değişimini görmemi sağladı. Son üç yıldır hemen her gelişmenin ardından "hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" diyoruz ya, ben de bu eylemden sonra böyle hissettim açıkçası. Ülke nüfusunun çoğunluğunun tepkisini üstüne çeken darbecilerin ayakta kalması artık çok zor. Ancak bu tepkiye karşılık hükümetin de cesur adımlar atması lazım.

Arat Dink'in haklı sitemini yansıttığı metaforu kullanarak söylersem "söz konusu vatansa, hepimiz yemiz" aslında ama bu 'yem' olma halini daha yeni idrak etmeye başladık galiba. Hâlbuki darbecilerin gözünde yok birbirimizden farkımız ve kışladaki bir taş parçasından bile daha değerli değil varlığımız. Bu yüzden Türkiye'de binlerce, dünyada milyonlarca insanın inançla bağlı olduğu Fener Rum Patriği'ni katletmeyi göze almaları ve yine bu yüzden mübarek Cuma günü Allah'a secde etmek için toplanmış insanları havaya uçurmayı planlamaları... Bu yüzden EMEP ve ÖDP gibi siyasal partiler ile MAZLUM-DER ve İHH gibi hayırda yarışan kurumları beraberce hedef almaları...

Darbecilerin varlıklarını sürdürmelerini sağlayan ideolojik tahakküm dahilinde ezilen grupların birbirlerine "bunlar anarşist", "şunlar İslamcı", "onlar liboş" diye bakarak birbirlerinden "tehlikeli madde"ymiş gibi uzak

durması aslında sadece mevcut hegemoniyi güçlendirmeye yarıyor. Bunlar-şunlar-onlar pek çok şey olabilir ama gerçek anlamda 'bir şey' olabilmek için önce 'yem' olmamız gerekiyor sanırım.

Yasin Aktay'ın da son yazısında bahsettiği gibi yem olmadığımız kesin ama 'tavuk'ların bu gerçeği anlaması için Türkiye'nin tüm yemlerinin birleşmesi şart...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alevilerin talepleri, Sünnilerin endişeleri

Hilâl Kaplan 03.02.2010

Toplam yedi ayakta gerçekleştirilen ve Necdet Subaşı'nın yoğun çabaları sayesinde demokratik müzakere sürecinin Türkiye'deki nadir örneklerinden birini oluşturan Alevi çalıştayını sona erdi. Ortaya henüz pratik anlamda bir sonuç çıkmadığı için bu çalıştayını Alevi açılımının mahiyetini belirleyen ve gelecekteki uygulamalara ışık tutacak olan bir çalışma olarak görüyorum.

Bazı Alevi örgütlerinin Alevi açılımına kötü niyet atfederek çalışmaya katılmamasına rağmen bugüne kadar tartışmanın köşe taşlarını oluşturan zorunlu din dersleri ve Madımak'ın durumu gibi mevzularda uzlaşmaya varılmış. En çok ihtilafa sebep olan meseleyse cemevlerinin statüsü olmuş. Bildiğiniz gibi devlet nezdinde cemevleri halen ibadethane değil, kültür merkezi olarak kabul görüyor. Bu da cemevlerinde biraraya gelip ibadet eden Alevi vatandaşlarımızın hislerini incitiyor.

Sünnilerin cemevlerinin ibadethane statüsüne getirilmesine karşı çıkmalarınınsa yine hissi bir veçhesi var. Onlar da bir dinin iki ayrı ibadethanesi olamayacağından hareketle böyle bir kararın Türkiye'deki Müslümanları böleceğinden ve hatta Aleviliği İslam-dışı bir olguymuş gibi tanımlayanların işlerini fazlasıyla kolaylaştıracağından endişe ediyorlar.

Aynı endişeyi paylaşan bir Sünni olarak, tam da endişe ettiklerimin gerçekleşmemesi için cemevlerine ibadethane statüsünün verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Zira bu bölünme korkusunu gerçeğe dönüştürecek olanın Alevi vatandaşlarımızın kendilerini Sünnilerle eşit statüde yurttaşlar olarak görmemeleri olduğunu düşünüyorum. Kaldı ki bir din değil devlet kurumu olan Diyanet İşleri'nin cemevlerini ibadethane olarak kabul etmesi İslam fıkhi açısından bir şey ifade etmiyor. Toplumsal bir olgu olan cemevlerinin İslam fıkhi içerisinden nasıl konumlandırılacağı ayrıca müzakere edebileceğimiz bir mesele olarak hâlâ önümüzde duruyor. Ancak devletin Sünniler ile Aleviler arasına koyduğu bu ve benzeri duvarları yıkmadan birbirimize ulaşip halleşmemiz çok zor çünkü masaya eşit şartlarda oturmuyoruz.

Hani bazı feminist yazarlar sıklıkla "erkekler aradan çekilsin de biz kadınlar başörtüsü meselesini kendi aramızda konuşalım" der ya, ben de bu öneriye karşılık "önce şu başörtüsü yasağını kaldırmak için beraber mücadele edelim, ondan sonra sabahlara kadar konuşuruz" derim. Masada eşit şartlarda var olmaktan kastım da biraz böyle bir bakış açısından kaynaklanıyor.

Hem eğer bir tür bölünmeden bahsediyorsak Aleviler çoğunlukla cemevlerinde ibadet ediyor, cenazelerini oradan kaldırıyorlar. Yani bu tür bir 'bölünme' zaten vakıa olarak önümüzde duruyor. Bu 'bölünme'nin önüne geçebilmek için de Sünnilerin Alevilerin ibadethanelerine sahip çıkmaları elzem.

Cemevlerine dair kafa karışıklığının en büyük sebebi en fazla 20 yıllık mazisi olan bir mekân olmasından kaynaklanıyor olsa gerek. Eskiden Aleviler cemevlerinde yaptıkları ibadetlerine benzer ritüelleri tekke ve zaviyelerde yaparlardı. Köyden şehre göçüş yeni bir örgütlenme biçimini beraberinde getirdi ama bu sefer Aleviler geleneklerinden gelen bir adlandırma yerine "cami" ile nerdeyse aynı anlama gelen "cemevi"ni tercih ettiler. Bu anlamda cemevleri Aleviliğin tarihi açısından anakronik bir yerde duruyor. Fakat Aleviler galiba 'gericiliğin' simgesi olarak algıladıkları tekke ve zaviyelerle aralarına mesafe koymak için böyle bir neolojizme başvurdular.

Bu noktada Cumhuriyet elitlerinin yok etmek için ellerinden geleni yapmalarına rağmen sona erdiremedikleri tekke ve zaviyelerle alakalı kanunun cemevlerine ibadethane statüsü verilmesiyle gündeme gelmesinin de önü açılıyor. Alevilerin şu anda Sünnilerden beklediği desteği o zaman esirgememesi ancak hakkaniyet ölçüsünün bir gereğidir. Böyle bir istek gündeme geldiğinde de muhtemelen "Sünnilerin talepleri, Alevilerin endişeleri" başlıklı bir yazı yazmayı gerektirecek bir ortam oluşacak ama eşit yurttaşlık, talepler kadar endişelerden de eşit pay almayı ve endişeleri yatıştırıp toplumsal talepleri desteklemeyi gerektiriyor sanırım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başörtülü kadınlar ve taciz

Hilâl Kaplan 10.02.2010

Geçtiğimiz hafta Emine Erdoğan'ın başörtülü bir Başbakan eşi olduğu için GATA'ya Nejat Uygur'u ziyarete gitmesinin nasıl engellendiğini konuştuk. Bu vesileyle başörtülü kadınlar ve hâlen süregelen yasak tekrar hatırlanmış oldu. Ülke kadınlarının aşağı yukarı yüzde 65'inin başörtülü olduğu düşünülürse kadınların eğitim ve çalışma hayatından dışlanması yönünde toplumsal açıdan ne kadar zarar verici bir yasakla karşı karşıya olduğumuz çok açık.

Yalnız tüm bu veriler bir yana, Türkiye'de "başörtülü kadınlar" tamlaması içine sığdırılan ne kadar çok kadın var farkında mısınız? Soruyorum çünkü 'tehlikenin farkında olmak'tan buna vakit bulamayan pek çok insan var.

Sahi kim bu "başörtülü kadınlar"? İki tırnak arasına sığıyorlar mı gerçekten?

Üzerine en çok alan çalışması yapılan, en çok şehir efsanesi üretilen, en çok yargılanan, en çok savunulan, en çok aşağılanan, en çok yüceltilen toplumsal gruplardan biri oldukları kesin ama hakikaten kim bu başörtülü kadınlar?

Sesimiz pek çıkmıyor diye adlarımız da mı yok sanıyorsunuz?

Peki ya hikâyelerimiz?

Hikâyelerimizi dahi öğrenmeye çabalamadan bizi birer masal kahramanına çevirdiğinizin farkında mısınız peki?

Kiminiz kara çarşafı öcü masalları anlatıyorsunuz üzerimizden; kiminiz hanım hanımcık prenses masalları...

Kiminiz için yumruğu her daim havada, ağzından sloganlar taşan birer militanız; kiminiz içinse boynu her daim bükük, gözü yaşlı masumlar...

Kiminiz için erebildiğimiz en yüksek merteye sosyal bilim çalışmalarınızın nesnesi olmak; kiminiz içinse köşe yazılarınızın eğlence malzemesi...

Kiminiz için birer nefret simgesiyiz, kiminiz içinse 'barbi bebek'...

Kiminiz reçel yapamadığımızdan şikâyetçi, kiminiz jip sürmemizden...

Kiminiz "dindar" diyor bizlere, kiminizse "türbanlı"... Hâlbuki iki sıfatı da atfetmemiştik kendimize ama zaten 'bizim' ne istediğimizin hiçbir önemi yok, hiçbir zaman da olmadı.

Oysa 'biz' kendi aramızda da pek anlaşıyoruz aslında, biliyor musunuz?

Kimimiz oldukça milliyetçi, kimimiz oldukça modernist. Kimimiz Osmanlıcı, kimimiz Batıcı. Kimimiz gelenekselci, kimimiz feminist, vb. Bu uçların arasında salınan farklılıklara girmiyorum bile.

Ama bugün size tüm bu farklılıkların yanı sıra "başörtülü kadınlar" diyerek aynılaştırdığınız 'biz'de ekseriyetle ortak olan bir hissiyattan bahsedeceğim. Yalnız önce bir hikâyeyle başlayacağım çünkü hikâyeler her zaman masallardan daha sahicidir.

Lisans yıllarımda yaklaşık 1,5 yıl yasaksız okudum. Sonra, hani şu her gün 'adam olmak' üzerine ahkâm kesen malum kişi bir 'gazetecilik başarısı'na imza atarak "üniversitede başörtülüler var" diye okulumu jurnalledi. Ardından yasak başladı. Derslere girmeyi reddeden arkadaşlarla okul kapısına bakan bir yerde çay içip sohbet ederken geceleri hepimizin uyumakta zorlandığını ve benzer kâbuslar gördüğümüzü fark ettik. Kâbusumuzda sokak ortasında çırlıçiplak kalıyorduk. Kimimiz koşuyordu, kimimiz donakalıyordu, kimimiz sesini dahi çıkaramıyordu ve sonunda bağırarak uyanıyorduk.

Anlayacağınız tüm bu "siyasal simge", "irticai tehlike", "kamusal alan", vb. süslü kavramlarla donatılmış tartışma alanında gözden kaçırılan ağır bir yük var. Devlet bu yasak vesilesiyle kadın vatandaşlarını sistematik ve organize bir biçimde taciz ediyor. Bu yasak kadın ruhunu en derin ve onarılamaz şekilde incitiyor.

Başı açık olmanın neredeyse toplumsal norm olduğu bir zamanda kadınların başını açmasının neden bunca acı barındırdığını anlamakta zorlanabilirsiniz. Ancak başörtüsü, takıldığı andan itibaren, örtünen ferdin kişisel mahremiyet alanına dahil oluyor. Bu yüzden, Suheyb Ögüt'ün de "Çıplaklık, Mahremiyet ve Örtünme Performansları"nda işaret ettiği gibi, başı açık bir kadına mahrem saydığı herhangi bir yerini (kollarını, göğsünü, bacaklarını, vb.) "aç" demekle başörtülü bir kadına "başını aç" demek arasında hiçbir fark yok. Dahası her iki durumda da devlet kendisini vatandaşlarının mahremiyetini ihlal edip, onlara "soyun" emri verebilecek kadar kadiri mutlak olarak konumlandırıyor.

Devlet eliyle yapılan 'kamusal' taciz sürdükçe ve mevzubahis zulmü haklılaştıranlar binbir çeşit argümancıklarını ortaya saçıtkça; bu tacizkâr emirle yüz yüze gelen kadınlar seslerini duymadığınız her gün biraz daha yalnızlaşıyor, biraz daha inciniyorlar. Üstelik bu sefer bağırarak uyanacakları başka bir dünyaları da yok.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt açılımında son durum

Hilâl Kaplan 17.02.2010

Öcalan'ın yakalanışını protesto eden göstericileri medyanın nasıl yansıttığına dikkat ettiniz mi? Kısaca şöyle özetleyebiliriz sanırım: Her olayı eylem yapmak için bahane eden, milli birlik ve beraberliğimizi bozmaya yeminli, gözünü şiddet bürüdüğü için polise taş atan bir barbarlar güruhu.

Yani izleyiciye/okuyucuya iletilen alt-metin şöyle: Aslında her şey yolunda, huzurumuz yerinde, asayiş berkemal, milli birlik ve beraberliğimiz tam. Şu maskeli çapulcular da olmasa milletçe gül gibi geçinip gideceğiz.

İdeolojik fantezinize çomak sokup keyfinizi kaçırmak istemezdim ama durum hiç böyle değil. Mevzubahis 'çapulcular' yerden bitmiyorlar. Onlar da bu ülkede doğup büyümüş insanlar ve her ne kadar binlercesini hapsilere tıkmış olsak da sayıları hâlâ milyonları bulan PKK sempatanları var. Sokaklara yansıyan manzaraysa bu kitlede alttan alta kaynayan bir huzursuzluğun dışavurumu.

Mezkûr huzursuzluğun en büyük sebeplerinden biriye KCK Operasyonları. 29 Mart seçimlerinden hemen sonra başlatılan KCK Operasyonları'nda şu ana kadar tutuklu bulunan partili sayısı 1500'ü aşmış durumda. Tutuklular arasında belediye başkanları gibi halk tarafından seçilmiş olan yöneticiler de var. Üstelik bütün dosyalar için gizlilik kararı verildiğinden tam olarak hangi iddialara dayanarak yargılama olacağı da bilinmiyor.

Bu operasyonlar pek çoğumuza "oh olsun" dedirtiyor olabilir. Ancak partilerini kapatsak da, temsilcilerini hapse tıksak da, gösteri yapan çocuklara yaşlarından büyük ağır cezalar versek de bu kitle yok olmayacak. Yani bir kitlenin görünürlüğünü azaltmak o kitleyi yok etmek anlamına gelmiyor. Teşbihte hata olmaz ama en fazla 'halının altına süpürmek' anlamına geliyor.

Mevcut durumda BDP'li Kürtler için manzaraysa, AKP'nin Kürt siyasetini tasfiye etmek çabasında olduğu yönünde. Devletten hazine yardımı almayan, partisi kapatılmış olmasına rağmen Meclis'te kalmakta direnen Kürt siyasetinin 1500 temsilcisinin hapiste olduğunu düşünürsek çok da haksız sayılmazlar. Yani BDP'lilerin zaviyesinden AKP'nin Kürtlere iki seçenek sunduğu görülüyor: Ya AKP'ye angaje olup demokratik haklar hususunda verilenlerle yetinmek ya da angaje olmayanları cezalandırıp KCK Operasyonları adı altında örgütlülüğünü kırmak.

KCK'nın demokratik düzene pek de uymayan faaliyetler içinde bulunarak seçilmişler üzerinde baskı kurma hakkını kendinde gördüğünü Osman Baydemir'in KCK tarafından yargılandığını ifşa eden ses kayıtlarından anlayabiliriz. Ayrıca PKK'nın üst düzey yöneticilerinden Duran Kalkan'ın adının "KCK Yürütme Konseyi Üyesi" olarak geçmesinden KCK'nın da yasadışı bir örgütlenme biçimi olduğu sonucuna varılabilir. Kaldı ki dönemin DTP Genel Başkan Yardımcısı Kamuran Yüksek'in bilgisayarından Duran Kalkan'a siyasal gelişmelerle alakalı rapor gönderildiği gibi 'yasal siyasi parti' ile 'yasadışı silahlı örgüt' arasındaki bağı ifşa eden iddialar çok vahim. Ancak tüm bunlar 1500'ü aşkın BDP'linin KCK'lı oldukları gerekçesiyle hapiste tutulmasını ve hâlâ şeffaf bir yargılamaya geçilmemesini haklılaştırmaz. Bu sürecin uzatılması ve adil bir biçimde gerçekleşmemesi Kürt açılımının önündeki en büyük engellerden birini teşkil ediyor.

Şu anda bence can çekişmekte olan Kürt açılımında AKP başından beri güvenlik sorunu ile demokratik hakları birbirinden ayırdığını söylüyordu. Eğer durum gerçekten buysa AKP neden dağdaki beş bin PKK'lı ya da eylem yapan sempatizanlara aldırmadan demokratik haklar kısmını hayata geçirmiyor? Madem AKP demokratik hakları güvenlik sorunundan ayrı tutuyor, öyleyse neden güvenlik sorunu teşkil ettiği düşünülen binlerce kişi için milyonlarca Kürt vatandaşının haklarını askıya alıyor?

Üstelik sivil toplumun çabaları dikkate alınırsa açılımın uygulamaya geçirilmesi için ümit verici bir işbirliği ve uzlaşma söz konusu. Başbakan'ın "Yozgat'taki ve Hakkâri'deki anaların ağlamasını istemiyoruz" sözlerini hatırlarsınız. Aslında bu söz hem bu kirli savaşa en çok kayıp veren gençlerin çıktığı iki şehir olması hem de Türk ve Kürt milliyetçiliğinin en koyu tonlarda yaşandığı iki şehir olması bağlamında çok değerliydi. Geçen ay bu iki önemli il dahil 41 ilin baro başkanlarının imzasını taşıyan ve açılımın sağlaması gereken hukuki değişikliklere dikkat çeken bir metin açıklandı. Bu metin pek çok farklı kesimden hukukçunun temel bir düzlemde birleşmesini göstermesi bakımından çok anlamlıydı. Bunun gibi örnekler çoğaltılabilir ama esas olan iktidar olanın, yani bu süreçte başından beri en sorumluluk sahibi olanın özgüvenli bir biçimde harekete geçmesine bağlı. Aksi takdirde "buyurun cenaze namazına"...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir sömürgecilik biçimi olarak Kemalizm ve 28 Şubat

Hilâl Kaplan 24.02.2010

Ne zaman bir AB İlerleme Raporu yayınlansa ulusalcılar tipik olarak "Yeter artık, biz sömürge ülkesi miyiz?" diye feryat ederler. Halbuki, evet, aslında biz bir sömürge ülkesiyiz. Zira Cumhuriyet elitlerinin projesi bir nevi sömürgeleştirme projesiydi. Tek fark sadece sömürgeleştirilenin değil, sömürgecinin de 'yerli' olmasıydı.

Malumunuz sömürgeciler hâkimiyetleri altındaki halk üzerinde kendi arzularını gerçekleştirmek için her tür keyfi tasarrufta bulunurlar. Onlar için halkın tercihlerinin herhangi bir kıymeti harbiyesi yoktur çünkü sömürgeciler mutlak hakikate sahip olduklarını düşünürler. Kerameti kendinden menkul bir üstünlükleri vardır. Onlar medenidir, halk gelişmemiş. Bu yüzden "refah ve ilerleme sağlıyoruz" argümanına sığınarak, ne kadar zalimce olursa olsun, doğru bildiklerini yapmakta beis görmezler. Keyfi tasarruflarını gerçekleştirmek içinse ekonomik, siyasal ve kültürel iktidar tekeline sahip olmak durumundadırlar. Böylelikle halkın dili, dini, yaşam

tercihleri, vb. üzerinde istedikleri gibi müdahalede bulunabilirler.

Nasıl, tanıdık geldi mi? Cumhuriyet kurulduğundan bu yana Kemalistler de kendilerinin mutlak hakikate sahip 'aydınlanmış' kişiler olduklarını düşünüp geri kalmış halkı ilerletmeye çalışmadılar mı? Halkın dili ve dini gibi en köklü toplumsal olgularla âdeta alay edencesine oynamadılar mı? Öztürkçe hezeyanıyla en başta alfabe değişimi olmak üzere dilin kendisini tahrip etmediler mi? Kendi din anlayışlarına uymayan Müslümanları dışlayıp, Müslüman olmayı kabul etmeyen gayrimüslimleri ülkeden atmadılar mı? Ekonomik açıdan sadece yönetimleri ve kontrolleri altında olan küçük bir sınıf dışındakilerin gelişmesinin önünü tıkamadılar mı? Kültürel olarak bu ülkenin musiki ve mimari gibi sanat alanlarındaki mirasını reddederek kendi sanat anlayışlarıyla örtüşmeyenleri dışlamadılar mı?

Peki, tüm bunları, bu kadar büyük bir halk kitlesi varken nasıl yaptılar dersiniz? Tabii ki baskı ve tehditle ama en önemlisi darbelerle... Türkiye'nin 'zengin' darbeler tarihine göz atarsak tüm darbelerin aslında sömürgeleştirilmiş olan halkın bir kısmının ekonomik, kültürel ve siyasi anlamda iktidar sahibi olmaya çalışması sürecine denk geldiğini görebiliriz. Yani darbeler tarihimizin en büyük ortak noktası halkın –en 'uysal' ve demokratik biçimlerde de olsa- sömürgeci rejimin iktidar tekeline tehlikeye atması sonucu sömürgecilerin baskı ve zorbalıkla halkı 'terbiye' etmesi olduğunu görürüz.

En son yaşadığımız darbe olan 28 Şubat'ta da sömürgeler idarede söz sahibi olmak istedi ve bu bizim sömürgeci Cumhuriyet elitlerimiz için kabul edilemez bir durum arz etti. En önemlisi de sömürgelerin ekonomik açıdan üstün pozisyona geçme ihtimalleriydi. O dönemde "Anadolu Kaplanları" denen, Orta Anadolu'dan çıkmış, girişken işadamları ülke ekonomisinde söz sahibi olmaya varacak kadar zenginleşmeye başlamıştı. 28 Şubat'ın bu anlamda asıl 'numarası' biz gözlerimizin önüne konan tiyatro sahnesine bakarken (Fadime Şahin hadisesi, vs.) ekonomik dengeleri banka boşaltmak gibi metotlarla yeniden 'düzenlemektir'. Başörtüsü yasağı da iktidarın sömürgecilerde kalmasını sağlamak için 28 Şubat sürecinde kurumsallaştırıldı.

Ancak, 28 Şubat'la devam ettirileceği sanılan sömürgecilerin iktidar düzeni sona eriyor. Üstelik bunu 'büyük' siyasete bakarak değil, toplumun sömürgeleştirilmiş kesimlerindeki değişime bakarak söylüyorum. Önümüzdeki cuma, 28 Şubat'tan sonra eğitim ve çalışma hakkı gasp edilmiş bir grup başörtülü kadının kurduğu Ayrımcılığa Karşı Kadın Hakları Derneği bir basın açıklaması yapacak. Başörtüsü yasağı kalkmadan 28 Şubat'ın tam anlamıyla sona ermeyeceğini haklı olarak dile getiren basın açıklaması metnine, Sol'dan, Alevilerden, gayrimüslimlerden yani 'ötekî' kılınmaya çalışılan pek çok kesimden destek verildi. İşte bu sömürgeleştirilmişlerin sömürgecilere karşı birleştiğini ve sömürge düzeninin sona ereceğini muştulayan en önemli ve 'büyük' işaretlerden biri. 28 Şubat'ın 1000 yıl süreceğini sanan sömürgeci efendilere duyurulur...

Not: Mevzubahis metne siz de imzanızla destek vermek isterseniz www.28subat1000yilsuremez.blogspot.com'u ziyaret edebilirsiniz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Daha barışacaktık...

PKK'yı dize getirdik." Pek çok kişinin şu anda böyle düşündüğüne şüphe yok. Atılan manşetlerden kurulan söylemlere dek bu anlamı çıkarmak çok da güç değil. Ancak PKK'yı sadece bir örgütten ibaret olarak görmek, bu örgütün halk tabanındaki karşılığını örgütü sindirerek yok edeceğini düşünmek, üstelik de bunu Kürt meselesini çözmek niyetiyle yapmak tam bir akıl tutulmasıdır. Allah aşkına yıllardır devlet zaten farklı bir şey mi yapıyordu ki?

Şahsen Kürtlerin sadece sivil mücadele yöntemlerini kullanmış olsalardı bugün siyasal anlamda daha çok mevzi kazanmış olacağına inanan biriyim. Yani "anılmazdı Kürdün adı, gerilla olmasaydı" diyenlere katılmıyorum.

Müslüman-Türk bir ailede yetişmiş biri olarak Öcalan'a ve söylemlerine sempati beslemem mümkün değil. Fakat bununla beraber benim düşüncelerim, hislerim ya da hayata bakış açım Kürt Meselesi'ne etki etmekte birincil öneme sahip değil. Çünkü siyasal meseleler şahsi özneleşme süreçlerimizden bağımsız olarak kendi gerçekliklerini üzerimize zorlarlar.

O yüzden ben istediğim kadar Öcalan'ın MİT'le ilişkisine dair tezlere olan inancımdan ya da onun Kemalizmin Kürt versiyonu olduğuna dair oldukça sağlam olan argümanlardan bahsedersen edeyim, ortada sosyolojik bir vakıa var. O da nicelik olarak küçümsenemeyecek ölçüde büyük bir Kürt kitlesinin Öcalan'a bağlılığı ve PKK'ya olan sempatisi. Eğer bazı Kürtlerin Öcalan'a bağlılığını ve PKK sempatisini söylemsel olarak ifade etmeleri sağlanmazsa daha çok 'taş atan çocuklar' görür, silahlı çatışmada kaybettiklerimize dair haberler okuruz. Üstelik önümüz Newroz... Bu kutlamalarda insanların bomboş ovalarda halay çekip havaya "Biji Serok Apo" sloganları atmalarını orantısız polis şiddetinde boğacaksa nasıl bir barıştan söz edeceğiz? Barışın tesisi için ne kadar rahatsız edici de olsa şiddet içermediği sürece her tür acı söze katlanmalıyız değil mi? Sözün olmadığı yerde silahın konuştuğunu hâlâ öğrenemedik mi yoksa?

Tabii eğer Kürt açılımı denen hadise Kürtlerin meşru temsilcilerini hapse tıkip sonra da hapiste aileleriyle Kürtçe konuşabileceklerini söylemekse hepimize geçmiş olsun.

Kaldı ki bugünlerde ağızdan ağza yayıldığı üzere dağdakiler de 'ovadakilere' ve Avrupa'dakilere yapıldığı gibi bir operasyonla derdest edilirse Türkiye'de iç barışın gerçekten tesis edileceğini mi sanıyorsunuz? Asıl o zaman şimdi bölünmeyi akıllarından bile geçirmeyen Kürtlerin ve bölünmeye daha dünden razı beyaz Türklerin ayrılıkçı seslerini duymaya hazır olun. Çünkü esas o zaman şimdiye kadar kapısında oyalandığımız iç savaşın eşliğinden içeri girmiş olacağız. Bunu öngörmek için biraz feraset sahibi olmak kâfi.

AKP'li yöneticilerde de bu kadar ferasetin olduğunu ummak istiyorum. Yoksa özellikle Kürtlerle Türklerin beraber yaşadığı şehirlerde olacakları tahayyül etmek bile istemiyorum.

Tahayyül etmek istemediğimden başka bir gerçeğin altını çizmek istiyorum: Türkiye'de siyaset algısı ekseriyetle aşağıdan yukarı doğru şekillenmiştir. Halk 'yukarıdaki'nin duruşuna güven besliyorsa onu takip etmiştir. 'Yukarıdaki'nin kendine güvensizliğini sezdiği andaysa aynı güvensizliği ona karşı hissetmiştir. Erdoğan da bu anlamda çok büyük bir 'toplumsal sermaye'ye sahip. TRT-Şeş örneğinde olduğu gibi icraatının ardında güvenle duran bir Başbakan figürüne acilen ihtiyacımız var. Eskisi gibi "anneliğin ideolojisi olmaz" diyerek PKK'lı annesi olsa bile vatandaşını insan yerine koyan, devletin yıllardır yaptığı hataların sorumluluğunu devletin temsilcisi olarak üstlendiğinin farkında olan kararlı, özgüvenli ve en önemlisi tutarlı bir Başbakan'a ihtiyacımız var.

Fakat ne yazık ki Habur'dan giren PKK'lıların karşılanması "şov" olarak nitelendiğinden beri AKP Kürt meselesindeki tüm soğukkanlılığını kaybetmiş durumda. Bazılarının "şov" dediğine isabetli bir biçimde "bunlar güzel görüntüler" diyen empati sahibi o Başbakan'dan iz yok. Aksine ne yazık ki âdeta bir panik hali içerisinde kendisini ve partisini 'temize çıkarmaya' çalışıyor. Erdoğan artık sağlam bir biçimde gerçekten açılım getirecek

girişimlerde bulunmazsa AKP pek çok şey kaybedebilir. AKP'nin bundan sonra hayatta kalmasının en önemli şartı, seçimlere kadar ülkede tam anlamıyla olmasa da barış ve huzuru tesis ettiğini göstermesi olabilir.

Yoksa başlarken dediğim gibi ülke gittikçe birbirinden kopar, biz de elimiz böğrümüzde "daha barışacaktık" der dururuz...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İslamofobi kamuflajı olarak demokratlık

Hilâl Kaplan 17.03.2010

Farklı kesimlerden insanların birbirine temas etmesini önemediğimden sivil toplum çalışmalarında genelde karma gruplarda mesai vermeye özen gösterdim. Başörtülü kadınların varlığına yeni yeni alışılan bu karma gruplarda beni en çok hayal kırıklığına uğratan anti-Kemalist olduğunu sandığım kişilerin İslamî bir söylemin içinden konuşmaya başladığım anda takındıkları 'latent-Kemalist' tavırları oldu.

Aslında Kemalizmden 'arınmak' kimse için kolay değil çünkü hepimiz bir şekilde bu ideolojinin rahle-i tedrisinden geçtik. Ancak sanırım özellikle İslam'a karşı menfi anlamda mesafeli bir biçimde yetiştirilmiş insanların içinden geçtikleri Kemalist özneleşme süreçleriyle hesaplaşması çok daha zor oluyor.

İşte bu hesaplaşamama sorunundan neşet eden söylemler, Ahmet İnsel ve Ayşe Kadioğlu gibi sol-liberal aydınların geçenlerde Ertuğrul Özkök tarafından 'pâye'lendirilmesine neden oldu. Hem İnsel hem de Kadioğlu muhtemelen bu teze karşı çıkacaklardır ama söylemlerinden örneklerle anlatmaya çalışacağım gibi iki aydınınızın kronik AKP-karşıtlığının altında biraz da İslamofobik tavırlarının yattığını düşünüyorum.

Hatırlarsınız 2008'de üniversitelerdeki başörtüsü yasağının kalkması hakkında başlayan tartışma ortamında önce yasak karşıtı hocalar bir bildiri yayımlamışlardı. Gecikmeden yasak taraftarlarının bildirisi geldi. Buraya kadar her şey beklendiği gibi giderken bahsettiğim iki aydınınızın da imzacısı olduğu ve "üçüncü yolcu" diye anılan "Hem Özgürlük, Hem Laiklik" bildirisi geldi.

Bildiride üniversitelerdeki başörtüsü yasağına karşı olduklarını belirttikten sonra "bu sorunun tek başına ve hukuku zorlayan yöntemlerle gündeme getirilmesinin, ülkemizde giderek yükselmekte olan muhafazakârlaşma eğilimini ve kutuplaşmayı pekiştirmesinden kaygı duyuyoruz" deniyordu. Neden "hukuku zorladığını" bir türlü anlayamadığım yasa, 411 milletvekilinin onayıyla Meclis'ten geçti. Ancak Anayasa Mahkemesi de üçüncü yolcularımıza hak vermiş olacak ki yasayı iptal etti. Böylelikle Meclis iradesi yargı darbesiyle feshedildi, başörtülüler okul kapılarında kaldı ama halk olarak daha fazla muhafazakârlaşmaktan ve kutuplaşmaktan korunmuş olduk. "Tehlikenin farkındayız" demekten başka bir işe yaramayan bu bildiriye dair hâlen kendilerinden bir özeleştiriyemediğim için bu mevzuu hatırlatmayı gerekli gördüm.

Anlayacağınız o dönem İnsel'in "radikal demokrat"lığından başörtülü kadınlar pek nasiplenememişti. Geçtiğimiz günlerde de İnsel, "AKP ve destekçilerinin vesayet rejiminden gerçek bir demokrasiye geçme konusundaki zamanlamalarını sorgulamanın ertelenemez bir sorumluluk" olduğunu yazdı. Yani askerî vesayetten çıkış bir gereklilik ama bunu yapan "muhafazakâr-liberal" olarak nitelediği AKP olunca zamanlamasını sorgulamak şart. Yani "ne olursa olsun şu ülkeye demokrasi gelsin değil"; "demokrasi gelecekse, onu da biz getirelim" temennisi gibi bir ifade.

AKP'nin muhafazakâr bir parti olduğunu ve muhafazakârlığın da savaşılmaması gereken bir siyaset olduğunu düşünebilirsiniz. Ancak tüm bu siyasal mücadele sürerken rahat seyirci koltuğunuzdan izlerseniz, hatta yukarıda örneklendirdiğim gibi AYM'nin anayasayı ihlal etmesine –istemedenden de olsa- katkı verirsiniz haklılığınıza ya da samimiyetinize, dahası 'zamanlamanıza' pek kimseyi inandıracağınızı sanmıyorum. Sözüm tabii ki sadece İnsel'e

değil çünkü Türkiye solunun da bugüne kadar sürdürülen siyasal mücadele kapsamında İnsel’le ekseriyetle aynı paralelde olduğu ve çok da iç açıcı bir görüntü arz etmediği aşikâr.

Ayşe Kadioğlu ise Özkök’ün de referans verdiği yazısında demokratları daha kadınsı ve ince bir dile çağırıyor. Aslında kulağa çok hoş geliyor ama AKP-karşıtlığını demokrasi olarak sunmaya gelince incelemekten bahseden Kadioğlu’nun iş başörtülülerin haklarına gelince pek de zarif bir dil kullandığı söylenemez. Örneğin üniversitede başörtüsü takmayı, Kanada’daki bir dinî azınlığın yanlarında dînen hançer taşınması zorunluluğuyla kıyaslaması hâlâ kulaklarımızda çınlar. Hançer taşımak ve başörtüsü takmak analogisindeki inceliği yeterince takdir edemiyor muyum acaba?

Ya “Başörtüsü... Nereye kadar?” isimli, zarafeti başlığından belli olan yazısına ne demeli? Şöyle diyor Kadioğlu: “Bugün nasıl 11. sınıftaki –yani olsa olsa 16 yaşında olan- bir kız çocuğunun gidip kendi kendine kürtaj yaptırması düşünülemez ise, kendi kendine başörtüsü takmaya karar vermesi de anlamlı değildir.” Kürtaj-başörtüsü gibi başka bir müthiş bir analogiyi es geçerek sorayım: Özkök’ün methettiği yazısında “farklı sesleri dinlemeyi bilmek gerek” diyen Kadioğlu, sizce bu yazıyı yazmadan başını örtmek isteyen bir lise öğrencisiyle konuşmuş mudur? Daha önemlisi buna gerek duymuş mudur?

Uzun lafın kısıası, bu ülkede bir değişim yaşıyor ve günahıyla sevabıyla bu değişimin öncülüğünü de çoğunlukla Müslümanlar yapıyor. Bunu bir an önce sindirirseniz, işlenen tüm ‘günah’lara karşı beraberce mücadele etme alanını genişletmiş olursunuz. Ancak önce şu demokrasi söyleminin altından açıkça görülen İslamofobinizle yüzleşmeniz lazım. Korkarım yüzleşmediğiniz sürece de iktidar alanını kaybetmiş, yalnızlaşmış bir zorbaya yârenlik etmeye mahkûmsunuz.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tarihin mitleştirilmesi ve atalarımız

Hilâl Kaplan 24.03.2010

Geçtiğimiz hafta Çanakkale Zaferi’nin yıldönümü kutlamalarında konuşan Başbakan Erdoğan “Bu ülkenin tarihi parlamentolarca çarpıtlamayacak kadar temizdir, azizdir, şanlıdır, güneş gibi parlak bir hakikattir” demiş. Tarihi salt bir ulusun zaviyesinden anlamak, daha doğrusu anlamaktan çok o ulusu haklı çıkarma çabası olarak görmek, Erdoğan’ın cümlesinden de anlaşılacağı gibi tarihî anlatıyı masalsılaştırır.

Tarihin mitleştirilmesi olarak adlandırabileceğimiz bu süreç ulus-devlet inşa süreciyle doğrudan ilişkilidir. Tarih yazımının otoriter bir denetime tâbi olduğu bu süreçten tüm ulus-devletler gibi Türkiye de geçmiştir. Bu süreç mevcut iktidar ilişkilerini örtmek ve/veya onlara meşruiyet kazandırmak amacıyla toplumsal hafızaya müdahale eder. Tarihsel anlatıyı saflaştırır, arındırır, masumlaştırır. Anlatıya, kerameti kendinden menkul bir haklılaştırma sağlar. Kerameti kendinden menkuldür, çünkü açıklamaz; kendi meşrebince “gerçekleri bildirir”. Böylelikle insan eylemlerinin karmaşıklığı, özsel bir basitliğe indirgenir.

Özsel bir basitliğe indirgenmiş tarih algımıza göre en iyi, en doğru ve en güzel olan ne varsa “atalar” a aittir. Yani “atalar” özsel olarak ‘radikal iyi’dir, diğerleriyle özsel olarak ‘radikal kötü’dür. Bu özsel basitlik yüzündendir ki “atalarım katliam yapmaz” gibi rasyonel argüman özelliği taşımadığı bariz olan bir cümle bile “açıklayıcı” mahiyeti varmış gibi anlaşılır. Zira tarihin mitleştirilmesi, tarihî karakterlerin doğa-üstü güçlere sahipmiş gibi yansıtıldığı, tarihsel olayların efsanevi bir biçimde anlatıldığı fantezi alanı açar.

Fetişleştirme, bir ‘şey’e sahip olduğundan fazla değer atfetmekse birilerinin sırf bizden önce doğdular diye en iyi, en güzel ve en doğru olduğunu düşünmeye de sanırım “ata fetişizmi” diyebiliriz. Ata fetişizmi başta da

bahsettiğim üzere mitsel tarih anlayışının açtığı fantezi alanının bir ürünüdür.

Bundan yüz yıl sonra da bu mitsel tarih algısı ve ata fetişizmiyle içiçe yaşadığımızı hayal edelim. Ermeni tehcirinin sebep olduğu zulümler sebebiyle yetimhanede büyümek zorunda kalan Hrant Dink'i öldüren katil Ogün Samast'ı bundan 100 yıl sonra "ata" diye anılsa şaşırır mısınız? Zamanın başbakanı çıkıp "atamızdır, gereğini yapmıştır" dese utanır mısınız? Ogün Samast'ın polis memurlarıyla kol kola 32 dişini göstererek "Vatan toprağı kutsaldır. Kaderine terk edilemez" (başka bir 'atasözümüz') yazısı önünde çektiği fotoğraflar okul kitaplarına girse öfkelenir misiniz? Peki, zulmü meşrulaştıran/haklılaştıran bu tarih algısıyla yüzleşmediğimiz sürece yukarıda yazdıklarımın sadece bir hayal ürünü olarak kalacağından emin misiniz?

Zulümle yüzleşme pratiğı, zalimleri tanımak kadar, onların yapıp ettiklerini tersine çevirmeye çalışmayı da beraberinde getirmeli diye düşünüyorum. Zalimler bu topraklardan Ermenileri kadın, çocuk, ihtiyar demeden kovdular ki Anadolu kültürüne yaptıkları katkılar görünmez/bilinmez olsun. Türkiye Ermenilerini ve sanırım Ermenistan'daki Ermenileri de 1915 zulmüne dair en çok üzen şeylerden biri, bu topraklarda "hiç olmamışlar gibi" yaşıyor olmamız olsa gerek. Çünkü mimariden musikiye pek çok alanda olağanüstü katkılarda bulunmuş bir halk şu anda "yok" muamelesi görüyor.

Bu yüzden 1915 zulmünün açtığı yaraları biraz olsun onarmak için Taner Akçam'ın da önerdiği gibi "Anadolu'daki Ermeni kültürel varlıklarının korunmaya alınması ve restore edilmesi sağlanabilir. Eski Ermeni şehirleri ve tarihî eserler onarılıp, Ermenice orijinal isimleri kullanılabilir. Ermenilerin, eskiden yaşadıkları şehirlerin fahri vatandaşı yapılması ya da özel bir statü ile Türkiye'de ikametlerine izin verilmesi sağlanabilir" (Ermeni Sorunu Dosyası, 30 Mart 2005).

Ezcümle, zalime, sırf kendisiyle aynı ırktan, düşünceden ya da dinden diye sahip çıkanlar, yani "ana-babanız aleyhinde de olsa adaleti ayakta tutanlardan olun" düsturunca yaşamayanlar, gerçekten de 'ata'larına layık bir yaşam sürmüş olacaklar. Ancak hatırlatayım, bunun bir de 'öte taraf'ı var.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İslâmofobi, sol, özeleştirir

Hilâl Kaplan 31.03.2010

"Hem özgürlük hem üniter devlet: Dayatmaları reddediyoruz. Özgürlüklerimizden de üniter devletten de taviz vermeyeceğiz! Kürtlerin ırklarından dolayı ayrımcılığa ve baskıya maruz kalmadan yaşamlarını sürdürme hakkını savunuyoruz. Bununla beraber, bu sorunun tek başına ve hukuku zorlayan yöntemlerle gündeme getirilmesinin, ülkemizde giderek yükselmekte olan bölünme eğilimini ve kutuplaşmayı pekiştirmesinden kaygı duyuyoruz."

AKP'nin Kürt açılımına dair önemli bir yasa değişikliğı girişiminde bulunduğu günlerde kendini demokrat olarak tanımlayan solcu aydınların böyle bir bildiri yayımladığını hayal edin. Sizce soldan nasıl bir tepki alırlardı? Muhtemelen büyük bir infialle karşılaşarlardı ve AKP'nin farzettiiğimiz yasağı çıkaramaması durumunda da bu bildiri siyaseten bir yüz karası muamelesi görürdü, değil mi?

Şimdi yukarıdaki cümlelerde Kürtleri başörtülülerle, bölünme eğilimini muhafazakârlıkla, üniter devleti de laiklikle değiştirin. Karşınızda 2008 yılında üniversitelerde kalkması ihtimali doğan başörtüsü yasakları zamanında solcu aydınlarımızın yayımladığı bildiri. Üniversitelerdeki başörtüsü yasağı gibi bariz bir hak ihlali söz konusu olduğunda "hukukun zorlanmasından" tutun da muhafazakârlaşma tehdidine kadar saymadığını

bırakmayan ve başörtülü kadınların eğitim hakkına kavuşması için toplumun başka her tür sorununun halledilmesini önşart olarak koşmaktan utanmayacak kadar kibir kokan bir bildiri.

Hükümet Kürt meselesine eğildiğinde veya 301. madde hakkında değişiklik yaptığında ya da başka herhangi müspet bir adımda, başörtülü kadınlar bu aydınlarımızın aklının ucundan dahi geçmedi. Ancak ne hikmetse Türkiye’de sıra başörtülü kadınların haklarına gelince konan tüm ‘şerhler’ demokratlığın, solculuğun, ilericiliğin bir göstergesi gibi okunabiliyor. İslâmofobi teşhisi için ideal durum bu değilse nedir, ben bilmiyorum.

Bence bir kişiyi veya tavrı siyasal açıdan ‘fobik’ ilan etmek için o meseleye dair akıl dışı bir korkusunun olması, bu korku dahilinde tutarsızca ve vicdansızca davranması gerek. Yoksa başörtülü bir kadın olarak, isteyen herkesin, başörtüsünün ‘kötü bir şey’ olduğunu iddia etme hakkını savunurum. Hatta başörtüsünün kapitalizmin metalaştırarak çalışan ‘işleme’ mekanizmasına karşı bir direniş ortaya koyduğu, Alain Badiou ve Slavoj Žižek gibi solcu düşünürler tarafından bile ilan edilmişken, kendisine iddiasını temellendirmek noktasında bol şans bile dilerim. Ancak bu, demokrat ve solcu olduğunu iddia eden birinin başörtüsü yasağının üniversitelerde kaldırılması gibi minimum bir hakkın elde edilmesi söz konusuysa korkuları yüzünden devlet destekli bir yasağın arkasına saklanmasına ve o yasağın devam etmesini sağlamasına vesile oluyorsa; işte orası aklın ve vicdanın sona erdiği, işin içine İslâmofobinin karıştığı noktadır.

Nasıl ki homofobik biri eşcinsellere uygulanan polis şiddetine karşı net bir duruş sergilemeyip sıklıkla “din, elden gidiyor” argümanına sığınıp vicdansızlığını temellendiriyorsa; İslâmofobik birisi de yukarıda örneğini gördüğümüz gibi başörtülü kadınların uğradığı hak ihlaline karşı net bir duruş sergilemeyip “laiklik, elden gidiyor” argümanına sığınabiliyor. Sol için acıklı bir durum gerçekten... Zaten o dönem biraz da bu bildiri yüzünden Sol’un vicdanına güveni sarsılan üç başörtülü kadın “Henüz Özgür Olmadık” deme ihtiyacı duymuştu.

“Üçüncü yol”culuk sadece solcuların bir zaafı değil elbet. Örneğin, başörtüsüne gelince, 301. Madde’den işçilere her kesimin sorununu gündeme getirip yola taş koyanlar gibi, Kürt açılımının yeni yeni konuşulmaya başladığı günlerde de Müslümanların takdir ettiği yazarlardan Ahmet Taşgetiren bir yazı kaleme alıp “Başörtülü Kürt kızı Rojda” dediği muhayyel bir karakter üzerinden başörtüsü yasağını gündeme getirmişti. Solcu üçüncü yolculardan müteessir olduğum kadar bu yazıdan da müteessir olduğum için “Başörtülü Kürt Kızı Rojda hakkında” başlıklı bir yazı yazdım ve “Başörtülü Türk kızı Hilâl” olarak kendisine itiraz ettim. Sanırım “kendi mahalle”me yaranmak derdim olsaydı mevzubahis yazıyı pek dert etmezdim, değil mi? O yüzden İslâmofobi bahsinde gündeme getirdiğim argümanları tutarlı ve inandırıcı bir şekilde cevaplamak isteyenlerin “yandaşlık” ve “kendi mahallesine yaranmak” gibi karşısındakini “bir çırpıda damgalamanın huzuru”nu yaşıtan ‘argüman’lardan daha fazlasını yapması gerek.

Not: Savaşı susturup, barışı yükseltmeyi arzu eden herkes bu cuma günü 19.00’da Taksim’den Tünel’e dans ederek yürüyecek. Kardeş Türküler de bize eşlik edecek. Sizi de bekleriz.

hasıralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Hasıraltı’ndan bildiriyorum

Hilâl Kaplan 07.04.2010

Taraf'ta okuyuculara "merhaba" dediğim ilk yazımın adının "Herkes Müslüman" olması bir tesadüf değil elbet. Bu aslında yazdıklarımdan sonra başlayabilecek olan potansiyel tartışmaları öngördüğüm için okuyucuyla aramdaki "sözleşme"nin bir nevî adını koymaktı. Yani hangi mesele hakkında yazarsam yazayım, pozisyonumu Müslüman'ca bir bakış açısı içerisinde temellendirmeye çabalayacağıma dair bir sözdü. Köşemin adının "Hasıraltı" olması da tesadüf değil elbet. Bu isim de çoğu kişinin konuşmaktan çekindiği, savunmakta tereddüt ettiği, itiraz etmekten imtina ettiği; kısaca "hasıraltı" ettiği meseleler üzerine yoğunlaşacağıma dair bir taahhüttü. Ne kadar sözümde durduğumun takdiri sizin ama en azından niyet buydu.

Şu ana kadar pek çok Müslüman'ın susmayı ya da geçiştirmeyi tercih ettiği İslâm ve eşcinsellik meselesine dair bir yazım geçtiğimiz hafta *Hertaraf*'ta yayımlandı. Cevaplamaya yetişemeyeceğim kadar çok tepki ve yorum aldım. İtiraf etmeliyim ki beklemediğim bir şekilde çoğu Müslüman okurlardan gelen bu yorumlar, yazıya dair müspet bir yaklaşım sergiliyordu. Eşcinsel okurlardan da tebrik aldım, liberal okurlardan da, sosyalist okurlardan da... Aslında bu çeşitlilik beni oldukça umutlandırdı diyebilirim. Zira bu e-mail yağmuru bana tartışmaktan çekindiğimiz, "yumuşak karın" bellediğimiz pek çok meseleye dair samimi ve içten bir üslupla yaklaşırsa –öyle bir üslup tutturabildiğimi ancak umabilirim- 'kendi mahallemize' de 'karşı mahalle'ye de sözün nüfuz edebileceğini gösterdi. Demek sistem tarafından öğretildiği gibi takiye yapmadan ya da zevahiri kurtarmaya çalışmadan da konuşabiliyoruz –ki bana göre bu bile başlı başına bir kazanımdır. Bu vesileyle bir kez daha içtenlikle teşekkür ediyorum.

Yazıda ismi geçen ve eşcinsellerin uğradığı şiddetin yine "genelde" başka eşcinsellerden kaynaklandığını söyleyip aslında bir nevî "su testisi, su yolunda kırılır" demeye getirdikleri için eleştirdiğim Özgür-Der camiasından Kenan Alpay Haksöz sitesinde bir cevap yazmış. Yazımı "önemli bir kısmı doğru, yerinde ve vakaya uygun" olarak niteleyen Alpay, kendilerinin "hastalık" vurgusu yapmadıklarını belirtmiş ki yazımı okuyanlar bu açıklamanın beni oldukça sevindirdiğini anlayabilirler. Ancak yine de ortak imzalarla kamuoyuna duyurulan kampanyanın adının eşcinselliğin günah oluşuna değil, hastalık oluşuna dikkat çekişi (www.escinsellikhastaliktir.blogspot.com) sanırım itirazımın da haklı bir sebebi olduğuna yeter delildir.

Kenan Bey biraz daha hiddetli bir üslupla sürdürdüğü yazısında "Ne zamandır polis dayağını ve cinayeti 'kötülükten men etmek' kategorisinde görür olduk" sorumu saçma sapan ve hatta saygısız bulduğunu ifade etmiş. Bu da sevindirici çünkü Özgür-Der camiasının bu soruya muhatap olamayacak kadar mevzubahis zulmün karşısında yer aldığını ima ediyor. Ancak yazının geri kalanında eşcinsellerin uğradığı zulmün dindarlar tarafından yapılmadığına dikkat çekilmesi gerçekten alakasız olmuş. Zaten "Müslümanlar eşcinsellere zulmediyor" gibi bir genelleme yapmadım. Kaldı ki Müslümanların dert edinmesi ve karşı durması gereken zulüm biçimi sadece dindarlardan gelen zulüm müdür? O halde Nazilerin, Neo-conların, Siyonistlerin, vb. yaptıkları zulme neden karşı duruyoruz? Önemli olan ortada bir zulüm olduğudur ve Müslüman'a düşen zalim ve mazlum kim olursa olsun o zulmün karşısında olmaktır. Bu anlamda mevzubahis sorum, mazlum eşcinsel olduğunda susmayı ya da zalimin kimliğinin "genelde" eşcinsel olduğunu iddia ederek aradan çekilmeyi Müslüman ahlâkı açısından doğru bulmadığıma dair bir göndermeydi.

Her ne kadar katılmadığım bazı ifadeler olsa da Kenan Bey'in yazısını anlamlı ve önemli bulduğumu belirtmeliyim. Eleştirel sözlerimi de yıllardır mücadele veren insanların emeklerinin üstünü çizmek anlamında değil –bu haddim de değil- aksine hak için bunca yıldır mücadele veren insanların beni şaşırtan tavırlarına sitemkâr bir yaklaşım olarak okurlarsa ve mevcut ihtilafımızı istişare etmeye bir vesile olarak görürlerse memnun olurum.

Bu sevindirici gelişmelere ek olarak beni oldukça müteessir eden bir gelişmeden de bahsetmem gerek. *Aktüel* dergisinin son sayısında yer alan İslam ve eşcinsellik dosyası için benimle röportaj yapan İrfan Aktan tamamen

kendi zihnindeki Müslüman temsilini doğrulayacak biçimde sözlerimi tahrif ederek ve bağlamından kopararak yorumlamıştır. Üstelik itirazlarıma rağmen herhangi bir düzeltmede bulunmamıştır. Daha önce yerli ve yabancı basına pek çok kez mülakat vermiş biri olarak sözlerimi emanet ettiğim onca gazeteci içinden ilk defa böylesi “kötü niyetli” bir muameleyle karşılaştım.

Anlaşılan Türkiye’de sadece “cesur ve demokrat” Kürt değil, “cesur ve demokrat” Müslüman arayışında olanlar da var. Arayış içindeki arkadaşların hevesini kursağında bırakmak istemem ama “cesur ve demokrat” Müslümanların Müslüman kamuoyu üzerindeki etkisi, “cesur ve demokrat” Kürtlerin Kürt kamuoyu üzerindeki etkisiyle aynı olacaktır. Bilmem anlatabildim mi?

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sekülere en büyük imtihan

Hilâl Kaplan 14.04.2010

Literatüre Georg Lukács tarafından tafsilâtlandırılarak kazandırılan “şeyleştirme” (reification) kavramına ırkçılık tahlillerinde sıklıkla müracaat edilir. ırkçılık temelindeki şeyleştirmede kişi, ırkçılık/ ayrımcılık yaptığı insanları “şeyler” olarak görür. Bunu yaparken de kendisini ‘tarafsız’ gözlemci olarak konumlandırır. Şeyleştirmenin en sarıh örneklerinden birini “Müslüman’a en büyük imtihan” yazısıyla Yıldırım Türker verdi.

Âdeta bir öfke nöbeti sırasında yazılmış gibi görünen yazıda eşcinselliğin inançlarına göre günah olduğunu savunanlara hiddetlenen Türker, bu mevzuda basın açıklaması yapan Müslümanları şöyle anlatıyor: “Şu, önde mutsuz ve öfkeli yüzlü kadınların, arka sırada da bıyıklı helallerinin boy gösterdiği resim.” Bu kadarla da kalmıyor. Başörtülü kadınlar “başını bağlayıp sokağa fırlayan hanımlar” diye tarif edilirken ben de “*Taraf* gazetesinin türbanlı aydın kontenjanından Hilâl Kaplan” olarak takdim ediliyorum.

Şeyleştirmenin mantığına uygun olarak, Türker için Müslümanlar sadece başörtülerinden ve bıyıklarından müteşekkil “şeyler”dir. İnsan olmaktan kaynaklanan varoluşsal bütünlük böylelikle tek bir “şey”e indirgenir ve Türker gibiler şeyleştirmeden ilişki kuramadıkları Müslümanları ‘tarafsız’ özne pozisyonundan ancak bu şekilde tarif ederler.

Homofobide işleyen mantık da aynıdır. Eşcinsel, insan olmaktan kaynaklanan varoluşsal bütünlüğünden koparılacak tek bir “şey”e indirgenir. Aslında şeyleştiren bakışı teşhis etmek öyle çok da zor değildir. Mesela eşcinsellerin yaptığı basın açıklamasından bir resmi Müslüman biri Türker’in yaptığı gibi şeyleştirici bir bakışla tarif etseydi, “homofobik” damgası o anda vurulurdu. Ancak Türker’in Müslümanları şeyleştiren diline ırkçı ya da ayrımcı demek özellikle “solculuğundan sual olunmaz” cemaatin aklının ucundan geçmez.

Aslında bu da şaşırtıcı değil zira şeyleştirmenin esasını oluşturan tam da böyle bir kayıtsızlık, böyle bir körlüktür. Yani aynı şeyleştirici mantığı paylaşan gruplar (ırkçılar) sadece dışsal nesneler olarak gördükleri grubu değil, kendi cemaatlerini de şeyleştirirler. Axel Honneth’in “öz-şeyleştirme” (self-reification) diye tabir ettiği bu mantığa göre dünyaya şeyleştiren ilişkiler üzerinden bakan öznelere “dünyanın diğer öznelere için ifade ettiği çoklu anlamları” göremezler. Bu yüzden ırkçılık da yapsa, ayrımcı bir dil de kullansa onlar her daim haklı birer ‘vicdan bekçisi’dirler.

Yazarın bakışını tahlil ettikten sonra biraz da yazının içeriğine bakalım. Benim için şöyle denmiş: “Hem şeriat hükümlerini hatırlatıyor iç huzuruyla. Hem demokratlık düsturunu sokuyor gözümüze.”

Hem Şariat hükümlerini önemseyen hem de Müslüman kimliğine sadık kalarak demokrasi mücadelesinde kalem oynatan/sokağa çıkan birisi pek bilindik bir "durum" arz etmiyor sanırım. O yüzden bu "hem... hem" cümlesi sanki suçüstü yakalanmışım gibi bir edayla yazılmış ve ardından da esas niyetim 'dışa vurulmuş': "Belki batının boyunduruğundan kurtulup Malezya ve İran'daki gibi bütün geyleri birer ağaçta sallandırmalı."

Daha Müslüman camiada eşcinsellerin uğradığı zulüm mevzu bile edilmezken "Henüz Özgür Olmadık" bildirisi zamanında –adımın kimi Müslüman çevrelerde "eşcinselci"ye çıkması pahasına- hemen her röportajda buna karşı olduğunu dile getiren ben, demek ki aslında elime geçecek ilk fırsatta "eşcinselleri idam mangası"nın ön safında yer alacak türden biriyim. Kişi, şeyleştirdiği insanlara değişmez bir öz atfettiğinden, gördüğümüz gibi Türker için bir Müslüman'ın kendisiyle aynı şeyleri söylemediği sürece ne dediğinin pek bir önemi yok.

Sanırım seküler bir dil içinden ama aynı zamanda Müslümanların fikrî olarak beraber durabilecekleri bir zemin üzerinde söylem kurmaya çalışmam bazı seküler aydınlarımıza bir tür "tekinsizlik" hissiyatı veriyor. Çünkü bu dilin ve 'girdiğim' alanın aslî sahipleri var. Dolayısıyla 'ev'de "ne idüğü belirsiz" bir yabancı dolaşıp ortalığı alt üst ediyor. Sınırlar birbirine geçiyor. İçerisiyle dışarısı karışıyor. Oysa gericiliği tescilli, cahil ve karanlık Müslümanlar bir yanda; ilerici, aydınlık entelektüellerimiz diğer yandaydı. Kafalar yerli yerinde, saflar belli, payeler bölüşülmüştü.

Yıldırım Türker'in aşına olmadığımız hıncı da benim gibi Müslümanları ne homofobik ne de liberal/özgürlükçü olarak konumlandırmasından kaynaklanıyordur belki. Bilmiyorum. Bildiğim, Yıldırım Türker'i sahip olduğu herhangi bir kimlik kategorisine indirgeyip şeyleştirmekten hayâ edeceğimdir, çünkü tüm insanlar gibi Yıldırım Türker de o kimlik kategorilerinden çok daha fazlasıdır.

Adorno ve Horkheimer "her şeyleştirme bir unutuştur" der. Bu noktada 'vicdan bekçisi' aydın(lar)ımızın da Müslümanların bıyıklarından ve başörtülerinden çok daha fazlası olduklarını "hatırlamalarını" ancak temenni edebiliriz. Başarılar...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Bizim acımız' diyebilmek

Hilâl Kaplan 21.04.2010

Muhtelif etnisite ve inançtan halkların beraber yaşadığı Osmanlı İmparatorluğu'nun sonunu hızlandıran en önemli faktörlerden birisi şüphesiz milliyetçilik akımıdır. Yalnız bu akımdan etkilenen sadece gayri Müslimler değildir. Hatta Türklük akımı da son dönemde Osmanlı düşmanlığı güden bir seviyeye gelmiştir. Örneğin Mustafa Kemal'in Meclis'te saltanatın kaldırılması müzakere edilirken söylediği şu sözler ilgisini şaşırtmaz: "Osmanoğulları zorla Türk ulusunun egemenlik ve saltanatına el koymuşlardı. Şimdi de Türk ulusu, bu saldırganlara artık yeter diyerek, ayaklanarak, egemenlik ve saltanatını doğrudan kendi eline almış bulunuyor." Anlayacağınız imparatorluk düzeninin kendi halkına bir haksızlık olduğunu düşünen herkes o dönem milliyetçilikten nasibini almıştır.

Ermeni milliyetçiliği de 1880'lerin sonlarına doğru artmış ve silahlı Ermeni çetelerin ayaklandığı olmuştur. II. Abdülhamit bu dönemde Rusya'nın desteklediği Ermeni çetelerine karşı özellikle bölgedeki Kürtleri "Hamidiye Alayları" adı altında silahlandırıp örgütlemiştir. Ancak silahlı çetelerle savaşması için devlet tarafından örgütlenen bu alaylar sadece çetelerle savaşmamışlardır. Devlet tarafından denetlenmedikleri için Ermeni

köylerini basıp masum halkı katletmiş, mallarına el koymuştur. Merkezî otoriteyi sağlamakta zorlanan padişah da yapılanlara göz yummuştur. Ancak yine de ayaklanmalar belli bölgelerle sınırlı kalmıştır.

Buna rağmen 1915'in 24 Nisan'ında başlatılan tehcir, çete faaliyetleriyle hiç alakası olmayan, hatta herhangi bir ayaklanmanın bile olmadığı bölgelerdekiler de dahil olmak üzere yüzbinlerce insanımızı 'sildi'. Böylelikle memleketlimiz olan yüzbinlerce insan evlerinden kovuldu. Mallarına el kondu. Yollara sürüldü. Çoğu yollarda saldırıya uğrayarak veya kötü koşullardan dolayı can verdi. Adına günah, katliam, tehcir ya da soykırım, ne dersiniz deyin, 1915'in 24 Nisan'ında başlayanlar zulümdür. Sonrasında intikam duygularıyla hareket eden Ermenilerin yaptıkları da zulümdür. Ancak 'kendimizden' olana yapılan zulmü kınamakta zaaf gösterdiğimiz pek söylenemez. Esas marifet kendisine yapılanı, 'başkasına' yapıldığında da kınamaktır.

Tırnak kullanmam boşuna değil çünkü ben 1915'te bu topraklardan, kendi yurtlarından sürülen Ermenileri 'başkası' kabilinden saymıyorum. Dedelerimin bu topraklarda yaşamaya ne kadar hakkı vardıysa, onların da bu topraklarda yaşamaya o kadar hakkı vardı ve 24 Nisan 1915'te "Hak" ayaklar altına alındı. Boğazlıyan Müftüsü Abdullahzade Mehmet Efendi'nin tehcir sorumlularından olan Boğazlıyan Kaymakamı'na o günlerde "Allah var ve onun gazabından korkun!" demesi bundandı. Ancak bugün çoğumuz bu kadarını demekten bile aciziz. Katledilen memleketlilerimizi anmayı bile vatan hainliğinden sayıyor bazıları. Sanki onların vatani buradan başka bir yermiş gibi, sanki vatanlarından edilen Ermeniler yokmuş gibi.

Milliyetçilik kendinden olanı üstün ve önemli görüp, ötekini teferruat kabilinden görmeye yol açan nefsi bir duygu halini beraberinde getiriyor ve "göz kendini göremiyor". Kendinden saydıklarından sadır olan zulmü görmeyip, sadece kendinden saydıkları dışındakine yapılan zulmü görüyor. Mesela bu yüzden 1992 yılında gerçekleşen Hocalı Katliamı, 1915 yılında gerçekleşen katliama ses çıkarmamaya bahane edilebiliyor. Bir zulüm diğerini yıkamaya yeter mi? Yoksa bir Azerinin canı binlerce Ermeniye mi bedel?

Çok şükür ki artık kim olursa olsun zalime zalim, mazluma mazlum diyebilen ve bunu yüksek sesle söyleyenler var. Bu 24 Nisan günü böylesi ahlâklı bir duruşun ete kemiğe büründüğü bir gün olacak. Türkiye tarihi için küçük ama 'bizim' tarihimiz için büyük bir gün bu 24 Nisan. Acının hepimizin olduğunu yüksek sesle söyleyeceğimiz, birlikte yas tutacağımız, birbirimizi iyi edeceğimiz bir gün. Hrant Abi de orada olacak bizimle, Abdullahzade Mehmet Efendi de çünkü "bu acı bizim acımız, bu yas hepimizin".

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ermeniler Müslümanlardan ne ister

Hilâl Kaplan 28.04.2010

Geçen senelerde Süleyman Demirel okumak ve çalışmak isteyen başörtülü kadınlar için "Arabistan'a gitsinler" demişti. Bu sözü duyduğumda aklıma ilk Ermeni tehciri düşmüştü. Çünkü biliyorum ki hareketleri uluslararası denetime tâbi olmasa kadın nüfusun yüzde altmışbeşini oluşturan başörtülü kadınları sürmeyi düşünebilen bu zihniyet, yıllar önce iktidarını denetleyip hesap soracak yerleşik bir mekanizma yokken nüfusun yaklaşık yüzde onbeşini oluşturan Ermenileri vatanından sürmekte beis görmemiştir. Birbirinden tarihsel olarak uzak görünse de bu iki zihniyet aynı vicdan yoksunu düzlemin koordinatlarında birleşiyorlar ve hâlâ zulüm ediyor, can yakıyor, yaralıyorlar.

Kur'an'da yurdundan kovulmak savaş sebeplerinden biri olarak geçer, zira bir halkın başına gelebilecek en büyük zulümlerden biridir. Yüzyıllardır bu topraklarda yaşayıp kök salmış koca bir halk zulmün en ağır

biçimlerinden birine tâbi tutuldu ve toprağından sökölüp atıldı. Bu 24 Nisan, aradan nerdeyse koca bir asır geçtikten sonra o kayıplarımızı ilk kez yâd ettik. Evet, geç oldu, biraz güç de oldu ama yaptık bunu. Yıllardır sadece katledilen Müslümanların anıldığı bu ülkede ilk kez katledilen Ermeniler için de “keşke olmasaydı” dedik.

Siyasal değışim zamanlarında saflar keskinleştii için sıklıkla üçüncü bir yolun olmadığı söyleniyor. Örneğın başörtüsü meselesinde ya resmî söylemin ya yasak karşıtı söylemin yanındasınız. Anayasa değışikliğı tartışmalarında ya statükonun ya değışimin yanındasınız. Aynı bunun gibi Ermeni meselesinde de ya inkârcıların kafilesinde Talat Paşacıların yanındasınız ya da mazlumun kimliğıne bakmadan sahip çıkan Abdullahzade Mehmet Efendilerin yanında çünkü üçüncü bir yol hâlâ yok. Ya ağzınızı açarken Talat Paşa yürüyüşü yapan Doğı Perinçeklerle aynı saflarda olmayı içinize sindireceksiniz ya da hakikatin milliyeti olmadığını bilerek zulme karşı ses vereceksiniz.

Hakikati yıllardır gizleyen resmî ağızlar önce “Ermeni katliamı yok” diyordu, şimdiyse “Onlar bizi, biz onları öldürdük” diyor. Bu “biz ve onlar” dikotomisinin saçmalığını bir kenara bırakıp soralım: Madem bizi öldüren Ermeniler vardı ve o yüzden tehcir oldu; neden bizi hiçbir zaman öldürmeye yeltenmeyen, hiçbir Ermeni isyanının olmadığı bölgelerde yaşayan Ermenileri de sürdük biz? Neden zaten ayaklanma ihtimali olmayan kadın, bebek ve ihtiyarları sürdük biz? İttihatçılar tarafından planlı ve sistematik bir biçimde gerçekleştirilen bu zulmün iler tutar yanı yok. Çetelerin kısıtlı bir coğrafyada yaptığı katliamla devletin nerdeyse tüm ülke çapında örgütlü bir biçimde katliam yapmasını eşitlemenin hakkaniyete sığar bir yanı da yok.

Ancak daha da hakkaniyetsiz olan ne biliyor musunuz? Ermeni tehcirinin mimarı Talat Paşa kadar bile vicdanı olmayanların bugün kabul görüyor olması. Talat Paşa 9 Eylül 1915’te çektiğı telgrafını şöyle bitirir: “*Kadınları, çocukları, hastaları da kapsayan imha emrini, tatbiki ne denli acımasız, trajik görünüyor olsa da, **hissiyata, vicdanın sesini dinlemeye yer yoktur** ve amaca ulaşınca dek vazgeçilmeyecektir.*”

Yani Talat Paşa bile vicdanları zorlayan bir zulme imza attığının farkındayken bugünkü bazı makbul aydınlarımız nasıl bu kadar cık bir vicdan kırıntısından dahi yoksun olabiliyor? Vicdanlarını ‘vatan sevgileri’nde mi boğdular acaba? Yoksa Arat Dink’in sorduğı gibi hiç mi vicdan evinden geçmedi yolları?

İnsanların gönöl gözünün bu kadar kararabilmesini hazmedemiyorum, umutsuzluğı düşüyorum. O yüzden sevgili dostum Hayko Bağdat’ın umut dolu sözleriyle bitireceğim bu yazıyı, “Allah cümlemizin gönöl gözünü açsın” diye dua ederek...

“Ermeniler Müslümanlardan ne ister?”

Ölüme ve ölülerimize bakışımız derin teamüllere tabidir biz Anadoluluların.

Kaidelerimize kıymet veririz.

En son Markar’ın Müslüman olan, rahmetli annesinin cenazesinde tekrar hissettim bu duyguları.

Usullerimiz, usulleriniz vardır birbirini pek andıran.

Müslümanlar saf tuttıkları musalla taşının önünde helallik verirler son yolculuğunda kolaylık olsun diye

kayıplarına.

Ona şahitlik ederler.

Yaşamına ve ölümüne tanıklık ederler.

Açılmış mezara onu indirmek için en yakını iner.

Toprağa elleriyle yerleştirir.

Tabutu taşımak için ite kaka birbirimizle didiştığımız gibi, içinde huzura kavuşacağına inandığımız toprağı üzerine örtmek için kürekleri de paylaşamaz oluruz.

Ölenin tüm yakınlarını da anar, garip bir huzurla ayrılırız oradan.

Yedisini, kırkını, senesini yapar, yasını tutar, normalleşir, her aklımıza düştüğünde rahmet okuruz onlara.

Bu toprakların usulsüzce gömülmüş yüzbinlerce evladı için yapılabilecek son şey onları usulüne göre bir daha gömmek olacaktır.

Ruhlarını huzura kavuşturmak ve özgür bırakmak, üzerinde hayat kurmuş olan bizlere nasip olacaktır.

Vatanında yaşayamayan milyonlarca Anadolu sevdalısı 'en yakını' olarak mezara inmek üzere bizlere vekâlet vermiştir.

Ölülerimizi usulüne göre gömelim biz.

Obama, parlamentolar, diplomatlar veya vicdansızlar ne der bilmem gayrı.

Fakat vatanlarında yaşayamayan milyonlarca Anadolu sevdalısı Ermeni 'Âmin' diyecektir, inan.

Allah kuvvet versin.

Allah kabul etsin."

Âmin.

böyleyken böyle

Hilâl Kaplan 05.05.2010

düşüncelerini gizlemeyecek cesarete sahip olduğu için
yargılanmış/ yargılanan/ yargılanacak tüm *Taraf* yazarlarına

bizi aydınlatmaya çalışanlar tarafından fena kandırıldık Türkiye
üzerimize tuttukları ışık gözümüzü aldığından
gölgeimizin ötekinin üzerine düştüğünü göremedik
zalimi olduk birbirimizin
ama bir gece vakti, ay da olacak gökyüzünde, kim bilir belki hilâl
(hem karanlığımız da güzel değil mi bizim?)
zulme karşı duranların hepsine çay ısmarlayacağım Türkiye,
üzülme, zararı yok; nasılsa "satılmış" diyorlar hepimize

israil'e "one minute" diyelim de Türkiye
arada kendi kapımızın önünü de süpürsek diyorum
katillerle bayrak önünde poz veren sırtıklar "güvenlik gücü"
adam öldürenler "iyi çocuk" olurken resmî kayıtlarda
âli devlete taş atan çocuklar mapusta sürünüyorlar be Türkiye
yakışıyor mu hakikaten bize?

çocuklar sadece beş taş için alsalar taşları ellerine
kefenlere bu kadar yakın olmasalar
Ceylan, Mizgin, Yahya ve Uğur...
evet, Uğur da ölmece artık
dağlı ve âşık bir çocuk olarak
yine şiirler yazsa defterine
çok şey mi bu istediğim Türkiye?
yoksa samimi değil miyim sence?

bak güneş nasıl da gülümsüyor şimdi dört yana,
"dağlarına bahar gelmiş memleketimin"
Gülen de görse bu güneşi, Ahmet Abi de Nâzım da
Hrant Abi de salınsa dağlarında özgürce,
Rakel ve Gülten Abla artık huzur bulsa
kuşlar bütün gün şakıya penceremizde
barış bir seher vakti çıkagelse
"kardeşiz biz" demeye gerek kalmadan
gerçekten sarılıp kardeş olsak be Türkiye
barış ha askerin olmuş ha 'gerilla'nın

hem ikisi de yaşıyor olmayacak mı barış gelince?
sanki bir kerecik de yaşarken eşit olsa gençlerimiz
hep ölümden mi eşitleneceğiz böyle?

herkes seni seviyor da Türkiye
sevginin bile tapusu var sanıyor kimileri
ev sahibi onlarmış, "terk et" diyorlar bize
adımız Agop, Fatma ya da Welat
seni nasıl terketmeli Türkiye?
neden bu kadar mümkünken bu kadar imkânsızsın söylesene
yoksa hepimize yetecek yer yok mu sende?

altı kırkbeş vapurlarını çok seviyorum Türkiye
para kabul etmeyen taksicilerini
"yine bekleriz, hep bekleriz" diye uğurlayanlarını
bir çırpıda unutup affedenlerini
merhameti gönlünden taşıyan annelerini
sahiciliği sarılışında gizli babalarını
öfkeyi kızılık şerbeti niyetine içenlerini
sokaktaki adama "amcacım" diye hitap edenlerini
gürültülü mutluluklar yaşayanlarını
gürültüsüz hüznü yaşayanlarını
vefa nedir, çıkar nedir bilenlerini
içten pazarlık yapamayanlarını
dumanlı hava sahalarını
karşılıklı ezan okuyan imamlarını
üçün beşi şair olanlarını
"abla" diyen pazarcılarını
çatlağını bulan sularını
randevusuna hep geç kalanlarını
utangaç âşıklarını
toprağına yüz sürenlerini
insanına ruh sürenlerini
"müsait bir yerde" inenlerini
şehir-i İstanbul'da şehir-i Ramazanlarını
uyku mahmuru imsaklarını, mütebessim iftarlarını
karmaşanın orta yerindeki nizamını
yasaklı evliyalarını, sürgün dervişlerini
mektup yazmaktan yorulmayan mahkûmlarını
en büyük hakareti müfterilik sayanlarını
"hepimiz mazlumdunuz!" diye haykıranlarını

uzun lafın kisası seni sevmekten mazlumuz Türkiye
seni nasıl seveceğimizi emredenlere uymadık diye
ama "korkma" diye söze başlayan üstadı duyduğumuz gün
zalimler korkacak ya bizden

biz yine de onların zalimi olmayacağız
değil mi Türkiye?

“kıt’a dur-bir-ki” diyenler hepten susacak
biz rahata duracağız sadece
öylesine düzensiz ve birarada
fena mı olur be Türkiye?

uçak bekliyor, şimdi gitmem gerek
olsun döneceğim nasıl olsa,
yön bilmiyorum zaten senden başka

ne şiir, ne köşe yazısı
böyleyken böyle.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bekçi gençlik

Hilâl Kaplan 19.05.2010

Bugün 19 Mayıs. Mustafa Kemal’in “Büyük Nutuk”unda Türkiye’nin kuruluş tarihini 1919’da Samsun’a çıkışıyla başlatması sebebiyle önem kazanan bu tarih, bildiğiniz gibi aynı zamanda kendisinin doğum günü olarak tasdik ederek Türk gençliğine ‘armağan’ ettiği gün olarak da kutlanıyor.

Bu ‘armağan’ size ne ifade ediyor bilmem ama benim aklıma daha çok liderlerinin doğum günlerinde “devrimin bekçisi” olarak görülen ülke gençliğini stadyumlara toplayıp toplu geçiş yaptıran II. Dünya Savaşı öncesindeki Rusya, İtalya, Almanya, Japonya gibi totaliter ülkeler geliyor. Tabii günümüzde bu ülkelerin hiçbirinde benzer kutlamalar yapılmıyor. Gerçi hakkını yemeyeyim, bildiğim kadarıyla bir de Kuzey Kore’nin lideri Kim Jong-Il’in doğumgünü benzer biçimde kutlanıyor. Kuzey Kore’deki siyasal rejimi araştıranlar benzerliğin sebebini de anlarlar zaten.

Demokrasilerin en temel özelliği belli bir kişiyi ya da kişileri değil, belli değerleri merkeze almalarıdır. Bu değerler sekülerizmden serbest piyasaya kadar geniş bir çerçeveye tekabül edebilir ama kişi fetişleştirilmesi onların arasında yer almaz. Bu yüzden dokunulmazlık zırhıyla donatılan tarihî bir kişiliğin siyasal meşruiyet kazanmanın aslî şartı olarak dikte edildiği hiçbir sisteme demokratik denmez.

Demokratikleştğini iddia ettiğimiz güzide ülkemizin ceza kanununda hâlen Atatürk’ün “manevi hatırası”na yahut “manevi şahsiyeti”ne karşı işlenen suçlar bir ile üç sene arasında değişen bir cezaya tâbi tutulabiliyor. Atatürk fetişizminin bir vechesi olan heykel bolluğu üzerinden Kemalizmi eleştiren Atilla Yayla gibi bir entelektüelden kitabındaki Atatürk resmine emzik ve palyaço şapkası çizen bir lise öğrencisine kadar herkes cezalandırılabilir. Okul bahçesindeki Atatürk heykelini yıktığından sahiplerine korkulu günler yaşatan ve göç ettirilen Gülsüm ineğin kara mizah tadındaki hikâyesiye sanırım hâlâ hafızalarımızda tazeliğini koruyordur. Bu misallerden bariz olarak görüleceği üzere, Atatürk’te tecessüm ettirilen ulusal ata/baba figürü, Türkiye’de siyasal olanın etrafında husule geldiği bir merkez olarak ağırlığını koruyor ve demokratikleşmenin önündeki en

büyük engellerden biri olarak hâlâ karşımızda duruyor. Çoğu kişiye “Kral çıplak!” demeye çekindiğinden bu mevzuu ağzına almaya bile çekiniyor.

Her otoriter rejimde olduğu gibi Türkiye’de de gençliğe “devrimin bekçileri” olmaları yönünde ideolojik bir rol verildi. Bu rol, uzunca bir süre statüko sahipleri iktidarda olduğundan figüranlıktan öteye geçmiyordu. Ancak Menderes’in halk desteğini arkasına alarak elde ettiği güç, statüko sahiplerini tehdit eder hale geldiğinde gençliğe baş rol verildi ve meydanlara döküldüler. “Ordu Gençlik El Ele” pankartları altında yürüdüler ve yakında 50. yılını idrak edeceğimiz 27 Mayıs darbesine giden yolu döşediler. Darbe sonrasında sahne arkasındaki bekçilik görevlerine geri çekildiler.

Ancak nedense o dönem sokağa dökülen gençlik “Atatürk Gençliği” olarak gazetelerde yere göğe sığdırılmazken aradan birkaç yıl geçmesine rağmen yine doğru bildiklerini savunmak için sokağa dökülen gençlik “anarşizm”e yol açmakla suçlanıp dışlanacaktı. Anlayacağınız statükonun verdiği sufleri aynen tekrar etmeyen bir gençliğin pek de kıymeti yoktu.

Bu anlamda “rejimin bekçiliği” söylemi aslında gençliği sadece ihtiyaç duyulduğunda manipüle edilip kullanılacak “insan kaynakları” olarak gören bir anlayıştan öteye gitmez. Ne hikmetse gençlerimizin pek çoğu da “Yahu bekçi olmak iyi güzel de binanın içinde ne oluyor, bilmek hakkım değil mi” diye sormayı aklına getirmez. Öyle ya haddini bilir bizim gençliğimiz; büyüklerini sayar, küçüklerini sever, varlığını da armağan eder.

“İdman Bayramı” olarak başlayıp 12 Eylül darbesiyle “Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı” olmaya kadar terfi eden bu kutlu günde Can Yücel’in aşağıdaki dizeleri de bekçi kulübesinde takılmaya kararlı gençlerimize benden armağan olsun:

Bugün Ondokuz Mayıs,

Mayısın ondokuzu!

Sen ey Türk ülkemizin geleceği,

Ulusumuzun gözbebeği,

Sen ey demirparmaklıklarda barfiks yapan,

Ranzalarda parende atan

Sportmen ve kahraman Türk gençliği,

Önünde senin bütün Kilit-bahirler açık,

Ama her zaman Samsun’a çıkılmaz ya,

Bu sabah da avluda volta atmaya çık!

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amerika’yı yeniden keşfetmek

Hilâl Kaplan 26.05.2010

Amerika'dan ve Türkiye'den alanında başarılı gençleri biraraya getiren bir değişim programı çerçevesinde üç haftadır Amerika'da bulunuyorum. Washington, Reno ve Cleveland gibi Amerika içindeki farklı sosyo-politik bağlamlara işaret eden şehirlerde kalma ve gözlem yapma fırsatı buldum. Bu yazıyı ise New York yolunda yazıyorum.

Bir ülkeyi görmeden evvel oraya dair bildikleriniz "algı" boyutunda kalmaya mahkûm, sanırım. Şimdiyse bu kısa ama yoğun geçen zaman çerçevesinde Amerika'ya dair sınanmaya açık pek çok fikir sahibi olan biri olarak bunların bir kısmını sizlerle paylaşmak istiyorum.

Önceden Amerika'yı bireyciliğin had safhada olduğu bir ülke olarak gördüğümünden insanların devletle olan ilişkisinde de benzer bir bireyciliğin hâkim olduğunu ve gerektiğinde Amerikalıların, en azından biraz entelektüel olanlarının devlet denen heyulaya eleştirel bakabildiğini düşünürdüm. Ancak Amerika'daki ilk günlerimde bile işin hiç de böyle olmadığını anladım.

Anladığım kadarıyla vatanseverlik ("patriotism") söylemi demokratından cumhuriyetçisine pek çok Amerikalının kendini angaje edebildiği bir söyleme tekabül ediyor. Bu söylem sayesinde ne olursa olsun devletine karşı merhametle yaklaşan, onun zulümlerini eleştirse bile sert bir muhalefet ortaya koymakta zaaf gösteren bir tür devletçi anlayış haklılaştırılmış oluyor. Sanırım söylememe gerek yok ama bu anlayış özellikle 11 Eylül'den sonra oldukça yaygınlaşmış.

Malumunuz 11 Eylül Amerikalılar için büyük bir travma, zira kendilerini o güne kadar yenilmez, dokunulmaz, zarar verilemez olarak konumlandıran Amerikalılara incinebilirliklerini gösteren nadir tarihsel olaylardan biri olmuş. O yüzden Amerikan bayrağının kamusal görünürlülüğünün artmasından tutun da "dünya üzerindeki en büyük ulus" söylemlerinin Amerikalılar arasında büyük bir biçimde karşılık bulmasına kadar devletçiliğin toplumsal bir olgu olarak yerleşmesine hizmet etmiş. Örneğin devletçi "hassasiyet"lerin yaygın olduğu ülkemizde bile "ulusal gurur" deyimi genelde "faşist bir anlamda demiyorum" gibi şerh düşülerek kullanılırken Amerika'da "national pride" gayet olağanlaştırılan, gündelik hayatta normalleştirilerek kullanılan bir kavram haline gelmiş.

Mezkûr devletçiliğin ve milliyetçiliğin beni en rahatsız eden dışavurumuysa Amerikalıların pek çoğuna hâkim olan "kurtarıcı kompleksi" oldu. Örneğin entelektüel birikim sahibi olduğu intibainı veren bir Amerikalıyla sohbet ederken söz Irak'ın işgaline geldiğinde ve ben "işgal" kavramını kullandığımda bana "Ancak biz Amerikalılar kendimizi daha çok 'ulusların kurtarıcısı' olarak görüyoruz" demişti. O anki şaşkınlığım bir yana hem Türkiye'deki savaş karşıtı hareketle hem de 1 Mart tezkeresini reddederek Türkiye siyasal tarihinin yüz aklarından birine imza atan Meclisimizle gurur duyup "ulusal gurur"dan nasiplendiğim ender anlardan biriydi sanırım. Sonradan dış politikada kendine âdeta Mesihyanik bir rol atfeden bu anlayışın demokrat olduğunu düşündüğüm pek çok insanda da var olduğunu görüp daha da hayalkırıklığına uğrayacaktım.

Yine de Amerikalılarla siyaset konuşurken Türkiyelilerle olduğundan çok daha rahat ettiğimi fark ettim. Öncelikle her bir cümlemin karşımdaki tarafından niyet atfedilerek analiz edilmediğini hissetmek ve yaftalanmadığını bilerek diyalog kurabilmek tazeleyici bir deneyim oldu. Ayrıca sanırım nezaket kurallarına ve bireyler arası mesafeye fazla önem verildiğinden tüm muhalifliğime rağmen beni sabırla ve ilgiyle dinleyeceklerini bildiğimden sınırlandırılmamış bir biçimde kendimi ifade etmek de beni rahatlatan olgulardan biri oldu.

Amerika'nın beni şaşırtan ve açıkçası özendiğim yanlarından birisiyse ister cumhuriyetçi ister demokrat, ister solcu ister Tea Party sempatizanı olsun, tüm vatandaşların Amerikan kurucu anayasasına olan bağlılığı oldu.

Demek ki bir devlet en başından vatandaşının hakkını koruyan bir biçimde kurulunca o nispette vatandaşının saygısını ve bağlılığını kazanabiliyormuş diye düşündüm. Bu noktadan Türkiye'ye bakınca, ülkemizde bir şeylerin 'temelden' yanlış kurulduğuna ve bugün yaşadığımız pek çok soruna da bu yanlışların kaynaklık ettiğine dair olan fikrim pekişti. Anlayacağınız 12 Eylül 2010'u daha şimdiden ve ta buralardan iple çekmekteyim.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sıramızı bekliyoruz

Hilâl Kaplan 02.06.2010

İsrail kurulduğundan bu yana aynı İsrail. Değişen hiçbir şey yok. Yine işgal ediyorlar. Yine mazlum kanı akıtıyorlar. Yine mazlumlara iftira atıp kendilerini mazlum gibi göstermeye çalışıyorlar. Ancak bu kez kazın ayağı öyle değil. Mesela Türkiye, Yunanistan, İspanya, Danimarka, İsveç, İtalya, Fransa ve Norveç gibi ülkelerin, elçilerini geri çağırması ve âdeta toplu bir diplomatik yaptırım içine girmesi İsrail için alışıldık bir durum değil. Ayrıca bu noktadan sonra Amerika ve Avrupa Birliği ülkelerinin bölgedeki tavrı en öngörülemez ve tehlikeli ülke olarak İran'ı sunmaları da sadece gülünç olacaktır. Ne dünya eski dünya artık, ne Türkiye eski Türkiye.

İsrail, Ortadoğu'da barışın tesis edilmesinin önündeki en büyük engel olduğunu bir kez daha kanıtladı. Ancak bu kez sunduğu kanıt, diğerlerine benzemiyor. Bu kez canına kıydığı mazlumlara, adına "uluslararası camia" denen yalan üretme makinesinin marjinalize edemeyeceği kadar güçlü bir ülkeyi direkt ilgilendiriyor. Bu yüzden bence Türkiye, İsrail'in tehdit olarak algıladığı ülkeler arasında birinci sırada geliyor. Türkiye'yi Filistin veya İran gibi marjinalize etmek, Erdoğan'dan bir Ahmedinejad ya da AKP'den bir Hamas çıkarmak mümkün değil. Mümkün olmamasının sebebi tabii ki denklemin diğer yanında saydıklarımın menfiliğinden değil, uluslararası kamuoyuna söylenen yalanların da bir yere kadar işe yaramasından kaynaklanıyor.

O yüzden *Washington Post* istediği kadar gemidekileri militan olarak göstermeye, *CNN* istediği kadar Türkiye'de anti-semitizmin zirve yaptığını kanıtlamaya çalışsın; bu kez işe yaramayacak. Çünkü bu kez zalimlerin karşısında meselenin Yahudilikle ilgisi olmadığını vurgulayan, Holokost'u lanetleyen, barışa katkı sunmak çabasında olduğunu defaatle göstermiş olan ve üstelik İsrail'deki mevcut hükümetin de Suriye ile arabuluculuk yapmasını talep ettiği bir hükümet var.

Geçen hafta bugün Birleşmiş Milletler binasındaydım. Aklımdan nice zulümlere sessiz kalmış, nice zulümleri haklılaştırmış bir örgütün tarihçesi geçerken içimdeki öfke de gittikçe kabarıyordu. O pırl pırl mermer duvarlarda nice milletin kanının aktığını görebiliyordum sanki. İlk icraatlarından biri İsrail devletini tanıyarak ona siyasal meşruiyet kazandırmak olan bu örgütün toplantı salonlarına bile bakmadan hızlı adımlarla kendimi dışarı atmıştım. Ancak dün o binada bir hakikat anlatıcısı konuştu. Kanı imaj siyasetiyle silmeye alışmışlar için muhtemelen yine pek bir şey fark etmeyecek ama o duvarlar belki de ilk defa hakikatin bu kadar gür bir sesle, bu kadar net bir biçimde dile geldiğine de şahitlik etmiş oldu.

Hakan Albayrak Mavi Marmara'dan yazdığı son yazısını şöyle bitirmiş: "İsrail donanmasının –Gazze açıklarına girmemizi beklemeyip- bizi uluslararası sularda karşılamaya hazırlandığına dair bir haber aldık. Hayırlısı olsun. Duayla, niyazla, aşkla, şevkle, ileri! Yarın ve sonraki günlerde başımıza nelerin geleceğini bilmiyorum. Ama yeni bir dünyanın şekillenmekte olduğunu ve "Gazze'ye Özgürlük Filosu"nun bu sürece önemli bir katkı

teşkil ettiğini, Cenâb-ı Hakk'ın bizi büyük bir devrimde enstrüman olarak kullandığını iliklerime kadar hissediyorum."

Nasıl büyük bir öngörü ve feraset, değil mi? Evet, İsrail'in zulmü bir kez daha Akdeniz'i kana buladı. Zoraki bir biçimde kurulmuş olan bu korsan devlet bir kez daha kurallara, ahlaka, normlara riayet etmeyeceğini haykırırcasına 32 milletten ve üç semavî dinden insanları taşıyan Mavi Marmara'ya saldırdı. Hz. Nuh'un gemisini andıran bu güzel cemaati tufan olup dağıtmaya kalktı. Kardeşlerimizi vurdu. İnsanlığın en ön cephesindekileri vurdu. Ancak katiller iyi bilsin ki sıramızı savmadık. Zalimler engel olduklarını sanıp kendilerini avutadursun, Mavi Marmara çoktan Gazze'ye vardı. Biz de sıramızı bekliyoruz. Duayla, niyazla, aşkla, şevkle, ileri!

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İki devletli çözüm hayali

Hilâl Kaplan 09.06.2010

Uluslararası çevrelerde sıklıkla dile getirilen iki devletli çözüm önerisi, gerçekleştirilebilirliği pek de tartışılmadan söylenegelen ama bence işlev olarak mezarlıkta yürürken ısıklık çalmaktan pek de farkı olmayan bir klişe.

Şu anda İsrail'in işgal ettiği Filistin topraklarının yanı sıra kurulması muhtemel bir Filistin devletine ait olması gereken topraklarda da yaşayan 480.000 yasadışı yerleşimci İsrailli var. Geçtiğimiz aylarda *Haaretz*'de yayımlanan bir anket çalışmasına göre Batı Şeria'da yaşayan yasadışı yerleşimcilerin yüzde 21'i yerleşimleri terk etmemek adına İsrail devletine karşı silah kullanmak dahil her tür yola başvurmaları gerektiğine inanıyor. Ayrıca yerleşimcilerin yüzde 54'ü hükümetin kendilerini yerleşimlerden çıkarmak hususundaki "otorite"sini tanımıyor. İsrail halkı referanduma gidip yerleşimlerin boşaltılması gerektiğine karar verse bile yasadışı yerleşimcilerin yüzde 36'sı bunu kabul etmeyeceklerini söylüyor. Kaldı ki referandum yapılırsa bile yerleşimlerin boşaltılması noktasında İsrail halkının çoğunluğunun müspet cevap vereceği oldukça düşük bir ihtimal.

İsrail aslında şu anda apartheid rejiminin uygulandığı bir devlet. Siyonist lobinin ABD yönetimi ve medyası üzerindeki etkisi olmasa bu gerçek başka herhangi bir devlet için çoktan ilan edilmiş ve uluslararası baskı uygulanmaya başlanmıştı. 1967'den beri başa gelen her Amerikan başkanı yasadışı yerleşimlere karşı çıktı. İsrail hiçbirini dinlemedi ama Amerika milyarlarca dolar yardımını İsrail'den hiçbir zaman esirgemedi.

Apartheid diyerek abarttığımı düşünüyorsanız şu tabloya bir bakın: Yasadışı yerleşimciler, Filistinlilerden farklı bir altyapıya sahipler. Onlardan farklı, yeni yapılmış otoyolları kullanıyorlar. Sayıları Filistinlilerden az olmasına rağmen İsrail onlara daha fazla su kullanma imkânı tanıyor.

Yasadışı yerleşimcilerin yaşadığı yerlerdeki Filistinlilerse günde defalarca kontrol noktalarından aranarak geçip işlerine gitmeye çalışıyorlar. Duvarları kurşun delikleriyle dolu apartmanlarda yaşıyorlar. Su tüketimi kısıtlı olduğundan yemyeşil bahçeleri olan yerleşimcilerin evlerine karşılık kurak bir hayat yaşıyorlar. İsrail'in yaptırdığı nöbetçi kuleleri tarafından devamlı gözetim altındalar. Evlerine her an İsrail askerlerinden oluşan bir grup gelip kamp kurabiliyor ve işgalci askerlerin her türlü isteğini karşılamak zorundalar. Hülasa, ayrı kanunları, ayrı evleri, ayrı yolları olan iki halktan bahsediyoruz ve yönetimde söz sahibi olan halkın çoğunluğu başından beri bu ayrımın sürmesini destekliyor.

Eğer tüm bunlar bir “apartheid rejimi”ne kanıt teşkil etmiyorsa, ne ediyor diye sormak isterim. Sizce böylesi sistemli bir politikayla sindirilmeye çalışılan Filistin halkı daha ne kadar direnebilir? İsrail’in hakkının devlet olarak kalmak olduğunu savunanlar işgalini gün be gün “siviller” eliyle sürdüren ve bunu durdurmaya da aslında pek niyeti olmayan bir devleti savunduklarının farkındalar mı? Siyonist vizyon –ki İsrail’de devlet söylemi olarak savunulur- hiçbir zaman Filistinlilerin devlet olma hakkını içermedi. Nobel ödüllü İzak Rabin bile Oslo Barış Anlaşması sürecinde Filistinlilere hak olarak “devletten az bir varlık” şeklinde tanımladığı kısıtlı otoriteyi savunmuştu.

Netanyahu Amerika’daki en güçlü Siyonist lobi olan AIPAC’in geçen aylardaki konferansında “Bizim için Kudüs’ü inşa etmek Tel Aviv’i inşa etmek gibidir. Kudüs konusundaki politikamız 42 yıl öncekiyle aynıdır. Yahudiler 3000 yıl önce Kudüs’ü inşa ediyorlardı. Bugün de inşa ediyorlar. Kudüs bir yerleşim değil, bizim başkentimizdir” dedi. Yani iki devletli çözümün Doğu Kudüs’ü Filistinlilerin başkenti olarak takdim eden önerisini tanımadıklarını Amerika’da açıkça dile getirdi. Amerika’daki en güçlü Siyonist lobi AIPAC’in de bunun arkasında olduğu bilinen bir gerçek.

Yani İsrail hiçbir zaman Filistinlilere yaşam hakkı tanımadı, bundan sonra da birdenbire elde edilen topraklardan vazgeçip “insancıl” bir politika izlemeyecek. Bu yüzden İsrail devletinin meşru bir devlet olarak değil bir apartheid rejimi olarak tasdiki, barış içinde bir Arap-Yahudi toplumunun kurulması için elzemdir. Nüfus olarak fazla olan toplum muhtemelen Filistinliler olacağı için mezkûr barışın önce Birleşmiş Milletler nezdinde sağlanması gerekse bile uzun vadede yönetimin demokratik seçimlerle Filistinlilere bırakılması da hakkaniyetin gereğidir.

Sivillğin ve insaniliğin seküler bir dil içinden kurulmasının şart olduğunu sanan, halkına yabancılaşmış aydınlar için vicdan abidesi bir adamdan alıntı yaparak bitirmek istiyorum. Aynı zamanda inançlı bir Katolik olan İngiliz parlamenter George Galloway, Londra’daki İsrail Büyükelçiliği karşısında gerçekleştirilen protestoda “Es Selamun Aleyküm” diye başlayıp aynı selamla bitirdiği konuşmasında şöyle dedi: “Dün Gazze filusunda şehit olanların cenazesi için İstanbul’daydım. Ayakkabılarımda hâlâ o şehitlerin mezarlarından yadigâr tozlar var ve onları asla silmeyeceğim.”

Şehitlerimize selam ile...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Antisemitizm İslâm’dan mıdır

Hilâl Kaplan 16.06.2010

Geçen haftalarda yine bir gece İsrail Konsolosluğu civarında yapılan protesto gösterisindeydim. Çoğunluğu erkeklerden oluşan esas kalabalık, ses düzeninin ve sahnenin yakınında bulunduğundan nispeten daha تنها bir yerlerde duruyordum. Ancak birden önümden geçen birkaç kişinin sahnenin o tarafa doğru taşıdığı pankart dikkatimi çekti. Beyaz zemin üzerine siyah harflerle yazılmış bir alıntı vardı ama gözümün esas takıldığı yer, daha pankartı tam açmamış oldukları için sağ alt köşede görebildiğim “Hitler” kelimesiydi. Kısa bir şokun ardından büyük bir öfke hissettim ve “Bismillah” diyerek girmeye çekindiğim kalabalığın içine daldım. Herkesten birer birer müsaade isteyerek ilerlediğimden, ben sahnenin oraya varana dek pankart birkaç dakika açık tutulabilmişti. Nihayet sorumlu arkadaşlardan birini uyarmayı ve daha önce fark etmediklerini

düşündüğüm pankartı indirtmeyi başardım. Yaşadığım bu hadise bile İsrail her zulmettiğinde antisemitizmi hatırlamamızın boş yere olmadığını görmeye yeterlidir.

Ancak bu tartışmalar ve uyarılar boyunca sözün bir şekilde defaatle İslâm'a ve hatta Müslümanların kaçınılmaz olarak antisemitist olduklarını iddia etmeye kadar gelmesi de ıstırap verici. İslâm, ne semavi din mensuplarının dinini yaşamasını engeller ne de herhangi bir dine veya etnisiteye mensup diye insanlara zulmedilmesine izin verir. Kur'an'da "Ben-i İsrail" diye geçen halkın Yahudi olduğu doğrudur ancak Hz. Musa da Yahudidir. Demek ki "Ben-i İsrail" diye işaret edilmeye çalışılan bir din veya etnisite değil, ısrarla hakkı inkâr etmek ve güce tapmak gibi hususiyetleri beraberinde getiren davranış biçiminin kendisidir.

Tarihsel uygulamalara baktığımızda da antisemitizmi İslâm'a bağlayan iddiaları çürütecek pek çok delil bulabiliriz. Yahudilerin en huzur içinde yaşadığı topluluklar her zaman İslâm toplumları olmuştur. Hz. Muhammed, Medine Vesikası'na Medine halkından olan iki Yahudi kabilesini dâhil eder. Hatta diğer Yahudi kabilesinin kendilerinden aşağı bir statüde olduğunu kabul ettiği Ben-i Kureyza kabilesinin statüsünü eşitler. Endülüs'te Müslümanların kendisinden felsefe öğrenmeyi ayrıcalık telakki ettikleri, Selahaddin Eyyubi'nin vezirinin şahsî doktoru olmaya kadar yükselen Musa ibn Meymun vefat ettiğinde sadece Yahudiler değil, Müslümanlar da üç gün umumî yas ilan etmiştir. Osmanlı İmparatorluğu zamanında Müslümanlarla Yahudiler yan yana mahallelerde barış içinde yaşamışlardır. Peki, böyle bir toplumda bir anda nasıl oluyor da Hitler hayranı özneler zuhur ediyor dersiniz? Bunca tarihsel örneği ve bu topraklarda özellikle son yüzyıldır pompalanan gayrimüslim düşmanlığını, milliyetçiliğin meşrulaşmasını, vb. gözardı edip, antisemitizmi İslâm'a bağlamak körlük değilse kolaycılıktır.

İsrail'in yaptıkları üzerinden zalimin dinini/etnisitesini vurgulamak ve zulmün bundan kaynaklandığını iddia etmek antisemitizmdir ve yanlıştır. Peki, Mavi Marmara'da saldırıya uğrayan, yaralanan ve hatta şehit olan aktivistlerin dinini vurgulamak neden yanlış değildir? Neden bir seküler yazarımız lütfedip de bu söylemin adını "İslâmofobi" olarak koymaz? İnsani yardıma "İslâmî yardım" diyerek, aktivistler Müslüman olunca yapılan eylemin değeri düşüyormuş gibi bir alt metin dâhilinde konuşan seküler yorumcuları neden kimse İHH Başkanı Bülent Yıldırım'ı sorguladıklarının onda biri kadar sorgulamaz? Verilen dokuz şehitten sonra bile neden İHH'lıların sanki Müslüman oldukları için özür dilemeleri gerekiyormuş gibi bir hava estirilir? Sorularımı çoğaltabilirim ama hakkaniyetli bir cevap alana dek gerek yok.

Holokost dünya üzerinde görülmüş en büyük zulümlerden biridir. Ancak zulmün bir biçimini tekilleştirip, istisnaileştirmek kaçınılmaz olarak diğer zulüm biçimlerini "daha az" zulümden saymaya ve mazur görmeye yol açar. Bu yüzden kendisi de Yahudi olan ünlü sosyolog Zygmunt Bauman'ın dediği gibi Nazileri, Hiroşima ve Nagazaki'yi bombalayanlar ile gulagları yaratanlar yargılamıştır. Hiroşima ve Nagazaki'yi bombalayıp, gulagları yaratanları yargılamaksa hiçbir zaman mümkün olmamıştır. Bu yüzden günümüzde ne Irak'ta ne Afganistan'da ne Filistin'de ne de Çeçenistan'da yaşatılan zulümler Holokost kadar tepki çekiyor. Bu yüzden bir toplama kampından farkı olmayan Gazze'ye bile gereken duyarlılık gösterilmiyor. Zira Nazileri biricikleştirip şeytanlaştıranlar, kendi zulümlerini de bu büyük anlatının ardına gizlemeyi başardılar.

Eğer Holokost kurbanlarına gereken saygıyı göstereceksek, onlara uygulanan zulmün tekrarlanmamasını sağlayarak göstereceğiz. Bunu yapmanın tek yolu Holokost'u inkâr etmeden ama aynı zamanda da biricikleştirmeden zalime dini/etnisitesi ne olursa olsun karşı durmak ve mazluma sahip çıkmaktır.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Nasılsanız, öyle yönetilirsiniz'

Hilâl Kaplan 23.06.2010

Kaybettiğimiz gençlerimizin ardından parti liderleri genelde kendilerinden beklenen türden açıklamalar yaptılar. Alevi-Kürt olmasına rağmen Türkmen olduğunu kanıtlamaya çalışan Kılıçdaroğlu, 'mesele'nin (hâlâ "Kürt" demeye korkuyor sanırım) akıl ve mantıkla çözüleceğini söylemiş. Yağlı urgan sallamak hariç "yaratıcı" bir siyasal 'başarısı' olmayan Bahçeli "OHAL ilan edilsin" demiş. Bir zamanlar barıştan bahseden Erdoğan da "kanlarında boğulacaklar" demişti, o kanda ilk boğulmak istenenin kendisi olduğunu bile bile... Başka türlüünü söylemeye hâlâ cesaret edemiyor anlaşılan.

Mevzua dair en ironik açıklamayı ise Devlet Bakanı Faruk Çelik yapmış aslında: "Türk Silahlı Kuvvetleri'nin terörle mücadelede 30 yılı aşkın deneyimi var. Bu deneyimlere göre yapılması gerekenler konuşulmalı. Siyasiler, hükümet veya sivil toplum örgütleri açısından noksanlıklardan bahsediliyor. Bu eksikliklerin giderilmesi gerekiyor."

Şaka gibi, değil mi? Otuz yıllık tecrübenin "getirisi" olan 40.000 ölüden sonra eksiklerimizi konuşmaya başlayabiliriz. Çok şükür! Faruk Çelik belli ki bu açıklamayı hisleri her an incinmeye teşne, gözümüzün bebeği ordumuzun mensuplarını incitmemek için yumuşak bir üslupla yapmış. Ancak "terörle mücadelede 30 yılı aşkın deneyim" ibaresi aynı zamanda ne kadar içler acısı bir durumda olduğumuzun da kanıtı.

PKK'nın ilk silahlı eyleminin üzerinden nerdeyse 26 yıl geçmiş ama ordu hâlâ 26 yıl önceki yöntemlerle "kararlı ve azimli bir biçimde terörle mücadelesine devam ediyor". Yıllardır dağ koşullarında yaşayıp gerilla savaşı hususunda uzmanlaşmış PKK'lıların karşısına üç haftalık eğitimle daha silah atmayı bile doğru dürüst beceremeyen gençleri diyor. Aldığı istihbaratın gereğini yapmıyor. Kendi döşediği mayınla ölen askerlerin ardından "PKK yaptı" deyip yalan söylüyor. Mahkeme yalanı açığa çıkarıyor, sorumlu komutanlar ifade vermeye gitmiyor. Genelkurmay Başkanı "havaalar güneşli olmazsa" saldırıya uğrayan karakollara askerî yardım bile gönderemediğini itiraf ediyor. Fazla soru sorarsan parmağını sana doğru sallayıp azarlıyor. İşte bunlar "30 yıllık tecrübe"nin bize kazandırdıkları...

TSK'nın bu kadar ihmalkâr ve vurdumduymaz –ama Allah için hep "kararlı"!- davranabilmesini sağlayansa biziz. "Laikliğin teminatı" olduğunu defaatle açıklamış bir ordu sanki İslâm adına savaşıyormuş gibi davranan, bu yüzden de ölen gençlere "şehit" muamelesi yapan, onların ardından "hainleri sevindirmemek için" ağlamayı bile haram eden, vb. biz değil miyiz? Savaşmayı bu şekilde yüceltip çoğalttıkça sadece barış ihtimalini yok etmiyoruz, aynı zamanda o gençlerin hayatını da değersizleştiriyoruz aslında.

O yüzden yasta olmamıza rağmen aynı yası bir 30 yıl daha yaşamamak için kendimize sormamız gereken sorular var: Mesela "Hiç önemli değil" diyen komutanı duyduktan sonra bile oğlunuzu davullu zurnalı yollayacak mısınız askere? Allah'a değil Tanrı'ya hamd etmenin şart koşulduğu bir orduya "Peygamber Ocağı" demeye devam edecek misiniz hâlâ? Peki, "vatan sağ olsun" derken, komutanların oğulları neden hep "sağ" ve hatta babalarının yanıbaşında askerlik yapıyorlar diye hiç mi merak etmeyeceksiniz?

Ya silah bırakıp gelen PKK'lıları "barış geliyor" ümidiyle sevinçle karşılayan halkı "Şov yapıyorlar" ya da "İçimize sindiremiyoruz" manşetleriyle haberleştirenler, "silah bırakmanın" sebep olduğu sevinci bunca yastan sonra anlayabilecekler mi? Daha şu hayattan hiçbir tat almadan toprağın altına giren 11 genci içlerine sindirmek daha mı kolay geliyor acaba? Peki, silah bırakıp gelen PKK'lılara tepki olarak "İntikam isteriz" diye yollara dökülenler, 11 askerin ölüm haberini alınca silah bırakılmasının önemi üzerine biraz olsun düşünecekler mi? Yoksa "11 askere karşılık 12 terörist öldürmüştüz" diye düşünüp kendilerini çoktan teselli ettiler mi?

Can sıkıcı sorular bunlar ama daha can sıkıcı olanı şu: Şiddetin dozu daha da artacak. Egemen güçlerin savaşına kurban edilen gençlerimiz birer birer toprağa düşmeye devam edecek. Birer sayı olarak yer aldıkları gazeteler, "milletin kalbine gömdük" diye manşetler atacak ama iki gün sonra hiçbirinin adı bile hatırlanmayacak. Bazı komutanlar ölen askerlere "işlem hatası" muamelesi yapıp "Hiç önemli değil" diyecek yine. Sonra da utanmadan cenazelerine katılıp yaslı aileleri teselli edecek. O aileler de "Vatan sağ olsun" diyecek, "Bir oğlum daha olsa, onu da gönderirim". "Gönder, nasılsa hiç önemli değil" diye düşünülüp sırtı sıvazlanacak bilmem kaçını gözü yaşlı babanın... "Asker düşmanı" diye adlandırılanlarsa gençlerimizin hayatının ne denli önemli olduğunu çaresizlik içinde anlatmaya çabalayacak, şimdi olduğu gibi...

Hülasa, böylesine ihmalkâr ve vurdumduymaz olduğumuz sürece, evlatlarımıza da ihmalkâr ve vurdumduymazca davranılacak. Zira "nasılsanız, öyle yönetilirsiniz".

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Her şey kapkara Barış'

Hilâl Kaplan 30.06.2010

Nefes: Vatan Sağolsun filmindeki karakol komutanı yıllardır savaşmaktan yorulduğu PKK'nın yaklaşmakta olan baskınını iliklerine kadar hissederek birlikteki en yakın arkadaşına şöyle der: "Her şey kapkara Barış. Aradığım sorulara cevap bulamıyorum. Cevapsız kaldım dağlarda... Her şey anlamsızlaştı. Bunu söylemeye cesaretim yok."

Bu savaş anlamsız bir savaş. Devlet zulmüne karşı ayaklanmış, kendisi de pek çok zulme imza atmış bir örgüt var. Örgütü yok etmek için devlet, zulmünü daha arttırmış ve sistematikleştirmiş. Örgüt daha da palazlanmış. Devlet "son terörist ölü ele geçirilinceye kadar" dedikçe örgüte "can" katmış. Peki, bu anlamsız kısır döngüyü itiraf eden kaç kişi var bu memlekette? İtiraf etmemize engel olan ne? Binlerce gencin daha canına kıyılmasının önüne geçmemize engel olan ne? PKK'nın talepleri mi? PKK'yı yerle bir edememenin verdiği hınç mı? Kaybettiklerimizin intikamını alma dürtüsü mü? Yoksa o çok kabarık "millî gurur"umuz mu? Denklemden PKK'nın taleplerini çıkardığınızda geriye ne kalıyor: Hınç, intikam, gurur. Eğer bu savaşın anlamsızlığını haykırmanıza engel bu bencil duygularsa, bilin ki ölen bunca insanımızın vebali sizin de boynunuzadır.

PKK'nın taleplerine gelelim. Bazılarının ısrarla "bölücü terör örgütü" diye yazdığına bakmayın; PKK 1999'dan beri Türkiye'nin bölünmesini istemiyor. Öcalan bile "Eskiden devlet kurarsak her şey hallolur sanırdım" diyerek özeleştirisi yapıp "tek devlet, tek bayrak" önerisinde bulunmuşken bu bölücülük söylemini artık bir kenara bırakalım. Türkiye'deki Müslümanlar ne kadar Şeriat rejiminde yaşamayı arzu ediyorsa Kürtler de bu ülkeden ayrılmayı o kadar arzu ediyor. Nokta.

PKK'nın taleplerine dair esas fırtına "af" meselesi etrafında kopuyor. Ekranlardaki tartışmaların "muhatap" kelimesinde düğümlenmesine aldanmayın. Devlet (hem hükümet hem de "derin" olanı) zaten gayri resmî yollardan muhatap alması gerekenleri muhatap alıyor, ancak hükümet, muhataplarına barışçıl yollarla karşılık vermeye cesaret edemiyor. PKK ise ayrılıkçılığı bırakarak kendince verdiği tavize bir de pişmanlık yasasından yararlanmayı eklemek istemiyor. "Onurlu barış" dedikleri şekilde ne devletin ne de PKK'lıların ya da hem devletin hem PKK'nın taviz verdiği şekilde barış yapmak istiyor.

Hükümetin yeşil ışık yakması sonucu Habur'dan girdikten sonra serbest bırakılan ancak geçenlerde tutuklanan Barış grubundakilerin ortak savunmasında şöyle deniyor: "[Amacımız] Eğer devlet ve organları, silah ve şiddet

dışındaki çözüm yöntemlerinin kapısını aralarsa, Kürtlere demokratik siyasetin önünü açarsa, ifade ve örgütlenme özgürlüğü konusunda düzenleme yaparsa Kürtlerin dağdan inmeye hazır olduğunu göstermekti.”

Üstelik mahkemeye gelene kadar ve hatta ara verildiğinde tekrar dağa çıkmaları mümkünken bu insanlar kalmayı ve seslerini duyurmaya çabalamayı ellerine silah almaya tercih ettiler. Bu, barış isteyen herkes için bir fırsat değil midir? Bu insanlara sahip çıkmamız gerekmez mi? “Belalarını bulmuşlar” demekle mi yetineceğiz yine? “Öcalan liderimizdir” diyenleri cezalandırmanın bedelini daha kaç yıl ve kaç gencin hayatı pahasına ödeyeceğiz?

Hakan Albayrak geçenlerde şahane bir yazı yazdı ve şöyle dedi: “Olur da ‘dağdan iniş’ gibi bir ihtimal yeniden doğarsa PKK ile şu veya bu şekilde müzakere etmekten ve bu sefer işi sonuna kadar –veya gittiği yere kadar- götürmekten bile geri durulmamalı.” Doğru tavır budur. Bu yüzden Müslüman-gayrı Müslim, Türk-Kürt barış isteyen herkes barış grubunun sesini duyurmasına ve dağdan iniş ihtimalini hayata geçirecek olan ovada siyaset yapmanın önünün açılmasına yardımcı olmalı.

“Şiddet, hiçbir sorunun çözümü değil” deyip, ordu operasyon yaptığında kulağımızın üzerine yatıp sadece PKK saldırısı olduğu zaman Kürt meselesini hatırlama ‘konforu’ndan vazgeçmeliyiz artık. Nasıl Kürt gençleri “Kürd Vicdani Red İnsiyatifi”ni kurup hem ordunun hem PKK’nın askeri olmayı reddettiye, biz de “Türk Vicdani Ret İnsiyatifi”ni kurmalıyız. Duyduğumuz her toplantıya gitmeli, PKK sempatisini bile olsa insanlarla konuşmalıyız. Şeytanîleştirilen insanların da insan olduğunu keşfetmeliyiz. En başta da medyanın ikiyüzlülüğünü teşhir etmeliyiz. Hayat hikâyesine kadar bildiğimiz Buse için olduğu kadar haberlerde “iki köylü” diye geçirtilenlerin de bir hikâyesi olduğunu hatırlamalıyız. Buse için PKK’ya ne kadar öfke duyuyorsak; köylüyü PKK’lıdan, PKK’lıyı çobandan ayırt edemeyenlere de o kadar öfkelenmeliyiz.

Biz barıştan yana olmadıkça bu savaş devam edecek. Buse gibi, Serap gibi hayatının baharındaki genç kızlarla “bazı köylüler, çoban kızlar ve ayağı terlikli çocuklar” da ölmeye devam edecek. Ölen gençlere de yenileri eklenecek. “Her şey kapkara Barış” diyenlerin çaresizliğini duyun ve harekete geçin! İşe bu pazar günü (4 temmuz) saat 17:00’de Galatasaray Meydanı’ndaki “barış için insan zinciri”ne katılarak başlayabilirsiniz. Siz de gelin, her şey kapkara olmasın artık...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öfkeyle bağış arasında

Hilâl Kaplan 07.07.2010

“Kekre bir şey var bu havada

Geçmişle gelecek arasında

Acıyla sevinç arasında

Öfkeyle bağış arasında”

Cemal Süreya

Geçen seneki 2 Temmuz nasıl sessizce geçmişti, değil mi? O sessizliğin altında ezilişimi "Alevileri suçlamak kolay" başlıklı yazımda aylar önce yazmıştım. O yüzden bu sene Sivas'taki 2 Temmuz anmasına katılmaya çok kararlıydim. Ancak anmalarda Sünni Müslümanların "gerici, mürteci, yobaz" olarak damgalanıp Madımak'ın tüm günahının üzerlerine yıkıldığı düşmanca bir dile sıklıkla rastlandığından varlığımın zaten yas tutmakta olan insanlara sıkıntı vermesinden çekiniyordum. Anmaya katılacak olan Alevi arkadaşlarıma danıştım ve sonuç olarak "Gelmesen daha iyi, birileri ortalığı karıştırabilir" diye özetleyebileceğim bir cevap aldığım için gidemedim. Ancak bu yılki 2 Temmuz'un önceki yıllara nispetle oldukça "farklı" geçmiş olması benim için kâfi tesellidir.

Yine 2 temmuz günü, bir grup Müslüman kadın arkadaşım ile beraber *Taraf*'ta bir ilanla duyurduğumuz "Sivas Yasında Buluşan Kadınlar" imza kampanyası "Kılıçdaroğlu çömelecek mi, bağdaş mı kuracak, amuda mı kalkacak?" tartışmaları kadar ilgi çekmediyse de pek çok gönle dokundu. Örneğin *Radikal*'den Erkan Goloğlu müstear ismiyle yazan "Şiirden abim", Sivas Katliamı'nın onda uyandırdığı öfkeyle olan kişisel imtihanını şöyle anlatmış:

"Aşılması güç bir öfkeydi beni suskunluğa iten. Bir başkasını hatta çoğumuzu bağırıp çağırmaya kışkırtan öfke, beni ağır bir sessizliğe çekmişti. (...) Sonra bir sürü kelimeler aldım elime. 'İrtica' bunlardan biriydi, 'şeriat' öbürü, 'gericilik', 'yobazlık', 'zulüm' gibi bir sürü birbirine benzer kelimelerin arasında gidip geldim. (...) Öfke, yerini çaresizliğe bırakmıştı. 2 Temmuz'u unutturmamak için yapılan etkinliklerdeki isyanın bir parçasıyım. Ama barışmaya hazır bir dil bulamıyordum orada. Kendisini bu öfkenin muhatabı görenler ise, bu isyanı anlamaktan uzaktı. Her 2 Temmuz, bende giderek ağır bir çaresizlik duygusu yarattı. Her 2 Temmuz'da artan çaresizliğimin ortasında buldum kendimi. Kovboylar geldiğinde kapılarını kilitleyen, panjurlarını kapayan kasaba halkına benzedim git gide.

Düne kadar!

2 Temmuz 2010 günü <http://sivasyasindabulusankadinlar.blogspot.com/> adresinde okuduğum bir metin, "17. yılında Sivas mazlumlarını anıyor, ailelerinin ve sevenlerinin acısını paylaşıyoruz" sözleriyle bitiyordu. "(...) Bu sözlerin sahibi kadınlarla, Sivas mazlumları, onların yakınları ve aileleri, birbirine emanettir, artık. Ne kadar köreltse de, zulmün teslim alamadığı bu vicdan, dün, 17 yıldan beri içimizden atamadığımız acıya dokundu, yaranın üstüne elini koydu."

Erkan Goloğlu'nun yaşadığına benzer, sessizlikle el ele yürüyen bir çaresizlik duygusundan neşet etmiş bu metin Sivas yaramıza bir nebze merhem olabildiyse ne mutlu bize.

O yaradan bana yadigâr, zihnime âdeta kazınmış bir fotoğraf var. Madımak'ın merdivenlerinde şair Behçet Aysan, şair Metin Altıok ve bağlama ustası Hasret Gültekin oturuyor. Otel yanmaya başlamış, odalara duman doluyor. Koridorlarda umutsuz bir bekleyiş. İşte o fotoğrafta bu üç güzel insan, başlarına gelecek felaketin farkında olmalarına rağmen endişenin içinde metanet, metanetin içinde kırgınlık saklayan gözlerle bekliyorlar. Sivas katliamı, sanırım en çok bu fotoğraf demek benim için. Şiirlerini okuyarak, sazını dinleyerek dertlendiğim/derman bulduğum bu üç adam yan yana aynı kaderde buluşuyor. Ne zaman Sivas Katliamı tartışılrsa ve kaçınılmaz "Sen kimin tarafındasın" sorusuna muhatap olsam o merdivendekilerin tarafında ve hatta yanbaşımda olduğumu söylerim. Dışarıda tekbir getirenleri duyarak ve içimden tekbir getirerek o merdivenlerde oturuyor olurum, çünkü büyüklük Allah'a mahsustur, çünkü haksız yere bir insanı öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibidir, çünkü adaletsiz olup Allah'a karşı gelmekten sakınmak gerekir.

Bir okuyucum 2 Temmuz'la alakalı twitter sayfamda paylaştığım sözlerim üzerine bana şöyle yazmış: "Sen ve senin gibiler faşist hükümetlerin kollarında beslenip çıban gibi baş verirken, sahip çıkmaya utanmadığın bu

insanlar seni yetiştiren faşistlere karşı mücadele veriyordu. Sen git kendi sayfanda faşist şakşakçılarla gönlünü eğlendir arsız pislik.”

“Şiir, insanları sevmeye yarar” demişti Metin Altıok ve “Dünya alışkanlıktan değil de, sevgi ve mutluluktan dönsün diye” saz çaldığını söylemişti Hasret Gültekin. Onlar, en güzel Behçet Aysan’ın anlattığı “beyaz bir gemi”ye binip gittiler...

Sanırım kalanlar için şimdi esas soru şudur: Onların “gemi arkadaşı” olmak isteyenlere yakışan dil yukarıdakilerden hangisidir?

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Boykotçuların tavrı üzerine

Hilâl Kaplan 14.07.2010

BDP belli argümanlar doğrultusunda halkı referandumu boykot etmeye çağırıyor. Ben de bu argümanlar hakkında düşündüklerimi maddeler hâlinde paylaşıyorum:

1. AKP, BDP’nin önerilerini dikkate almadı.

BDP’liler her ne kadar bu şikâyetlerinde haklı olsalar da AKP’nin oldukça heterojen bir parti olduğunu unutuyorlar sanırım. AKP, Kürt meselesiyle direkt bağlantılı herhangi bir maddeyi koysaydı *Taraf*’ta “20 rahatsız AKP’li bildiri hazırlıyor” manşetiyle duyurulan ‘kalkışma’ muhtemelen gerçekleşecekti. Hiçbir siyasal parti bu şekilde mevcut iktidarını sarsacak bir girişime imza atmaz. Kaldı ki AKP, BDP’nin taleplerinden herhangi birini değişikliğe dâhil etseydi bile Anayasa Mahkemesi bunları iptal etmeyecek miydi? AKP’nin mağlubu baştan belli bir duruma kendisini sokmamasını anlamak bu kadar güç mü gerçekten?

BDP’nin taleplerini ilettiği zamanlarda AKP’nin seçim kanununda yaptığı değişiklikle Kürtçe propaganda serbestisi getirmesi ve TMK mağduru çocuklarla alakalı yasa değişikliğini nihayet gerçekleştiriyor olması Kürt seçmenlere yönelik bir iyi niyet adımı olarak okunabilir diye düşünüyorum. Ancak önümüzdeki süreçte AKP’nin “Evet” kampanyası sırasında Kürtlere yönelik söylem ve icraatları da büyük önem arz ediyor.

2. Değişiklik paketinde Kürt meselesine dair madde yok.

Pakette Kürt meselesiyle direkt bağlantılı madde olmadığı doğru ama askerlerin sivil yargıda yargılanmasının önünü açmak gibi Kürtleri dolaylı olarak oldukça ilgilendiren pek çok madde var. Umut Kitabevi’ni bombalayıp bir vatandaşımızı öldüren ‘iyi çocuklar’ın ya da Uğur Kaymaz’ı öldürenlerin şu anda serbest oluşu sizce Kürt meselesiyle alakasız mı? Veya değişiklikle beraber tekrar mesleğine dönebilecek olan Ferhat Sarıkaya gibi cesur savcıların elini kuvvetlendirecek maddeler de mi alakasız? Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk’a milletvekilliği yolunun açılması mı alakasız? Yoksa dünya gözüyle Kenan Evren ve suç ortaklarını sanık sandalyesinde görmeyi mümkün kılan Geçici 15. Madde’nin kaldırılması mı alakasız?

Ayrıca Kürtler, “bizimle alakası yoksa canı cehenneme” derse Kürt olmayanların kendi meselelerine duyarlılık göstermesini nasıl isteyecekler? Burada bir tutarsızlık yok mu sizce?

3. AKP samimi değil.

Kürt açılımının mevcut haliyle yetersiz ve ürkek bir girişim olduğuna katılıyorum. Ancak bugün Cüneyt Ülsever PKK'nın muhatap alınmasını destekliyor, Ertuğrul Özkök ayrılmaktan bir seçenek olarak bahsediyorsa (ki bence bu mevzua dair en güzel soruyu Yıldırım Oğur sordu: "Kürtler ve Türkler Ertuğrul Özkök'le beraber yaşamak zorunda mı?") genel bir 'rahatlama' durumunun mevzubahis olduğu aşikâr.

Bununla beraber, AKP'nin KCK operasyonlarına karşı sesi çıkmadı. Barış grubunun tutuklanması karşısında Erdoğan kararın yargıya ait olduğunu söyleyerek zayıf bir tepki verdi. Partideki 'ittihatçılar' ikide bir saçma sapan açıklamalar yapıp duruyorlar. Yani BDP'nin AKP'ye güvenmemesini anlıyorum. Anlıyorum da bu ülkeye barışı hangi siyasi irade getirecek diye düşünüyorlar, onu anlamıyorum.

Öcalan görüşmelerinden birinde şöyle demiş: "BDP, eğer AKP'nin gücü geriletilirse sonrasına hazırlık bakımından CHP ile Kürt sorununun demokratik çözümü konusunda görüşürler, konuşurlar, bu hayatidir."

Bu size inandırıcı geliyor mu hakikaten? Kürt meselesinde AKP samimi değil de Kürt olduğunu 'kamufle' etmeye çalışan birinin yönettiği parti mi samimi? Yoksa, CHP hiçbir zaman tek başına iktidar olamayacağından, olası bir MHP-CHP koalisyonu mu samimi görülüyor?

4. Değişiklik referandumda onaylanırsa AKP sivil anayasa yapmaz.

AKP'nin 'hayatta kalmak' için sivil anayasa yapmaya eli mahkûm zira bir konjonktür partisi olarak AKP'yi özgün kılan tek özelliği vesayet karşıtı tavrıdır. Yoksa kimsenin SP'nin ya da MHP'nin kötü bir taklidine ihtiyacı olmaz. AKP'ninkiyle benzer bir taban kitlesine sahip SP'de bile yaşanan vesayet karşıtı mücadelenin aslında statüko karşıtı olmakla alakasını okuyabiliyorsanız, AKP'nin ülkeyi demokratikleştirmekten başka çaresi olmadığını da görebilirsiniz.

Şu anda Türkiye bir dönüm noktasında. Referandumdan çıkacak sonuç herhangi bir genel seçim sonucundan daha az önemli değil. Eğer AKP referandumdan zayıflayarak çıkarsa (ki "Evet"lerin yüzde olarak büyük olmaması da buna dâhil) seçime kadar politikalarını daha da devletçi/ milliyetçi bir çizgiye çekebilir. Panik ve savunma refleksi buna yol açar. Bu yüzden AKP'yi arzu edilen değişiklikleri yapması konusunda cesaretlendirmek varken boykotçu bir "Küstüm, oynamıyorum" tavrının kendisi korkarım yine en başta Kürtlerin bedel ödeyeceği bir sürecin yolunu açacaktır. Zira siz oynamasanız da kaçınılmaz olarak oyunun bir parçasısınız.

Başta Kürt meselesi olmak üzere sorunlarımızın çözülmesi için statükonun son kalesi olan yargı vesayetini bertaraf etmek şart. Yargıdaki yapısal sorunları çözmedense kalıcı hiçbir adım atılamaz zira dönüp dolaşıp teslis gibi kutsanan o üç maddeye toslayacağız. Toslamamak için vesayetçilerin elinden çok çekmiş olan Kürtlerin desteği elzem.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan'a bir mesaj, bir soru

Hilâl Kaplan 21.07.2010

Geçtiğimiz cumartesi, *Akçakoca Postası* gazetesinin davetlisi olarak Rasim Ozan Kütahyalı ile beraber Akçakoca'daydık. Temmuz sıcaklığına aldırış etmeden salonu dolduran Akçakoca halkıyla istişare imkânı bulduk.

Darbeler tarihimizden referandum tartışmalarına kadar uzanan konuşmada söz kaçınılmaz olarak Kürt meselesine geldi. Dinleyiciler arasında Dağlıca baskınında kuzenini kaybetmiş bir imam vardı. Âdeta feryat edercesine "Dağlıca baskını marş yapmışlar, evimin önünde çalışıyorlar" dedi. Kurtuluş Tayiz'in dün çok güzel ifade ettiği gibi "'Karakol bastım, bu kadar çok adam öldürdüm'le övünmek ilkel kabilelere özgü bir davranış" olduğu için imam kardeşimin feryadına salondaki herkes iştirak etti. Aynı şekilde BDP'li kardeşlerimin "Cenazelerimize işkence ediliyor, herkes susuyor. Başbakan ölüye işkenceyi savunuyor" isyanına da.

Hatta konu PKK'lıların ölü bedenlerine işkence etmeye gelince, Hz. Hamza'yı Uhud'da şehit ettikten sonra ciğerini söküp Hind'e getiren Vahşi'den bahsettim. Malumunuz Vahşi tövbe edip Müslüman olduktan sonra Hz. Peygamber'in huzuruna gelip kendini tanıtır ve hâlini arz eder. Fakat Hz. Peygamber "Vahşi" adını duyunca ağlamaya başlar. Vahşi, kısas hükmünün uygulanacağını düşünerek mescidin kapısında bekleyen sahabeye doğru yürürken, Hz. Peygamber "Kardeşinizi çağırınız" diyerek onu affettiğini ilan eder. Ancak ardından "Seni görünce dayanamıyorum, elimde olmadan üzülüyorum" diye ekler. Vahşi, o günden sonra bir daha Resullullah'ın yanına uğramaz, başı önünde mahcup bir hayat sürer.

Hemen her Müslüman'ın bildiği bu anlatıyı paylaştıktan sonra dinleyicilere şunu sordum: "Eğer merhametlilerin en merhametlisi Hz. Peygamber bile sevgili amcasını öldürüp ciğerini söken birini pişman olmasına rağmen affetmekte zorlanıyorsa, Kürtler evlâdının ölü bedenine işkence edilmesini bile meşrulaştıran bir başbakanı nasıl affedebilir? O başbakanın yönettiği devlete nasıl aidiyet hissedebilir?" Bu cümlelerden sonra benim de beklemediğim bir şey oldu ve bütün salon alkışlamaya başladı. Şovenistlerin Karadeniz halkını milliyetçilikle özdeşleştirme yüzünden sahip olduğum önyargılarımın beni bu vicdanî tepkiye bile şaşıracak vaziyete getirmesinden ötürü sonradan utandım.

Diğer yandan Başbakan'ın bu aşikâr zulmü meşrulaştırıcı tavrının da aynen devam ettiğini Dolmabahçe'deki toplantıda yine utanarak müşahade ettim. Üstelik zulme sahip çıkmasını siyaset yapmasından ötürü halkın çoğunluğunu kaybedemeyeceğine bağlayarak anlamamızı talep ediyordu. Ben değil ama Akçakoca halkının Başbakan'a bir mesajı var aslında: "Biz ilkel bir kabile değiliz Sayın Başbakan."

Başbakan'ın artık bir karar vermesi şart. Bu ülke halkının çoğunluğu hiçbir zaman şovenistlerin düşmanca söylemlerine kanacak kadar ilkel olmadı, olmayacak. Eğer Başbakan da halkın çoğunluğunu kaybetmek istemiyorsa, ilkel olandan değil, vicdanî olandan yana tavır koymalı. Barışı tesis etme çabalarının başarıya ulaşması için Başbakan'ın "vicdanî tutarlılık" göstermesi elzem.

Dolmabahçe'deki açılım toplantısındaki konuşmasında, eşini ve iki oğlunu Srebrenitsa katliamında kaybetmesine rağmen Sırbistan Devlet Başkanı'nın elini sıkın Boşnak kadının "Bir daha olmayacak, değil mi" sorusunu Başbakan Erdoğan duygulanarak aktarmıştı.

Necdet Adalı ile Mustafa Pehlivanoglu'yu birarada anıp mazlumlar tarihimizle yüzleş(tir)irken gözyaşlarını tutamayan Başbakan'ın samimiyetine inanmak isteyen, açılımın devam edeceğine güvenmek isteyen halk da şimdi soruyor: "Bir daha olmayacak, değil mi?"

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Solcu ve Müslüman

Ümit Kıvanç'ın geçen haftaki yazısı -demokrat ya da Kemalist- Türkiye solcularının çoğunun Müslümanlara bakış açısını samimiyetle özetlemesinden dolayı oldukça kıymetli bir yazı.

Yazı 'İslâmcılar' daha yeni okumaya, düşünmeye, tartışmaya başlarken solcuların okuyup, düşünüp tartışmalarından dolayı hapislerde çektiği sıkıntıları anlatmakla başlıyor. Bir nevî "Siz gelirken biz dönüyorduk" deniyor. Bu aslında üzücü bir tesbit zira en azından bir solcudan bu tesbiti yaparken 'İslâmcılar'ın solculara nispetle 'geç' okuyup, düşünüp, tartışmasının sınıfsal sebepleri hakkında düşünmesini bekliyor insan.

Eğer 12 Eylül veya 27 Mayıs öncesine dair bir hatırlama temrini içine girersek Müslümanların ('İslâmcı' kelimesinin daha türe(til)mediği zamanlardı) medreselerinin, tekke ve zaviyelerinin derin bir tefekkür dünyası sunduğunu; dinî lider, hoca ve mütefekkirlerinin komünist, feminist ve gayri-Müslimlerle beraber II. Meşruiyeti nasıl da coşkuyla karşıladığını anımsayabiliriz. Öyleyse ne türden sınıfsal bir dönüşüm (devrim mi desek?) oldu da Müslümanlar, komünistleri düşman belleyen, feministleri kötücüllestiren, gayri-Müslimleri tehlike addeden zulüm diline yedeklendiler?

Müslümanların beslendiği fıkıh, hadis, kelam, vb. kaynaklarını okumaktan saymazsak; 'İslâmcılar'ın bu kadar 'geç' okumaya, düşünmeye ve tartışmaya başlamasında tekke ve zaviyeleri kapatan, Müslüman temsili olan nerdeyse tüm liderleri ve hatta yakınlarını astıran, anneleri çocuklarına kümeslerde gizlenerek Kur'an öğretmeye mahkûm eden, medreselerini geri isteyenlere "Vurma Hamidiye vurma/ Şapka da giyeceğiz, vergi de vereceğiz" diye türkü yaktıranların bu "yedekleniş"teki payı üzerine kafa yormak gerekmiyor mu?

Hem İttihatçılar hem de onların zihinsel halefi Kemalistler, tüm menfî söylem ve kurumlarıyla bu topraklardaki Müslüman varlığını minimize ettiler. Ancak aynı zamanda mesela Diyânet İşleri Başkanlığını kurarak (Genelkurmay Başkanlığıyla aynı günde kurulması da ilginç bir 'tesadüf'tür) dini kendi zulüm dillerinin yedeğine aldılar. Zira solcularımız uzun süre yok saymış olsa da bu topraklardaki toplumsallığın temelini İslâm olduğunun ve herhangi bir toplumsal dönüşümün İslâm'ı kendi söylemine eklemleyerek gerçekleşeceğinin farkındaydılar. Haklarını teslim etmek lazım, bu işi gayet iyi becerdiler.

Hayat boşluk kaldırmaz. Biz istediğimiz kadar İslâm üzerinden toplumsal meseleleri konuşmayalım; toplumsal dinamiklerimizin temelini İslâm oluşturduğu sürece ona dair göndermelerle toplumsal alana dair yorumlar yapılacaktır. O yüzden nasıl ki İslâm zulmün diline yedeklenen Müslüman öznelliğini husule getirdiyse, aynı şekilde zulmün diline direnişin sembolü olacak Müslüman öznelliğini de ortaya çıkarabilir. Kıvanç'ın dediği gibi "solcuları faşist olmuş toplumdan vicdan beklemek hıyarlık"sa, başka da çıkış yolu görmüyorum.

Bu anlamda eşcinsellik dahil her toplumsal meselede zulmün önünü alabilecek esas söylemsel alan İslâmî kodlardan neşet edebilir diye düşünüyorum. "Heteroseksüel matriks"ten bahsedip Judith Butler'a sırtını dayayan bir söylem mi eşcinsellerin zulme uğramasını önler; yoksa herkesin can, mal ve namusunun kutsal olduğu Veda Hutbesi'ne referansla kurulan bir söylem mi? Bu mesele üzerine hem Müslümanlardan hem de sekülerlerden oldukça tepki alarak yazmaya devam etme sebebim de budur. Dolayısıyla bir şeye "günâh" deyip demememden çok, bir şeye "zulüm" deyip dememem daha büyük bir öneme hâiz sanırım.

Dünya üzerindeki her ideoloji ya da inanç zulme payanda olabilir. "Olan" ile "olması gereken" arasındaki uçurumu kapatabilecek bir ütopya dünyasında yaşamadık, yaşamayacağız. Ancak bu, mevzubahis ideoloji/inanç içinden hareketle zalimleşen insanlarla o ideolojiye/inanca angaje olan herkesi aynı kefeye koymayı gerektirmez. Daha dolaysız söyleyeyim: Ermeni tehcirinden Sivas katliamına kadar pek çok hadisede İslâm zulme payanda kılınmış olabilir. Ancak bu mevzubahis zulüm biçimlerinin karşısında olduğunu ilan etmiş birisinin söz söyleme hakkını ortadan kaldırmaz.

Murat Belge yıllar önce “Solcu ve Müslüman” başlıklı yazısında başörtülü kadınların üniversiteye gitme hakkını desteklediğini söyleyip eklemişti: “Ama ‘başını örtme’nin iyi bir şey olduğuna inanmıyorum ve niçin inanmadığımı da sonuna kadar açıklamak, savunmak isterim. İyi olmadığına herkesi ikna etmek isterim.”

Bunun üzerine içinde olduğum bir e-mail grubundakiler Belge’yi suçlayan tepkiler vermişti. O zamanlarda başörtüsü yasağından oldukça hırpalanmış biri olarak “Belge’den alıntılanan “başörtüsünün iyi bir şey olmadığını” düşündüğüne dair sözlerini bir başörtülü olarak destekliyorum. Dindar, solcu, kemalist herkesin takiye yaptığı bir ortamda Belge’nin tavrı bence desteklenmelidir ki ancak bu şekilde bir şeyleri tartışmanın yolu açılır. Aksi takdirde körler sağırılar birbirimizi ağırlar gideriz diye düşünüyorum” demiştim; hâlâ da öyle diyorum.

Kimsenin hırpalanmayacağı bir zaman hiç olmadı, olmayacak. Bu yüzden hakikati ertelemekten bir hayır sadır olacağını düşünmüyorum. Kıvanç’a tavsiyesi için teşekkür ederim ama “ben almayayım”. Ancak aynı tavsiyeyi Belge’ye de yapar mı, merak etmiyorum değilim.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başka bir PKK mümkün

Hilâl Kaplan 04.08.2010

Âdeta iman edercesine TSK’ya veya PKK’ya bağlananların dili bir birine öylesine benzer ki zalimin dilini mazlumun dilinden ayırt etmek gittikçe güçleşiyor. Mevzubahis benzerliği ifşa etmemi kendilerine hakaret kabul edecek Türkler ve Kürtler’e rağmen bu yazıyı yazmak zorunda hissediyorum çünkü barış isteyenleri çıkmaza sokanın biraz da bu savaştan dil olduğunu düşünüyorum.

Taraf’ın PKK-Ergenekon ya da PKK-JİTEM ilişkisine dair şüpheleri doğrulayan her haberi, yazılan her köşe yazısı PKK sempatzanını mahallede infialle karşılanıyor. Infialin diliniyse kısaca üç cümleyle özetleyebiliriz: 1. PKK’yı yıpratmaya çalışıyorlar. 2. Taraf’ı besleyen kaynak malûm. 3. Yürüttükleri psikolojik savaş ulusal birliğimizi bozamayacak.

Nasıl, bir yerlerden gözünüz ısıyor, değil mi?

1. PKK yerine TSK koyun. 2. Şu malum kaynağın ne olduğunu ben de bilsem, gidip maaşımı isteyeceğim. 3. “Birlik ve beraberliğe en çok ihtiyacımız olan şu günlerde” diye devam edebiliriz.

İşin ironisi bir yana, Ergenekon operasyonu KCK operasyonlarını eşitleyen, PKK’yı Ergenekon’un kuklası olmuş bir örgüt gibi resmeden görüşlere hiç katılmadım. Ancak silâhın verdiği iktidarla ayakta durabilenlerin yozlaşmadan münezzeh olduğunu kimse iddia edemez. Bu anlamda TSK’nın içinde olduğu gibi PKK’nın içinde de Ergenekon’la iş birliği yapan odaklar pekâlâ bulunabilir.

Hatay-Dört Yol hadisesi de bu şüpheleri doğrular nitelikte: MHP’li Belediye Meclisi üyesinin gayet sıkı fıkı olduğu anlaşılan JİT (Ben JİT diyeyim, siz JİTEM anlayın) elemanlarıyla görüşmesi ve aracının JİTEM’cilere “beş dakika mesafedeki” PKK’lılarca gasp edilmesi, gayet uygun bir biçimde arabada bulunan erzak, şehre inen üç PKK’lıdan –Reşadiye ve Samsun’da olduğu gibi- eser bulunamaması, halkı kışkırtanlardan birisinin Bingöl Jandarma Komutanlığı’nda görev yapan uzman çavuş çıkması, vb.

Daha ilginç, JİTEM-MHP iş birliği nerdeyse herkesçe kabul görürken, JİTEM’ci uzman çavuşa ek olarak kışkırtmalarda ön sıralarda yer alan MHP’li ilçe yöneticilerinin olduğu ortaya çıkmışken PKK’nın önde gelen yöneticilerinden Duran Kalkan şöyle bir açıklama yapıyor: “Kesinlikle onu yapanlar Beşir Atalay’ın örgütüdür. İnegöl ve Dörtöyol’da yaşananlar, çapulcuların, milliyetçilerin ya da MHP örgütünün işi değildir”.

JİTEM ve MHP ilişkisi üzerinde soru işaretleri yoğunlaşmışken “Beşir Atalay’ın örgütü” (artık hangi örgütse bu yönlendirmesini nasıl okumalıyız? Bu açıklama esas odaktan hedef şaşırtma değilse nedir ve tabii ki bir PKK yöneticisi neden hedef şaşırtmaya ihtiyaç duyar? Daha önce de yine bir PKK’lı yönetici Taraf’ın Heronlarla ilgili haberine karşı TSK sessizliğini korurken çıkıp “Böyle bir olay yoktur, bu yalandır” diye açıklama yapmıştı. TSK’yı, JİTEM’i ve MHP’yi bunca korumaya ve hedef şaşırtmaya çalışan PKK yöneticileri size de biraz garip gelmiyor mu Allah aşkına? Sırf bu garipliğe işaret ettiğim için ben de “psikolojik savaşçı” mı oldum şimdi?

Madem öyle, “mesleğimin” hakkını vereyim bari: Ne yazık ki PKK sempatzanları Kürtlerin takip ettiği medya kaynakları da “PKK’yı yıpratmayalım”cı gazetecilik anlayışıyla malûl. Örneğin geçenlerde Kürt siyasal mücadelesine yıllarını vermiş bir ailenin üç üyesi PKK’nın mayınları sebebiyle öldü. Günlük bu haberi bir süre görmedi ancak ardından “Patlamada asker izi” manşetiyle verdi. Aynı Hürriyet’in pek çok Taraf haberini Genelkurmay’dan yalanlama gelene kadar görmeyip sonra da TSK’nın söylemine paralel biçimde haber yapması gibi.

Üç kardeşini kaybeden Sabri Özdemir ise katilin PKK olduğundan oldukça emin bir şekilde şöyle konuşuyor: “Kim bize neden provokasyon yapsın? Raman aşiretini herkes iyi bilir. Saçma sapan bir eylem biçimi. Şimdi de üstlenmiyorlar, tabii ki üstlenmezler. Bu işin pardonu olmaz. Nasıl böyle bir eylem yaparlar?”

Eğer PKK sempatzanları da Sabri Özdemir’i “Örgüt sağ olsun” demeyi reddettiği için hain ilan edecekse, TSK’nın bariz ihmalleri yüzünden evlatlarını kaybedip “Vatan sağ olsun” demeyi reddeden asker ailelerini hain ilan edenlerden ne farkları kalacak? PKK’nın dili içinden söylemek gerekirse ‘zalimle mücadele’ zalimleşmeden yapılamaz mı? Adaletin yanında olmayıp adalet istemekte bir çelişki yok mu?

Fırat’ın Batı tarafında yaşayanlar yeni bir süreçten geçiyorlar. Hem medyada hem sivil toplumda gencecik insanları “göz göre göre” PKK’ya ‘yem’ ederek savaşı körüklemek isteyenlere karşı büyük bir hareketlenme mevcut. İlk defa asker aileleri Genelkurmay’ın kapısına dayanıp, açık açık hesap soruyor. Bir asker ailesi Başbuğ’u “Ben o adamla el sıkışmam” diyerek reddediyor. Savaşın bitmesini istedikleri için bu sorgulamaları ve itirazları yapan insanların ortak inancı şu: Başka bir ordu mümkün.

PKK’nın mazlumluklarına son vermek için dağa çıktığına inanan, onlara destek vermeyi bir tür “namus meselesi” olarak gören PKK sempatzanları Kürtlerin, PKK’lı yöneticilerden de “namuslu” davranmalarını beklemek haklarıdır. Bu yüzden PKK sempatzanları da Fırat’ın batısındaki savaşkanların dilinden çok barış isteyenlerin diliyle ortaklaşmalılar diye düşünüyorum çünkü “Başka bir PKK mümkün”.

hasiralti@gmail.co

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbuğ’a veda konuşması önerisi

Hilâl Kaplan 11.08.2010

Darbe planlarını kanıtlayan belgeye “kağıt parçasıdır”, topraktan fıskıran silahlara “borudur” dedim.

"Vatandaş gerçeği ara, öğren!" deyip Kazım Karabekir'i alıntılardım ama gerçek ortaya çıkınca ne "kağıt parçası"ndan geri adım attım ne de "boru"dan.

Kuvvet komutanlarını arkama alıp kameralara parmağımı sallayarak medyayı azarladım. "TSK'yı yıpratmaya çalışıyorlar" deyip gazetecileri hain ilan ettim. Akacak kanın sorumluluğunu da onlara yükleyip tehdit ettim. Zira ülkesini ve milletini seven TSK'nın kendisine olan özgüveni tamdır, diğerleri kendilerine o kadar güvenmesinler.

Balyoz darbe planı iddialarını önce "vicdansızlık" olarak yaftalayıp sonra da "Soruşturuyoruz." diye ekledim. "Sabrımızın sınırı" olduğunu hatırlatmayı ihmal etmedim.

PKK'lıları korumak için Heronlarımızı düşürmeyi planlayan askerleri üç yıldır soruşturuyorum. Bu süre zarfında "Çok zayıf veriyoruz. Ya koordinatlarını değiştirin ya da Heron'ları düşürün" diyen üsteğmen yüzbaşılığa, "Çaresine bakınız" diyen yarbay da albaylığa terfi ettirildi. Soruşturma bir gün elbet sonuçlanacaktır. Açıkçası sizin "sabrınızın sınırını" pek de takmadım.

Oğlumun basına yansıyan fotoğraflarıyla ilgili aynı gün açıklama yaptım ama altı askerin Hantepe saldırısında "BBG evini izler gibi" öldürülüşünü izleyen ordu personeli hakkında sustum. Asimetrik psikolojik savaşa malzeme vermedim.

Aktütün'de, Dağlıca'da, Gediktepe'de, Hantepe'de TSK'nın ihmallerini açıklayanları PKK ile aynı safa koyup "Dikkatli olun, doğru yerde durun" dedim.

Ne Ceylan'ın öldürülüşüyle ilgilendim ne de Canan'ın. Kekik toplayan yaşlı köylüleri de pek umursamadım çünkü "doğru yer"de duruyordum. Demek ki onlar "yanlış yer"deymiş.

Basına yansıyan darbe planlarına uygun olarak Koç Müzesi'ndeki denizaltıda bomba çıkmış olabilir. Hayat tesadüflerle doludur. Bu hadiseden sonra Oruç Reis fırkateynine çıkarak söylediğim gibi "En büyük gücümüzü halkımızın TSK'ya duyduğu sevgi saygı ve güven oluşturmaktadır." Kimse halkın TSK'ya olan sevgi, saygı ve güvenini zedelemeye uğraşmasın. Gün, birlik günüdür.

Bu güveni sorgulayanların "Türk kanı taşıdıklarına inanmıyorum" demiştim. Kuşularımız sürüyor. Kıyaslamalı kan testi yapabilecek ilgili makamları buradan göreve çağırıyorum. Unutmayın ki muhtaç olduğumuz kudret o kanda mevcuttur.

Gediktepe baskınına Emniyet İstihbarat önceden haber vermiş olabilir. 11 şehit vermiş olabiliriz. Ancak Mehmetçiğimiz kahramanca şehit olmuş, Gediktepe karakolundan sorumlu komutan ordu içindeki konumunu korumuştur. Şehitler ölmez, TSK yıpratılmazsa vatan da bölünmez.

Bana gençleri ölüme terkeden ordu personeli için "Vatana ihanet etmiştir" dedirtemediler ama ben TSK'nın ihmallerini ortaya çıkaranları hainlikle suçladım. Çünkü TSK bu milletin göz bebeğidir, onu korumak kollamak her vatandaşımızın görevidir.

Çukurca'da şehit olan altı askerin ardından "Her şeyden evvel, bu şehitlere haksızlık yapıyorsunuz. Haklarınız yok." demiştim. Şehitlerimizin bastığı mayınlar TSK'nın çıkınca "sözlerimi yuttum. TSK'nın terörle mücadeledeki azmi ve kararlığı şehitlerimize haksızlık yapma pahasına da olsa aynı güçte devam etmektedir.

TSK'nın kasıtlı ihmali olduğunu iddia eden basına "mütareke basını"ndan beter dedim ama şimdiki TSK'nın içindeki bazı askerlerin mütareke zamanındaki gayri nizami ordudan bile daha beter olabileceğine ihtimal vermedim.

Eşi başörtülü olan kimseyle yan yana gelmemeye dikkat ettim ama güneşli bir Ankara günü Hurşit Tolon'u da arkama alıp devre arkadaşlarımla Atamızı ziyarete gittim. Ziyaretin ardından verdiğim beyanatta Tunceli'de saldırıya uğrayan karakola 12 saat boyunca yardım gitmemesini oradaki hava şartlarına bağladım. Yağan yağmurdan da TSK sorumlu olacak değil ya, Allah'ın işi işte.

Üstelik bizim askerimiz "Allah Allah!" nidalarıyla savaşa gider. Bakın daha önce de yaptığım gibi yumruğumu masaya vurarak tekrar söylüyorum: "Mehmetçik "Allah Allah!" sesleriyle eğitim yapıyor. Talimnamemizde var. Bu ordudan darbeci çıkar mı? Lanetliyorum".

TSK mayınına basıp şehit olan altı asker için "ufak tefek hata" diyen komutanla yan yana çömeldim. Kılıçdaroğlu istedi, ayakta da poz verdim. Milletin diğer vekillerineyse "Dağa çıkın" dedim. Demokrasilerde söz sahibinin millet olduğunu iddia edenlere rağmen demokratik açılımda "sözün bittiği yeri" hep ben işaret ettim, iyi ettim. Bölücülere geçit vermedim.

Darbe suçlamalarının sanığı olanları terfi ettirmeyip yasalara uyan Başbakan'a tavır koydum. Sivil iktidarı köşeye sıkıştırmak için kuvvet komutanları bile istifaya zorlandı ama darbe planladığı ortaya çıkanları ya da askerlerimizi ihmalleriyle ölüme yollayanları istifaya zorlamak aklımın ucundan dahi geçmedi.

Neden?

Çünkü teamüllere uydum.

Türküm, övünüyorum, emekli oluyorum, güveniyorum. Siz de öyle yapın.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Evetçi Boykotçular ya da Boykotçular samimi mi

Hilâl Kaplan 18.08.2010

Referandumu boykot etmeyi düşünen tanıdıklarına sandıktan "Hayır" çıkarsa tepkilerinin ne olacağını soruyorum. Aldığım cevap istisnasız bu sonuca üzülecekleri ve hem öngörülerinin hem de temennilerinin "Evet"ten yana olduğu yönünde.

Peki ya olmazsa? Malum Türkiye siyaset tarihi sürprizlerle dolu bir tarih. "Allah muhafaza" diyerek tekrar sorayım: Ya sandıktan "Hayır" çıkarsa? O zaman "Evet de aynı, Hayır da" vurdumduymazlığını sergileyebilecek kaç boykotçu var?

Sandıktan "Hayır" çıkmasının AKP için büyük bir darbe olacağı kesin. Dahası %55 "Evet" çıksa bile ertesi gün "%45 Hayır dedi" minvalinden medya propagandası başlayacağı da kesin. Hatta malum yazar tayfasının bu

%45'i "Korku imparatorluğuna başkaldırı" olarak yansıttığı akla ziyan yazılar okuyacağımız da kesin.

O yüzden gelin kendimizi kandırmayalım. Boykotçular da Evetçiler de aşağı yukarı aynı türden bir memleket ve sivil anayasa özlemi taşıyorlar. Dolayısıyla Boykotçular bu kararlarında ısrar ederek sadece Hayırcıların değirmenine su taşıyorlar ve aslında hem kendilerinin hem de Evetçilerin ayağına sıkışmış oluyorlar.

Bu gerçeğin başından beri farkında olan Kürt siyaseti, Abdullah Öcalan'ın da yönlendirmesiyle yavaş yavaş boykot kararından "Evet"e doğru dümeni kırmış gibi görünüyor. PKK'nın referandumdan bir hafta sonraya kadar uzanan eylemsizlik kararı da aslında "Hele şu referandum bitsin, bakalım nasıl bir hükümetle karşılaşacağız" tereddüdünü taşıdıklarını gösteriyor. Öcalan'ın bu haftaki görüşme notları ve eylemsizlik sürecinde nasıl bir siyaset inşa edileceğinin tartışılması için olağanüstü toplanacak Demokratik Toplum Kongresi'nin 21 Ağustos'taki istişaresinden çıkacak kararlar da hayati öneme sahip. Ancak Başbakan Erdoğan'ın Diyarbakır mitinginde nasıl bir söylemle halkın karşısına çıkacağı da aynı derecede önemli.

Biraz da Hayırcı cepheden MHP'nin söylemlerine göz atalım. Bakın MHP'nin "Neden Hayır?" açıklamasının ilk maddesi ne diyor:

"Senin ödediğin vergilerle maaş alan milletvekili, bölücülük yaptığında yargı denetiminden uzak olacaksa, PKK ile işbirliği yaptığı için milletvekilliği düşürülenler, yeniden milletvekilliğine iade edilecekse..."

Nasıl, hâlâ bu değişikliklerin Kürtlere ne yararı var diyor musunuz? Her şey bir yana, referandumu boykot etmek bu zihniyeti de cevapsız bırakmak anlamına gelmiyor mu?

BDP hâlen –çok şükür ki- meclisteyse PKK sempatzanı Kürtlerin de sivil siyasetten umudu var demektir. Öyleyse, ortada sadece iki seçeneğin olduğu bir oylamada boykotun 'devrimci' bir tavır olduğuna inanmak mümkün mü? "Ben küstüm, oynamıyorum" demekten nasıl bir siyaset hasıl olabilir? Küstüyseniz mecliste mücadelenin anlamı nedir? Üstelik bölgedeki illerden ezici çoğunlukla "Evet" oyunun çıkması, BDP'nin siyasal çizgisinin "Fırat'ın batısında" da sempati kazanması için bir fırsattır. Böylesi bir sonuç, ortaklaşabilecek hedefler olduğunu göstermesi bakımından önemli bir "halkla ilişkiler" değeri taşıyacaktır.

Gelelim malum soruya: AKP samimi mi? Temmuz 2007 seçimlerinde yüzde 47 oy oranıyla başa gelen AKP'nin seçim öncesi açıkladığı parti programındaki ilk madde sivil anayasa vaadiydi. Her şey planlandığı gibi gitseydi 1 Nisan 2008'de AKP sivil anayasa önerisini basına duyuracaktı. Ancak her şey planlandığı gibi gitmedi. Mart 2008'de, yani sivil anayasa tasarısının basına duyurulmasına günler kala, Cumhuriyet Başsavcısı AKP'ye kapatma davası açıldığını duyurdu. Böylelikle AKP de çoklu cephelerde savaşmayı göze alamadığından sivil anayasa meselesini rafa kaldırdı. İyi yaptı demek imkânsız ama bu ülkede birkaç yıldır siyaseti takip eden birisinin bile çok şaşırmayacağı türden bir geri adım olduğunu kabul etmek gerek.

Kapatma davasıyla AKP'nin 'suç'unu tasdik eden ve sivil iktidarı bir nevi askıya alan AYM ile 'esas'lı kavgalar bundan sonra da devam etti. En son örneğini referandum paketine esastan müdahalede gördüğümüz gibi bu ülke hâlen demokrasiyle yönetilmiyor zira her esaslı yasa değişikliğinde AYM esasa giriyor ve 70 küsur milyona da 11 kişinin ağzına bakmak düşüyor. Ben özellikle artık böyle bir ülkede yaşamak istemediğim için 12 Eylül günü "Evet" oyu vereceğim.

AKP'nin referandum broşüründe de bu analize paralel olarak şöyle deniyor: "82 Anayasası sorun çözmez, çünkü kendisi bir sorundur. (...) Ancak, anayasanın bütünüyle değiştirilmesi için uygun bir altyapı olmadığından **hem anayasanın bütün olarak değişmesinin yolunu açmak hem de doğru bir şekilde yorumlanmasını sağlamak** için bazı acil reformları içeren bir değişiklik gerekmektedir".

AKP demokratikleşme hususunda ne kadar samimidir, bunu referandumdan sonraki süreçte daha net göreceğiz. Ancak anayasayı toptan değiştirmek bir yana kısmen değiştirirken bile halkın çoğunluğunu arkasında hissetmeyen bir iktidar partisinden daha uzunca bir süre sivil anayasa sözü duymayacağımızı biliyorum.

Bu yüzden sevgili Boykotçu kardeşim, önce gel sen kendine karşı samimi ol ve gönlünden geçen oyu sandıkta ver; ondan sonra AKP'yi el birliğiyle samimiyet testine tâbi tutarız zaten.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barişın dili, barişın önderi

Hilâl Kaplan 25.08.2010

Başbakan Erdoğan'ı, Van'daki AKP teşkilatı "Barişın Önderi Hoşgeldin / Serokê aşîtiyê tû bi xer hatî" pankartıyla karşılamış. Dün *Yenişafak* gazetesi de bu sloganı manşetine taşımıştı. Bu ülkede bir zamanlar "barış" demenin kendisi bile "terör örgütünün propagandasını yapmak" olarak anlaşıldığı için gerçekten de sevindirici bir gelişme.

Barişın tesis edilebilmesi için herhalde öncelikle insanların birbirini küçümsemeden, aşağılamadan, hain ilan etmeden, dışlamadan konuşabileceği asgarî bir üslup tutturabilmek gerekir. Aksi takdirde en hafif tabiriyle birbirine "küs" olan insanları başka türlü bariştirmek nasıl mümkün olabilir ki? Bu anlamda ne yazık ki Başbakan Erdoğan'ın Van konuşmasında "barışın dili"ni bulmak benim açımdan pek de mümkün olmadı.

Erdoğan, konuşmasında BDP'ye "Kürtleri ben temsil ediyorum" iddiasından dolayı çıkmış. Haklıdır. Bu iddianın bazı BDP'liler tarafından savunulduğu yalan değil. Hatta Emine Ayna'nın 2008 seçimleri öncesi AKP'ye oy verecek Kürtleri Kürt olmamakla, asimile olmakla suçladığı herkesin malumu. Bu anlamda BDP'nin de her zaman barişçıl bir üsluba sahip olduğunu iddia edecek değilim. Ancak bu üstenci yaklaşımı eleştirip, aynısını Başbakan'ın tekrar etmesi de ironik gerçekten.

Zira Başbakan da konuşmasında –sıklıkla hatırlattığı gibi- Meclis'teki en çok Kürt milletvekilinin de bölgeden en çok milletvekilinin de kendi partisinde bulunduğunu vurgulamış. Yani BDP'ye "Kürtleri en çok ben temsil ederim, sana ne oluyor" demek istemiş.

Kürtlerin çoğunluğunun AKP'yi desteklediği doğru. Ancak BDP'nin temsil ettiği Kürtlerle, AKP'nin temsil ettiği Kürtler arasında nicelikten çok daha önemli olan bir fark var: **BDP'li Kürtler, devletle hâlen 'barışmamış' olan Kürtler.**

BDP'li Kürtler, hak ve özgürlüklerin tesisi için sistemin içinden, ona eklemlenmiş bir biçimde değil; sistemin kenarından mücadelesini sürdürmeye çalışan Kürtler. Yani BDP'li Kürtlerden bahsederken, PKK'nın terörist bir örgüt olmadığını düşünen, silâhlı mücadelenin vakti geçmiş olduğuna inansa bile devletten de silahlara veda için "genel af" gibi somut bir adım bekleyen, gençleri dağa göndermeye karşı olsa bile devletin temsilcilerinin onların pipilerine referansla konuşmasından rahatsız olan, dağda ölenlerin cesetlerine işkence yapıldığı iddiası karşısında dehşete düşen ama devletten aynı tepkiyi görmediği için küslüğü devam eden Kürtlerden bahsediyoruz. O yüzden eğer zorunlu göçten toplama kampına kadar uzanan geniş bir çerçevedeki zalim metotları çözümden görmüyorsanız, sayıları iki ile dört milyon arasında değişen BDP'li Kürtlerle barişmadan bu ülkeye bariş getirmemizin imkânsız olduğunun farkına varırsınız.

Ancak Başbakan, başta 3 eylüldeki Diyarbakır mitingi olmak üzere bundan sonraki söylemlerinde de "Kürtleri en çok ben temsil ediyorum" minvalindeki üstenci üslubu devam ettirirse, "Kürt meselesini BDP'siz çözerim" tavrında ısrar edip BDP'li Kürtlerin barışın tesisindeki önemini küçümserse, dağa çıkan gençleri kandırılmış veya aldatılmış olarak niteleyip 'mazur görmek'teki 'efendi' duruşunu sürdürürse, fennî sünnetteki uzmanlığı devlet adamlığından daha yetkin olanların böyle rahatça konuşmasına müsaade ederse bu ülkede barışı tesis etmek mümkün olmayacak.

Bir taraf devlet temsiline sahip olanların devamlı olarak kendini küçümsediğini hissetmeye, diğer taraf "terör örgütü ilan et" ısrarının kendince en haklı talep olduğunu düşünmeye devam edecek. Böylelikle "terörist" diyenler bir yanda, "gerilla" diyenler diğer yanda; "PeKaKa" diyenler bir yanda "PeKeKe" diyenler öte yanda kalmış olacak. Bizse korkarım bir süre daha bu iki "taraf"ı barıştıracak olgunluğa ve cesarete sahip bir önderi aramaya devam edeceğiz.

BDP'li Kürtlerin barışın tesisi için hayati öneme sahip olduğunu Başbakan'a ve kamuoyuna anlatmaya çalışırken Ahmet Altan'ın BDP'ye karşı ilan ettiği "yok sayıcı" tavra katılmam mümkün değil elbette. BDP çoğu zaman tabanı kadar basiretli olmasa da yaptığı tüm hatalarla beraber temsil alanı olan bir siyasal partidir. Ahmet Altan'ın öfkesini son derece haklı buluyorum. Ancak bu öfke sonucu verilen kararın savaşıkanların ekmeğine yağ süreceğinden emin olduğumdan ve kendisinin bu ülkede barışın tesis edilmesini belki de en çok isteyen kişi olduğunu bildiğimden kararını gözden geçireceğini umuyorum.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devrimcilerin 'hayır'lı tarafsızlığı

Hilâl Kaplan 01.09.2010

Vedat Türkali'nin ünlü romanı *Bir Gün Tek Başına*, 1960 Darbesi'ne giden günlerde iki devrimcinin yaşadığı aşkı, dönemin tarihsel gelişmelerini de ele alarak anlatır. Romanın bir bölümünde inançlı bir devrimci olan Günsel, Menderes hükümetini protesto eden CHP gençliğiyle beraber İstanbul Üniversitesi'ndeki gösterilere katılır. "Atatürk! Hürriyet! Menderes istifa! Katiller!"

Protesto, orantısız güç kullanan polisle çatışmaya dönüşür. Gerilimin en tepede olduğu anda asker, Beyazıt Meydanı'ndaki öğrencilerle polisin arasına girer. Kendilerine çevrilmiş süngüleri aldırmayan öğrenciler birden sevinç gösterileri yapmaya başlar. "Yaşa Türk ordusu çok yaşa!" Ağlayarak askerlerin başındaki yüzbaşının boynuna sarılanlar bile olur. "Yaşasın şanlı ordumuz!"

Günsel bir an şüpheye düşerek ne yaptığını sorgular ama hemen toparlanır: "Ne var yadırgayacak? Doğruydu olan. Bilinçli değil, içgüdüsel belki de ya, devrimlerin, devrimcilerin temel kurallarından birini uyguluyordu işte öğrenciler. Askerin, ordunun 'hayırlı tarafsızlığını' sağlamak en azından. Bu değil mi kitaplarda okuduğun?"

Günsel'in çabucak geçiştirdiği bu çelişki bizim memlekette devrimcilerin hali pür melalini oldukça sarıh bir biçimde anlatıyor bence. Ülkede onyıllarca süren tek parti rejimi varken, dindarlara, Kürtlere, gayrimüslimlere yapılan baskılar had safhadayken, adına "devrimler" denen zorlama uygulamalar halka giydirilmeye çalışılırken bizim devrimcilerin aklına gelmeyen "Hürriyet!" nedense çok partili sisteme geçildikten sonra akıllarına

gelecektir. CHP, komünizm propagandasına DP'den daha toleranslı olduğundan değil, DP'yi destekleyen halkın hayat biçimine uzak olduklarından "Atatürk!" diye yollara döküleceklerdir. Menderes hükümeti, CHP hükümetinden beter bir baskı uyguladığından değil, aslında demokrasiden çok kendilerine yakın hissettiklerinin iktidar olmasını arzu ettiklerinden ordunun boynuna sarılanla yan yana duracaklardır.

1971 Muhtırası ve 1980 darbesi (Kürtler, ülkücüler ve mazlum diğer gruplarla beraber) devrimcilerin üzerinden geçti. Ancak onlar, Deniz Gezmiş'in ailesine yazdığı o duygulu mektupta da söylediği gibi ne Kemalizmlerinden vazgeçtiler ne de CHP ile olan yakınlıklarından... Tam da bu sebeple 28 Şubat sürecinde kendileri "ordunun hayırlı tarafsızlığı" kadar 'hayırlı bir tarafsızlık' gösterip "Ne postal ne takunya!" dediler ve böylelikle darbe sürecinin tıkr tıkr işlemesine el vermiş oldular.

Devrimciler ordunun "hayırlı tarafsızlığı"na bunun tarafsızlık olmadığını bile bile inandıkları gibi, bugün de tarafsızlık olduğuna inanmamızı istedikleri bir "hayır"lı tarafsızlık sergiliyorlar. Daha önceden "Yesinler birbirlerini" deyip, AKP'nin Ergenekoncu güçlerle mücadelesini "egemenler arası" bir dövüş havasına büründürdüler, bugün "Yesinler birbirlerini" demekten bile aciz. Öyle ki Dersim Katliamı'nı öven, Ergenekon'un avukatlığını yapan CHP ile yan yana gelmek, bir nevi "baba ocağı"na dönüş yapmak hususunda hiçbir çekinceleri yok. Demek ki esas söz konusu olan AKP'nin yenmesiymiş, gerisi teferruat...

Geçtiğimiz haftasonu "baba ocağı"na dönen ÖDP, EMEP, TKP ve Halkevleri'nin düzenlediği "Hayır" mitingi varmış. Diğer evlâtlardan KESK'e ve DİSK'e bağlı şubeler, TMMOB'ye bağlı odalar, SODEV, Alevi Bektaşî Federasyonu, 68'liler Birliği, Barış Derneği, Sosyalist Umut Derneği gibi örgütler de "sıla-i rahim" yaparak meydandaki yerini almış.

Bu arkadaşlar "Hayır" diyerek devrimci ahlâka uygun davranıyorlarmış. Nasıl mı? Askerî darbe artık hayal olduğundan yerleşik düzenin 'meşru' tek dayanağı olan, Ergenekoncuları kollayan, başörtülülere üniversitelere sokmayan, Alevilere cemevi hakkı tanımayan, Hrant'ın katillerini gizleyen, halkın değil devlet destekli üst sınıfın çıkarını gözetten 'bağımsız' yargıyı temellerinden sallayacak bu değişikliklere omuz vermeyerek.

Hatta Lenin'in ilkeleri ortadayken Kürtlere "kendi kaderini tayin hakkı"nı bile çok gören TKP'nin aklına "Kürt kardeşleri"ne "Hayır" oyu vermeleri için seslenmek bile gelmiş. DİSK Başkanı Süleyman Çelebi AKP'yi kastederek "12 Eylül'le omuz omuza olanlar, 12 Eylül'le hesaplaşamaz" deyip Kenan Evren'le omuz omuza durmuş. EMEP Genel Başkanı Levent Tüzel ise "Hayır" demenin yargıyı Ergenekon'a yakın güçlerin eline oyuncak etmeye devam edeceğini bile bile "Türkiye'de yargı, iktidarın arka bahçesidir. Buna karşı çıkan bizler, bütün bir iktidar işçi sınıfının olsun istiyoruz" demiş. Yani yargı, şimdilik Ergenekonculara kalsın; nasıl olsa işçi sınıfı bir gün hepimizi kurtaracak dostlar!

Mitingdeki taleplerden bazıları anadilde eğitim ve zorunlu din dersinin kaldırılmasıymış. Peki, bu taleplerin önünü tıkayan da zaten mevcut yargı düzeni değil mi? Sandıktan "Evet" çıkacak bir referandumla yargıyı çoğulcu hale getirmek ve demokratik taleplerin karşılık bulmasını sağlamak mümkünken hem "Hayır" deyip hem de hâlâ bu talepleri dillendirebilmek biraz ironik kaçmıyor mu? Mevcut Yargıtay ve AYM, zorunlu din dersinin kaldırılmasına ve anadilde eğitim hakkına geçit verir mi?

Yanlış anlaşılmasın, bu yazıyı "Hayır"cı devrimcileri yollarından döndürmek için yazmadım, kimseyi "baba ocağı"ndan ayrı koymak istemem. Ancak arada bir dertlenir ya devrimciler "Nerde bu halk, ne zaman uyanacak?" falan diye; işte o uykuculardan biri olarak güzellik uykumdan bildireyim dedim.

Özetle, siz baba ocağına dönmüş olabilirsiniz ama halk artık yetişkinliğe adım atmak derdinde. O yüzden bu halk, bırakın sizinle omuz omuza yürümeyi, karşıdan karşıya bile geçmez.

Rahibelere özür borcu

Hilâl Kaplan 08.09.2010

 Rahibelere özür borcu Sivil toplum emektarlarıyla Kürt meselesinin çözümü için neler yapabileceğimizi tartıştığımız ve biraz da umutsuz ayrıldığımız bir akşamdı. Beraber yürüdüğümüz arkadaşlarım Taksim'deki bir otelin önünde bekleyen bir grubu heyecanla işaret ettiler. Dönüp baktığımda baştan ayağa siyahlar içinde, kadınlı erkekli bir topluluk gördüm. Erkeklerin kıyafetlerinden rahip oldukları anlaşılmıyordu, rahibelerin bir grup takva ehli Müslüman kadın olduğunu düşünebilirdim. Yani rahibelerin kıyafeti, Müslüman kadınların kıyafetine gerçekten çok benziyordu ve bu benzerliği ehl-i kitapla Müslümanlar arasında "müşterek olan kelime"nin (Âli İmrân-64) tecessümlerinden biri olarak gördüğümünden gocunmak bir yana oldukça memnun olmuştum.

Cesaretimi topladım ve yanlarına gidip rahibelerden birine kendimi tanıttım. Kıyafetlerinin İslâm'daki kadın tesettürüne çok benzediğini ve Müslüman bir kadın olarak bir gün onlar kadar mütevazı bir biçimde örtünebilmeyi arzu ettiğimi anlattım. Bu 'girişi' hem şaşkınlık hem de mutlulukla karşıladılar ve ayaküstü biraz sohbet ettik. Yunanistan'ın ücra bir köyündeki bir manastırdan Türkiye'yi ziyarete geldiklerini ve buradaki ilk akşamlarında böyle karşılanmaktan ötürü çok memnun olduklarını söylediler. Gruptan ilk tanıştığım kişi olan rahibe Antonini (fotoğrafta) adresimi istedi. Bana kart atacakmış. Ayrılırken Yunanistan'a yolum düşerse mutlaka manastırlarına da beklediklerini eklediler. Yaklaşık bir ay sonra rahibe Antonini'den üstünde manastırlarının fotoğrafı olan bir kart aldım. Tanışmamızı büyük bir keyifle yâd ettiğini yazıp davetini tekrarlıyordu.

CHP'nin referanduma dair gibi görünen ama diğerleri gibi referandumla alakası olmayan afişlerinden birindeki "Müslüman kadınların rahibe gibi örtünmesi için evet" yazısı yüzünden çıkan tartışmayı takip ederken aklıma hep rahibe Antonini geldi. 'Çarşaf açılımı' yaptıklarından olsa gerek CHP'nin başörtüsü düşmanlığı artık "kara çarşaf"la değil "rahibe kıyafeti"yle temsil ediliyor herhalde. Başörtüsünü yabancılaştıramayanlar şimdi de rahibeler üzerinden örtünmeyi 'yabancı' veya 'kökü dışarıda(!)' bir unsur olarak göstermeye çabalıyorlar sanırım.

Hristiyanlık karşıtlığıyla başörtüsü karşıtlığını aynı çizgide buluşturmayı başaran bu 'zeki' slogan aslında iki dinin mensuplarına da hakaret ediyor. Fakat Hristiyan seçmen sayısının azlığından olsa gerek, işin sadece başörtüsü düşmanlığıyla alakalı kısmı tepki görüyor. Hâlbuki Yasin Aktay'ın *Yeni Şafak*'ta yazdığı gibi "İnandıkları gibi giyinmekten ve yaşamaktan dolayı rahibeler ancak saygıyla anılmayı hak ediyorlar". Bu yüzden dinî değerlerle kavgayı gelenek haline getirmiş CHP'den değil ama "Birey değil, devlet laik olur" diyen Başbakan'dan ve "Hepimiz birlikte Türkiye'yiz" diyen AKP'den 'daha fazla'sını beklerdim doğrusu.

AKP iktidarında gayrimüslimlere yönelik müspet politikalar hayata geçirilmeye ve toplumdaki gayrimüslim korkusu aşılmaya başlanmış olsa da hâlen yolun çok başındayız. Örneğin İsviçre'deki minare yasağına haklı olarak tepki gösterip, Ahtamar Kilisesi'nin tepesindeki haçı kaldırmayı kendimize hak olarak görebiliyoruz. İmam-Hatip Liseleri'ne karşı uygulanan ayrımcı politikayı eleştirip, dinadamı yetiştirmekten öte bir işlevi olmayan Büyükkada Ruhban Okulu'nun kapalı tutulmasını savunabiliyoruz. Amerika'daki cami karşıtı protestolara öfkelenip, tarihî kiliseleri senede bir gün ibadete açmayı 'olay' haline getirebiliyoruz.

Başörtüsünün dindeki yeri hakkında ahkâm kesen politikacılara ateş püskürüp, Patrik Bartholomeos'un unvanının ne olduğuna karar vermeyi haddimiz sanabiliyoruz. Örnekler ne yazık ki çoğaltılabilir ama sonuçta mevzubahis ayrımcı ve kibirli tavır ne laik devlete ne de Müslüman ferde yakışıyor.

Ezberletilmiş korkuların 'öteki'ne eziyet etmek için kullanılmasının ne demek olduğunu Müslümanlar çok iyi bilir. Bundan ötürü gayrimüslimlere karşı işlenen en büyük günahlardan olan 6-7 Eylül'ün yıl dönümüne denk gelen bu tartışmanın resmî ideoloji tarafından iliğimize kadar işlenen gayrimüslim korkusuyla yüzleşmemize vesile olmasını diliyorum. Ayrıca başta rahibeler olmak üzere Hristiyan vatandaşlarımızın hak ettiği özrün geç de olsa dileneceğini umuyor, sivil toplumdan bu yönde ilk çağrışı gerçekleştiren Dünya Mihellemi Birliği Kurucu Başkanı Mehmet Ali Aslan'ı ve çağrısına destek veren sivil toplum kuruluşlarını kutluyorum.

Not: "Statüko için hezimet vakti" olan 12 Eylül geldi çattı. Müslüman kardeşlerimin Ramazan Bayramı ile bütün statüko karşıtlarının 'gaza'sı şimdiden mübarek olsun.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Referandum puan tablosu ve sonrası

Hilâl Kaplan 15.09.2010

Şartlar olgunlaştı. Halk 12 eylülde yönetime el koydu, vatandaş yedek kulübesinde kaldı. Can çekişmekte olan statükonunsa bir sivil anayasalık canı kaldı. Referandum puan tablosuna ve ondan çıkarılması gereken derslere bakalım:

Statükocular: Fena kaybettiler. Onca dezenformasyon, manipülasyon, iftira ve hatta "'Evet' çıkarsa bir gece ansızın içeri atılabilirsiniz" tehditleri sökmedi. Halkın feraseti sandıkta yine galip geldi. Bu arada referandum öncesi her gece TV'lerde arz-ı endam eden emekli generalleri de gözümüz arar oldu. Hayırdır, olur da adliyeden ararlar diye yurtdışı seferlerine mi rağbet ettiler acaba?

"Yetmez ama Evet"çiler: Artık "Evet ama Yetmez" diyoruz. Yaptığımız ilk iş, 13 eylül sabahı mesai saati başlar başlamaz, darbeciler hakkında suç duyurusunda bulunmak oldu. Aynı gün Ankara, İzmir, Bursa, Afyon, Bolu, Diyarbakir, Adana ve Şırnak'ta da darbecilerin yargılanması için suç duyurusunda bulunuldu. Bu suç duyurularının yurdun her yanına yayılması çok önemli. Darbecilik vatan hainliğiye, suçluları şikâyet etmek de esas vatanî görevdir. O yüzden "İlk hedefiniz adliye!" Üstelik biz "asmayacağız da besleyeceğiz".

Aleviler: Başbakan referandum mitinglerinde açılımla gönüllerini kazanmaya başladığı Alevileri kırmak için elinden geleni yaptı. Alevi nüfusun da yoğun olduğu ve Çorum katliamının yaralarının yeni yeni sarıldığı bir şehirde, Yavuz Sultan Selim dönemindeki Alevi katliamlarını meşrulaştıran fetvasıyla ünlü Şeyhülislam Ebus Suud Efendi'yi övdü. Yargıdaki atamaların anti-demokratikliğini eleştirmek dururken, "Dedelerden talimat alarak atamalar yapma dönemi bitiyor" diyerek atama yapanların mezhebine gönderme yaptı. Böylelikle sorunun adını yanlış koymuş oldu. Sorunu "Yargıdaki mezhepçi örgütlenme" olarak adlandırmak "Emniyetteki F-tipi örgütlenme" nitelemesi kadar çirkin ve aşağılayıcı değil mi? Yani "Aleviler neden hâlâ Kemalist" diye

soran Sünnilerin de kendilerine sorması gereken çok soru var. Başbakan, Kılıçdaroğlu'dan ötürü Alevileri gözden çıkardığından bu kadar hoyrat bir dil tutturmuş olabilir. Ancak "halkın hizmetkârı" iddiasındaki Erdoğan'dan oy karşılığı değil, Türkiye halkının bir parçası olmalarından ötürü saygı beklemek Alevilerin de hakkıdır herhalde.

Solcular: Sol, referandum vesilesiyle üçe bölündü. "Evet- Hayır- Boykot"tan fazla seçenek olsaydı, muhtemelen daha da bölünürdü. Referandum öncesi "15. Madde değişse ne olur" umarsızlığındaki "Hayır"cı solcular, 13 eylül sabahı "AKP samimi değil" marşlarını söyleyerek, Geçici 15. Madde'yi halk onayıyla kaldıran AKP sayesinde adliyelerin yolunu tutup darbeciler hakkında suç duyurusunda bulundu. Hâlbuki "AKP 12 Eylül'ü yargılayamaz, biz yargılarız" diyenler "devrim mahkemeleri"nin kurulmasını bekler diye düşünmüştüm, yanılmışım. Neyse, "son tahlilde" onlar da "Yetmez ama Evet" demeye karar verdiler anlayacağınız. Bu arada "Hayır"cı solcular, devrimi orta-üst sınıftaki "Atamizindeyiz"ci Beyaz Türkler ve MHP'nin aşırı-milliyetçi bozkurtlarıyla beraber yapacaklar gibi görünüyor. Ne diyeyim, kendilerine "iyi devrimler" diliyorum.

Tuzlu su muhafazakârları: Bu kesimi çok eleştirdik, eleştirmeye de devam edeceğiz ama tuzlu suyla yan yana yaşayıp muhafazakârlaşmamışları da unutmamak gerek. Referandum sürecinde Bodrum'daki "Yetmez ama Evet" paneline katılmıştım. Oradaki arkadaşlarımdan öğrendiğime göre Bodrum yüzde 20 oranında "Evet" demiş. Tuzlu su muhafazakârlarının simgelerinden olan Bodrum'da 2009 seçimlerinde AKP'ye sadece yüzde 13,5 oranında oy çıktığı gözönüne alınırsa, aradaki farkı "Yetmez ama Evet"in başarısı saymak mümkün. O yüzden "Hayır"cı sahil şeridini toptan suçlamak yerine, buradaki demokratikleşme talebini nasıl arttıracığımız üzerine kafa yormak gerek.

Kürtler: Kimse kimseyi kandırmasın. BDP'nin boykot çağrısı Kürtlerin yoğun yaşadığı 15 ilde yüzde 40'ı bile bulamadı. Yani ne abartıldığı kadar başarılı ne de küçümsendiği kadar başarısız bir sonuçla karşı karşıyayız. Kürtlerin bu süreçte "Oy ver, yeşil kartın kalsın" diyenlerle "Oy ver de gününü gör" diyenler arasına sıkışmış olmasıysa daha çekecek çok çilelerinin olduğunun bir göstergesi. Çileyi azaltmak için BDP demokratik özerkliğin Kürt halkının ilk şartı olmadığını, AKP de BDP'siz bir çözümün mümkün olmadığını kabul ederek işe başlayabilir.

Başbakan ve hükümet: Konuşmasında söz verdiği gibi referandum sonuçlarını bir tür güvenoyu olarak algılamazsa iyi olur. Şu anda memleketin başkanlık sistemini tartışmaktan daha önemli işleri var. Örneğin vaat edilen demokratikleşmenin gerçekleşmesi için en başta Kürt meselesinde barışçıl çözüm şart. MHP'nin ulusalcı olmayan kanadının "Evet"ten yana olması artık Başbakan'ı cesaretlendirmeli. Üstelik referandumdan sonra "elimi kolumu bağlıyorlar" şikâyeti de geçerliliğini yitirmiştir. YAŞ'ta askerlere ülkeyi kimin yönettiğini gösterenler, bundan sonra da Kürt meselesinde esas söz sahibinin kim olduğunu gösterse fena olmaz. Eğer "söz milletin"se, milletin sözünü emanet ettiği her partiyle diyalog kurmak da hükümetin boynunun borcudur.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barış Hakkârî'den doğabilir

PKK'nın 1 Ekim 2006'da ilan ettiği bir yıllık ateşkesin dolmasına iki gün kala Şırnak Beytüşşebap'ta, Beşagaç (Hemkan) köyüne giden bir minibüs durduruldu ve 12 yolcu kurşuna dizildi. Hükümet PKK'yı, PKK derin devleti suçladı. TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun yayınladığı raporda katliamı PKK'nın yaptığına dair resmî açıklamanın dışında herhangi bir somut delil yer almadı. Ancak sonradan olayın korucu aşiretleri arasındaki bir çıkar çatışmasından kaynaklandığı iddiası güç kazandı.

Geçen hafta da Hakkâri'nin Geçitli Köyü'nün çıkışında bir minibüs patladı. Başbakan, bu hadiseyi Beytüşşebap'taki minibüs saldırısına benzeterek PKK'yı suçladı. PKK da suçlamaları reddederek derin devleti işaret etti.

Bu olay boyunca basınının aldığı tavır da öncekinden farklı değildi. İlk günden itibaren "Gazetecilik bahane, dezenformasyon şahane" tadında haberler yayımlandı. Örneğin *Sabah* gazetesi, Hakkâri Terörle Mücadele Şubesi'ni kaynak olarak gösterdiği bir haber yaptı. Haberi, geçen hafta Emre Uslu'nun da yazdığı gibi, kaynak doğrulamadı. Ancak ne hikmetse kaynağının doğrulamadığı bu şaibeli haber ertesi gün *Zaman*, *Yeni Şafak* ve *Vakit* gibi gazetelerce de alıntılandı. "Hakkâri'deki saldırının faili belli oldu!" gibi heyecanlı başlıklarla duyurulan haberlerdeyse, savunulan resmî senaryo dışında herhangi bir bulgu, veri, kanıt yer almadı.

Kürt basını farklı mıydı peki? Onlar da benzer biçimde örgütün işaret edilmiş olmasını örtbas etmeye, kendince sebepler sunmaya çalıştı. Bir tarafta örgütperestler, diğerk tarafta devletperestler olarak konumlanıldı çünkü iki taraf da kendi 'takım'ının temizliğini muhafaza etme derdindeydi. Hem taraflar 'temiz' kaldı ya, dokuz kişi ölmüş, Zeynep Bebek ömür boyu yaralı kalmış; ne gâml!

Bu sürecin sanırım tek hayrı Öcalan'ın barışın tesisi için bir fırsat olduğunu ortaya çıkarması oldu. Devlet kendisiyle görüşmüyor olsaydı, bu kadar tarafsız ve şüpheci bir yaklaşım gütmeyeceğini düşündüğüm Öcalan, muhatap alındığında barış için olumlu bir söylem geliştirebileceğini göstermiş oldu. Zira birkaç gün önce Karayılan'ın verdiği demeç savaşın habercisiyken, Öcalan'ın dile getirdiği müspet mesajlar sayesinde eylemsizlik kararı uzamış oldu.

Bu saldırıyı 'derin PKK' da 'derin devlet' de veya ikisi beraber gerçekleştirmiş olabilir. Ancak Hakkâri patlamasında derin devletin hiçbir biçimde parmağı olmadığına inanmam için –başıma bir şey gelmeyecekse- cevabını almak istediğim sorular var: Patlama gündüz vakti, üzerinde çalı bile bitmeyen dümdüz bir arazide gerçekleşiyor. Üstelik en uzak karakol sadece 4 km. uzaklıkta. Böyle bir ortamda askerin operasyon yapmaktan kaçınmasının ve failleri suçüstü yakalayamamasının sebebi nedir? Patlama bölgesinin karşısında yıllardır nöbet tutulan bir korucu kulübesi var. Ancak patlama esnasında orada hiç kimse yok. Köydeki korucuların iddiasına göre patlamadan iki gün önce Geçitli Karakolu'ndan nöbet tutulmaması yönünde talimat gelmiş. Bu iddia doğru mudur? Bölgede görev yapan ve devletten maaş alan korucular bile devleti suçlayacak kadar emin konuşuyorlarsa, görgü tanıklarının ifadesine neden başvurulmuyor?

Önümüzde hükümetin referandum sonrası kazandığı güçle altından kalkmaya çabaladığı bir barış süreci var. Yani yine çok kritik bir dönemden geçerken yine siviller öldürölüyor. Bu saldırı da Beşagaç katliamı gibi ikna edici deliller sunulmadan, taraflı bir biçimde örtbas edilmeye çalışılırsa, korkarım barışı provoke etmek isteyenlerin eli de armut toplamayacaktır.

Bu yüzden vatandaşı teröre ezdirmeme sözü veren Cumhurbaşkanı, Diyarbakir'de faili meçhullere lanet okuyan Başbakan ve hükümet yetkilileri bu olayı somut delilleriyle beraber aydınlatmakla sorumludur.

Üstelik madem Fırat'ın batısındakiler olarak bu patlamanın PKK'nın işi olduğundan bu kadar eminiz, ne duruyunuz? Örgüt ile halk arasındaki mesafenin açılması için bundan âlâ bir fırsat olabilir mi?

Bize duymak istediklerimizi söyleyecek gazetelere teveccüh ettiğimiz, insan hayatını değil, sadece kendi 'taraf'ımızın temiz kalmasını önemseydiğimiz, geçmişteki faili meçhulleri kınayıp kendi dönemimizde gerçekleşenlerin failini kanıtlarıyla ortaya çıkarmadığımız sürece barışın tesisi mümkün görünmüyor. Üstelik böyle yapmakta ısrar ettiğimiz sürece hastaneye gelen babasına "Baba, annem patladı!" diye feryat edip sarılan kız çocuğunun vebali hepimizin boynuna olacak.

Barış Hakkâri'den doğabilir; sadece biraz daha az yandaşlık, biraz daha cesaret...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anadilde eğitimi savunmak ama nasıl

Hilâl Kaplan 29.09.2010

 Anadilde eğitimi savunmak ama nasıl Yanda gördüğünüz fotoğraftaki pankartta "Türk'ün dili resmî olsun" yazıyor. İran'daki Azerilerin protesto yürüyüşünden bir kare. Onlar da bazı Kürtler gibi anadillerinin resmî dil ve dolayısıyla eğitim dili olmasını istiyorlar. Bu fotoğrafı özellikle göstermek istedim zira anadilinin resmî dil olmasını isteyenleri, anadilinde eğitim yapmak isteyenleri bir çırpıda şeytanlaştırıyoruz. Ancak işe bakın ki soydaşlarımız da benzer talepleri diğer ülkelerde dile getiriyorlar, çünkü Türkçeden kopmak istemiyorlar, aynı Kürtlerin Kürtçeden kopmak istemedikleri gibi...

"Kürt Eğitim ve Dil Hareketi"nin anadilde eğitim talebiyle okulları boykot çağrısını duymuşsunuzdur. Şahsen haklı talebi için başkasının canına kıymayı hak olarak görmeyen her tür sivil itaatsizlik eylemini destekliyorum. Okulları boykotla beraber ortaya atılan "çocukların kötüye kullanımı" argümanını da yersiz buluyorum. Örneğin kız kardeşimi ve sonradan ona katılacak bazı arkadaşlarını lisedeyken Milli Güvenlik dersini boykot etmeye ben teşvik etmiştim. Bunu yaparken onları "kötü emellerime alet ettiğimi" sanmıyorum. Buna benzer şekilde, ebeveynler de başkalarına ters gelen pek çok şeyi çocuklarının iyiliği için yaptığını söyler. Üstelik anadilde eğitim görmemenin çocuk psikolojisine zararlarının kanıtlanmış olduğunu da gözönüne alırsak, bu eyleme destek veren aileleri zan altında bırakmanın haksızlık olduğunu düşünüyorum. Bu vesileyle Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne dayanarak boykotçu ailelere gözdağı veren Milli Eğitim Bakanımız Nimet Çubukçu'ya, aynı sözleşmedeki çocukların anadillerini öğrenme hakkına dair olan maddeyi hatırlatmak isterim. Devletimizin o maddeye şerh koyması, maddenin var olmadığı anlamına gelmez.

Okul boykotu eyleminin değerlendirmesine gelirsek; bir sivil itaatsizlik eylemi olarak oldukça iyi bir kamuoyu görünürlüğü sağladığını söyleyerek başlamak gerek. Ancak bu görünürlüğün anadilde eğitim talebini kamuoyu nezdinde olduğundan daha itici kıldığı da bir gerçek. Ayrıca Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı şehirlerde okul boykotunun beklendiği kadar makes bulmadığını da eklemek lazım. Anadilde eğitim talebini destekleyen birisi olarak, bu talebe sahip çıkanlar mevzubahis eylemin halkta yarattığı ve yaratamadığı etki üzerine kafa yormalı bence. Çünkü toplumsal muhalefet, sadece haklı talepleri dillendirmek değildir. Aynı zamanda içinde yaşadığı toplumun kodlarını iyi okuyup dikkate alarak söylem/eylem üretmektir.

Örneğin anadilde eğitimden evvel anadil eğitiminin, yani seçmeli Kürtçe derslerin, talep olan yerlerde müfredata konulabilmesi doğrultusunda emek sarf etmek bana daha anlamlı geliyor. Bunun içinse Anayasa'nın

42. maddesinde gerekli değişikliği yapmak ya da sivil anayasa yapım sürecinde dillendirilebilecek bu talebin daha çok destek alması için farklı toplumsal muhalefet gruplarıyla işbirliğine geçmeye çalışılabilir. Aleviler zorunlu din dersinden, Sünniler başta olmak üzere çoğunluk Milli Güvenlik dersinden şikâyetçi. Sanırım toplumun büyük kesimleri de çocuklarının her sabah askerî düzendeki erler gibi dizilip, varlığını Türk varlığına armağan etmeye ant iç(tiril)mesinden mustarip. Eğitim sistemimizdeki bu militarist ve tek-tipçi yapıya muhalif olan seslerin biraraya getirilmesi sağlanabilir.

Aynı zamanda uzun vadede anadilde eğitime geçebilmek için yeterli altyapıyı oluşturacak Kürt dili ve edebiyatı bölümlerinin başta Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı şehirlerdeki üniversitelerde kurulabilmesine uğraşmak da önceliklerden biri olmalı sanırım.

Son olarak, kanaatimce en önemlisi sivil muhalefetin kamuoyunun duyarlılıklarını gözönüne alarak söylem üretmesidir. Zira toplumsal muhalefetin ulaşacağı başarı biraz da önceliklerin iyi belirlenmesiyle alakalıdır. Bu anlamda anadilde eğitim gören herkesin Türkçeyi de zorunlu ders olarak göreceğı ve Kürtlerin çoğunluğu tarafından sahiplenilmeyen resmî dil talebinin ön plana çıkarılmaması gibi noktalara özen gösterilmesi bölünme paranoyalarını bertaraf etmekte faydalı olabilir.

Bir Müslüman olarak, Rûm suresi 22. ayette dendiğı gibi, her dilin Allah'ın ayetlerinden olduğuna inanıyorum. O yüzden anadilde eğitime giden yol uzun ve çetrefil olsa da her biri Allah'ın ayetlerinden olan adillerimizin korunması için mücadele eden Türk veya Kürt herkese selâm olsun...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Apartheid düzeni çökerken

Hilâl Kaplan 06.10.2010

"Başörtüsü neden yasak" sorusunun artık geçerli bir cevabı yok. Ocak 2008'de AKP öncülüğünde başörtüsü yasağı kaldırılmaya çalışılırken MHP ve DTP'nin aksine desteğini esirgeyen ve ilgili yasayı Anayasa Mahkemesi'ne götürüp iptal ettiren CHP'liler bile artık bunun bir rejim meselesi olmadığını teslim ediyorlar. Hâlâ rejim meselesi olarak görüyor olsalardı, laiklikle alakası olmayan milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması gibi şartlar karşılığında yasağın kaldırılmasını teklif etmezlerdi. Demek ki o netameli "toplumsal uzlaşma" en azından başörtüsünün laikliğe aykırı olmadığı noktasında gerçekleşmiş oldu. Öyleyse üniversite kapılarının başörtülü kadınlara kapalı kalmasının 'laik' kamuoyu nezdinde de geçerliliğı kalmamıştır.

Böyle bir dönemde, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde okuyan bir öğrencinin şikâyeti üzerine YÖK, İstanbul Üniversitesi'ne bir yazı gönderdi. Buna göre öğretim üyelerinin, öğrencileri başörtüsü sebebiyle dersten çıkarma hakkı olmadığı hatırlatıldı. "Hatırlatıldı" diyorum zira yönetmeliğe göre bir öğretim üyesinin disiplin yönetmeliğine uymadığını düşündüğü öğrenciyi zaten dersten çıkarmak gibi bir hakkı yok. Yönetmeliğe göre en fazla tutanak tutma hakkı var. YÖK de öğretim üyelerine bu kuralı bir kez daha bildirmiş oldu. Talimata (yani hâlihazırda varolan kurallara) uymayıp öğrencisini yok yazan veya sınıftan atan öğretim üyelerine soruşturma açılacağına bildirilmesiye YÖK'ün olması gerektiğı gibi hak ihlaline uğrayan öğrencinin yanında duracağının göstergesi.

Varolan bir kuralın tekrar edildiğı bu talimatın gönderilmesinin başörtülü öğrencilerin mücadelesine yaptığı manevî katkı çok daha büyük. Zira başörtüsü yasağı kanunda yazılı olan bir yasak olmadığından "de jure"

olarak değil, "de facto" olarak uygulamalarla varolduğundan, başörtülü öğrenciler güvenlik görevlilerinden öğretim üyelerine kadar herkesin keyfi tasarruflarına açık bir ortamda öğrenim görmeye çalışıyorlardı. Artık hâkim olduğu pozisyondan aldığı gücü inandığı ideolojiye uymuyor diye öğrencisi üzerinde kullanarak not kıran, bırakmakla tehdit eden hatta öğrencisine hakaret eden öğretim üyeleri iktidarlarını hoyratça kullanmadan önce bir kez daha düşünmek zorundalar.

Başörtülü öğrencilerse bugüne kadar haklarını aramaya hem müspet bir sonuç alabileceklerine olan inançsızlıklarından hem de öğretim üyelerinin vereceği nota muhtaç olduklarından pek yanaşmıyorlardı. YÖK, bu talimatıyla başörtülü öğrencileri haklarını hukukî yollarla aramaya teşvik edip "öğrenilmiş çaresizliğin" önüne geçmeleri için bir sinyal vermiş oldu. Öğretim üyesi olan kişi tutanak tutup bunu dekana iletse bile tutanak üzerinden öğrenciye bir yaptırım uygulanıp uygulanmayacağına dair son karar mercii YÖK olduğuna göre ve YÖK –Yusuf Ziya Özcan başta olmak üzere- bu yasağa karşı olduğuna göre başörtüsü mücadelesinde bu talimatın çok büyük bir kazanım olduğu kesindir. Bu saatten sonra iş, yasak karşıtı öğretim üyelerinin dik durmasına, başörtüsüz öğrencilerin arkadaşlarına yapılan zorbalığa karşı çıkmasına ve en önemlisi başörtülü öğrencilerin yılmadan hakları için mücadele etmesine kalmış durumda. Tabii bir zamanlar "Hem özgürlük, ham laiklik" diyenlerin mahalle baskısı çıkırtkanlığıyla devlet baskısının haklılaştırılmasının önünde durabilmesi, özellikle seküler sivil toplum üyelerinin tutarlı ve ahlaklı bir biçimde ses vermesi de en az üniversite bazında verilen mücadele kadar kıymetli ve elzem.

Türkiye'deki başörtüsü yasağı, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde 46 yıl süren apartheid rejimi uygulamalarının bir benzeri. Anti-apartheid hareket olmasaydı, siyahlarla beyazları ayıran bu rejim yüzünden siyahların devlet karşısındaki dezavantajlı pozisyonu sürüyor olacaktı. Bugün de hem kamuoyunun çoğunluğunu hem de uzlaşmış görünen siyaset kurumunun varlığını ama en önemlisi uygulamadaki nihai karar merci olan YÖK'ün desteğini arkasına alan başörtülü öğrenciler ile yasak karşıtlarına tarihî bir görev düşüyor.

Devlet ile millet arasındaki mesafenin kapanmaya başladığı, "devletin milleti" değil "milletin devleti" olmaya doğru yol alındığı, apartheid düzeninin çökmeye yüz tuttuğu bu süreçte özgürlükler noktasındaki her kazanım mazlumların hanesine yazılacak. Nelson Mandela "Bir tepeye tırmandığınızda daha tırmanacak pek çok tepe olduğunu fark edersiniz" demişti ve ülkesinin bulunduğu yere gelmesine tırmanmaktan vazgeçmeyerek öncülük etmişti. Biliyorum biz de "Henüz özgür olmadık" ama oluncaya dek tırmanmaya devam...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başörtüsü yasağı sadece uygulamada çözülemez

Hilâl Kaplan 13.10.2010

YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan, önceki açıklamalarından daha net bir şekilde başörtüsü yasağına YÖK'ün karşı duruşunun altını çizerek "Artık üniversitelerimizde başörtüsü diye bir problem yok. Başörtüsü konusunda herkes uzlaşmacı bir noktaya geldi. Artık üniversitelerimizde bu sıkıntı konuşulmayacak" demiş. **YÖK'ün başörtülü öğrencilerin dersten çıkarılmaması hakkında İstanbul Üniversitesi'ne gönderdiği talimat en fazla "Mevzuata uyun" anlamına gelirken, Özcan'ın son açıklaması "Başörtüsü yasağını uygulamadan kaldırm" anlamına geliyor.** YÖK'ün duruşu olumlu ve cesaretlendirici ancak çözüm için yeterli olduğundan emin değilim.

Başörtüsü yasağı sıklıkla söylendiği gibi ne Anayasa’da ne de mevzuatta yeri olan bir uygulama. **Elde sadece Anayasa Mahkemesi’nin laikliği, AİHM’nin de Türkiye’nin sosyo-kültürel yapısını “aşırı yorum”a tabi tutarak aldığı kararlar var. Ancak işin can alıcı yanı bu kararların hem evrensel hem de yerel hukuka aykırı olması.** Bu sebepten ötürü yasal zemini olmayan ama “de facto” olarak var olan bir yasaktan söz ediyoruz.

Yasak sadece uygulayıcılar eliyle var olduğu için üniversiteye giden başörtülü öğrencilere âdeta bir açık hava hapisanesinin rehinelerymiş gibi davranılmasına sebep oluyor. Devlete sırtını dayamaya alışmış ve kendini “düzen bekçisi” sanan güvenlik görevlileri, öğretim üyeleri ve üniversite yönetimleri için Özcan’ın son açıklaması yeterli olmalı. **Ancak, eğitim hakkı gibi en temel haklardan birisini yıllardır gasp eden bu yasak “de facto” olarak var olsa bile, ilerde tekrar karşılaşılmaması için “de jure” olarak yani kanunen çözülmek zorunda.**

Hükümetin başörtüsü meselesiyle direkt bağlantılı bir yasa önerisinde bulunmasıysa bazı kesimler tarafından “tuzak” olarak algılanıyor zira bunun 2008 yılında olduğu gibi sivil anayasa çalışmalarına sekte vuracağı kaygısı hissediliyor. **Yani daha önce ‘laikçi’ kaygılar tarafından engellenen başörtülü öğrencilerin eğitim hakkı, şimdi ironik bir biçimde bizzat yasak karşıtı demokratların kaygıları tarafından da engelleniyor.**

Bu ikilemi aşmak için hükümete “ayrımcılığa karşı yasa” hazırlamasını öneriyorum. **AB üyesi pek çok ülkede mevcut olan bu türden bir düzenlemeyle vatandaşların hayat tarzlarından dinî inançlarına, etnisitelerinden cinsiyetlerine, sebebi her ne olursa olsun, bireyin haklarının devlet tarafından koruma altında olduğunu garantileyen bir yasa tasarısının çözüme uzun vadede katkı sağlayacağı kanaatindeyim. Böylesi bir düzenleme hem başörtüsü yasağının gayri hukukiliğini tartışmasız sona erdirir hem de tüm bu sığ “mahalle baskısı” tartışmalarını da dindirmeye yarar kanaatindeyim.** Çözümde kilit rol oynayan CHP ahalisini ikna etmek için korkularının devlet tarafından tanınıyor olması ve bu korkuların gerçekleşmesi olasılığı karşısında devletin baskı gören vatandaşının yanında yer alacağı teminatı yatıştırıcı bir etki yaratabilir.

Hükümet yeni anayasa arayışındaki halkın çeşitli taleplerini karşılamaya da bu yasa eliyle yol açacaktır. Cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, etnik köken, felsefi ve siyasi görüş, yaşam tarzı, sosyal statü, medeni hal, sağlık durumu, engellilik, yaş ve benzeri temellere dayalı ayrımcılığın yasaklanmasını içeren bir yasa tasarısı Alevilerden Kürtlere, gayrimüslimlerden Müslümanlara İttihatçı devlet anlayışından nasibini almış toplumsal muhalefet gruplarını bütüncül bir biçimde koruma altına alacak ve yeni anayasa çalışmalarının ufkunu çizen girizgâh niteliğinde bir değeri olacaktır.

Yasakçıları deşifre ediyorum

“Üniversitede sivil direniş rehberi” yazım bayağı ses getirdi. Yasağın hukuki olmadığını kanıtlaması bakımından kısa vadede bu mücadelenin çok olumlu sonuçlar doğurduğunu düşünüyorum. Zaten anti-kapitalist öğrenciler gibi yasak karşıtı öğrencilerle desteklenen direnişler üniversitelerdeki yasakların tek tek kaldırılmasına vesile oldu. Ancak YÖK Başkanımız yasağın kalktığını biraz erken ilan etmiş olsa gerek. Zira her gün Türkiye’nin çeşitli şehirlerinden yasağın ya tüm üniversitede ya da bazı bölümlerde devam ettiğine dair e-mailler almaya devam ediyorum. **Örneğin Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde, İstanbul Üniversitesi Çapa kampusunda, Ankara ve Trakya Üniversitesi’nin tümünde, 19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde, Kocaeli Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nde, vakıf üniversitelerinin hemen hepsinde başörtüsü serbest olmasına rağmen Yeditepe Üniversitesi’nin tümünde yasak devam ediyor. Ege ve Dokuz Eylül Üniversitesi’nde, İTÜ Mimarlık Bölümü ve Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü’nde de başörtülü öğrencilerin bazı**

tacizkâr davranışlara maruz kaldığına dair haberler aldım. Kimse mezkûr deşifreyi üniversite yönetimlerini hedef göstermek için yazdığım gibi bir tezvirata kalkışmasın. Bana yazan başörtülü öğrenciler başlarına gelebileceklerden o denli korkuyorlar ki sanki suçlularmış gibi isimlerinin en fazla baş harflerinin yazılmasına razı oluyorlar. Herkes birbirinin temel hakları hususunda haddini bilirse, yasak da mahalle baskısı yaygaraları da kalkar diye düşünüyorum. Dolayısıyla “yetmez ama evet”, direnişe devam.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlete zorunlu laiklik dersi

Hilâl Kaplan 20.10.2010

*Tarafa*ta geçen hafta “gelmekte olan güzel günler”i müjdeleyen iki haber vardı. İlkinde muhafazakâr yazarların din dersinin zorunlu olmasına karşı çıkışı sebepleriyle anlatılıyordu. Ertesi gün çıkan ikinci haberse Alevi cemaatinin önde gelen temsilcilerinin başörtüsü yasağına karşı duran demeçleriyle doluydu.

Cumhuriyet’in kuruluşundan itibaren Sünniler “din elen gidiyor”, Alevilerse “laiklik elden gidiyor” korkusunu besleyen söylemlerle harekete geçirilen ve birbirlerinin haklı taleplerine kayıtsız kalan ya da daha vahimi karşı çıkan iki toplumsal grup olarak konumlandırıldılar. Böylelikle hak ve özgürlük taleplerinin önüne konulan taşları gönüllü bir biçimde taşıdılar. Sonuçta ne laikliğin ne de dindarlığın tam anlamıyla yaşanabildiği bir ülkeye mahkûm oldular. **Ancak ne mutlu ki 12 Eylül’ün tortularıyla hesaplaştığımız bugünlerde, devletin Sünnilerin taleplerine gelince laik, Alevilerin taleplerine gelince Sünni kesildiği bir ülkede yaşamayı artık iki grup da kabullenmiyor.**

Malumunuz, bir 12 Eylül klasiği olan zorunlu din dersi uygulaması, darbe anayasasının 24. maddesiyle hayatlarımıza sabitlendi. Dersin genel amacı *Tebliğler Dergisi*’nde şöyle özetleniyor: **“İlköğretim ve ortaöğretimde öğrenciye, Türk Milli Eğitim Politikası doğrultusunda genel amaçlarına, ilkelerine ve Atatürk’ün laiklik ilkesine uygun, din, İslam dini ve ahlak bilgisi ile ilgili yeterli temel bilgi kazandırmak; böylece Atatürkçülüğün, milli birlik ve beraberliğin, insan sevgisinin dini ve ahlaki yönden pekiştirilmesini sağlamak, iyi ahlaklı ve faziletli insanlar yetiştirmektir.”**

“Dini siyasete alet etmek” mi demiştiniz? Genel amaç olarak “İslam’ı öğretmekten çok, resmî ideolojinin sacayaklarını dinî payanda olarak kullanıp sağlamlaştırmaktır” yazsalar da olurmuş yani. Resmî ideolojinin çocukların zihinlerine tarih, milli güvenlik, vatandaşlık bilgisi gibi derslerle zerk edildiği yetmezmiş gibi dini de bu amaca alet eden bir ders müfredatına bir Sünni olarak ben de karşıyım elbette. Din dersi müfredatının tek-tipçi “yüce devlet” anlayışına sadık kullar yetiştirmekten çok Allah’a sadık kullar yetiştirmek için bilinmesi gerekenleri içerecek biçimde düzenlemek şart. Buna ek olarak çözüm, bu anlayışı benimseyen çocukların din dersini seçmeli olarak alması; benimsemeyenlerinse salt tarihsel-sosyolojik bir perspektifle ve felsefe veya sosyoloji formasyonuna sahip hocalar tarafından verilecek dinler tarihini anlatan bir dersi alması olabilir. Böylelikle iki ders de nota tabi olunca “Din dersini seçmeli yaparsak, öğrenci seçmez” korkusu da yatıştırılmış olur.

Diyanet temsilcilerinin ve Alevi açılımını yöneten Devlet Bakanı Faruk Çelik’in “Din dersine Aleviliği de ekleyeceğiz” açıklamaları iknadan uzaktır. Aleviler de Sünniler de çocuklarını devletin verdiği din dersine teslim etmek zorunda değiller. Kaldı ki bu ülkede ateist veya agnostik ebeveynlerin de

olduğunu hesaba katmak zorundayız. “Dinde zorlama yoktur” ayetine iman etmişlerin, inanmayanlara bu dersi zorlaması ancak 12 Eylül’den arınmamış bir zihniyetin ürünü olabilir zaten. Şu anki Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül’ün Dışişleri Bakanı olduğu 2006 yılındaki demecini kendimize şiar etmemiz kâfidir: “Benim fikrim, hiçbir şeyin zorunlu olmamasıdır. Ama ‘Benim çocuğum da din bilgilerini düzgün bir şekilde öğrensın’ diyen ailelerin çocuklarına okullarda en düzgün şekilde öğretilmelidir ki, ortaya düzgün bir şey çıksın.”

Bununla beraber din dersini zorunlu tutan devletin aynı zamanda Kur’an eğitime yaş sınırlaması getiren devlet olduğunu hatırlamak gerek. Bu ülkede dindar Müslümanların belli bir yaşa gelen çocuklarının Kur’an öğrenmesinin önüne getirilen ve 28 Şubat sürecinde arttırılan yaş sınırlaması bir an evvel kaldırılmalıdır.

Devlet, eğer gerçekten laik karakterinin hakkını vermek istiyorsa vatandaşını denetlemek ile ona hükmetmek arasında bir orta yol olduğunu görmek zorunda. Bu yolu öğretmek de biz vatandaşların devlete zorunlu laiklik dersi olsun. Yasakçılara direnen başörtülü öğrencilerle halktan talep gelmemesine rağmen cami yapan devletin imamını cemaatsiz bırakanlar da başöğretmenimiz olsun.

Yasakçıları deşifreye devam

Geçen haftaki yazımın ardından Çapa Tıp Fakültesi Dış Hekimliği’nde yasak kalkmış. Ancak daha önce sıraladığım yasakçı üniversitelere ek olarak Amasya, Uludağ, Ortadoğu Teknik, Hacettepe Üniversitesi ile İTÜ Mimarlık Fakültesi ve garip bir biçimde Gaziantep Üniversitesi’nin inkılâp tarihi dersinde de yasağın devam ettiğine dair duyumlar aldım. Ayrıca Kadir Has, İstanbul Bilim ve Doğu gibi vakıf üniversitelerinde de yasak devam ediyor. Üstelik burslu okuyan başörtülü öğrenciler burslarını kaybetme tehdidi yüzünden derslerine “direnmeden devam etme” zorunluluğunu hissediyorlar.

Başörtüsüne özgürlük cephesinden ümit veren bir haberle bitireyim: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı’nda (ALES) başörtüsü yasağı kalktı. Haydi kızlar yükseköğrenime!

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hepimiz örtülüyüz!

Hilâl Kaplan 27.10.2010

Bir topluluk karşısında çırlıçıplak olduğunu görmek insanlık âleminin ortak kâbuslarından biri olsa gerek. Bu yüzden kişiyi insanlığından soyutlamayı amaçlayan işkencecilerin değişmez ilk emrinin “soyun!” olması da tesadüf olmasa gerek. Çünkü mahremiyet, değişik tezahürleriyle birlikte insanlığın ortak değeridir.

Kimi kabilesinin âdetleri uyarınca sadece cinsel organını örter, kimiyse inandığı dinin gereği olarak elleri ve yüzü hariç her yerini örter. Nudistleri gücendirmek istemem ama sonuç itibarıyla insan – topluma, örfe, kanuna, geleneğe ya da inancına uyarak- öyle ya da böyle bazı normlar çerçevesinde örtünen bir varlıktır. Başörtüsü yasağının çerçevesinin “üniversite- ilköğretim- kamu” üçgeninde hoyratça (yoksa “provokatörce” mi demeliydim!) çizilmeye çalışıldığı bugünlerde mevzua bir de bu yönden bakmanın

isabetli olacağını düşünüyorum.

Zira ancak bu yönden bakabilirsek, bunca yabancılaştırma çabasına ve korku efektleri eşliğinde haber malzemesi yapılmasına rağmen başörtülü kadınların da sizinle beraber insanlığın ortak bir değeri olan mahremiyetleri için mücadele ettiklerini anlayabilirsiniz. Ve belki o zaman “Türban kamuya giriyor” manşetleriyle başörtülü kadınları sanki birer uçan örtüden ibaretmiş gibi yansıtan dile eleştirel bir mesafe alıp, mahremiyetini ihlal ettirmemekte ısrarcı olmanın değeri üzerine düşünebilirsiniz.

İlköğretim çağındaki kızların başlarını örtmelerine de bu zaviyeden bakabilmek gerek diye düşünüyorum. **Bir kız çocuğu nasıl annesinin mini eteğine ve fönlü saçlarına özeniyorsa, aynı şekilde pardösüsüne ve başörtüsüne de özenebilir. Birini yaptığında onu şirin bulmak, diğerini yaptığında devleti arkasına alarak –Zafer Üskül’ün açıklamasında olduğu gibi- çocuğu ailesinden koparmaktan bahseden yasakçı bir kabadayılığa soyunmak en hafif tabirle hakkaniyet yoksunluğudur. Ancak vatandaşının etnisitesinden inandığı dine kadar kişisel her alanına müdahale etmeyi alışkanlık haline getirmiş bir devlet geleneğimiz olduğundan diğer pek çok sorunumuzda olduğu gibi burada da bir “haddini bilmeme” problemiyle karşı karşıyayız.**

“Şurada açsın, buraya girsin” kabilinden haddi aşan açıklamalar yapanlar da bari doğrudan başı açık olmanın kapalı olmaktan daha makbul, daha normal, daha iyi, daha güzel olduğuna ve bunun tüm topluma dikte edilmesi gerektiğine inandıklarını söylesinler. Tabii böyle yaparak “demokrat” payesini “toplum mühendisi”yle değiştirmiş olurlar ama en azından Canan Arıtmán kadar dobra bir biçimde ayrımcı tutumlarını sahiplenmiş olurlar. **Şahsen Arıtmán’ın gizlisi saklısı olmayan bariz ırkçılığını bizim “siyaseten doğrucu” demokratların maskelerine yeğlerim. Zira en azından kim olduğuyla yüzleşmiş bir insanla muhatap olmayı tercih ederim.**

Ezcümle hangi yaşta ve meslek dalında olursa olsun kişinin mahremiyetini arzu ettiği gibi tesis etmesine engel olmak ne ailenin ne toplumun ne de devletin haddinedir. Diğer sorunlarımızda olduğu gibi bu sorundan da çıkış yolumuz haddini bilmekte yatıyor.

YÖK’e çağrı

İki haftadır köşemde başörtüsü yasağını kâh güvenlik görevlileri kâh öğretim üyeleri üzerinden devam ettiren üniversiteleri yazıyorum. **Yasağın sıkı bir biçimde devam ettiği Hacettepe Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Düzce Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Çağ Üniversitesi, Başkent Üniversitesi gibi okullarda ve Gazi Üniversitesi İktisat Bölümü’yle İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nde yasağı devam ettirenlerin temel argümanı “Bize YÖK’ten yazı gelmedi” oluyor.**

Mazlum-Der’den aldığım son bilgiye göre Ege Üniversitesi’nde de yasak devam ediyor ve Radyo-Sinema-Televizyon Bölümü’nde direnen sadece bir öğrenci bulunuyor. Bölüm başkanı ve dekanın baskısı altındaki bir kız öğrenci yasağa ve sisteme karşı tek başına mücadele veriyor.. Defalarca dilekçe yazılmasına rağmen YÖK’ten hâlâ çıt yok. Mazlum-Der’in son aldığı bir bilgiye göreyse yazının bir ay içinde gönderileceği bildirilmiş. Böylesi bir bürokratik ihmal kabul edilemez. Bu yüzden buradan YÖK yetkililerine açık çağrı yapma ihtiyacı duydum. Binlerce öğrencinin hayatıyla oynayan bir yasak varken,

üniversitelerdeki yetki sahiplerine altı üstü mevzuatı ve görev sınırlarını hatırlatacak bir yazı yollamak bu kadar mı zor? Bu işin takipçisi olacağım.

Her pazar 22:00'de Beyaz TV'de

Sevgili okurlarımın yoğun talebi ve kıymetli dostlarımın teşvikiyle televizyonda daha çok yer almaya karar verdim. **Girizgâhı Beyaz TV'deki "4 Kadın 1 Erkek" programıyla yapıyoruz inşallah, sizleri de bekleriz.**

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sen git, abilerin gelsin!

Hilâl Kaplan 03.11.2010

Terörle Mücadele Kanunu sebebiyle yaşlarından büyük yıllara tekabül eden cezalarla yargılanan çocukların mağduriyetine son vermek için yapılan değişiklikler yüzünden Ogün Samast da artık çocuk mahkemesinde yargılanacak. Hrant Abi'yi katledenlerin "üç-beş milliyetçi çocuk" olduğunu iddia edenler bu karara sevinedursun, toplum vicdanı bir kez daha ağır yara aldı.

Bu kararın toplum vicdanını yaralamasının sebebi kararın hukuka uygun olup olması değil; yargının Hrant Dink davasında ilk defa hukuka uygun davranmasının Ogün Samast lehine olmasıdır. Ama nafile! Birileri istediği kadar Hrant Dink cinayetine giden yolun taşlarını döşeyen devlet görevlilerini kayırmaya ve davanın sağlıklı bir sonuca ulaşmasını engelleyedursun, Türkiye devleti bu davada hem vicdanlarda hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde mahkûm olmuştur.

Hrant Dink suikastından beri sürdürdükleri mücadele sebebiyle adalet duygumuzu diri tutup, bu davayı unutmayan ve unutturmayan "Hrant'ın Arkadaşları" grubu son açıklamalarında şöyle diyor:

"Görüldüğü gibi, katilin hakları sözkonusu olduğunda yargı büyük hassasiyetle görevini yapıyor. Bu, belki de yargının yeniden adalet yoluna girmesi için bir fırsat oluşturabilir.

Eline silah verilip cinayet işletilen çocuk aradan çekileceğine göre, belki sıra abilerine, amirlerine, cinayetin gerçek planlayıcılarına, azmettiricilerine gelebilir. Katilleri gözetim altında yetiştiren, besleyip büyüten, ortalığa salan, cinayetten sonra onlara kol kanat geren resmî görevlileri çocuk katilin arkasına saklamaktan vazgeçilebilir.

Tamamdır; katil çocuk mahkemesinde yargılsın, cinayet davasının görüldüğü 'yüce' mahkemenin önüne abileri gelsin."

Bir yandan başta Başbakan Erdoğan olmak üzere hükümet yetkilileri faili meçhullerle ilgili hassasiyetlerini dillendirirken bir yandan faili meçhul cinayetlerin aydınlatılması için Meclis'e sunulan üç önergeyi AKP'li milletvekilleri reddediyor. Başbakan Erdoğan tarafından 2007 yılında Başbakanlık Teftiş Kurulu (BTK) devreye sokularak Hrant Dink cinayetiyle ilgili soruşturma başlatılıyor. Ancak ne hikmetse aynı hükümetin İçişleri Bakanlığı suçlananları aklamak için rapor hazırlayıp, soruşturmaya gerek olmadığına hükmediyor. Ortada bir

terslik olduğu kesin.

Mehmet Açar, zamanında, derin devletin duvarından bir tuğla çekilirse herkesin altında kalacağını söylemişti. İşte o tuğla Hrant Dink suikastıdır. Türkiye’de bu vebalin altında kalmaktansa o duvarın altında kalıp, yenisini örmeye niyetli milyonlar var. AKP’yi de yıllardır iktidar yapan toplumsal destek biraz da o meşum duvarı yıkağına dair olan vaadi sebebiyledir. Vaat sahiplerinin sözlerinin eri olmasını bekliyoruz. Zira biz “o abiler”in değil, Hrant Abi gibi adamların omuzlarında yükselen bir ülke istiyoruz.

Başörtülü kadınlar ne konuşur?

Geçen hafta her yıl Türkiye’nin farklı bir ilinde gerçekleştirilen “Kadın Buluşması” için Gaziantep’teydim. Bu yılki buluşmanın başlığı “Kadın Emeği ve Üretkenliği Çerçevesinde Engeller, Tecrübeler, Fırsatlar, Öneriler”di. Bu buluşmadan çok şey öğrendim ve daha önceki organizasyonlara katılmamış olduğuma da hayırlandım. Genel itibariyle dinî hassasiyetleri yüksek olan ve sivil toplum içerisinde aktif olarak yer alan kadınların biraraya geldiği bir buluşmaydı. “Başörtülü kadınlar da başörtüsünden başka konu bilmez” diyen Kemalist teyzelerin gelip bu buluşmayı izlemesini çok isterdim. Katılımın 600 kişi civarında olduğu toplantılarda Kürt meselesinden namus cinayetlerine, kadının siyasetteki yerinden medyadaki üretkenliğine kadar pek çok mesele ele alındı ve çözüm için proje önerileri tartışıldı. Böylesi hayırlı bir organizasyonda emeği geçen herkesi ama özellikle de Bülbülzade Eğitim Sağlık ve Dayanışma Vakfı’nı tebrik ediyorum.

Not: Kayınpederim Salim Öğüt’ün rahatsızlığı sebebiyle dualarını ve iyi dileklerini esirgemeyen herkese ve Özel Çamlıca Erdem Hastanesi çalışanlarına çok teşekkür ederim.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Atatürkçü değilim, n’olmuş

Hilâl Kaplan 10.11.2010

Bugün 10 Kasım. Bugün sadece Atatürk’ün ölüm yıl dönümü değil. Aynı zamanda Atatürk’ün ardından tutmamız beklenen kamusal yas sayesinde, onun siyasalın merkezindeki kadir-i mutlaklığının haklılığını ve meşruiyetini asla sorgulamamız gerektiğini bize hatırlatan tarih.

Ünlü siyaset teorisyeni Claude Lefort, *Demokrasi Üzerine* adlı eserinde iktidar alanının nihai olarak belirlenemeyen bir boşluktan ibaret olmasının demokratik sistemin alâmetifarıkası olduğunu anlatır. **Ne var ki sıklıkla demokratik olduğunu iddia ettiğimiz ülkemizde iktidar alanı sorgulanması dahi yasak olan ulusal ata/baba figürümüz Atatürk tarafından doldurulmuştur.** Bu sebeple ülkemizde ne siyasi partiler ne de kişiler rahatlıkla Atatürkçü olmadıklarını izhar edebilirler. Ederlerse hadleri bildirilir. Açıktan “Atatürkçü değilim” denmese bile, otoriter laikçiliğe ya da üniter devlet yapısına karşı olduğunu belirtmek gibi tabu yıkıcı söylemler de direkt Atatürkçü olmamanın göstergesi olarak ele alınıp yine hadleri bildirilir. Kürtlerin ve dindarların siyasi partilerinin başına sıklıkla geldiği gibi “had bilmez” siyasi partiler kapatılıp cezalar yağdırılır; “had bilmez” bir kişiye –Atilla Yayla örneğinde olduğu gibi- ifade özgürlüğü kısıtlanır, mecburi sürgün yaşar,

hayatı zorlaştırılır. Eğer mevzubahis “had bilmez” bir hayvansa, ne olduğunu Gülsüm İnek’in başına gelenlerden hatırlıyoruz.

Böylesi bir Atatürk fetişizminin siyasal alanda pek çok işlevi var elbet. Bunlardan en önemlisiyse bence şu: **Cumhuriyet’in kurulmasından itibaren kötülüğü/ yanlışlığı/ çirkinliği bariz olan öyle işler yapıldı ki, iyiliği/ doğruluğu/ güzelliği sorgulanamaz olan bir isim üzerinden tüm bu zulümlerin hasıraltı edilebileceği sanıldı.** Örneğin muhafazakârların ısrarla sadece İsmet İnönü dönemini kötölemesinin sebebi biraz da budur. Yani 1923-1938 arası yapılanları sorgulamamızın yasak oluşu.

Bir nevi “asr-ı saadet” muamelesi yapılan bu 15 yılda tam 14 Kürt isyanının olması, bunların en kanlılarının Dersim Katliamı oluşu, İstiklâl Mahkemeleri’nde pek çoğu suçsuz yüzlerce insanımızın muhalifler başta olmak üzere halka gözdağı vermek amacıyla asılması, savaşta bile Meclis’ini kapattırmamış bir halkın “demokrasiye hazır olmadığı” gerekçesiyle tek parti rejimine mahkûm edilmesi, Şark Islahat Planı’yla Kürt sorununun kangren hale getirilmesi, yine bir 10 Kasım günü Vecdi Gönül’ün “Yaptık da fena mı oldu?” bağlamında savunduğu gayri Müslim varlığının elbirliğiyle yok edilmesi, devlet dininin İslâm olduğunu Anayasa’dan çıkartıp bütün halka ‘laikçi bir Sünniliğin’(!) empoze edilmesi, vb. Bunca zulmü unutmak, hatırlamamak, olmamış gibi davranmak mümkün mü? Bugün bile hükümetin açılım yapmaya çalıştığı toplumsal meselelere bakarsanız, pek çok sorunumuzun başladığı ya da zirve yaptığı tarihlerin mevzubahis 15 yıl içinde olduğunu görürsünüz.

Evet, bugün 10 Kasım. Atatürk’e “**Ebedi Şef**” unvanı verilmesinin boşa olmadığını bize hatırlatan tarih.

Hayrünnisa Gül “makbul first lady” olma yolunda

Başından beri eşinin ve dolayısıyla kendisinin halk tarafından onaylanmış makamını desteklediğim Hayrünnisa Hanım, üç senelik Çankaya ikameti sırasında “makbul vatandaş”lığın kodlarını çözmüş görünüyor: **1. Halka cahil muamelesi yapacaksın. 2. Eğitim şart düsturunca “Halkı aydınlatmak görevimiz” diyeceksin. 3. Dinî bilgiler alanında otorite olmasan da ahkâm keseceksin.**

Bir first ladynin ilkökul çağındaki kız çocuğuna başörtüsünün farz olup olmadığı tartışması üzerinden açıklama yapması isabetli değil. Zira Çankaya’da Yaşar Nuri’nin sıkı okuyucusu olan bir first lady de oturuyor olabilirdi.

Devleti temsil edenlerin din anlayışları çerçevesinde halka akıl öğretmesinden oldukça çekmiş bir ülkeyiz. Kaldı ki fıkhen İslâmi olgunluk anlayışı açısından 10 yaşında bir kız çocuğu için de başörtüsü pekâlâ farz olabilir.

Tüm bunlar bir yana, Hayrünnisa Hanım’ın sözlerindeki esas sorunu, başı açıklığı karar verilmesi gereken bir durum olarak görmeyip başını örtmeyi karar verilmesi gereken bir durum olarak algılaması oluşturuyor. Böylelikle başını açmak zaten olması gereken, genel-geçer, doğal, sağlıklı, meşru bir durumken; başını örtmek olmaması gereken, arızı, gayri tabii, patolojik ve gayri meşru bir durum mertebesine düşürülmüş oluyor. **Bir ailenin kızını toplum içinde bacaklarını kapamaya ya da plaja gittiklerinde mayo giyip bacaklarını açmaya yönlendirmesi ne kadar olağansa; dinî hassasiyetleri yüksek bir ailenin de kendi mahremiyet algısı çerçevesinde kızını başını örtmeye yönlendirmesi o kadar olağandır.**

Çocuk haklarını geliştirelim, çocuğun aile karşısındaki konumunu güçlendirelim ama bunu yaparken başını örtmeyi ille de aile baskısından neşet eden bir durummuş gibi yansıtmaktan vazgeçip devlet baskısını haklılaştırmazsak daha çabuk “aydınlanırsınız” sanıyorum.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kurbanda iki garip

Hilâl Kaplan 17.11.2010

Yas, başkalarının uğradığı haksızlıkları unut(tur)maya değil; o haksızlıklar bir daha yaşanmasın diye yaşamaya devam etmeye vesile olmalı. Bu güzel bayram günü Ahmet Kaya ile Uğur Kaymaz'ı bir arada düşünmek istemem de bundandır belki...

"Ağladıkça güneşi tutacağız, göreceğiz göreceksin"

Ahmet Kaya ile Uğur Kaymaz. Biri ömrünün baharında, diğeryse çocuk yaşında alındı aramızdan. Milyonlarca yurttaşının diline "bilinmeyen" muamelesi yapan hoyrat bir sistemin kurbanı oldu onlar.

"Bırak ay gitsin sen kal bu gece vay aman / Umudumsun sen"

Cumhuriyete en büyük katkısı 87 yıldır 10. Yıl marşını söylemek olan bir zombiler güruhu Ahmet Kaya'yı; "bölgenin özel şartları" diye bölücülük yapan adaletsiz bir yargı düzenini arkasına alan 'güvenlik' güçleriyle Uğur'u kopardı içimizden.

"Acı çekmek özgürlükse, özgürüz ikimiz de"

Ahmet Kaya, sorsanız ülkenin "en çağdaş" yüzü olduğunu iddia edecek insanların başlattığı ve "ilkel" kabileleri utandıracak türden bir linç gösterisi eşliğinde; Uğur ise vazifesi barış ve huzuru tesis etmek olan 'güvenlik' güçlerinin yasal mermileri sayesinde alındı aramızdan.

"Yasal mermisiyle bir komiser yaklaşmakta"

Mermilerin yasal, taşların yasadışı olduğu esmer bir coğrafyanın kavruk evlatlarıydı onlar, ikisine de zalimler aynı kimliği yapıştırmaya cüret etti: "Terörist." Ayaklar altına almaya cüret ettikleri kimlikse aynıydı: "Kürt."

"Ölmek ne garip şey anne"

O kömür gözlü güzel çocuk, küçük bedenine sıkılan 13 kurşunla öldürüldü. Uğur'a ve babasına kıyan özel harekât polisleri hukuki süreç boyunca tutuksuz yargılandı. Üstelik 'güvenlik' gerekçesiyle görev yerleri ve mahkemenin görüleceği yerler bölgenin dışına taşındı. Rahatları bozulmasın diye her tür önlemin alındığı bu dört polis beraat etti, yani hukuki olarak 'aklandı'. Bu da yetmedi, **polislerin iddiasının aksine herhangi bir çatışma olmadığı kanıtlanmasına rağmen ilkökul 5. sınıfa kayıtlı bir öğrenci olan Uğur ile tüm resmî belgeleri mevcut bir kamyon şoförü olan babası, Ahmet abisinin adaşı, Ahmet Kaymaz yargı kararıyla "terörist" ilan edildi...**

"Camlar düştü yerlere, elim elim kan içinde. Yanıma gel, yanıma anne"

Ahmet Kaya ise ödöl almak için sahneye çıktığı Magazin Gazetecileri Derneği'nin gecesinde Kürtçe bir şarkı söyleyip ona klip çekmek istediğini söylediği için önce salondakiler tarafından sonra da onu vatan hainiymiş gibi manşetlere çekip, fotomontaj olduğu mahkemelerce tesbit edilecek olan fotoğraf eşliğinde hakkında yalan haberler yapmaktan çekinmeyecek eli kalem tutan tetikçiler tarafından yurdundan sürgüne zorlandı. Kalsaydı başına gelecek olan hemşerisi Hrant Dink'ten farklı olmayacaktı belki... Gitti ama kalbi buralarda kaldı. Avrupa'daki bir konserinde şöyle demişti: **"Yaz da olsa kış da olsa fark etmez, ben geceleri çok üşüyorum. Sorun kalorifer sorunu değil. Sorun yorgansız oluşum sorunu da değil. Beni üşüten tek bir şey var. Ben vatansızlıktan üşüyorum."** Bunca soğuğu yüreği kaldırmadı, gövdesini yaktı ve gitti.

"Hiç bekleme belki gelmem / Gelemem senelerde"

Ahmet Kaya'yı bir 16 kasım günü, Uğur'uysa bir 21 kasım günü kaybettik ama ikisinin de yası yıllar boyu tutulmaya devam edecek. Çünkü ne vatansızlıktan üşüyen Ahmet Kaya'nın ne de 12 yaşında bir ilkokul öğrencisi olan Uğur'un öldürülüşüyle gereğince yüzleşebildi bu ülke.

"Kanar her yerimden/ Dövülmüşüm, sövülmüşüm, kovulmuşum ben"

Efendiler Kürtçeye "bilinmeyen bir dil" muamelesi yapmayı sürdürdükçe, Kürtler de kimliklerini yüreklerinde taşıyarak "teslim olma"ya bilinmeyen bir fiil muamelesi yapmaya devam edecekler. Bu da böyle biline.

"Bekle beni anne

Bir sabah çıkagelirim

Bir sabah anne bir sabah

Acını süpürmek için açtığında kapıyı

Adı başka sesi başka nice yaşıtim koynunda çiçekler

Çiçekler içinde bir ülke getirirler"

Mübarek Kurban Bayramı vesilesiyle Rabbim, maruz kaldıkları zulümler yüzünden tutunamadıkları bu dünyada bir gurbet hayatı yaşayan bütün gariplerin arasında kurbeti tesis etsin. Âmin...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

MHP'nin mumu 2011'e kadar

Hilâl Kaplan 24.11.2010

Milliyetçi Hareket Partisi kendisini "milliyetçi-muhafazakâr" bir parti olarak konumlandırıyor ama bu iddiasının ne kadar arkasında duruyor dersiniz?

MHP'nin milliyetçiliğinden bahis açınca sanırım kaçınılmaz olarak akla gelen ilk mesele Kürt meselesidir. Kürt meselesinde MHP'nin 2007 seçimlerinde vurguladığı ve muhtemelen 2011 seçimlerinde de kullanacağı mesele Öcalan ve bölünme korkusu söylemidir. **MHP'nin ağzına sakız ettiği Öcalan'ın idamı meselesini ve idamı engellemekteki öncü rollerini hatırlayalım:**

Öcalan, Şubat 1999'da yakalanır, yargılanır ve idama mahkûm edilir. AİHM'e başvurmuş olan Öcalan'ın davasındaki hukuki sürece dair son söz Nisan 1999 seçimleri ertesi iktidarda olan MHP-DSP-ANAP koalisyon

hükümetindedir. Devlet Bahçeli, idamın ertelenmesi kararını imzalamakta bir süre direniş gösterse de sonunda imzalar ve idam ertelenir. **Bahçeli, erteleme kararını imzalamayıp hükümetten istifa etseydi ve erken seçime gidilseydi MHP muhtemelen tarihindeki en büyük oy oranına sahip olacak, halk tarafından kahraman olarak algılanacaktı. Fakat Bahçeli ve partisi bu riski almayıp koltuğu tercih etti ve erteleme kararını imzaladı.**

İş bu kadarla da kalmıyor. Malumunuz idam cezası, Öcalan'ın idam kararı ertelendikten iki yıl sonra, AB uyum yasaları paketi Meclis'ten geçince kalktı. O dönemde AKP Milletvekili Ramazan Toprak idam cezasının kaldırılmasına ilişkin maddenin Meclis'e gelmemesi için TBMM Adalet Komisyonu'na idam cezasının kaldırılmasına ilişkin maddenin tekliften çıkarılması yönünde önerge verdi. **Bu önergeye idam cezasının kaldırılmasına hararetle karşı olan MHP'li vekillerin sahip çıkmasını beklersiniz, değil mi? Bilakis Bahçeli'nin yönlendirdiği MHP milletvekilleri, Trabzon eski Milletvekili Orhan Bıçakçioğlu hariç çekimser kaldı. Böylelikle teklif yediye karşı 10 oyla reddedildi ve idam cezası Meclis'e gelip kaldırıldı.** İlginçtir ki aynı Orhan Bıçakçioğlu referandumda "Evet" oyu vereceğini açıkladığı için geçtiğimiz haftalarda partisinden ihraç edildi.

Bu köşeyi takip edenler, toplumsal barışımıza verebileceği zarar açısından benim Öcalan'ın idamına karşı olduğumu bilirler. Ancak seçim meydanlarında yağlı organla propaganda yapacak kadar bu meseleye takmış bir partinin var olduğunu iddia ettiği bir problemin kaynağı değilmiş gibi davranması ve hâlâ utanmadan halkın karşısına bu argümanla çıkması bence pişkinliğin zirve noktasıdır.

Gelelim MHP'nin muhafazakârlık iddiasına. Muhafazakârlık, genelde Müslüman halkın tercihlerine hassasiyet ve saygıyla yaklaşan bir siyasal çizgiyi ifade ediyor. Bu minvalde MHP'nin muhafazakâr bir parti olmadığının en önemli kanıtı, başörtüsü yasağına dair takındıkları tavır olsa gerek. **MHP'nin başörtüsüyle ilgili tavrının CHP'nin şu anki tavrından hiçbir farkı yoktur.** Aynen CHP gibi MHP de kamuda çalışan veya ilköğretim/ortaöğretim öğrencisi olanların başını açmasını şart koşan bir tavır içerisindedir. Başörtüsü yasağından mustarip birisi olarak ve benim gibi düşünen milyonlarca kadının da var olduğunu bilerek sorayım: **Kadınların başörtüsünü bile muhafaza edemeyen bir parti muhafazakâr olabilir mi?**

MHP'nin laikçi karakteri referandum sürecinde başta Gülen cemaatine karşı kurdukları menfi söylem olmak üzere iyice deşifre oldu. Referandum sonrası soluğu Ani'de alıp Cuma namazını bir tür siyasal gösteriye dönüştürmeleri de bundan. Kaldı ki İslâm geleneğinden biraz haberi olan bir parti, Gayrimüslimlerin özgürce ibadet etme haklarının İslâm hukuku açısından vazgeçilmez olduğunu da bilirdi.

Diyeceğim o ki muhafazakârlık iddiasını sürdürmek istiyorlarsa, Cuma namazını edâ etmek için Ani'lere kadar gitmeye hacet yok, yanı başlarındaki başörtülü kardeşlerinin haklarına sahip çıkmaktan işe başlasınlar yeter. Bunu yapmadıkları sürece de "muhafazakâr" sıfatının sadece sözde kalacak bir durum olacağını bilmelerinde fayda var.

Ezcümle, MHP ne icraatta ne de söylemde milliyetçi ve muhafazakâr tezlerin arkasında durabilen bir parti ve bu gidişle kendileri için yatsı ezanı Haziran 2011'de okunuyor olacak.

Geç kalmış bir tebrik

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın önce özerkleştirilmesi sonra da devletin seküler karakterine uygun olarak tedricen kaldırılmasını savunan biri olarak yeni başkanın Prof. Mehmet Görmez olması beni oldukça memnun etti. **Mehmet Görmez'in başkanlığıyla beraber –en çarpıcı örneğini geçen seneki mahya krizinde yaşadığımız**

gibi- dinin halkı devletçi ve milliyetçi söylemlere angaje etmesinin önüne geçebilen, “Alevi-Bektaşî Klasikleri” gibi yaratıcı projelerle toplumsal barışın tesisine katkı sunan, entelektüel birikimiyle topluma yön verebilecek bir dönemin başlayacağını umuyorum. Kendisini yeni vazifesinden ötürü tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

Not: MHP’nin Öcalan’ın idam edilmemesi yönündeki etkin rolünü hatırlamama vesile olan *Ülke TV*’nin başarılı programı “Arşivci”ye teşekkür ederim.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beyrut’ta Başbakan’a miting gibi karşılama töreni

Hilâl Kaplan 25.11.2010

Başbakan’ın uçağındaki ilk seyahat deneyimim Lübnan gezisiyle beraber oldu. Bundan sonra ağızımla kuş tutsam, “yandaş” payesinden kurtulamayacağımı bilmenin özgürleştirici bir etkisi var doğrusu. Başbakan basın toplantısındaiken gazeteciler uçağa yönlendirilmiş. Benim gibi ilk kez “millî” olan Sabah Gazetesi’nden Sevilay Yükselir ile beraberken görevlilerin yönlendirmesiyle uçağa doğru yöneldik ve grupta sadece iki kadın gazeteci olarak kırmızı halıdan yürüyerek uçağa bindik. Acemiliğin böyle hoş tarafları da oluyor. Başbakan Erdoğan’la uçakta sohbet etme imkânımız olmadı ancak Başbakan uçuşun sonlarına doğru yanımıza gelip “Hoşgeldiniz” dedi.

Gazetecilerin bir kişi hariç hepsinin İstanbul’dan geldiğini öğrenince de, “İyi olmamış mı? Ankara’nın hegemonyasını kıralım biraz” diye espri yaptı. Bir başbakanın ağızından hegemonya karşıtı sözler duymak ayrıca keyifliydi.

Şahane bir Akdeniz manzarasının ardından Beyrut’a indik. Karşılama töreni bittikten sonra, konvoyla beraber hareket ettik. Havaalanı dışında aralarında 10 metre olmasına rağmen tamamen zıt amaçlarla orada bulunan iki ayrı karşılama grubu vardı. İlk grup Türk bayrakları ve Erdoğan’ın fotoğraflarıyla donanmıştı. Lübnan Türkiye Dostluk Derneği’nden olduğunu tahmin ettiğim bu grubun hemen ilerisinde ise hissettikleri öfke yüzlerinden okunan Lübnan’lı Ermenilerden müteşekkil bir protesto grubu vardı. Yol boyunca Türk bayrağı yanında Erdoğan fotoğrafları olan ve üzerinde Türkçe ve Arapça “Hoşgeldin” yazan billboardlar dikkatimi çekti. Beyrut’taki karşılamaya binlerce kişi katıldı. Edindiğim izlenim, Erdoğan’ın kahraman mertebesinde görüldüğü oldu. Erdoğan: Katile katil deriz Bahçeli, Diyarbakır ve Mardin’deki mitinglere katılacak.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beyrut’ta bir ikindi vakti

Hilâl Kaplan 01.12.2010

Lübnan, etnik ve dinî farklılıkların en açıktan yaşandığı ülkelerin başında geliyor sanırım. Cumhurbaşkanı’nın Maruni Hristiyanlardan, başbakanın Sünnilerden, meclis başkanınınsa Şiiilerden seçilmek zorunda olduğu bir

ülkeden bahsediyoruz sonuçta. **Hem dünya üzerinde gazeteye verilen ilanlarda bile bir doktorun Şii olması ya da bir terzinin Ortodoks Hristiyan olmasının belirtildiği kaç ülke vardır ki?**

Bu müstesna ülkeye olan ziyaretin ikinci günü başkent Beyrut sokaklarını arşınlamak için dışarı çıktım. Mimari yapısıyla Süleymaniye'yi andıran mavi kubbeli Emin Camii'ne vardığımda yüz metre aşağıdaki meydana toplanmış büyük bir kalabalık gördüm. Beyrut'ta merkezî olan hemen her köşe başında görebileceğiniz askerlere yaklaşıp ne olduğunu sorduğumda kalabalığın Lübnanlı Ermeni protestoculardan oluştuğunu öğrendim. Gözümü kararttım ve şaşkın bakışlar arasında kalabalığın içine girip insanlarla konuşmaya başladım.

Lübnan'daki üç Ermeni siyasi partisi bu protesto için biraraya gelmişti: Katolik olan Taşnaklar, Protestan olan Hınçaklar ve Ortodoks olan Ramgavarlar. Hepsinin ortak talebi Türkiye'nin 1915'i "soykırım" olarak nitelemesi gerektiği idi. Bir süre sorunsuz konuşmayı başardım. Sonra kalabalıktan genç bir adam "Bizim dedelerimiz öldürüldü, kendi topraklarımızdan sürüldük. Onları geri alacağız, özgürlüğümüzü kazanacağız" diye hiddetle konuşmaya başladı. Yanımda duran protestoculardan biri İngilizce aldığı notlara bakıp "Hepsini yazmadın, hepsini yaz" diye emir kipinde cümleler kurdu. Ben de "Bana işimi öğretmeyin, gerekli olan neyse yazacağım, endişeniz olmasın" dedim. Bunun üzerine başka birisi de "Bizi yüzeysel sorularınızla uğraştırmayın. Gidin Osmanlı arşivlerine bakın, aradığınız cevaplar orada" dedi. Bu noktadan sonra Türkiye'nin talebinin de arşivlerin açılması olduğunu söylemenin, İstiklâl Savaşı ve sonrasında Ermenilerin ne yaptığını tartışmanın ya da Türkiye'deki Hrant Dink sevgisinden bahis açmanın pek bir yararı olmayacaktı çünkü 1915'in hırsını benden çıkarmak ister gibi bir halleri vardı. Yalan yok, ben de öfkelen dim. Baktım iş sarp a sarıyor ellerimi önümden çekilin der gibi kaldırıarak "Buraya kadar. İşim bitti" dedim. Kararlılığım beden dilimden anlaşılmış olacak ki kalabalık birden açıldı. Ben de aralarından hızla yürüyerek geçip soluğu Emin Camii'nde aldım. Aslında tam zamanında ayrılmışım çünkü biraz sonra protestocular üzerinde "Merhaba Erdoğan" yazan pankartlardan birisine tırmanıp zarar vermeye çalışınca polis müdahale etmiş ve ortalık birbirine girmiş.

Vakit ikindiye doğru yaklaşırken harika bir Kur'an tilavetinin dışarılara kadar taşıdığı Emin Camii'ne girdim. İçerisindeki el işçiliği de aynı Türkiye'deki camiler gibiydi. Merhum Başbakan Refik Hariri'nin yaptırdığı camide kadınların katına lüks bir asansöre binip çıkılması da ayrıca ilginçti. Kur'an tilavetine ara verildi, ikinci ezanı okunurken ben de biraz önce yaşadıklarımı kâğıda aktarmaya çalışıyordum.

Hrant Dink'in kaybından beri Ermeni meselesini dert edinmiş biri olarak oldukça üzgündüm. Amerika'da bulunduğum dönem Cleveand'da da diaspora Ermenileriyle biraraya gelmiştim ama böylesi bir öfke görmemiş tim. Sanırım **Lübnanlı Ermenilerin saldırgan tavırlarının sebebi atalarının 1915'te uğradıkları adaletsizliğin yanı sıra soykırım tanımını kabul etmeyeceklerini bildikleri Başbakan Erdoğan'ın ülkelerinde bir kahramanmış gibi ağır lanması ve Türkiye'nin en güçlü Ermeni lobisinin bulunduğu Amerika'yı bile geri adım atmaya zorlayacak kadar güçlü olması...** Tüm bunlar daha çaresiz hissetmelerine sebep oluyordur diye düşündüm. Yoksa kendileriyle konuşmaya çalışan birisine düşmanca davranmaları ya da bir billboarda saldırmaları çaresizliğin göstergesi değilse neydi? **Öfkelerini anlamaya çalıştım ve okunan ezanla beraber ruhum dinlenirken bir gün onların da huzura ermesi için dua ettim.**

Haydi kadınlar Meclis'e!

Başbakan Erdoğan'ın uçakta yaptığı "Siyasette her şey olabilir" açıklamasıyla beraber başörtülü vekil tartışması yeniden alevlendi. Sümeyye Erdoğan'ın bana yaptığı ve gayet isabetli bulduğum "Babam varken vekil

olmayacağım" açıklamasıyla beraber tartışma gerçek eksenine oturmuş oldu. Başbakan'ın Sevilay Yükselir ve beni kastederek "Bunun yolunu sizler açacaksınız" beyanıysa tartışmanın iki tarafıymış gibi gösterilen başı açık kadınlarla başı örtülü kadınların birlikte yol alması gerektiğine dair bir göndermeydi. Bu anlamda **"Neden feministler bu seçimde başörtülü bir aday çıkarmasın"** diye sormak istiyorum. Örneğin geçen seçimlerde Yıldız Ramazanoğlu gibi Müslümanların önde gelen yazarlarından birisi de feministlerin adaylarından Salih Öymen'i desteklemişti. Yani gerektiğinde kadın dayanışması meşruiyeti olmayan engellerin önünde sembolik bir güç oluşturabilir. Feministler de başörtülü bir aday çıkararak bu suni tartışmalarla kadınların dayanışmasının önüne taş konmasına engel olabilirler. **1934'ten beri seçme ve seçilme hakkı olduğu söylenen kadınlarımızın büyük bir kesimini oluşturan başörtülü kadınların önüne koyulan ve hiçbir hukuki dayanağı olmayan bu psikolojik bariyerin artık aşılması şart. Haydi kadınlar Meclis'e!**

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayıptır, günahdır, zulümdür

Hilâl Kaplan 08.12.2010

Başbakan Erdoğan Dolmabahçe'de rektörlerle buluştuğu sırada YÖK'ü protesto etmek için gelen Öğrenci Kolektifi'nden gençlere polisin reva gördüğü zulüm ne kabul edilebilir ne de mazur gösterilebilir. Sıradan gidelim:

1. Öncelikle Ankara ve Eskişehir'den otobüslerle gelen öğrencilerin polis tarafından "düşman askeri"ymiş gibi Çamlıca tepelerinden geri püskürtülmesi ve mola vermek için durdukları yerde gençleri biber gazına boğması ölçüyü aşan ilk uygulamadır. Ortada herhangi bir suç yokken polisin mevzubahis davranışının savunulacak yanı yoktur.

2. İstanbul Emniyet Müdürü Hüseyin Çapkın'ın "Öğrenciler polisi tahrik etti, o yüzden olay çıktı" diye özetlenebilecek argümanı bana karısını dövüp ondan sonra da "N'apayım beni sen kızdırdın" diyen kocalar kadar inandırıcı geliyor. Metafordan sadır olabilecek yanlış anlamaları bertaraf etmek için vurgulayalım: Polis kamu görevlisidir. Yani sokaktan o anda geçen vatandaşa karşı ne kadar sorumluyorsa protesto gösterisine katılan vatandaşa karşı da o kadar sorumludur. **Kaldı ki diyelim karşınızda kontrolden çıkmaya hazır bir kitle var. Polise düşen o kitleyi denetim altında tutup nereye yürüyeceklerse oraya ulaştırmak, olabilecek en az zararın ortaya çıkmasını sağlamaktır. Allah ne verdiyse gençlere girişmek değil.**

3. Hükümet de bu olaylar sırasında iyi bir sınav vermedi. Hükümet sözcüsü Cemil Çiçek, Bakanlar Kurulu toplantısından sonra "insanları rahatsız eden yerlerde eylem yapanlar" diyor. Sayın Çiçek günlerdir gazete okumuyor galiba. Zira **polis öğrencilere ulu orta meydan dayağı atınca rahatsız olmayıp, gençler üç beş slogan atınca rahatsız olan bir millet değiliz çok şükür!**

Başbakan Erdoğan ise gençlerin elinde taş, molotofkokteyli, yumurtayla geldiğini iddia etti ama kendisine bilgi verenler belli ki gerçeği saptırmaktalar. Çünkü ne hikmetse polis gençlere giriştiğinde bunların hiçbirisini polise atan olmadı. Demek ki gençlerin niyeti polise "sataşmak" değil, seslerini duyurmaktır.

Hız. Ömer'in "Fırat kıyısında bir deve helak olsa, bundan kendimi sorumlu bilirim" sözü meşhurdur. Dün Dolmabahçe kıyısında doğmamış bir bebek helak oldu Sayın Başbakan, sorumluluğunuzun gereğini lütfen yerine getiriniz.

4. Öğrenci Kolektifi'nde kendini solda tanımlayan değişik siyasal görüşlerden öğrenciler var. Başörtüsü yasağı sözkonusu olunca içlerinde her yere "ampul kafalı başörtülü" posterleri asan da var "Özgürlükçüyüz ama salak değiliz" gibi güzide bir sloganı siyasal tarihimize kazandıran da... Belki tek tük yasak karşıtı olan da vardır, günahlarını almayayım. Ne var ki bu ayrıntıların hiçbirisi zerre kadar umurumda değil çünkü polisin gençlere reva gördüğü muamele "ayıptır, günahıdır, zulümdür". **28 Şubat sürecindeki protestolardaki polis zulmü yüzünden bebeğini kaybeden Nuray Bezirgân için olduğu kadar mevzubahis olaydaki polis zulmü sebebiyle bebeğini kaybeden E.Ö. için de kalbiniz sızlamıyorsa insanlığınızdan şüphe etmeniz gerekir.**

Miroğlu'na sahip çıkamadık

Geçenlerde *Taraf* yazarı Orhan Miroğlu'nu hedefine koyan bir haber HPG'nin internet sitesinde yer aldı. Kaleminden çok silah tutmaya alışık birisinin elinden çıktığı izlenimini veren bu metinde şöyle deniyordu: **"Böyle giderse kırmızı kalemle çekilen bir çizgi devreye girer! Miroğlu da, mortoğlu olur bu toprakların tarihinde!"**

Her yerinden zekâ akan bu yaratıcı cümlelerle Kürtlerin özgürlük mücadelesi için işkencelerden geçmiş, ölümlerden dönmüş; yani bu toprakların tarihine adını şimdiden şerefle yazdırmış bir insan sırf örgütle aynı çizgide olmayan görüşlerinden ötürü ölümle tehdit ediliyordu. Eli silahlı bir örgütün sitesi sözkonusu olduğundan bu tehdit öyle kolayca geçirilebilecek türden değildi.

Peki, ne oldu dersiniz?

Bu tehdide tepki olarak açılan imza kampanyasına örgütle paralel düşünmediği bilinenler hariç aydınlar imza bile vermedi.

'Vicdan bekçiliği' kendinden menkul yazarlar tek satır yazmadı.

Ocak 2007'deki Kürt Konferansı'nın çağrıcılarından ve aynı zamanda kurucularından olan Miroğlu için Türkiye Barış Meclisi'nden de Hakan Tahmaz'ın verdiği bireysel imza dışında bir ses çıkmadı.

BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş, DTP'nin kurucularından olan Miroğlu hakkındaki tehdit sorulduğunda "Kimse kimseyi tehdit etmemelidir. Herkes düşüncesini özgürce açıklamalıdır" demekle yetindi. Bu beylik cümlelerden sonra gazetecilere "Terli terli su içmeyin" uyarısında da bulundu mu bilinmiyor!

Yani demokratik olduğunu varsaydığımız kamuoyu tarafından Miroğlu yalnız bırakıldı ve artık devletin tahsis ettiği bir korumayla yaşamak zorunda. Örgüt tarafından hedef gösterildiğinden özellikle hayatı pahasına mücadele ettiği topraklarda rahat dolaşamayacak. Böyle mi olmalıydı?

"Örgütü zayıf göstermemek" adına bu utancı taşımaya razı olanlar, Miroğlu bu zorba anlayış yüzünden memleketinden ayrılmak zorunda kalırsa aynaya nasıl bakacaksınız? Yaşam hakkınızın ve ifade

özgürlüğünüzün örgütün çevrenize ördüğü duvarlarla sınırlı kalmasına razı mısınız?

Orhan Miroğlu'na sahip çıkamadık. Ben bir gün "Hepimiz Orhan Miroğlu'yuz" pankartlarıyla yürümek istemiyorum o yüzden sen ne yapman gerekiyorsa yap Orhan Abi ve bizleri affet...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP'yi yıpratmak

Hilâl Kaplan 15.12.2010

Üzerinden nerdeyse iki hafta geçmiş olmasına rağmen hâlâ polisin Dolmabahçe'deki protestocu öğrencilere uyguladığı zulmü konuşuyoruz. Neden? Zira hükümet kanadından kimseden –başta muhterem Bülent Arınç'ın olduğu birkaç müstesna isim dışında- hakkaniyetli bir duruş göremiyoruz. Bilakis, kavganın tarafıymış gibi hareket eden kışkırtıcı açıklamalar geliyor. **Sağduyu sahibi beyanlar gelmedikçe, öğrenciler –hiç tasvip etmediğim yumurtalı saldırılarda olduğu gibi- 'eylem'in, polis de şiddetin dozunu arttıracak gibi görünüyor.** Öğrencisiyle, polisiyle, siyasetçisiyle hakkaniyet ölçüsünü şaşırmış bulunuyoruz.

Hükümet yetkilileri sağduyulu açıklamalar yapmak bir yana, kendilerine gelen her eleştiriyi **"AKP'yi yıpratmaya çalışıyorlar"** infialiyile karşılıyorlar. Bu noktada şunu sormak kaçınılmaz oluyor: **"AKP'yi yıpratmak istiyorlar" argümanının "orduyu yıpratmak istiyorlar"dan farkı nedir?** Başbakan Erdoğan, eleştirilen polisler için "Biz polisi ezdirmedik, ezdirmeyiz" diyor. Bunun "Biz askeri ezdirmedik, ezdirmeyiz"den farkı nedir?

Polis hiç hata yapmaz mı? Aşırı şiddete başvurduğu olmamış mıdır? Milleti askere ezdirmemek makbul de polise ezdirmemek neden makbul değil? Polis de asker gibi en başta halka karşı sorumlu bir memur değil mi? Polisin **ellerinde ne yumurta ne taş ne de molotofkokteyli olan gençleri** haşereler gibi spreylemesi, yerde iki büklüm yatan gençleri hırsla coplamaya devam etmesi gibi durumlar "halka hizmet" anlayışının bir gereği midir? Diyelim ki o gençler içinde "illegal örgüt mensupları" var; bu, gençlerin tümünü analarından doğduklarına pişman etmenin gerekçesi midir? **Kanunda "İllegal örgüt mensuplarının ve onlarla görüşen herkesin üzerinden geçebilirsiniz" mi yazıyor?**

Polisin Dolmabahçe'de kullandığı aşırı şiddeti **kalemin namusuna sahip çıkan** her gazeteci-yazar eleştirir. Nitekim AKP'yi yaptığı demokratik açılımlardan asker-sivil ilişkilerinde gerçekleştirdiği reformlara kadar olumlu adım attığı her alanda savunan gazetecilerden pek çoğu da polisin şiddetini eleştirdi, eleştiriyor.

Kaldı ki sırf AKP'yi yıpratmak maksadıyla hareket eden gruplar, yazarlar, gazeteler de olabilir. AKP, bir iktidar partisi. Destekçileri olduğu kadar karşıtları da olacak elbette. Bu noktada bence **AKP'nin yapması gereken "Bizi yıpratmaya çalışıyorlar" diye yakınmak değil; kendi kendini yanlışlara, haksızlıklara, zulümlere sahip çıkarak yıpratmamaktır.**

Yumurtacı faşistlerin Roni'yle derdi

Geçtiğimiz pazar günü Ümit Fırat'la beraber AKP Gençlik Kolları'nın davetlisi olarak Kürt meselesini tartışacağımız bir panele davetliydim. Davet edilen diğer iki konuşmacıdan Orhan Miroğlu aldığı ölüm tehdidi

sebebiyle, Roni Margulies ise bir önceki gün uğradığı yumurtalı saldırı sebebiyle gelemedi.

Cumartesi günü İnsan Hakları Derneği'nin Çanakkale'de düzenlediği panelde gerçekleşen olay, Roni'nin uğradığı üçüncü yumurtalı-boyalı saldırı. Bu saldırılar Roni'nin fikirlerini mi değiştirecek? Hayır. Bundan sonra bazı meselelerde yazarken daha mı "temkinli" davranacak? Hayır. **Bu türden saldırılar ancak saldırganların acziyetini, Roni gibi cesur yazarların da etkisini arttırır.** Peki, Roni gibi düşünen pek çok yazar olmasına rağmen bu türden saldırıların en çok onun başına gelmesi bir tesadüf mü? Değil elbette.

Malumunuz Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren güdülen milliyetçiliğin mottosu **"Ne mutlu Türk olana"** değil **"Ne mutlu Türk'üm diyene"**dir. Yani "Türk olmasan bile, Türk'üm dersin mutlu olursun" mesajı verilmiştir. Ancak gayrimüslimler bu mesajın da dışında bırakılmışlardır. Onlar "Türk'üm" deseler bile makbul vatandaş sayılmazlar. Gayrimüslimler, Türkçülük anlayışının "kurucu-dışarı"dır.

Hedefe ısrarla Roni'yi koyan **"sosyalist görünümlü faşist"**lerin karın ağrısı da budur işte. İsminden dolayı, inanmayan bir Yahudi olmasına rağmen geldiği kültürü inkâr etmemesinden dolayı ve bildiği doğruları yüksek sesle haykırmamasından dolayı hedefe koyuyorlar Roni'yi. Onu daha kolay marjinalize edebileceklerini, yalnızlaştırabileceklerini sanıyorlar. Yanılıyorlar!

Başörtüsü yasağı sürüyor

YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan geçtiğimiz ay üniversitelerdeki başörtüsü yasağının bittiğini şöyle ilan etmişti: "Bize göre bitti ve biz artık o işe karışmıyoruz. Artık siyasilere işidir, onlar yapacaklar. Biz üniversiteler tarafını hallettik gibime geliyor."

Sayın Özcan'a üzülmek zorundayım ki yasak bitmiş değil. Örneğin Ankara, Hacettepe, İnönü, Uludağ, Anadolu, Trakya Üniversitesi gibi ülkenin en büyük üniversitelerinden olan kurumlarda yasak tüm yakıcılığıyla devam ediyor. Ayrıca Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde, Kültür Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi'nde, Hitit Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde yasak hâlen devam ediyor. Beni en çok hayalkırıklığına uğratan haberlerden birisi en özgürlükçü bilinen ve bir zamanlar öğrencisi olmaktan gurur duyduğum Boğaziçi Üniversitesi'nden geldi. Boğaziçi'nin prestijine yakışmayacak biçimde Eğitim Bilimleri, Mühendislik ve Biyoloji bölümlerinde başörtüsü yasağının uygulandığını öğrendim.

Genelde "Hilâl Ablâ" hitabıyla başlayan e-mailler yollayan bu genç öğrencilerin ıstırabını gerçekten ablalarıymış gibi 'içerden' hissediyorum. Bazı erkek öğrencilerse başörtülü arkadaşlarının öğretim üyeleri veya dekan tarafından "okulu basına ihbar etmek"le suçlanmaktan korktukları için bana yazmayacağını düşünerek durumu kendileri bildirdi. Gençler arasında birbirinden habersiz hâsıl olan bu dayanışma ruhu beni çok duygulandırdı. Erkek öğrencilere de kendi namıma teşekkür ediyorum.

Sayın Özcan, üniversiteler tarafı hallolmamış gibime geliyor, bildireyim dedim.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mavi Marmara geliyor, ya sen

Hilâl Kaplan 22.12.2010

 Mavi Marmara geliyor, ya sen Geçtiğimiz hafta İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı ya da sizin sıklıkla duyduğunuz kısaltmasıyla İHH'nın sadece kadın gazetecilere yönelik olarak düzenlediği basın toplantısında'ydım. Hayatımda ilk defa bir basın toplantısını takip ederken gözyaşlarıma hâkim olamadım. Gözyaşlarımıza "hâkim olma"mız gerektiğine de pek inanmam zaten.

Toplantı sırasında Mavi Marmara'nın ülke çapında yarattığı etkiden, uluslararası alandaki yansımalarından, İsrail'in özür dilemeye bile yanaşmayan pişkinliğinden konuşulurken söz birden 19 yaşında şehit olan Furkan Doğan'a geldi. Önce tam karşımda oturan *Yeni Akit*'ten Sibel Eraslan (pek çoğumuzun Sibel Ablası) hıçkırıklara boğuldu, ardından ben... Tüm salon kadın gazetecilerle dolu olunca başlar tek tek öne eğildi, peçeteler arandı, bir yandan not almaya çalışılırken diğer yandan gözler silindi.

Furkan'ın yiğit göğsünü iki kurşunla delmek yetmemişti zalim İsrail askerlerine; yakın mesafeden de alınına tam dört kurşun sıkılmışlardı... Hâlbuki Furkan'ın o sırada reji odasındaki görevini yapıyor olması gerekiyordu ama o yukarıda katliam olduğu haberini alır almaz tereddüt etmeden üst kata fırlamıştı. Ruhunu teslim etmeye hazırlanırken sorduğu **"Abi, şehit olurum, değil mi"** sorusu aslında Mavi Marmara'nın hepimizin omzuna yüklediği ağırlığı ortaya koyuyor.

Mavi Marmara, kitleleri harekete geçiren her büyük hikâyede olduğu gibi her birimize kişisel olarak sirayet etti. Benim için Mavi Marmara en çok aşağıdaki fotoğraf demek. Hakan Albayrak tahta bir bankın üzerinde, arkadaşları, daha doğrusu "yoldaş"ları, zeminin üzerinde altlarında ince bir şilte, ellerinde kimyasal gaz içeren bir saldırı olması ihtimaline karşı tuttukları maskelerle uyuyorlar. Ama nasıl bir uyku... O fotoğrafı ilk gördüğümde kendi kendime "Ben hiç böyle huzurlu uyumuş muydum" diye sorduğumu hatırlıyorum. Her an karşılaşabilecekleri ölüm tehdidine rağmen en küçük bir sıkıntı veya gerginliğin izi yok; saf huzur içinde bebekler kadar rahat bebekler gibi masum uyuyan yolcular... Zalim İsrail askerlerinin ne türden insanlarla karşı karşıya geleceklerine dair en iyi fikri veren fotoğraf bence budur. Cesaretini yuttuğu haplardan alan, her yerinde koruyucu kalkanlar ile bombalar bulunan, elleri silahlı askerlere karşı cesaretini haklılığından alan ve gönül rahatlığıyla uykuya dalabilen insanlar... Bundan daha korkutucu ne olabilir?

Mavi Marmara zalimleri rahatsız etmeye devam ediyor çünkü Mavi Marmara destanı sürüyor. **Mavi Marmara 26 aralıkta Sarayburnu'na geliyor. Zalimlerin gözü bu karşılaşmada olacak. İsrail'in hâlen bombalamaya devam ettiği abluka altında yaşam savaşı veren Gazzelilerin gözü de bu karşılaşmada olacak. Peki ya sen, sen nerede olacaksın?**

Cumartesi Anneleri 300 haftadır Galatasaray'da

1995'ten 1999'a kadar tam 200 hafta boyunca her cumartesi günü bıkmadan usanmadan Galatasaray'dan kamu vicdanına seslenen Cumartesi Anneleri, Ergenekon davası kapsamında yargılanan bazı isimlerin gözaltında kaybedilmelerle yakın alakası olması sebebiyle 31 Ocak 2009 Cumartesi günü yeniden Galatasaray Meydanı'nda oturmaya başladı.

Önümüzdeki cumartesi yani 25 Aralık 2010'da başlarında beyaz başörtüleri ve ellerinde gözaltında kaybedilen yakınlarının fotoğraflarıyla beraber 300. oturmalarını gerçekleştirecekler. Kendilerine ısrarla kulaklarını tıkayan devlet yetkililerinden gözaltında kaybedilen evlatlarının, eşlerinin, kardeşlerinin, anne-babalarının akıbetinin açıklanmasını ve sorumlularının yargılanmasını talep ediyorlar.

Sesleri duyulmaz, kendileri görünmez kılınmak istenen Cumartesi Anneleri'yle dayanışmak isterseniz 25 aralık günü saat 12:00'de siz de bir kayıp yakınının yanında bağdaş kurup Galatasaray Meydanı'nda beş dakikalığına oturabilirsiniz.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Kürdistan Kürtlerindir'

Hilâl Kaplan 29.12.2010

DTK çalıştayında sunulan demokratik özerklik model taslağının özeti budur. Halka jakoben bir tavırla yaklaşan, kapalı bir ekonomik düzeni savunan, etnisite merkezli bir anlayışa sahip eklektik bir söylemler bütünüyle karşı karşıyayız. Taslağın etnisite merkezli olduğunun en çarpıcı kanıtı "Türkiye'nin diğer bölgelerinde yaşayan Kürtler, Türkiye Cumhuriyeti devleti ile ilişkilerini demokratik özerklik statüsü temelinde düzenler" cümlesi. Yıllarca etnisite merkezli politikalardan yakınan bir hareketin yine etnisite merkezli bir öneriyle ortaya çıkması oldukça ironik.

Geçenlerde Ahmet Türk de "Kürtler kendilerini yönetmek istiyor" demişti de kim bu kendilerini yönetmek isteyen Kürtler anlayamamıştım. Taslaktan anlaşılan kendi çizgilerinden uzak olan Kürtlerin bu tanıma girmeyeceği zira taslakta öngörüldüğü gibi sadece "Demokratik Özerk Kürdistan Toplum Kongresi"nin TBMM'ye "atayacağı" vekiller Kürtleri temsil edecekler. Selahattin Demirtaş'tan öğrendiğimize göre yıllardır Kürt meselesinin çözümü için çaba gösteren sivil toplum emektarlarından Galip Ensarioğlu da girmiyor zira "temsilci" değilmiş! Emine Ayna'nın 2007 seçimleri öncesinde söylediği gibi AKP'li Kürtleri de Kürt'ten saymazsak geriye kimse kalmıyor. Yani bölgedeki Kürtlerin (ve Kürt olmayanların da tabii) yegâne temsilcisi olarak kendilerini gören totaliter bir hegemonya kurma çabası söz konusu. Bölge halkının dillendirdiği talepler içersinde karşılığı olmayan "özsavunma güçleri" bu totaliter anlayışın bölgede nasıl devam ettirilmek istendiğinin ipucunu veriyor aslında.

DTK'dan kendi iktidarını pekiştirmeyi amaçlayan siyasi bir özerklik modelinden önce idari ve hizmet alanlarında özerkliği tesis eden "Kamu Yönetimi Reformu"yla paralel olan ve maksimalist taleplerle milliyetçiliği tırmandırmayan sağduyulu bir öneri beklerdim. Bir Türk olarak yıllarca "Türkiye, Türklerindir" anlayışıyla mücadele ettikten sonra bu "Kürdistan, Kürtlerindir" tavrını pek iç açıcı bulmadım doğrusu.

BDP'yi savunmak gerekir

Yukarıdaki itirazımı ve konuyla alakalı önerimi sonraki yazılarda açmak üzere şu anda öncelik vermek istediğim BDP'lilerin kısıtlanmak istenen ifade özgürlüğüdür. Çünkü **ifade özgürlüğü, savaştan tek çıkış kapımızdır**. On binlerce insanımızı sırf bazı meseleler özgürce tartışılmadığı için kaybetmedik mi?

Demokratik açılımın da Kürt meselesinde açacağı en önemli kapı ifade özgürlüğü olmalıydı. Ancak BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş'ın bölgede zaten tezahürleri sıklıkla görülen iki dilliliğin daha geniş çapta halka yayılması için uğraşacaklarını ifade etmesi üzerine Genelkurmay bir e-muhtıra verdi. 27 Nisan e-muhtırasında farksız olarak meseleye "taraf" olduğunu ve gerekirse kendine "görev" devşirmekten çekinmeyeceğini açıkladı. Yıllardır siyasetin sivilleşmesi için çaba gösterdiklerini iddia eden AKP'dense gür bir ses çıkmadı. Sonra Meclis kürsüsünde iki Kürtçe cümle kurdular diye Meclis Başkanı savcılarını göreve çağırdı. BDP'nin sağduyulu yaklaşımı

sayesinde bu gerilim atlatıldı. En son Başbakan Erdoğan, Meclis kürsüsünden BDP'lileri âdeta azarladı. Bu dille devam edersek savaşın eşiğinde dolanmaya devam ederiz. Çünkü milyonlarca seçmeni olan bir partinin vekillerini tahkir etmek milyonları tahkir etmek demektir. **Özerklik dâhil her tartışmayı Altan Tan'ın Kürt Sorunu kitabında ifade ettiği gibi "Kürtlerin Diyarbakir-İstanbul hattını Süleymaniye-Erbil hattına her daim tercih edeceklerine olan özgüvenle" sürdürmek gerekir.** Şahin bulduğunuz Kürt siyasetine şahin Türk siyasetiyle cevap vermekten barış sadır olmaz.

Ölümün kıyısında direnmek

Silikozis, akciğerleri saran ve tedavisi olmayan ölümcül bir hastalık. **Kot ağartma işinde çalışan işçiler, sonuçlarından bihaber oldukları bu hastalığa ekmek paralarını kazanmaya çalışırken yakalandılar. Şimdiyse bir yandan ölümle mücadele ederken diğer yandan da "gözlerinin arkada kalmaması için" mücadele ediyorlar.** AKP hükümetinin vicdanî yaklaşımı sayesinde önce kot ağartmada kullanılan bu ölümcül yöntem yasaklandı, ardından silikozis hastalarına ücretsiz sağlık hizmeti uygulaması başlatıldı. Son olarak da TBMM Plan ve Bütçe Alt Komisyonu'nda görüşülmekte olan Torba Yasa Tasarısı'na, silikozis hastalarıyla ilgili bir madde kondu. Bu maddeyle kot işçileri meslek hastası işçilerin yararlandığı maluliyet haklarından çok daha geride olan "özürlü" kategorisine dâhil ediliyor. Ancak, zaten hasta kot işçileri kaybettikleri iş güçlerinin sonucu düştükleri yoksulluk nedeniyle bu yasal hakkın kapsamındalar. Kot işçileri, torba tasarıdaki cümlenin sadece son bölümündeki "özürlü aylığı" yerine "5510 sayılı yasa uyarınca iş göremezlik ve maluliyet" yazılmasını istiyor. **Devletin ihmali sonucu denetlemediği bir iş alanında çalıştıkları için yakalandıkları bu ölümcül hastalığın "özürlülük" değil "meslekten kaynaklanan hastalık" olduğu çok açık.** Toplam olarak 1400 insanımızdan bahsediyoruz. Onları ölümle pençeledikleri bugünlerde bir de mahkeme kapılarında sürünmelerine vicdan el vermemeli. Ölümün kıyısında yürüttükleri bu direnişe karşılık gecikmiş haklarını vererek bu dünyadaki son zamanlarını telafi etmek hepimizin boynunun borcu...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rüşdi'nin rüştü

Hilâl Kaplan 05.01.2011

İfade özgürlüğü, Müslümanlar ile 'Batılı' değerler arasındaki en netameli konulardan birisi. Zira, hümanizmin soyut insan anlayışı sayesinde din, hakkında herkesin istediğini diyebileceği ama dindarların bundan etkilenmemesi bir olgu olarak konumlandırılıyor. Açalım.

Hümanizm, merkeze tarihselliğinden soyutlanmış, rasyonel akla sahip, evrensel bir özü olduğu varsayılan insanı koyan teizmin seküler bir formudur. Kısaca, tanrıyı insan kılan gelenek, sekülerizmle beraber insanı tanımlamıştır. Ancak Marx, Nietzsche, Althusser ve Foucault gibi düşünürlerden beslenen anti-hümanist akımın iddia ettiği gibi insan, tarihselliğinden ve toplumsallığından soyutlanabilecek bir varlık değildir. İnançları, arzuları, tercihleri ve yargıları insanın tarihselliğine/toplumsallığına dâhildir. Dolayısıyla insan ne tarihselliğinden ne de toplumsallığından özgürleşebilir.

Ancak hâlen hümanist paradigmayı merkeze alan ifade özgürlüğü anlayışı, insana evrensel bir öz ve rasyonel bir akıl atfettiğinden özgürlüğün sınırlarını da bu tekil ve soyut ama aslında 'Batılı' olan insana

göre belirliyor. Bu yüzden Salman Rüşdi örneğinde olduğu gibi bir insan tekinin, milyarlarca insanın inandığı peygamberi ve onun eşlerini aşağılaması ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilebiliyor. **Böylelikle Rüşdi, Batılı rasyonaliteyle uyumlu, farz edilen “evrensel öz”e uygun olarak hareket ederken; öfkeli gösteriler yapan Müslümanlar her daim irrasyonel, patolojik ve “insanlıktan çıkmış” olarak konumlandırılıyorlar.** “Evrensel insan” iddiasının fiyakasını, milyarlarca insanın bu iddiaya uymayacak düşünceler serdetmesi, davranışlar sergilemesi bile bozamıyor.

Batı’nın riyakârlığı

Peki, Batı’da ifade özgürlüğü hakikaten yansıtıldığı kadar kusursuz mu? Örneğin Fransa Ulusal Meclisi’nin 2006 yılında onayladığı ve Ermeni soykırımının olmadığını söyleyenler için hapse varacak yaptırımları olan yasa ifade özgürlüğü anlayışıyla çelişiyor. Ayrıca hem Avrupa’da hem de Amerika’da “Holokost olmadı” demek hatta “İddia edildiği gibi altı milyon insan öldürülmedi” tezini dillendirmek dahi mümkün değil. Yani Rüşdi, Holokosta dair genel-geçer tezlere karşıt bir roman yazsaydı “Şövalye Rüşdi” olmayacaktı.

Benzer biçimde Yahudilerin çektiği acıların sömürülerek Holokostun “ideolojik bir silah” gibi kullanıldığını savunduğu kitabı yüzünden parlak akademik kariyerine rağmen Norman Finkelstein Amerikan akademisinde barındırılmadı. Ellerinden gelse İsrail’e karşı Filistinli çocuklarla beraber taş attığı için geçtiğimiz yüzyılın en büyük düşünürlerinden Edward Said’i de dışlayacaklardı ama güçleri ancak hayatı ona zor etmeye yetti. Yine aynı şekilde İran Cumhurbaşkanı Ahmedinejad’ı Birleşmiş Milletler Genel Kurul toplantısında 11 Eylül’ün arkasında Amerikan devletinin olduğu iddiasını dillendirdiği için dinlemeyerek salonu terk eden o pek rasyonel, pek kibar, pek Batılı bürokratları hatırlatayım.

Örnekleri çoğaltabilirim ama anlayacağınız, ifade özgürlüğü hususunda hem Avrupa’da hem de Amerika’da gücü yetenin diğerini susturduğu oldukça riyakâr bir tutum söz konusu. Bu bağlamda Batı dünyası ifade özgürlüğü meselesinde adil ve tutarlı bir pozisyon almayarak rüştünü hâlen ispatlayamadığını ortaya koyuyor.

“Peki ya Salman’ın rüştü” diye sorarsanız Batı’da “ifade özgürlüğünün” sembolü haline getirilen bu “özgürlük savaşçısı”nın son vukuatı aslında “ilahi adalet” diye bir şeyin olduğunu gözler önüne seriyor.

Olay kısaca şöyle: Eski bir polis memuru olan ve yıllarca Rüşdi’nin de koruması olarak çalışan Ron Evans, meslek hayatında yaşadıklarıyla ilgili bir kitap yazdı. Kitapta Rüşdi’ye güvenlik görevlilerinin taktığı “Pasaklı” lakabı gibi bazı ifadeler Rüşdi’yi oldukça rahatsız etti. Mahkeme yoluyla yayımcıyı tehdit etmeye kalktı, “Sonuçları olur” diyerek gözdağı verdi. Kitapta “kötü, iğrenç, cimri, küstah ve aşırı nahoş” bir biçimde resmedildiğinden dert yandı, bunların gerçeği yansıtmadığını söyledi. Yani bir zamanlar Hz. Peygamber’e ve eşlerine en çirkin iftiralara atılmaktan çekinmeyen özgürlük savaşçımız “Bana iftira atıyorlar, bunlar yalan” diyerek yakındı. Ancak Rüşdi’nin tüm çabalarına rağmen *Majestelerinin hizmetinde: Dünyanın En Tehlikeli Yakın Koruma Ekibinin İçindeki İnanılmaz Hayatım* isimli kitap 2008 yılında basıldı. Biz de Batılı anlamda ifade özgürlüğü konusunda rüştünü ispat edemeyen Rüşdi’ye oldukça ‘Batılı’ bir teselli vererek yazıyı bitirelim: “Altı üstü bir kitap şekerim, sıkma canını.”

Not: Eski Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Zeki Baştımar’ın yıkılmaya yüz tutan evini koruma kapsamına aldırarak Ak Parti Milletvekili Cevdet Erdöl’ü bu hakkaniyetli tutumundan ötürü tebrik ederim.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ya katillerin safındasınız...

Hilâl Kaplan 12.01.2011

"....artık büyük geliyor giysilerim

kardeşim kardeşim kardeşim

utanıyorum artık utanıyorum

bakışım bulmazsa bir bakışı

dağdır. adamın biri vardı. öldü!..

ne olumsuz benim bana benzeyişim.

adamın biri vardı öldü. utanıyorum

birileri daha öldü utanıyorum.

bir pencere kapanır gibi, öyle, her yanımda..."

Turgut Uyar

Kütüphanemin ilk rafında küçük beyaz bir yastığın üzerinde yılda bir gün dışarı çıkmak üzere bekleyen bir resim var. Hrant Dink'in resmi... Cenaze günü paltomun yakasında taşıdığım resmi... O resmi, şimdiye kadar katiller ve işbirlikçileri bulunup cezalandırılır da çalışma odamın penceresinden görünen güllerin altına gömerim diye bekletmiştim, olmadı. **Şimdi o resim çiçekçim Gülcan'dan aldığım beyaz güllerin üzerinde karşımdayken yazıyorum sizlere, 19 Ocak günü Dink ailesinin yanındaki yerinizi alacağınızı umduğum sizlere...**

Geçen seneki 19 Ocak'ta azametini vakarından alan annesi Rakel Dink'in yanında yanan ciğerinin ateşiyle konuşan Arat Dink "Bu üç yılda adalet adına ne oldu" diye sormuştu:

"Üç yıl önce onlar yalnız mıydı babamı öldürürken? Bu üç yılda bizimle dalga geçerlerken yalnızlar mıydı?"

Değillerdi, hâlâ değiller. Üstelik katillerin safı artık daha kalabalık sanki...

Hrant Dink, o dağ gibi adam, kallesin birinin ensesinden sıktığı kurşunla yere yığılmadan, ayakkabısındaki delik gönüllerimizde sızısı dinmez bir yara açmadan üç gün önce bir yazı yazmıştı. **Valiliğe çağrıldığını ve iki istihbarat elemanı eşliğinde tehdit edildiğini duyurmuştu. Mahkeme, avukatların isteği üzerine sordu: Kim bu iki istihbaratçı? Valilik, Arat Dink'in isabetli deyişiyle "bir buçuk sayfa masal anlattı".** Soruya cevap vermedi. Valilik sadece Dink ailesiyle değil, mahkemeyle de alay etti. Peki mahkeme ne yaptı dersiniz? "Cevabı" yeterli buldu, o iki istihbaratçının kim olduğunu öğrenmek istemedi.

Yukarıda sadece bir örneğini verdiğim mahkeme boyunca yapılanlar yetmezmiş gibi devlet, AİHM'e gönderdiği savunmada Hrant Dink'i Hitler ile kıyaslayıp onun nefret suçu işlediğini iddia etti. Irkçılığın başta kendi ırkından olanlar tarafından yapılmasına karşı dimdik duran bu güzel adamın hatırasını bile bize bırakmadılar, kirletmeye çalıştılar. Güçleri yetmiyor elbet ama deniyorlar. Dedim ya katillerin safı sıklaşıyor, kalabalıklaşıyor...

Peki hükümet ne yaptı dersiniz? **AİHM'e gönderilen utanç verici savunmayı duyduğunda orucun kendisine ağır geldiğini söyleyen Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, orucunu ağırlaştıranlardan hesap**

sordu mu?

Ya Başbakan Erdoğan? Hrant Dink suikastı soruşturması kapsamında **MIT'in soruşturulmasına izin vermeyen Başbakan, bu davayı hâlâ "namus borcu" olarak görüyor mu acaba?**

Devlet kanadındaki ihmalin en önde gelen sorumluları olan dönemin İstanbul Valisi **Muammer Güler** ile yine dönemin İstanbul Emniyet Müdürü **Celalettin Cerrah** terfi ettirildiler. Yoksa "namus borcu" böyle mi ödeniyor artık?

Hrant Dink'in katiliyle yan yana sırtarak poz veren polis memurları ne oldu peki? Onlar için de "Ben polisimi ezdirmem" mi deniyor acaba?

Ya sayın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül? **"Maalesef gerekli tedbirler alınmadığı için hayatını kaybetti" diyerek Dink suikastındaki devlet ihmalini tasdik eden Gül, ihmalkâr devlet memurlarını cezalandırmak için herhangi bir adım attı mı?** Cumhurbaşkanlığı makamından Hrant Dink'in abisi Hosrof Dink'le dertleşmekten daha fazlasını beklemek hakkımız değil mi?

Kafes Eylem Planı'nda **"Hrant Dink operasyonu"** diye geçen bir suikastla karşı karşıyayız ama ne adlî makamlar ne de siyasi irade bu davaya gereken ciddiyeti gösteriyor. Bu yüzden "operasyon"u yürütenlerin, katillere "yardım ve yataklık" edenlerin açığa çıkarılması engelleniyor.

Hülasa, katillerin safı sıklaşıyor, kalabalıklaşıyor. **Bu ülke, hâlen Hrant ve Rakel Dink'in neden yetimhanede yetişmek zorunda kaldığıyla yüzleşmiş değil** ama Hrant Dink'in çocuklarını yetim bırakanların yakasına yapışmak bu yüzleşmeyi gerçekleştirmek için en iyi fırsat. Zira bu dava mazlum ile zalimin, hakikat ile yalanın, zulüm ile adaletin safının bariz olduğu bir dava...

Başta hükümet yetkilileri olmak üzere bu yazıyı okuyan sizler de artık katillerin safında mı mazlumların yanında mı olduğunuza karar verin, çünkü ya birindesiniz ya da diğerinde...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan ve 'biz'

Hilâl Kaplan 19.01.2011

İki haftadır şimdiye kadar AKP'ye şartlı destek vermiş liberal yazarların şaşkın, öfkeli ya da temkinli bir biçimde de olsa "AKP nereye koşuyor" sorusunu cevaplamaya çalıştıkları yazılarını okuduk.

Kanaatime göre AKP, gayri Müslimlerden sosyalistlere farklı kesimlerden milletvekili çıkarmaya hazırlandığından toplumsal tabanını kaybetmemek için tüm bu "aşırılık"lara başvuruyor. Keskin bir Türk milliyetçiliği yapmadan, yani Kürtleri ürkütmeden, muhafazakâr bir Osmanlı milliyetçiliğiyle "çevre"nin savunuculuğunu birleştiriyor. Bu işten ne kadar kayıpla ya da kazançla çıkar zaman gösterecek. Bugün dikkatinizi çekmek istediğim husus Başbakan'ın beyanatlarındaki **"Bize karşı Onlar"** ayrımı.

"Aksıruncaya, tıksıruncaya kadar içiyorlar. Trafik polislerinin kazalarda yakaladıkları kimler? Bunların yaptıklarını ölümle mi ödeyeceğiz?"

“Onlar” içiyorlar, “Biz” mi ödeyeceğiz? Trafik canavarlarının sadece alkol alanlardan ibaret gösterilmesini geçtim, “aksırana, tıksırana kadar içiyorlar” diye tabir edilmek içki içmeyen birisi olarak beni bile rahatsız etti. Burada içki içenleri ötekileştirerek içki içmeyen çoğunluğun kalbini kazanmak gibi bir motivasyon sözkonusu herhalde. Böylelikle “yaşam tarzı siyaseti” üzerinden kutuplaşma sağlanarak ne Kürt meselesinde, ne asker-sivil ilişkilerinde, ne de AB sürecindeki çuvallamalar gündeme gelmeden kolay yoldan oy kazanılmış olacak. Anlayacağınız AKP sahil şeridini ya da yüzde 42’yi çoktan gözden çıkarmış durumda.

Başbakan Erdoğan’ın ağzından sıklıkla duymaya başladığımız “Ya bizdensin ya onlardan” telakkisinin içerdiği siyasal hesaplar bir yana “aksırana, tıksırana” ifadesini duyar duymaz aklıma birkaç yıl önce AKP’ye gönül verenleri “bidon kafalılar” ya da “göbeğini kaşıyan adamlar” diye aşağıladığını sanan güruh geldi. Şimdiyse benzer bir üslubu eskiden tahkir edici söylemlerin hedefinde olan Başbakan Erdoğan’dan duymak üzücüydü doğrusu. **Ancak “herkesin başbakanı” olunacak günler bunlar değil galiba.**

Aynı konuşmada Başbakan Erdoğan, “Bize karşı Onlar” ayrımına dair pek çok örnek daha verdi:

“Gözü olan herkes estetikle ucubeyi birbirinden ayırabilir. Bunun için asil bir aileden gelmiş olmaya gerek yoktur. Milletin estetik anlayışını aşağılamayı alışkanlık haline getirmiş olanlar bunlardır.”

AKP başından beri “çevre”nin merkeze taşınması iddiasıyla beraber değerlendirildi. Ancak çevrenin merkeze taşınmasının hâlen gerçekleştiği günümüzde **Başbakan’ın estetik yargılarını değil, beğenmediği bir heykeli “Tez yıkıla!” anlamına gelen sözlerle ortadan kaldırmaya çağırmasını eleştirenleri “milleti aşağılayanlar” olarak kategorize etmesi ne kadar hakkaniyetli?** Ama “ezilen/aşağılanan halk”ın savunucusu olmak gibi kolaydan üstünlük kazanmak varken hakkaniyet falan önemli değil tabii.

“Aşağılanan halkın savunucusu” Başbakan Erdoğan’ın tavrına bir de tersten bakalım. Başbakan Erdoğan’ın Kars halkının tercih hakkını ön plana çıkarmadan “Devlet benim, benim dediğim olur” anlayışıyla beğenmediği için yıkılmasını emrettiği heykel hadisesini, geçtiğimiz sene Mardin’deki Kasimiye Medresesi’nde gerçekleşen defile üzerinden değerlendirelim. Mardinli pek çok sivil toplum kuruluşuyla Müslüman ve gayri Müslim din adamlarının verdiği tepkiye rağmen Cemil İpekçi’nin defilesi, Mardin Valisi’nin “Devlet benim, benim dediğim olur” anlayışı sayesinde mümkün olmuştu. Bir yerde, oradaki halkın tercihlerini öncelikli değerlendirilmesi gereken bir değer olarak görmezseniz, bu örnekte olduğu gibi ters köşeye yatırılırsınız.

Yas tutma hakkı

Geçtiğimiz hafta sonu Irkçılığa ve Milliyetçiliğe Dur-De Girişimi’nin düzenlediği Hrant Dink’i anma toplantısında idim. Ne söyleyeceğimi düşünürken oradaki konuşmacıların hepsinden çok daha farklı bir derdimin olduğunu gördüm, çünkü ‘bir Ermeni’nin ardından yas tutma hakkını bana çok görenler vardı.

Ne zaman Hrant Dink hakkında iki kelâm etsem “Sen kimsin ki Hrant’a sahip çıkacaksın?” diyenlerle “Bir kâfire sahip çıkmaktan daha önemli işlerin yok mu?” diyenlerin arasına gerilen söylemsel düzende “yalancı” olmaktan “vatan haini/satılmış” olmaya kadar “kendini temize çekmişler”in suçlamaları arasında kalıyorum.

Ben Müslüman’ım. Hrant Dink Ermeni. İkimizi sadece bu tanımlardan müteşekkilmiş gibi gören, varoluşumuzu bu iki kelimeye sığdıranların anlamadığıysa bu kategorilerden çok daha fazlası olduğumuz.

Hrant Dink'i ölüme götüren zihniyetin kendine açtığı meşruiyet alanı da bu "fazla"yı görünmez kılmak üzerine kurulu değil miydi zaten?

Ortada öldürülüşü Kafes Eylem Planı'nda "Hrant Dink operasyonu" olarak geçen, bir cinayet şebekesince canına kıyılan bir mazlum var. Ve onun canına kıyanlara karşı durmayı, ya kendi ideolojisine ya da kendi dinine saldırı olarak görenler var. **Oysaki "erdemliler ittifakı"nın menzili bundan çok daha ötedeki bir ufka bakıyor ve ben, bir Müslüman olarak sizi oraya hicret etmeye, bu 19 Ocak'ta da Hrant Abi'nin katillerine karşı, kimliğiniz her ne olursa olsun, mazlumin yanında durmaya çağırıyorum. Hrant için, Adalet için!**

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

El sıkışmak ya da sıkışmamak

Hilâl Kaplan 26.01.2011

El sıkışmak, Antik Yunan'da mevcut olduğu düşünülen bir selamlama biçimi. Aydınlanma çağıyla beraber Avrupa'nın "Köklerimizi arıyoruz" telaşıyla sahiplenip devam ettirdiği geleneklerden biri. Osmanlı'da ilk ne zaman ve nasıl yaygınlaştı bilmiyorum. Belki sevgili Ayşe Hür, her biri arşivlik o muhteşem yazılarından birisini de bu meseleye ayırır ve öğreniriz.

Ancak Batı'dan devşirilen pek çok alışkanlık için geçerli olduğu gibi el sıkışmanın kendisinin Türkiye'de bir "artı-değer"i vardır. El sıkışma, asla sadece el sıkışma değildir; hele elini sıktığınız kişi başörtülü bir kadınsa...

Özellikle böyle bir durumda, elini uzatan kişi için bu bir nevi test mahiyetindedir. Karşısındakinin ne kadar 'açık görüşlü' olduğunu anlamak için uyguladığı bir test. **Testi uygulayan kişi bir an durup "Bu öğretmen rolünü nasıl oldu da hak ettim" diye kendine atfettiği hiyerarşik üstünlüğü sorgulamaz.** Bu gibi durumlarda üstünlük, kerameti kendinden menkul verili bir gerçektir.

Karşı cinsin elini sıkamak, hem Yahudi hem de İslâm Şeriatı'nda izin verilmeyen durumlardan birisi. Toplumsallığın getirdiği kuralları önceleyenler ile bundan daha fazla Allah'ın koyduğu kuralları önceleyenler arasındaki "kısa devre" de buradan çıkıyor. Bu noktada **"Zaman bunu gerektiriyor"** diye bakıp karşınızdakinin her durumda elinizi sıkamak zorunda olduğunu düşünebilirsiniz. Karşınızdakiyse **"Dinim bunu gerektiriyor"** deyip elinizi sıkmamakta ısrar edebilir. Burada yapılması gereken elini uzatandan ya da elini sıkmayandan uzaklaşmak mıdır?

Yıllar önce Bülent Arınç, başbakan vekili olarak bir yurtdışı gezisinden dönen Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i karşılamak için eşiyle havaalanına gitmişti. Bunu merkez medya "Başörtüsü kamusal alanda" çılgınlıklarıyla karşılarken 'İslâmcı' medya da muhterem Münevver Arınç'ı bir erkeğin elini sıkmaya zorlayan sisteme söverek karşılamıştı. O dönemde Bilgi Üniversitesi'nde çalışan ve beni sosyolojiye ısındıran kişi olan **Ferhat Kentel**, mevzu üzerine bir yazı kaleme almıştı. Yazı, başörtüsüne havaalanında bile tahammül edemeyenler ile el sıkışmada bile cinsellik arayanları verdikleri tepkide yalnız bırakmaya davet ederek bitiyordu.

Bunun üzerine o dönemde benim gibi Bilgi'de öğrenci olan eşim **Suheyb Ögüt**, bütün yazılarına hayran olduğu hocasının son yazısına bir itirazı olduğunu söyleyerek şunu sorar: **"Hocam, cinsellik el sıkışmakla**

başlamaz diyorsunuz, değil mi?” Ferhat Hoca da “Evet, sanırım öyle diyorum” diye cevap verir. Eşim de şöyle devam eder: “O zaman sorum şu: Peki, nerede başlar?”

Sorgulamak hususunda tanıdığım en titiz insanlardan birisi olan Ferhat Hoca bu soru üzerine uzun süre düşünür. Sonunda bityeniği anlaşılır: Hoca nereyi söylese, Suheyb “Neden orası da, burası değil” diye soracaktır çünkü; cinselliğin başlangıç noktasına dair bir belirleme yapmak mümkün değildir. İnsan, buna dair bir sınır koymaktan acizdir...

Cinselliğin nihai başlangıcını tesbit etmenin mümkün olmadığı noktada insan ilişkilerinin nasıl tesis edileceğine dair ya vahiy ya da toplumsal-tarihsel davranış kalıpları bize yol gösterir. Evet, el sıkışmak çoğunlukla cinselliğe kapı aralamaz. Ancak bunun bazı durumlarda vâki olduğu da hepimizin malumu. Örneğin filmlerde sonradan âşık olacak iki karakterin ilk el sıkışma sahnesine ne kadar anlam yüklendiğini hatırlamak bile el sıkışmanın içerebileceği cinselliği görmek için yeterli.

Yine yıllar önce feminist bir arkadaşım bu meseleyi kendi aramızda konuşurken, öpüşüp sarılarak selamlaştığı bir erkek arkadaşının kendisine sarılış tarzından rahatsız olduğunu hissettiğini ve bunu ona lisan-ı münasiple açıkladıktan sonra artık sadece öpüşerek selamlaştıklarını anlatmıştı. Yani sınır koyma ihtiyacını kendince o da duymuştu. Bu anlamda kişisel sınırlar belirleme ihtiyacının kendisi sadece Müslümanlara da has olmayan bir insanlık durumudur.

İnsanlar arası ilişkilerde cinsellik her zaman için bir potansiyeldir. Bu potansiyelin ne zaman gün yüzüne çıkıp çıkmayacağıysa bir muammadır. Bu anlamda cinsel bir varlık olan insanın diğer insanlarla ilişkisinde incinmemesi için “dokunmama” üzerinden bir sınır koymak, “nerelere dokunulup, nerelere dokunulmayacağı” üzerinden bir sınır koyma çabasından bence çok daha hikmetlidir.

Geçenlerde **Ertuğrul Özkök**, haftalık ‘türbanlı’ yazısını şöyle bitirmiş: “*Hâlâ başı örtülü bir kadına elimi tereddütle uzatıyorum. Çünkü elimin havada kalma endişesini hâlâ atamadım. Bunun tek sorumlusu ben olamam.*”

Başörtülü bir kadına el uzattığınızda, probleminiz tarihsel-toplumsal bir şartlanmışlığı yerine getirmekken; eli geri çevirmeyip sıkın kadının problemiye varoluşsal bir sorgulamayı beraberinde getiren, çok daha derinleri sızlatan bir hâle işaret eder.

Bu noktada Özkök’ün endişesini paylaşınlara sormak gerekir: Eliniz havada kalmasın diye elini uzatmak zorunda hissedene, kalbinizi kırmaktansa günaha girmeyi göze alan kişinin endişesini ne yapmalı? **Biliyorum, bu ülkedeki hiçbir toplumsal grubun endişesine ‘endişeli modern’lerin endişesine verildiği kadar kıymet verilmez. Yine biliyorum ki başka bir ülkede olsa nefret suçu kapsamına girmesi gereken “Kahrolsun Şeriat” sloganını benimseyenlerin dinî inanışlara saygı duymasını beklemek de beyhudedir.** Bu yazı da onlara hitaben yazılmadı zaten.

Mevzubahis durumdaki “iki endişeli”yi de eşit derecede önemseyip, bu minvalde hareket edebilecek kadar ‘kapalı görüşlü’, açık yürekli olanlara yazıldı. Sesimi duyan var mı?

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyarbakir notları

Geçen hafta sonu "Doğu Batı Kardeşlik Platformu"nun düzenlediği "Kürt Sorunu'nda Çözümü Konuşmak" başlıklı buluşmanın konuklarından biriydim. **Bence bu platform, Kürt meselesi özelinde Türkiye'nin doğusu ile batısını ortak bir noktada buluşturmak yolunda en önemli adımı atıyor.** Diğer toplantılar az çok herkesin görüşünü bildiği akademisyen-yazarlar ile bazı sol grupları biraraya getirmekten öteye geçemezken; bu toplantıda Sakarya'dan Hakkâri'ye Bursa'dan Bingöl'e yüzlerce sivil toplum kuruluşu temsilcisi biraraya geldi. **Fırat'ın doğusu ile batısını birleştiren bu buluşma, anadilde eğitimden vatandaşlık tanımına kadar Kürt meselesinin çözümünde kilit öneme sahip önerilerin olduğu ortak bir bildirinin açıklanmasıyla sona erdi.** Bir sonraki buluşmayı sabırsızlıkla beklediğimi söylemeliyim.

Müslümanlar özneleşebilecek mi?

Buluşmadaki katılımcılar ağırlıklı olarak Müslüman temsili olan sivil toplum temsilcileriydi. **En sık dile getirdikleri sıkıntıların başında, Müslümanları milliyetçilik hastalığından kurtarabilecek en etkili şifa kaynağı olan İslâm'a referans vermekten Müslüman temsili olan sivil toplum kuruluşları ve yazarlar başta olmak üzere herkesin itinayla kaçması geliyordu.**

Akademisyen-yazarlar ekseriyetle liberal-demokrat söylemlere, Kürt hareketiyse genelde sol jargona angaje. Ancak iki grubun da hitap ettiği kesim Müslüman. Egemen söylemsel alana İslâm'ı dâhil etmek bazılarınca gayrı meşru bulunduğu Müslümanların bile içselleştirdiği hazin ve büyük bir sorunla karşı karşıyayız. Hazin çünkü Müslümanlarda bile "efendi"nin diline eklemlenme telaşı söz konusu; büyük çünkü toplumu ikna etmek için ne liberal-demokrat söylemler ne de sol jargon İslâm'ın tekabül ettiği etkiyi yaratabilecek güçte. **Dileyen kabul etmesin ancak şu bir gerçek ki toplumun diline nüfuz etmek babında "din kardeşliği" söylemi "halkların kardeşliği" söyleminden; renklerimizin ve dillerimizin farklı olmasının Allah'ın ayetlerinden olduğunu (Rûm, 22) anlatan ayet ise Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. maddesinden üstündür.** Ve toplumun diline nüfuz edip gündelik hayata mündemiç söylemler oluşturmak anayasayı tümünden değiştirmekten bile daha önemlidir. Zira zihniyet değişikliği zaten ister istemez yasa değişikliğine yol açar. Hülâsa, "Müslümanlar özne olarak ortaya çıkmasını" inadı yolumuzu tıkamaya devam ediyor.

"Çawê tirsê singê spî nabîne"(*)

Diyarbakır'da bulunduğum süre içerisinde Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş ile de görüşme fırsatım oldu. Kendisinin doğal olarak en dert yandığı meselelerden birisi siyaset ve sivil toplum dünyasından yaklaşık **2.000 kişinin tutuklu, 6.000 kişinin de tutuksuz yargılandığı KCK davası.** Dava, mahkemede Kürtçe savunmaya izin verilmemesi yüzünden kilitlenmiş durumda. Üstelik mahkemede Kürtçe konuşma talebinin emsallerini diğer davalarda bulmak mümkün. **Dahası avukatlar savunmanın Kürtçe özetinin de özetini çıkarmışlar. Ancak mahkeme ardından Türkçesinin de okunacağı savunmanın "özetinin özeti"nin bile Kürtçe okunmasına izin vermiyor.** Abdullah Bey, mahkemenin tutuksuz yargılamalara karar vermesini umut ediyor, böylelikle gerginliklerin de boşa çıkarılacağını düşünüyor. Fakat ne yazık ki bu yazıyı yazarken öğrendiğim son KCK duruşmasından çıkan karar umutları nisan ayına kadar boşa çıkarmış oldu.

Oğlu Mayıs 2009'da dağa çıkmış olan Abdullah Bey "Ateşkes var, evimde rahatlatma var. Sadece kendi eşim için değil, bu bütün anneler için geçerli" diyor. **"Yüreğimiz parça parça. Bir yüreğimiz cezaevindeki arkadaşlarla, bir yüreğimiz dağdaki evlatlarımızla, bir yüreğimizse askerdeki evlatlarımızla"** diye devam

ediyor. Abdullah Bey'in en sevdiği Kürt atasözlerinden birisi (*) **"Korkan göz, yüreği görmez"**miş. Bu atasözünün kendisi için ifade ettikleriniyse **"1993 yılından beri üç kez köyüm yakıldı. Sağım bozuldu. Oğlum dağa çıktı. Yani ben evimi, evladımı, sağımı kaybetmişim. Geriye bir onurum kalmış, onu da kaybedemem"** diye özetliyor.

BDP Eşbaşkanı Gülten Kışanak'tan farklı olarak başkanlık sisteminin tartışılması gerektiğini, eksi yönleri kadar demokratikleşmeye katkı sunabilecek yanlarının da olduğunu ifade ediyor. Sistemle doğrudan alakalı bir meseleyi demokratça tartışmaya herkesi çağıran Başbakan Erdoğan'ın aynı demokrat çağırısı mesele demokratik özerklik olunca gösterememesini eleştirmeyi de ihmal etmiyor.

Hayat hikâyesinin neresine dokunsanız acıyla karşılaştığınız birisi olan Abdullah Bey'in Türkiye'de tedavi imkânı olmayan genetik bir hastalığı var. Bu yüzden ölüm kendisini pek çoğumuzdan daha yakın hissettiriyor olmalı çünkü vücudunun neresinin ne zaman pıhtılaşacağı belli değil. **Daha vahimi, kendisine Mayo Clinic'ten davetiye gelmesine rağmen mahkemenin yurtdışına çıkma yasağı olduğundan gidemiyor.**

Erdoğan-Gül karşılaştırması

Ziyaretim sırasında konuşma imkânı bulduğum insanlar sıklıkla Başbakan Erdoğan ile Cumhurbaşkanı Gül'ün Kürt meselesine yaklaşımlarını kıyasladılar. Genelde Gül'ün Erdoğan'dan daha güven verici bulunduğunu gözlemledim. Örneğin Başbakan'ın Batman ziyareti sırasında KCK davasında yargılananlar için "suçlularsa cezalarını çekerler" minvalindeki sözleri, mevcut Terörle Mücadele Kanunu gözönüne alındığında hayal kırıklığına yol açmış. Buna karşılık Abdullah Gül'ün, Batman gezisi sırasında Belediye'yi ziyaret edip şu anda KCK'dan yargılandığından hapiste olan Belediye Başkanı'nın makamına oturması gibi ayrıntılar halkta şaşırtıcı bir coşkuyla karşılık bulmuş.

Başbakan Erdoğan'ın, elini taşın altına koyup siyasete müdahil olmak zorunda olduğundan herkes tarafından "sevilmeme" riskinin Cumhurbaşkanı Gül'e nispetle çok olması bence doğal. Şahsen haksız bulduğum bu kıyaslamadan bile bir hayır çıkaran kıymetli dostum Şehadet Çitil'in yorumuysa üzerine düşünmeye değer: **"Kürtler devleti sevmez diye düşünürdük ama Gül sayesinde Kürtler hükümetten önce devlete ısındı."**

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Sinsi' Müslüman Kardeşler

Hilâl Kaplan 09.02.2011

Son iki hafta içinde Mısırlılar zulmün her türlüünü görüp geçirdiler. **İletişim kanalları kapatıldı, üşüdüler, aç kaldılar, gaz bombalarına boğuldular, dövüldüler, yaralandılar, kanadılar, öldüler. Ama kıyamdaki duruşlarını hiç bozmadılar.**

Birbirlerini doyurdular, tedavi ettiler, korudular; birlikte ibadet ettiler, slogan attılar, polisle çatıştılar. Kıyamdaki duruşlarını hiç bozmadılar. Zalimlere karşı dimdik ayakta durdular. Sıcak bir odada, karnım tok sırtım pek bu satırları yazarken hâlâ kıyamda durmaya devam ediyorlar.

Ancak ne hikmetse 'laikçilik' üst kimliğinde buluşan bazı 'Ortadoğu uzmanları' büyük bir şehvetle bizi "Müslüman Kardeşler tehlikesi"ne karşı uyarıyor. Çokbilmiş bir edayla Müslüman Kardeşler'in sinsi olduğunu çünkü merkezden çok, çevrede örgütlendiğini; devrimin görünür bir ideolojisi olmazsa gidişatın bir İslâm devrimine kayabileceğini köpürterek anlatıyorlar.

Merkezden çok, çevrede örgütlenmenin kötücül bir durum olduğunu da böylelikle öğrenmiş oluyoruz. Bu durumda "aşağıdan devrim" arzusunda olan sosyalistler de oldukça sinsiler demek ki! Kaldı ki Müslüman Kardeşler'in merkezde örgütlenmesine izin verildi de onlar mı ille çevrede kalmak istedi acaba? **Yıllarca sürgünle, işkenceyle, katliamla merkezden kovulmuş bir örgütün başka nasıl hareket etmesi bekleniyordu ki?** Keşke mevzu daha derin olsaydı ama mesele bunca zulme rağmen değerlerinden vazgeçmeyip, toplumla irtibatını kesmeyen böyle bir örgütlenmenin Müslüman temsile sahip olmasından başka bir şey değil ne yazık ki.

Ancak mazlumlar üzerlerinde oynanan oyunun fazlasıyla farkında olduklarından, oyunu kurallarına göre oynamaya dikkat ediyorlar. "Egemenin stratejileri, ezilenin taktikleri vardır" diyen Michel de Certeau'ya selâm olsun. Egemenlerin kirli propagandasına malzeme olmamak için "Veda Cuma"sının hutbesinde "Bu İslâmî bir devrim değil, ortak bir demokrasi talebidir" denmiyor muydu? Tam da bu sebeple Müslüman Kardeşler devrime bir hafta gecikmeli olarak destek vermek zorunda bırakılmadı mı? Ve Nasrallah'ın dünkü konuşması; devrimden iki hafta sonra destek vermek zorunda bırakıldıkları için özürle başlayan konuşması... Tüm bunlar **"Egemenin stratejisi varsa, mazlumin da taktiği var"** minvalinde okuyabileceğimiz tavrı alışlar.

Müslüman Kardeşler, özellikle Batı'da yüksek öğrenim görmüş genç kuşağın eliyle büyük bir dönüşümden geçiyor. Necip Mahfuz'u ölümüne yakın yıllarda ziyaret edip 'onur ödülü' takdim etmeleri de bundan, İskenderiye'deki kilise bombalamasının ardından yüz binleri sokağa döküp vandalları protesto etmeleri de bundan... Seyyid Kutup yaşasaydı belki mevcut Müslüman Kardeşler'i demokrasiye bu kadar vurgu yaptıkları için "cahiliye"den sayardı bilmiyorum. Bildiğim, esaslı bir halk ayaklanması karşısında bile yüreği kırıpırdamayıp bizi lafazanlıklarıyla boğanlar kadar 'çok' bilmediğim...

Kendini 'sol'da tanımladığını iddia eden bu çokbilmiş arkadaşlar İslâmofobileri içinde eğlenedursunlar, **Noam Chomsky** durumu özet geçti: **"Amerika'nın korktuğu İslâmî radikalizm değil, Mısır'ın bağımsızlaşması."** O yüzden hep mağdurun yanındaymış gibi görünüp ilk fırsatta egemenlerin vagonuna atlayanları bir yana bırakalım. Bu sefer Nil, "solgun bir halk çocukları ayaklanmasının kalbine!" dökülüyor, bunun hakkını vermeye bakalım.

Sizin favori Hrant gazeteciniz kim

Bugün gazetesi Ankara temsilcisi **Adem Yavuz Aslan**'ın oldukça titiz bir çalışmanın ürünü olan ***Bi' Ermeni Var*** isimli kitabı geçtiğimiz ay TİMAŞ Yayınları'ndan çıktı. Aynı hafta, Adem'in çalışma ofisine içinde dört adet kalaşnikof mermisi ve bir adet beyaz bere bulunan bir paket geldi. Yani **Hrant Dink'in katili Samast'ın taktığı gibi beyaz bir bere ve Adem ile bugünlerde doğması beklenen yeni bebekleri dahil ailesinin her bir ferdini hedef alan dört mermi...** Bu oldukça profesyonel biçimde tertip edilmiş gözdağı verme çabası Adem'in dediği gibi Hrant Dink cinayetinin arkasındaki "ana kumandanın hâlâ çok diri olduğunu, ana kumandadaki insanların hâlâ operasyon yapabilme yetkisinde olduğunu gösteriyor". **Bu yüzden Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Dink cinayetine ilişkin verdiği soruşturma talimatı oldukça önemli ve**

hayatî öneme sahip bir gelişme.

Ensesinden kurşun sıkılarak öldürülmüş bir gazetecinin katli ardındaki cinayet şebekesini araştıran bir gazetecinin başına gelebilecek en feci hadiselerden biri olan bu olay gazetelerde ne kadar yer buldu dersiniz? Oldukça az. **Doğan Medyası diye tabir edilen kulelere ise haber hiç ulaşmadı herhalde ki meslektaşlarının başına gelen bu fecaat karşısında sayfalarında küçük bir kutucuk bile ayırmadılar.** Bu tür kıyaslamalardan hiç hazzetmem ama "medya mahallesi" beni bu kıyasta bulunmaya zorluyor: Aynı tehdit Nedim Şener'in başına gelseydi, bırakın küçük bir haberle geçiştirmeyi böylesi bir haber manşete bile çekilmez miydi? Yıldırım'ın tabiriyle herkesin "favori Hrant katili" olduğu gibi "favori Hrant gazetecisi" de varmış, öğrenmiş olduk!

Hıncal Uluç'a hatırlatma

"Vıdı vıdı vıdı vıdı vıdı vıdı..."

Bunca sözü nereden buluyorsunuz?

Ne kadar çok şey istiyorsunuz,

Ne kadar çok şey biliyorsunuz,

Mezar taşlarından çok, efendiler,

Kitabelerden çok.

Yeter, ama yeter,

Ölüler için de, diriler için de!

Susun artık, susun, siz kitaplardakiler,

Siz sahnedekiler, siz içimdekiler!

Ayıp ama, bakın,

Tanrı konuşmak için

Sizin susmanızı bekliyor."

Muhterem Cahit Abiciğimin bu cânım dizelerinden sonra ne söylesem beyhude. Sadece kendi nefesine bir an bile bakmayı akıl edemeyip ölmüş birisini âdeta tefe koymaktan çekinmeyen Hıncal Uluç'a canını oldukça sıktığını bildiğim bir hakikati hatırlatmakla yetineyim: **HER NEFS, BİR GÜN ÖLÜMÜ TADACAKTIR.**

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Aramızdaki şey'

Hilâl Kaplan 16.02.2011

Bugün biraz kendimden söz etmek istiyorum sevgili okur çünkü fena halde kıskançlıklardayım. Bize çok da uzak olmayan bir coğrafyada peş peşe devrimler oluyor, halklar birbirlerine kenetlenip firavunlarını deviriyor, kazanan ata oynamaya alışmış uzmanların eli ayağına dolaşıyor, biz de bunu ekranlardan bön bön izliyoruz.

Mısır Devrimi aslında bize kendi hikâyemizi de anlatıyor ama duyduk mu acaba?

Önce Mısır'da olup bitenlere bakalım: Haziran 2010'da iki polis 28 yaşındaki Halid Said'i döverek öldürür. Hikâye tanındıktır. Polisler, Halid'in de bulunduğu internet kafeye girip herkese kimliklerini sorar; Halid ise "Neden" diye sorma 'cüretini' gösterir. Cesedi ertesi gün bulunur. Polis, bir poşet uyuşturucu yuttuğu için öldüğünü iddia edip soruşturmayı reddeder. Oysa Halid'in morgda çekilen resmi –bu sayfada yayımlayamadım çünkü bakmaya dayanamadım- gerçeği haykırmaktadır. Bunun üzerine **"Hepimiz Halid Said'iz"** sayfası *facebook*'ta kurulur ve sayı kısa bir sürede şaşırtıcı biçimde 500.000'e ulaşır. İşte 25 ocakta Mısır'daki devrimin fitilini yakma pahasına kendi hayatlarını yakan gençlerin çoğu da eylem tarihini ve mekânlarını bu sayfadan öğrenir. Tek bir arkadaşlarının ölümüyle Müslüman, Kıptî, ateist, sosyalist, liberal demeden biraraya gelip içlerinde biriken öfkeyle devrime giden yolu açarlar.

25 Ocak Devrimi için **Şehitler Çağı** diye bir marş yazılmış. Marşta şöyle deniyor: **"Çiçekleri ve güvercinleri vurdular ama/ Aramızdaki şeyi yıkmaları mümkün değil."**

Aramızdaki şey... İki insanın arasında da olur ya bazen, hani adını tam koyamazsın; biraz tekinsiz biraz muğlâk ama çok büyük bir 'şey' vardır aranızda, adı belki hiç konulmayacak olan... Sırtını hem boşluğa dayayıp hem de güvende hissettiğin garip ama şahane bir şey... Anlamını ara"mız"daki iyelik ekinden, gücünü kelimelerin gövdesine sığmayışından alan o 'şey'... Mısırlıların arasındaki şeyi yıkamadılar, çünkü egemenlerine karşı hissettikleri bütün korku duvarları yıkılmıştı. Duvarlar yıkıldıktan sonraysa ıstırapları o kadar ortaktı ki hayallerini ortaklaştırmakta hiç zorlanmadılar.

Peki, biz bu hikâyenin neresindeyiz? Üzgünüm ama daha hiçbir yerindeyiz. Böylesi bir birliktelik hissiyatı henüz bu topraklarda yerleşmiş değil. Üstelik Mısırlılar gibi olağanüstü hâl altında da yaşamıyoruz. "Korku imparatorluğu" laf ebelerine bakmayın, Mübarek rejimine duyulan korku gibi mevcut hükümetten de korkmuyoruz. Öyleyse bu türden bir birliktelik tesis edemeyişimizin sebebi ne ola? Bana sorarsanız bizim aşmamız gereken duvar egemenlere karşı değil birbirimize karşı diktiğimiz korku duvarları; 'aramızdaki şey'e ulaşmamızın önünde duran kendi ellerimizle ördüğümüz duvarlar...

Hakkını yemeyelim, o duvarları biz inşa etmedik, sadece kendimizinmiş gibi sahiplendik. Kemalizm'in duvar ustalarının aramıza ördüğü korku duvarlarını el birliğiyle yıkmadıktan sonra felaha ermemiz de mümkün değil. O duvarları yıkmadıkça, her birimiz başkası için "iç mihrak/ hain" olmaya gönül eğdiriyoruz demektir. Alevileri dini bölen, Kürtleri ülkeyi bölen, Sünnileri özsöl olarak baskıcı, gayri Müslimleri katlanılması gereken misafir olarak görmeye devam ettiğimiz sürece de çevremize inşa edilen duvarların arasında yaşamaya mahkûmuz. İstirabımızın ortaklığını keşfetmedikçe, hayallerimizde bile ayrı ülkelerde yaşamaya devam edeceğiz.

Nil "solgun bir halk çocukları ayaklanmasının kalbine!" döküldü; Mısır halkının kalbinden bizlerin kalbine de bir yol vardır inşallah.

Ömür boyu bedava tatil!

"Dertsiz başın dertleri" deyimi bana nedense hep Sevan Nişanyan'ı hatırlatır. Sen git yıkık dökük bir yeri onarmayı kafaya koy, devletten izin iste, hatta yalvar, kapılarında bekle, pis pis hakaretleri sineye çek, dünyanın parasını ve zamanını harca, sonra "yetti" deyip işe koyul, her eyi göze al ve adım adım, bina bina uğraşarak küçük, adı gibi "şirince" bir mekân ortaya çıkar. Sonra bürokratik tembellikler yüzünden yıllar boyunca bir onarım izni bile vermeyenler "paşa paşa" yıkım emri çıkartsın. Bizim devletin güzelliğe tahammülü de işte bir yere kadar kardeşim! Sen izin aldın mı bakalım? Ne hakla harabeden bir harikalar diyarı çıkarıyorsun? Üstelik bi de Ermeni'sin! Tiz yıkıla!

Evet, biraz karikatürize oldu ama bizim devletin hali pür melali genelde bundan çok farklı değil zaten. İzmir Valiliği kafaya koymuş, Nişanyan Evleri başta olmak üzere 22 yapıyı yıktırarak. Adam yıkıntıdan dünya kurmuş, turizm gelirleri fırlamış; yok, onlara dert değil. Diyorum ya "dertsiz başın dertleri"ni sahiplenen biri var zaten. Uzatmayayım, Sevan'ın çağrısını ben de buradan duyurmuş olayım:

"Bu vahşete dur demeliyiz. Gelin bize el verin, moral verin. 9 marta kadar Şirince'de misafirimiz olun. Gece kalamasanız da pikniğe gelin. Ben de varım deyin! Eğer bu savaşı kazanırsak, hayat boyu misafirimizsiniz. Nişanyan Evleri'ne dilediğiniz zaman gelir, kalır, yer içersiniz. Hesabı 2011'de ödemiştik dersiniz. Minnet borcumuz tükenmeyecektir."

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'O da' mı muhalif

Hilâl Kaplan 23.02.2011

Bana Türkiye'nin 'şanlı' darbeler tarihinde medya desteği olmadan yapılmış tek bir darbe gösterebilir misiniz? O halde Ergenekon'un içerisinde örgütün amaçlarına uygun ve maksatlı haber yapanların olması mevzunun tarihçesi itibarıyla gerekli değil mi? Öyleyse bu bağlantılarının soruşturulmasından daha doğal ne olabilir? OdaTV veya Soner Yalçın hakkında somut delillerin olduğu bir iddianame hazırlanmazsa yargılanmalarına karşı duracağım dan şüphemiz olmasın. Ancak kimse de "muhalif" kelimesinin itibarını zedeleyen komik savunmalarla karşımıza çıkmasın.

Davanın ilerleyiş tarzını, tutukluluk sürelerinin uzunluğunu, vb. hep beraber eleştirebiliriz. Ancak her tutuklamayla beraber basın bu şekilde ayağa kalktığı müddetçe yargılamanın sıhhatinden nasıl emin olacağız? **Ülkemizde mahpusların yüzde 55'ini tutuklu yargılananlar oluşturuyorken sanık hakları sadece paşalar ve bir kısım gazeteciler içeri alınınca aklına düşenlerin samimiyetine inanalım mı? Geçiniz.**

Önce OdaTV nasıl bir gazetecilik yapıyordu, kısaca bakalım:

1. Sitenin yayınlarında hükümet ve devlet görevlilerine yönelik en yaygın yıpratma taktiği, mevzubahis kişiyi Fethullah Gülen'le irtibatlandırmaktı. Böylelikle **"Dünyayı Yahudiler yönetiyor" ırkçı komplo teorisinin (ki Soner "Efendi" buna da yabancı değildir) bir türevi olan "Türkiye'yi Fethullahçılar yönetiyor" algısını yaymış olacaktı.** [Bir zihniyeti teşhir edebilmek maksadıyla kullanmak zorunda kaldığım "Fethullahçı" ibaresinden dolayı Gülen Hareketi'ne gönül vermiş olanlardan özür dilerim.]

Bu tür 'haber'lerin en bilinen örneklerinden biri MİT Müsteşarı Hakan Fidan hakkında yazılan ve kardeşinin Fethullah Gülen'in yardımcılarının biri olduğunu iddia eden 'haber'di. MİT'ten gelen ve Hakan Fidan'ın Amerika'da yaşayan bir kardeşi olmadığını bildiren tekzibe yer veren metinde atılan iftira şöyle haklılaştırılıyordu: **"Teyit etmekte gerçekten zorlandığımız bu bilgi can yakıcı özelliği nedeniyle habere dönüştürüldü."** **Gazeteci değilim ama can yakma arzusunun teyit edilemeyen bilgiyi haber yapmanın bahanesi olmadığını; daha doğrusu bunun adının "gazetecilik" olmadığını gayet iyi biliyorum.**

2. Bundan daha da çirkin olanıysa ideolojik karşıtlığın da ötesine geçen ve insanların şahsiyetine saldıran OdaTV 'haber'leri... Ne yazık ki bunun en kirli örneklerinden birisine *Sabah*'ta yazan arkadaşım Sevilay Yükselir ile *Zaman* gazetesi yazarı Fehmi Kuru maruz kaldı. Sadece ömrümde kişilik suikastına dair bundan daha net bir

misal okumadığımı söylemekle yetineyim. Onun yerine yine OdaTV'nin güzide haber metinlerinden birisinin başlığını vermekle yetineceğim. **Bu örnek özellikle Akşam gazetesinin homofobiye karşı pek hassas, OdaTV savunuru yazarı için gelsin: "Cemil İpekçi, Barbaros Şansal ve Küçük İskender'den yeni futbol programı: Top Yuvarlaktır!"...** Nasıl, "OdaTV'nin pırl pırl gençlerinin gecelerini gündüzlerine katıp" yaptığı bu haberi de beğendiniz mi?

Gelelim Soner Yalçın'a... Gazetecilik hayatının başlangıç noktası yasaklı olan Aydınlık ekibinin çıkardığı 2000'e Doğru dergisiydi. İlginçtir, 2000'e Doğru PKK lehine haber yapan; PKK'dan "ordu", PKK'lılardan "gerilla" diye bahseden bir dergiydi. Niyetim bu jargon üzerinden gazetecilik yapmayı kötülemek değil elbette. **Sadece 2000'e Doğru'dan Türkiye'nin en ulusalcı ve militarist, TSK'nın 'en akredite' sitelerinden birisi olan OdaTV'ye çıkan yolun enteresanlığına dikkatinizi çekmek...** Aydınlık kurulunca orada çalışmaya başlayan Soner Yalçın'ın Doğu Perinçek'in rahle-i tedrisinden geçtiğini de not düşmek gerek. Bu "parlak" kariyerin üstüne bir de Yalçın Küçük'ten aşına olduğumuz köken araştırmacılığını ekleyince Efendi gibi hâlen Türkiye'de yaşayan bir ailenin kendince soyunu sopunu ortaya döküp şaibeli hale getirmekten çekinmeyen bir "araştırmacı-gazeteci" ortaya çıkmış oluyor.

Bu arada yüzlerce sayfa Abdi İpekçi'nin yedi cediti hakkında spekülasyon yapan bir roman yazıp, dara düşünce "Abdi İpekçi'den el aldım" demek de oldukça ilginç bir ruh halinin tezahürü olsa gerek. Gerçi Soner Yalçın'a en güzel cevabı Beyaz TV'deki "4 Kadın 1 Erkek" programımıza telefonla bağlanan Abdi İpekçi'nin kızı Nükhet İpekçi verdi: **"Bütün bu yayınları göz önüne alırsanız Abdi İpekçi hâlen aklanmamış durumda. Benim babam öldürüldü ama Soner Yalçın'ın yaydığı zihniyet yüzünden babam hâlâ gözaltında..."**

Not: Soner Yalçın'ın bilgisayarındaki "Hanefi" isimli word belgesinden çıkan **"Hanefi'nin kitabı ne durumda referandum öncesi yetiştirilmeli. Nedim'i sıkıştırın hızlandırın"** ifadesinden ne anlamak lazım sizce? Soner Yalçın bilmiyormuş. Bir "bilen" konuşsa da öğrensek diyorum.

Not 2: Bu haftasonu İstanbul'da iki güzel etkinlik gerçekleşecek. İlki cumartesi günü saat 11:00'de Taksim Hill Otel'de Küresel BAK'ın düzenlediği **"Savaşsız Bir Dünya İçin Uluslararası Buluşma"**. İkincisiyse pazar günü saat 10:00'da Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'ndeki **"Aleviler ve Sünniler 28 Şubat ile Yüzleşiyor"** başlıklı panel. İlk defa bu bağlamda 28 Şubat süreci tartışılacağı için ayrıca önemli bu toplantıda ben de söz alacağım. İlgilenen herkesi bekleriz.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hoca'ya buruk veda

Hilâl Kaplan 02.03.2011

DİSK, Türk-İş, KESK ile TÜSAİD ve TOBB gibi sivil toplum kuruluşlarının, YÖK'ün ve tüm rektörlerin; Süleyman Demirel'in; Mesut Yılmaz, Bülent Ecevit, Deniz Baykal, Yıldırım Aktuna gibi siyasetçilerin; Yargıtay, Danıştay ve Anayasa Mahkemesi üyelerinin, Genelkurmay'dan açık ve örtük brifing alan gazetecilerin el birliğiyle "sivil" kelimesini kirlettiği günlerdi. **Yani Ertuğrul Özkök'ün Oramiral Güven Erkaya'dan mülhem "Bu Kez Silahsız**

Kuvvetler Halletsin” manşetine birebir uyan günlerdi (*Hürriyet*, 20 Aralık 1996).

Batı Çalışma Grubu cuntası, yukarıda sıraladığım ‘sivil’lerin işbirliğiyle Türkiye’nin üzerine kâbus gibi çöktü. O günlerle beraber sıklıkla andığımız bir ismin, dönemin başbakanı Necmettin Erbakan’ın vefatının 28 Şubat’ın yıldönümüne denk gelmesi beni ayrıca sarstı.

Necmettin Erbakan, **kendi kuşağı** içersindeki en özgün siyasetçiydi. **Özgündü çünkü diğer tüm siyasi liderlerin ufku Misak-ı Millî fetişini aşamazken, o gerçekçi olup imkânsızı gözüne kestiren bir liderdi. Özgündü çünkü diğer tüm siyasi liderler sisteme entegre bir biçimde onunla uzlaşma yönünde siyaset güderlerken; Erbakan Millî Görüş şemsiyesi altında sistemle uzlaşmayı reddeden, alternatifini kendi kelimeleriyle sunma cesaretini gösteren bir liderdi.** En muhalif olarak görünen Kürt hareketinden siyasetçilerin bile yolunun bir biçimde CHP’yle kesişmiş olduğunu göz önünde bulundurursak, ne dediğim daha net anlaşılır sanırım.

Özgünlük dışında Erbakan’ı en iyi tanımlayan diğer sözcükler coşku ve özgüven olsa gerek. **Hitabetindeki coşku ve duruşundaki özgüven, yıllardır itilip kakılan ‘çevre’ insanlarını derinden etkiledi; onlara kaybettikleri “kendine inanma” duygusunu yeniden kazandırdı.** Ancak ne yazık ki aynı zamanda Erbakan bu coşkuyla karışık özgüvenine zaman zaman yenilen bir liderdi. Bu yenilginin en ağırınıysa onunla beraber en başta mütedeyyin kesimler olmak üzere tüm Türkiye halkı 28 Şubat sürecinde yaşadı.

Örneğin **hiçbir imam-hatipli kendini Refah Partisi’nin arka bahçesinde biten ot gibi tanımlamazken, hiçbir başörtülü öğrencinin rektörünün ona selâm durması gibi bir derdi yokken,** Erbakan sayesinde “laik- anti-laik” kutuplaştırıcı söylemi suni bir tartışmadan daha fazlasıymış gibi gündemimize yerleşmiş oldu. Ve ne yazık ki bu söylemlerin tortularıyla bugün halen uğraşmaktayız. **En vahimiyse, Erbakan’ın bu tür sözleri ortaya atmasına yol açan özgüven ve coşkusundan MGK toplantıları sonrasında eser kalmamış olmasıydı.**

28 Şubat kararları dikte edildikten iki gün sonra Erbakan’ın **“MGK’da tam bir uyum vardı”** demeci aslında mezkûr özgüven ve coşkunun yerini “uzlaşma”nın aldığı ilk göstergesiydi. **Ki ertesi gün Genelkurmay Genel Sekreteri Erol Özkasnak’ın kendisini tekzip eden “TSK, Atatürk’ün kurduğu laik Cumhuriyet’in temel ilkelerini hayata geçirmeye inananlar ve buna gönül verenlerle uyum içindedir. Bunlar dışında kimseyle uyum içinde değildir” beyanatı da “özgüven ve coşku”nun artık kimin tarafına geçtiğini gözler önüne seriyordu...** Nitekim Erbakan’da 27 Mayıs 1997’deki grup toplantısında “uyum”un ne anlama geldiğini itiraf edecekti: **“Hükümetin önünde iki seçenek vardı. Birincisi ordunun tavırlarına rest çekip hükümetten ayrılmak, ikincisi de uzlaşmayı ve iknayı denemektir. Biz uzlaşmayı seçtik.”**

Hâlbuki 28 Şubat kararlarının hemen ertesinde **dönemin Devlet Bakanı olan Abdullah Gül’ün Fikret Bila’ya verdiği demeçte** olduğu gibi bir duruş sergilenseydi, Erbakan’ın 28 Şubat sürecindeki konumunu çok daha farklı biçimde hatırlıyor olabilirdik:

“Erbakan’ın en yakın kurmaylarından Abdullah Gül, son siyasi gelişmelerle Türkiye’de, “askerî bir rejim” görüntüsü doğduğunu söyledi: **“Biz yetkiyi halktan aldık, ancak halka hesap verimiz, Türkiye’nin tıkanıp ve demokratik sistemin sıkıştırıldığı böyle bir durumda doğru olan, seçime gitmektir”** (*Milliyet*, 6 Mart 1997).

Bu kararlılıkla davranılsaydı, o zaman çekilenden daha büyük sıkıntılar çekilmeyecekti ancak 28 Şubat’ın çilesini dolduranlar sessiz sedasız ağlarken en azından bir sahip çıkanları olduğunu bilecekti ve bu da az şey olmayacaktı elbet... Zaten bu ülkenin mütedeyyinleri duvara çarpa çarpa yaşamaya, kan kusup

kızılık şerbeti içtim demeye alışık; en azından bunları yaşarken “uyum” değil adalet arayışında bir liderleri olduğunu bileceklerdi. Nasip olmadı. **Millî Görüş’ün şu anda yüzde beş sınırlarına bile gelmekte zorlanması da bu terk edilmişlik sebebiyledir. Yani halk Millî Görüş’ü terk etmedi, sadece terk edilmişliğini unutmadı...**

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün yukarıda alıntıladığım demecinde kristalize olan bariz görüş ayrılığı, Millî Görüş içerisinde **“gelenekçiler ve yenilikçiler”** diye nitelenen ayrışmanın başlangıç noktasına işaret ediyordu. **Günümüzde AKP’yi bir çırpıda “imanını reel politişe satmak”la, pragmatizmle, işbirlikçilikle suçlayanlar; nedense Erbakan’ın 28 Şubat kararları karşısındaki “uyumlu” tavrını hiç sorgulamazlar.** Erbakan şüphesiz ülkesi için hayır getireceğini düşündüğü bir karar aldı. Vereceği karar, onun özgün siyasetine yaraşır şekilde, Türkiye siyasal tarihi açısından bir kırılma noktası teşkil edebilirdi ancak edemedi.

Egemene azametini veren onu yenilmez tasavvur edenlerdir. AKP, iktidara geldiğinden beri bu yanılısamayı kıldığı, “Kral çıplak” dediği her noktada güç kazandı ve ülke olarak hepimize tarihsel kırılma anları yaşattı. Sarsılmaz sanılan egemenlerin tahtını salladı. Bunun uluslararası örneği 1 Mart tezkeresinin reddiyse, ulusal örneği de 27 Nisan muhtırasına verilen cevaptır.

Hülasa, 28 Şubat kâbusundan yavaş yavaş uyanmaya başlayabildiysek, bu “Hoca’nın dediğini yapıp, yaptığını yapmayan” öğrencileri sayesinde. Ancak Hoca’nın öğrencileri de en başta Hoca’nın sayesinde.

Allah ondan razı olsun, taksiratını affeylesin; başımız sağolsun.

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Tanırım, iyi savcıdır’

Hilâl Kaplan 09.03.2011

Bundan yaklaşık üç yıl önce, dönemin Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz hakkında soruşturma başlatılmasına izin vermişti. Ergenekon davasının hayatî öneme sahip olduğunu bilen insanlar olarak Şemdinli Savcısı Ferhat Sarıkaya’nın başına gelenlerin Öz’ün de başına gelmesinden ve davanın Şemdinli davasında olduğu gibi akamete uğramasından endişe duymuştuk. **“İrkçiliğe ve Milliyetçiliğe Dur-De”** girişiminin öncülüğünde Beşiktaş’ta bir basın açıklaması yapmış, **“Tanırız, iyi savcıdır”** ve **“Savcımıza dokunma”** gibi pankartlar taşımıştık. **Savcı Öz olur da bu satırları okursa, o eyleme katılmış birinin geldiği noktayı görmesi açısından üç yıl önceyi hatırlatma ihtiyacı duydum. Çünkü Ergenekon davası ve savcıları dün de önemliydi, bugün de... Çünkü bu dava, bu ülkenin tüm mazlumlarının davası...**

Ben kendimi gazeteci olarak tanımlamıyorum. O yüzden herhangi bir meslekî dayanışma duygusu içinde bu cümleleri yazmıyorum. Öyle olsaydı birkaç hafta önce Soner Yalçın ve *OdaTV* için **“O da’ mı muhalif”** diye sormazdım. **Ergenekon’un medya ayağı olduğuna dair hiçbir şüphem yok. 28 Şubat süreci bu tür yapılanmaların medya ayağı olduğuna dair en sarıh örnek olarak hafızalarımızdaki yerini koruyor.** Kalemimi kirli amaçlar için satan yazarların olabileceğine dair de hiçbir şüphem yok. Ergun Poyraz’ın JİTEM’den maaş aldığına dair tutanakların gün yüzüne çıkması da bunun yakın zamanda ortaya çıkan bir örneği olarak önümüzde duruyor.

Ahmet Şık ile kişisel olarak da hiçbir tanışıklığım yok. **Yani “Tanırım, iyi çocuktur” demiyorum. Ancak faili meçhullerden işkence suçlarına kadar daha Ergenekon’un adı konmamışken bize Ergenekon’u tarif etmiş bir gazeteci olduğunu biliyorum.** Ergenekon davasının başından beri Ergenekon’un varlığını ikrar ve taviz eden çalışmalar yapmış bir gazeteci olarak *Kırk Katır-Kırk Satır* kitabıyla örgütün içyüzüne ışık tutmaya çalıştığını biliyorum.

Bu yüzden bir zamanlar “Tanırım, iyi savcıdır” demiş olan ben, bugün aynı tavırla bizi susmaya davet edenleri anlamakta güçlük çekiyorum. Ahmet Şık’ın geçmişine vurgu yaparak Ergenekon’a üye olmaktan tutuklanmasını eleştirenlere Şemdinli davasındaki Yaşar Büyükanıt muamelesi yapılmasını tuhaf buluyorum. Hatırlarsınız Şemdinli’de Umut Kitabevi’ne yapılan bombalı saldırıda suçüstü yakalanan JİTEM elemanları, “JİTEM yoktur” diye ısrar eden Genelkurmay’ın başkanı tarafından aklanmaya çalışıldığında haklı olarak tepki gösterilmişti. Çünkü o “iyi çocuk”lar yakından tanınıyordu. Üstelik suça dair bırakın “kuvvetli şüphe”yi, bir “suçüstü” mevzubahisti. Şimdi de tepki var, çünkü sanık olarak lanse edilen kişinin geçmişi gözönünde bulundurulduğunda bu sefer tutuklama kararının meşruluğuna dair bir “kuvvetli şüphe” mevcut. **Yani ne Ahmet Şık JİTEM elemanı, ne de Ergenekon davasının önemine inanıp tutuklamaları eleştirenler “JİTEM yoktur” diyen Genelkurmay Başkanı...** Bu akıllara zarar analogi bir yana, neredeyse tüm kariyeri Ergenekon’un marifetlerini ve “iyi çocuk”ları deşifre etmek olan bir gazetecinin o örgüte üyelik suçlamasıyla tutuklanmasını bizzat Ergenekon’un bertaraf edilmesinin gerekliliğine inananların eleştirmesinden daha doğal ne olabilir? **“Beşer şaşar” a savcılar da dâhil değil midir?**

Ergenekon davasına gelene kadar sanık haklarını veya basın özgürlüğünü savunmak aklına dahi gelmeyen ikiyüzlüleri bir yana koyun; Ergenekon örgütü sapasağlam ayakta olsaydı, bir numaralı hedef yapacağı isimler bile bu “kuvvetli şüphe” dâhilinde itiraz ediyorlarsa, ortada davanın gidişatına dair kayda değer bir endişe var demektir. **Savcılar ve savcılara iman etmiş gibi gözükten gazeteciler bu endişenin hem ulusal hem de uluslararası yankılarını dikkate alıp mevzuya hak ettiği hassasiyetle yaklaşmalılar diye düşünüyorum.**

Ancak mevcut duruma baktığımızda gazetecilik faaliyetleri yüzünden tutuklanmadıkları söylenen gazetecilere, yazdıkları haber ve kitaplar dışında neredeyse hiçbir şey sorulmadığını görüyoruz. **Gizli deliller olduğu söyleniyor, yasal çerçevenin gerektirdiği müddet kadar beklemeye razıyız.** Ancak bir de Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz’den muhtıra gibi bir açıklama geliyor ve şöyle deniyor:

*“Esasen Cumhuriyet Savcılığımızın hukuksal gereklilikler dışında herhangi amaç ve saikle hareket ettiğinin / edeceğinin kabulü ve kamuoyunun bu yönde asılsız değerlendirmelerle yönlendirilmeye çalışılması, büyük bir titizlik ve ciddiyetle yürüttüğümüz soruşturmaya zarar vereceği gibi adı geçen **terör örgütünün hedef ve amaçlarına katkı sağlayacağı da açıktır. Bu istikametteki yayınlar tarafımızca özenle izlenmekte, hassasiyetle değerlendirilmektedir.**”*

Kendilerini eleştiren gazetecilerin örgütün çıkarlarına hizmet ettiği; bu gazetecilerin de hassasiyetle takip edildiğini belirten bu açıklamanın özeti şudur: **İkinci bir emre kadar Ergenekon savcılarını eleştirmek düşünülemez, düşünülmesi teklif dahi edilemez.** Yoksa maazallah “özenle izleniriz, hassasiyetle takip ediliriz”. Benzer mahiyette bir açıklama Genelkurmay Başkanlığı tarafından yapılmış olsaydı **“medyaya muhtıra”** olarak değerlendirilirdi. Keşke Zekeriya Öz, “hepimizin davası” olarak gördüğüm bu davanın yürütülmesindeki bazı yanların eleştirilmesini **“Ergenekon savcıları yıpratılıyor”**dan daha farklı bir psikolojiyle ele almış olsaydı...

Ezcümle, umarım Sayın Savcı Öz, dün “Tanırım, iyi savcıdır” diyenlerin bugün neden “Tanırım, iyi gazetecidir” deme ihtiyacı duyduğunu biraz olsun anlamaya çalışır...

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başörtülü vekil isteriz

Hilâl Kaplan 16.03.2011

Ne yapalım, isteyen bir yüzü... Meclis’te başörtülü vekil istiyoruz. Seçimlerden sonra kurulacak meclis yeni anayasa yapımına öncülük edecek. Yani bir anlamda **"kurucu meclis"** olma özelliğini taşıyacak. Bu yüzden Türkiye’deki tüm toplumsal kesimlerin o mecliste yer bulması elzem.

Bugüne kadar başörtülü kadınlara sokakta, üniversite kapılarında, medyada, hatta haklarını aradıkları mahkemelerde bile; yani adına “kamusal alan” dedikleri korunaklı alanların hepsinde cüzamlı muamelesi yapıldığı yeter artık. **Liklik, dindarları dövmenin teminatı değil; farklı dinlerden insanların birarada yaşayabilmesini sağlama iddiası olan bir sistemdir.** Madem öyle, başörtülü kadınlarla aynı temayüllere sahip erkeklerin meclise girmelerinin önünde hiçbir engel yokken neden başörtülü kadınların önüne çekilen set alkışlanıyor?

İlk başörtülü vekilimiz Merve Kavakçı, meclisten başbakanın **“Burası devlete meydan okunacak yer değildir. Bu hanıma haddini bildiriniz.”** cümlelerine eşlik eden, çocuklar gibi şen “Dışarı!” diye bağırان diğer bazı vekillerin alkışları arasında kovulmuştu. Birisi de çıkıp o başbakana **"Esas burası millete meydan okunacak yer değildir, sen haddini bil!"** demedi, diyemedi... Ancak artık vaktidir.

Muhterem Bülent Arınç, **“Vakti gelmeyince çiçek bile açmıyor”** “diyerek başörtülü vekil tartışmasına kendince son noktayı koydu. **“Ak Parti’nin vicdanı”** olarak andığımız bir siyasetçi den bu sözleri duymak yüreğime ağır geldi açıkçası... Biliyorum **ki benzer bir açıklama başka herhangi bir toplumsal gruba yapılmış olsaydı kıyamet kopardı. Gel gör ki mevzu başörtülü kadınlar olunca yaprak bile kımıldamadı.** İşte böyle bir sahipsizlik duygusuyla bu satırları yazmak zorunda hissettim. **Yoksa bana sorarsanız bu iş öncelikle başörtülü olmayan kadın ve erkek yazarlara düşerdi....**

EMASYA kaldırıldığında ya da Erbakan vefat ettiğinde “28 Şubat süreci sona ermiştir” gibi cümleler kurulması kulağa hoş geliyor olabilir ama gerçek bu değil. **“Yarın okula nasıl gireceğim?” diye geceden kara kara düşünmeye başlayan başörtülü öğrenciler, meclise girebilmek için siyasetçilerin ağzına bakan başörtülü kadınlar olduğu süreci bilin ki 28 şubat süreci devam ediyor.** Zira, o sürecin sebep olduğu en büyük kayıp mezkûr dışlayıcı zihniyeti kanıksamamızdı. **Eğer hala aynı dışlayıcı zihniyet düşünmek ve ona boyun eğmek zorunda hissediyorsak, 28 şubat süreci önce zihinlerimizde sonra da hayatımızda hüküm sürüyor demektir.**

Ancak 28 Şubat’tan bu yana hem ulusal hem de uluslararası manada zihniyet değişimi bağlamında çok yol katedildi. Avrupa Parlamentosu Dış İlişkiler Komitesi ve Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi gibi uluslararası kuruluşların başörtüsü yasağına muhalif beyanları, KADER’in 275 kadın vekil kampanyasına başörtülülere dahil etmesi, Anayasa Uzmanı Serap Yazıcı’nın çağrısı ve hatta bu tartışmalar olurken CHP’den halen menfi bir tepki gelmemiş olması bu zihniyet değişiminin göstergeleri... İş, mevcut zihniyet değişimini siyasete yansıtmaya kalmış durumda çünkü başörtülü vekil olmasının önündeki tek engel

aşılması gereken psikolojik bir bariyerden ibaret. Zira Meclis içtüzüğünde başörtüsünü yasaklayan herhangi bir ibare yok, zaten Yüksek Seçim Kurulu da bu yüzden başörtülü vekil başvurularını kabul ediyor.

Ama ne yazık ki kadınlara 1934'te seçme ve seçilme hakkı verildiği her fırsatta gururla hatırlatılan güzide ülkemizde, kadınların büyük çoğunluğunun başörtülerinden ötürü seçilme hakkı yok. Yani milleti temsil ettiği iddia edilen Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kadınların yüzde 65-70'i aslında temsil edilmiyor! Bu yüzden Lübnan ziyareti dönüşünde Başbakan'ın gazetecilere verdiği cevaplar arasında en çok ilgi çekenlerden birisi de "Başörtülü milletvekili olabilir" açıklamasıydı. Sabah'tan Sevilay Yükselir soruyu yönelttiğinde Başbakan özellikle ikimizi kast ederek "Bunun yolunu siz açacaksınız" demişti. Benim cevaptan emin olmak için sorduğum "Yani olabilir mi?" ısrarına da "**Siyasette her şey olabilir** " diyerek karşılık vermişti.

Evet, siyasette her şey olabilir. Biz yolu açmak için elimizden geleni yapmaya razıyız. Bu ihtimali gerçeğe dönüştürmekse en çok cesur açılımlarıyla nam salmış bir kitle partisine yakışır sanırım...

Veda ama "elveda" değil

Bazen hiç beklemediğiniz bir anda kendinizi bir yol ayrımında buluyorsunuz ve bazen büyümek için bir parçanızı geride bırakmanız gerekiyor...

Taraf, tüm hayatım boyunca kendimi en ait hissettiğim müesseselerden birisi olacak. Bir önceki cümleye başlarken "belki de" diye yazmıştım, sonra sildim çünkü pek çok müesseseye karşı "tamamen kuşkuda" olduğumuz bugünlerde Taraf'a dair olan hissiyatımda şüpheye yer yok. Burada yazar olarak çalışmaya başlamadan önce de böyle hissediyordum, sizlere bugün veda ederken de böyle hissediyorum.

Taraf'ta yazdığım süre boyunca ne çok şey öğrendim, bir başlasam bu yazının gövdesinin kaldıramayacağı kadar teşekkür etmem lazım. Yine de vira bismillah:

Önce Ahmet Altan'a... Yani bundan yıllar sonra "Türkiye'nin Emile Zola'sı" olarak kıymeti daha da iyi anlaşılacak olan Ahmet Abi'ye,

Esaslı ilk röportajımı verdiğim, genç bir yazar olarak bana güvenip Taraf'ın kapılarını açan sevgili Yasemin Çongar'a,

Ta Genç Siviller'den yoldaşım, bizim kuşağın tartışmasız en marifetli gazetecilerinden Yıldırım'a,

Gönlü de gözleri gibi ıslık ıslık olan cânım dostum Markar'a, "Hadi prenses" diye tatlı tatlı yazıların yetiştirme vaktine doğru ses eden Tamer Abi'ne,

Ve tüm Taraf çalışanlarına, yazarlarına, okurlarına teşekkürlerimle...

Minnettarım, her dâim,

Hilâl Kaplan (Bir Taraf okuru).

hasiralti@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)